

এতাদৃশ বদন্তি ন পূৰ্ণক সৰ্ব্ব ভীষণব।

যে পৈতৃক পুত্ৰা

তথাপি দেহাব ধৰ্ম্মে নিলিপে সদাই ॥

বসুদেৱ নিগদাত দেৱ জ

দেৱ বিধায়ক ॥

শ্রী

উগ্র বৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্রী

দ্বাৰকা নিৰ্ম্মান কথা মহা পুৰাণ ৪৩৬

দ্বিতীয় অধিক শত অধিক উত্তম

মেঘত

বিত্তৰ মালা হৰা নৰোত্তম ॥ ১৮৮

মালো

10900

হয়, সাহিত্য

বাত কৃষ্ণৰ উপনয়ন

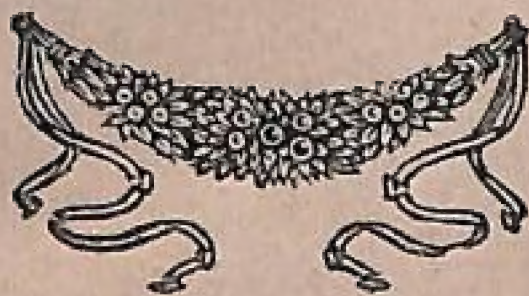
বাহিৰৰ কথা। যেনে :—

না কৰি—অভক্ষ্য দ্ৰব্য

ভৰ্ত্তব্য ইত্যাদি বহুল

তাৰ

৩ বলোৰাম বিজ
বচিত।

STUDENT BINDERS
A. T. Road, Tarajan,
P.O. JORHAT-785 001
(Assam)

আসাম সাহিত্য সভা,
চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ হল,
ঘোৰহাট।

এতা বদতি সৰ্ব্ব ভীষণ।
 তথাপি দেহান ধৰ্ম্মে নিলিপে সদাই ॥
 বস্তুদেৱ নিগদাত জেন জেন শুন্য।

শ্রীদেৱ বিধায়ক ॥

উগ্র বৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্রীদেৱ পুৰাণ।
 দ্বাৰকা নিৰ্ম্মান কথা মহা পুৰাণ ৪৩৬
 দ্বিগুণ অধিক শত অধিক উত্তম
 মেঘত হি হৰা নবোত্তম ॥ ১৮৮
 তিৰ মালা হি আন কান
 মৃগক্ষৰ যেন শোভে
 গন সেহি নয় ॥
 মালো

১০৪০০

৩ বলোৰাম দ্বিজ
 ৰচিত।

আসাম সাহিত্য সভাৰ হৈ—
 শ্রীদেবেশ্বৰ চলিহাৰ
 দ্বাৰাই সম্পাদিত আৰু প্রকাশিত।

আসাম সাহিত্য সভা,
 চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ হল,
 যোৰহাট।

১৭ জুলাই, ১৯৩৩।
 ১ শাওন, ১৮৫৫ শংক।

১২৬৬

বেচ—১, এটকা

সাহিত্য সভাৰ
 সভ্যৰ পক্ষে } ১০ আঠ অনা।

संस्कृत भाषा में लिखित

2200/m.

বতী বদতি ন পুৰুষ সৰ্ব্ব ভীষণব।

য পৈতৃক পুৰাণ ॥

তথাপি দেহাৰ ধৰ্ম্মে নিলিপে সদাই ॥

বসুদেৱ নিগদাত দেৱ জগৎ শুভ।

দেৱ বিধায়ক ॥

উক্ত বৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্ৰী ১৩৩ ৥

দ্বাৰকা নিৰ্মান কথা মহা পুৰাণ ১৩৬

নিৰ্মিত অধিক শত অধিক উত্তম

মেঘত হৰা নবোত্তম ॥ ১৮৮

দক্ষিণপাট সত্ৰৰ ছলা আধিক্য কৰ্ম ৩ শ্ৰীশ্ৰীনবদেৱ যুগন্ধৰ যেন শোভ

সাহিত্য সভাক ৫,০০০, পাঁচ হাজাৰ টকা দান কৰিছিল।

"নবদেৱ
ট্ৰাষ্ট ফণ্ড।"

"শ্ৰীশ্ৰীনবদেৱ ট্ৰাষ্ট ফণ্ড" নাম দি এটা চিৰ

তাৰ স্মৃতিৰ টকাৰে দাতাৰ ইচ্ছা অনুসাৰে

অসমীয়া ধৰ্ম্ম পুথি ছপাকৰি "নবদেৱ গ্ৰন্থাৱলী" নামেৰে প্ৰায়, সাহিত্য

ভেঁতত প্ৰভুৱে ১৯২৬ চনত উক্ত টকা দান কৰে। আৰু ব্যাত কৃষ্ণৰ উপনয়ন

সাহিত্য সভাই প্ৰাচীন পুথি ৩ শ্ৰীশ্ৰীদেৱদামোদৰ চৰিত্ৰ প্ৰবাহিবৰ কথা। যেনে :—

এয়ে "নবদেৱ গ্ৰন্থাৱলী"ৰ প্ৰথম পুথি। তাৰ পাচত শ্ৰীশ্ৰীবনমাৰ্গনা কৰি—অভক্ষ্য দ্ৰব্য

দ্বিতীয় পুথি প্ৰকাশ কৰে। এতিয়া প্ৰকাশ হোৱা শ্ৰীশ্ৰীব্রহ্মবৈবৰ্ত্ত বৰ্ত্তব্য ইত্যাদি বহুল

ৱলী"ৰ তৃতীয় পুথি।

এই পুথিখনি আমি অন্যান্য বহুত পুথি অনুসন্ধানৰ ওপৰত দক্ষিণপাট সত্ৰৰ পুথি-

ভঁৰালত পালে। আৰু পুথি প্ৰকাশ কৰিবলৈ বৰ্ত্তমান অধিকাৰ শ্ৰীশ্ৰীনাৰায়ণদেৱ

পুথি আৰু

পুথি বচোতা।

গোস্বামী প্ৰভুৰ অনুমতি পাঠ এই পুথি সত্ৰৰ পৰা আমি নিজে

আনি লওঁ।

ব্রহ্মবৈবৰ্ত্ত পুৰাণৰ মূল পুথি মহৰ্ষি বেদব্যাসে লিখা বুলি কয়। কিন্তু আমি পোৱা

পুথি খনিত তাৰ কোনো উল্লেখ নাপালে। পুথি ৰচনা কৰোঁতা ৩ বলোৰাম দ্বিজ—তেওঁ

নিজৰ চিনাকী পুথিৰ শেষত এইদৰে দিছে :—

"মধুমিশ্ৰ নামে সন্ত পুত্ৰবন্ত সাৰ।

অতাপিয়ো গুণ যস বখানে জাহাৰ ॥

দ্বাদশ বংসৰ তীৰ্থ কৰিলা সেৱন।

বৃন্দাবন প্ৰবেশত পাইলা দৰিসন ॥

গোপ বেস ধৰি হৰি হাতে বেত ধৰি।

মহা চন্দ্ৰ ভাৱে দেখা দিলন্ত মুৰাৰি ॥

পথ বাৰ্ত্তা শুধি লৈলা পাচে দ্বিজবৰ।

ছুই তিনি ভৰি গৈয়া চাহিলা সত্যৰ ॥

অন্তুধ্যান ভৈলা হৰি পাছে নেদেখিল।

বহুত বিচাৰি পাছে কান্দিবে লাগিল ॥

আমি আত

বাম আমি মাগিছো ভকতি ॥

সব মধুমিশ্র সত্ৰৰ বুলি তলত লিখা পদকেটফাকিব পৰ

ঃ—

দেৱ পাছে আসিয়া দেশক ।

ধৰ্ম কৰি পুজিলা কৃষ্ণক ॥

ব প্রতিমা আনিয়া দ্বিজবৰ ।

লালা প্রতিস্থা পুষ্কৰীনি কচিকৰ ॥

ছই নি দেৱ গৃহ আতি চিত্ৰ কৰি ।

উচ্ছৰ্গ কৰিয়া দিল কৃষ্ণক স্তম্ভবি ॥

*

*

*

পৰকালে দেৱ গোপাল যে মহা সন্ত

দেৱৰ পাৰত তেহে সত্ৰ পাতিলন্ত ॥

সিস্য সমে সত্ৰ পাতি গোপালে দিলন্ত ।

সেহি দিনা অনুসৰি মহন্ত ভৈলন্ত ॥

তান পুত্ৰ ব্ৰজনাথ নামে উপজিল ।

সত্ৰ পাতি দিয়া তাক সংস্থিতি কৰিল ॥

তাহান তনয় বামদেৱ ভৈলা জাত ।

তান পুত্ৰ অচ্যুত আনন্দ নামে খ্যাত ॥

তাহান তনয় মধুমিশ্ৰ নাম জাব ।

তান পুত্ৰ নিত্যানন্দ জনক আমাৰ

বৰ্ত্তমান মধুমিশ্ৰ সত্ৰৰ শ্ৰীযুক্ত ভোলানাথ গোস্বামী দেৱক আমাৰ এই পুথি ৰচকৰ বিষয়ে বাহুল্যকৈ কিবা জানেনে শুধি চাইছিলোঁ, কিন্তু তেখেতৰ পৰা আমাৰ চিঠিৰ কোনো উত্তৰ নাপালে। গতিকে ওলোবাম দ্বিজৰ জীৱনীৰ বিষয়ে আৰু বিশেষ জানিবৰ উপায় নাই এওঁৰ ব্ৰহ্মবৈবৰ্ত্ত পুৰাণৰ বাহিৰে আৰু পুথি লিখাও আমি কিছু তদন্ত কৰি জানিব নোৱাৰিলোঁ। এই খন পুথিকেহে তেওঁ লিখিছিল। এই পুথি ৰচনাৰ

বতী বদতি ন পুংক সৰ্ব্ব তীথপৰ।

যে পৈতৃক পুৰাণ

তথাপি দেহাৰ ধৰ্মে নিলিপে সদাই ॥ ৩১

বস্তুদেৱ নিগদাত দেৱ জ্ঞান শূন্য।

দেৱ বিধায়ক ॥

শ্রীমদ্ভগবৎ

উক্ত এবৰ্ত্তৰ পদ শ্রীমদ্ভগবৎ

দ্বাৰকা নিৰ্মাণ কথা মহা পুৰাণ ৮৩৬

দ্বিতীয় অধিক শত অধিক উত্তম

মালতিৰ মালা হৰা নবোত্তম ॥ ১৮৮

মৃগন্ধৰ যেন শোভা

গগন সেহি নয় ॥ ১৮৯

মালো

শ্রীকৃষ্ণৰ উপনয়নৰ উপলক্ষে মুনি-ঋষি

গাউতি আছিল আৰু সেই কাৰণে এই খণ্ডকৰ আগমন।

ভণ্ডা নহল। সি যি হওক, আমি ব্রহ্মবৈবৰ্ত্ত পুৰাণৰ অকল কৃষ্ণ জ্ঞান

প্রকাশ কৰিলোঁ। বাকী কেই খণ্ড যদি পাচলৈ কোনো ঠাইত পোৱা হয়, সাহিত্য

গাত লব পাৰিব। এই খণ্ডৰ ভিতৰতে কিন্তু প্রথম আধ্যাত কৃষ্ণৰ উপনয়ন

কল্পিণী হৰণ পৰ্য্যন্তহে কৃষ্ণৰ কথা। তাৰ পাচৰ আধ্যাত বাহিৰৰ কথা। যেনে :—

স্বপ্নৰ ফলা-ফল, কি দ্ৰব্য ভক্ষ্য আৰু কি দ্ৰব্য অভক্ষ্য তাক বৰ্ণনা কৰি—অভক্ষ্য দ্ৰব্য

খালে প্রায়শ্চিত্তৰ বিধান, পাপৰ পৰিচয়, ব্রাহ্মণৰ মাহাত্ম্য, শূদ্ৰিবৰ কৰ্ত্তব্য ইত্যাদি বহুল

ভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে। তাৰ পাচত চন্দ্ৰ কৰ্ত্তক তাৰা দেৱীৰ সতীত্ব হৰণ আৰু তাৰ

বাবে দেৱতাসকলৰ ভিতৰত মহা কৌতুহল আৰু বৃন্দা দেৱীৰ তপস্তা আদি বৰ্ণনা কৰি

শ্রীকৃষ্ণৰ বিয়োগত বাধিকাৰ শোক নানা প্ৰকাৰে বৰ্ণনা কৰি পুথি সমাপ্ত কৰিছে।

পুথিৰ আখৰ যোঁটনিৰ সম্পৰ্কে কবলগীয়া এই যে গোটেই পুথিত কৰিয়ে কোনো

নিৰ্দ্ধাৰিত আখৰ যোঁটনি লৈ লিখা নাই। একেটা শব্দকে ভিন্ ভিন্

ঠাইত ভিন্ ভিন আখৰেৰে লিখিছে। পুৰণা পুথিত থকাদৰে বৰ্ণৰ কোনো সাল-

সলনি নকৰাকৈ ছপাকৰা ভাল যদিও ওপৰত দিয়া কাৰণৰ বাবে প্রথম আধ্যাত আধুনিক

আখৰ যোঁটনি অনুসাৰে ছপা কৰি দ্বিতীয় আধ্যাত পুথিত যেনে আছে তেনে ছপা

কৰা হ'ল। আখৰ যোঁটনি কোনো নিৰ্দ্ধাৰিত বৰ্ণ অনুসাৰে পুথিত নিলিখা অকল এইখন

পুথিতেই নহয়, প্রায় সকলো পুথিত এনেকৈ লিখা পাওঁহঁক। ইয়াৰ দ্বাৰাই ইয়াকে

সিদ্ধান্ত কৰিব পাৰি, যে আগৰ কালত আমি যেনেকৈ কওঁহঁক ঠিক তেনেদৰেই লিখিছিল।

বৰ্ণমালাত একে উচ্চাৰণৰ কেবাটাও বৰ্ণ আছে কাৰণে যেতিয়াই যি বৰ্ণেৰে সুবিধা পাইছিল,

সেই বৰ্ণেৰেই লিখি থৈছিল। হ্রস্ব 'ই', দীৰ্ঘ 'ঈ', হ্রস্ব 'উ', দীৰ্ঘ 'ঊ'ৰ উচ্চাৰণত ভিন নাই।

'শ', 'ষ' আৰু 'স'ৰো উচ্চাৰণত কোনো ভিন নাই। 'জ', 'ঘ'ৰ ভিন নাছিল। গতিকে 'সুন্দৰি',

'নাৰি', 'নাড়ি', 'স্ত্ৰি', 'নদি', 'নদী', 'ছৰণ', 'ছিন্তি', 'দেবি', 'দেবী', 'দোস', 'দিশ', 'দিষ', 'দাসি'

ইত্যাদি অবাধে লিখি গৈছিল। আজি কালি মাথোন আমি সংস্কৃত ভাষাৰ ব্যাকৰণৰ সূত্ৰেৰে

অসমীয়া ভাষাত কথা লিখিবলৈ ধৰি উচ্চাৰণক লিখাৰ মূল নধৰি শব্দৰ আদি মূল সংস্কৃত শব্দৰে

বৰ্ণ অনুসাৰে লিখিছোঁহঁক। 'কৃষ্ণ' শব্দ পুথিত প্রায়ে "কৃষ্ণ" বুলি লিখা পোৱা গৈছে। আৰু ময়ো

পুথিৰ মতেৰেই "কৃষ্ণ" ৰাখিছোঁ। মোৰ মনেৰেও "কৃষ্ণ" লিখা হৈ শুদ্ধ। শব্দটোৰ উচ্চাৰণ

আমি আঙ

আমি মাগিছো ভকতি ॥

নব মধুমিশ্র সত্ৰৰ বুলি মাত্ৰ কয় ॥

বাচত এইখন ব্ৰহ্মবৈবৰ্ত পুৰাণ পুথিৰ বাহিৰে আৰু এখন ব্ৰহ্ম-
বৈবৰ্ত পুৰাণ পুথি আছে। সেইখন কবিৰাজ চক্ৰবৰ্তীয়ে বচনা কৰা।
কেৱল কৃষ্ণ জন্মখণ্ডৰ হে ভাঙনি আছে। দ্বিজ বলোৰামৰ বচনা কৰা খনৰ
লগত কবিৰাজ চক্ৰবৰ্তীৰ খন পুথিৰো বহুত ঠাইত মিল নাই। দুয়োজনে একে মূলৰ
পৰা যদি ভাঙনি কৰিছিল, তেন্তে তেওঁলোকৰ ভিতৰত ইমান অমিল কিয়? পাচত
পুথি নকল কৰোঁতাসকলেই ইমান অমিল ঘটাইছিল বুলি অনুমান কৰিবও নোৱাৰি।
এই পুথিত কিন্তু বহুত শব্দৰ অৰ্থ আমাৰ বোধগম্য নহল। বহুত চেষ্টা কৰিও তাৰ
ভাল বাখ্যা দিব পৰা নহল। কোনো বিদ্বান লোকে সেই শব্দ বিলাকৰ ভাল বাখ্যা
কৰি আমাক জানিবলৈ দিলে আমি তেওঁলোকৰ ওচৰত পৰম কৃতজ্ঞতা মানিম, আৰু
পাচলৈ আমাৰ পুথিৰ দ্বিতীয় বাৰ ছপা কৰোঁতে শুধৰাই বা শুধ টিকা দি ছপা কৰিম।
বৰ্তমান সেই শব্দবিলাকৰ কোনো বাখ্যা দিব নোৱাৰাত সদাশয় পাঠকসকলে যেন
আমাক ক্ষমা কৰে। ইতি।

শ্ৰীদেৱেশ্বৰ চলিহা।

আসাম সাহিত্য সভা,

যোৰহাট,

১ শাওণ, ১৮৫৫

বতী বদতি শব্দে সর্ব ভীষণ।

যে পৈতৃক পুত্র।

তথাপি দেহান ধর্ম নিলিপে সদাই ॥

বসুদের নিগদতি দেহ জন্ম শূন্য।

দেব বিধায়ক ॥

শ্রী

উগ্র বৈবর্ত পদ শ্রী

দ্বাৰকা নিশ্চয় কথা মহা পুৰবন ৪৩৬

নিগদতি অধিক শত অধিক উত্তম

মালতিৰ মালা হৰা নবোত্তম ॥ ১৮৮

মুগন্ধৰ যেন শোভা

গন সেহি নয় ॥

মালো

শ্রীকৃষ্ণ উপনয়ন উপলক্ষে মুনি-স্বামি

গথুৰা আগমন।

৩৬

পদ।

নাৰায়ণ বদতি নাৰদ মুনিবৰ।

শুনিয়েক কৃষ্ণ কথা কহিবো অপৰ ॥

আত অনন্তবে গৈলা গৰ্গ মহাশয়।

বসুদের গৃহে স্থিত পৰম হৰিষি ॥ ১

দণ্ড-চত্ৰ ধাৰী ব্রহ্ম-তেজে প্রজ্বলিত।

শুক্র দন্ত শুক্ল বস্ত্র শুক্ল উপবিত ॥

তপোময় মূর্তি যাদব পুঙ্খিত।

শিবে জটা শোভা কবে দেখি বিপবীত ॥ ২

গৰ্গক দেখিয়া বসুদের সচকিত।

তারফে উঠি বসু দেবকী সহিত ॥

প্রণাম কবিলা দুয়ো গৰ্গক সত্ত্ব।

বহু-সিংহাসন দিলা অতি মনোহর ॥ ৩

ভক্তি কবি বসুদেরে মধুপর্ক দিলা।

কামধেনু অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্র সমর্পিলা ॥

গন্ধ-পুষ্প মালা দিলা বহু ভক্তি কবি।

মিষ্ট-অন্ন পৰমান্ন দিলন্ত সাদৰি ॥ ৪

পিস্তক মধুৰ মধু ভুঞ্জাইলা সাদৰি।

সুবাসিত জল দিলা অতি মান্ত কবি ॥

সুবাসিত তাম্বুলয়ো কপূৰে সহিত।

দেবকী সহিতে প্রণামিলা যথোচিত ॥ ৫

কৃষ্ণক দেখিয়া গৰ্গ মনে প্রণামিলা।

বসুদের দৈবকীক বচন বুলিলা ॥

গৰ্গ নিগদতি বসুদের মহামানি।

দৈবকী সহিতে শুনিয়েক মোব বাণী ॥ ৬

কৃষ্ণক চাহিয়ে বসু বলো সমগ্নিতে।

উপনয়ন কাল ভৈলা উপস্থিত ॥

বয়সবে কাল ভৈলা দুইহানো নিশ্চয়।

কালক কহিলো বসুদের মহাশয় ॥ ৭

বসুদের বদতি শুনিয়ে গুরু সাব।

উপনয়ন কাল কৰিয়ে বিচাৰ ॥

যাদব পূজা দেব তুমি মহামতি।

শুভক্ষণ শুভদিন দিয়োক সম্প্রতি ॥ ৮

গৰ্গ নিগদতি বসুদের মহা ধীৰ।

পৰশুই শুভ দিন কবি আচো স্থিৰ ॥

চন্দ্র তাবা শুদ্ধ আসে দুই বালকব।

সন্তসান্ত্রগণবো পূজিত দিন বব ॥ ৯

গৰ্গৰ বচন শুনি বসুদের সন্ত।

দশোদিশে তেতিক্ষেণে ছুত পাঞ্চিলন্ত ॥

মঙ্গল-পত্রিকা সমে ছুতক পাঞ্চিলা।

সমস্তে লোকত ছুতে গৈয়া জান দিলা ॥ ১০

ঘৃত-কুলা দুগ্ধ-কুলা দধি-কুলা চয়।

মধু-কুলা গুব-কুলা নদী সমস্তয় ॥ (১)

(১) নদীৰ সমান উপচি পৰা।

আমি আ

পথ ।

১২

মন লা নাবাগণ ।

শব্দ আজ্ঞা জানি আসিলা তেখন ॥

মুনিগণ বন্ধুগণ বাজা নিবন্তব ।

দেব-কন্যা নাগ-কন্যা আসিলা সহব ॥ ১৩

বাজ-কন্যাগণো আইলা মথুবা নগৰ ।

বিজ্ঞাধৰ গন্ধৰ্ব আসিলা নিবন্তব ॥

বাত্ত-ভণ্ড বাদক যে ভিক্ষুক ব্রাহ্মণ ।

জতী ব্রহ্মচারী অরধুত যোগীগণ ॥ ১৪

ভট্ট সন্ন্যাসীক আদি কবি নিবন্তব ।

কুব্জ আজ্ঞা জানি সরে আসিলা সহব ॥

পিতৃ মাতৃ কুলে যত আছে বন্ধুগণ ।

বান্ধব সহিতে আসিলন্ত বন্ধুগণ ॥ ১৫

ভীষ্ম ভ্রোণ অশ্বখমা কৃপাচার্য্য কর্ণ ।

পুত্র সমে ধৃতবাস্তু আসিলা তেখন ॥

স্বামী সঙ্গে আসিলেক আনন্দে গান্ধারী ।

পুত্র সমে আসিলা বিধুরা কুন্তী নারী ॥ ১৬

শোক অপমান হর্ষ তিনিকো লভিলা ।

পুত্র সমে কুন্তীদেবী মথুবা পশিলা ॥

নানা দেশহন্তে আইলা বাজা নিবন্তব ।

পাত্র-মন্ত্রী সমে বাজা পুত্র বহন্তব ॥ ১৭

প্রজাব আন্দোলে মহী কবে দলদোপ ।

মথুবা নগৰি সবো আইলা একেঘোপ ॥

সেহি বেলা আসিলন্ত ঋষি সমন্তয় ।

বসিষ্ঠ শ্বেবন অত্রি ঋষি মহাশয় ॥ ১৮

যাজ্ঞবল্ক্য ভিন্নী গৰ্গ ঋষি ভবদ্বাজ ।

বসে পুত্র ধর্ম্মজ্ঞ অগস্তি ঋষি সাব ॥

আইলা চাৰিজন ॥

গোবিন্দা কোষিক বিশশৃঙ্গ বিভান্তক ।

বামশৃঙ্গ বামদেব গোতম কোসিক ॥ ২০

গুণশব্দকৃত জতী গুণ চাকণিক ।

বৃহস্পতি অস্তাবক্র বামণ বাল্মিক ॥

পারিভদ্র পেলবৈসম্পায়ন অপৰ ।

কাশ্যপ মবীচি ভৃগু মার্কণ্ডেব বব ॥ ২১

সুমন্ত প্রচেত্রা বাৎস্তায়ন পুৰজিত ।

পানিপাত্ৰ পানিনিকচ যে মধুজিত ॥

মার্কণ্ডেয় লোমশ কপিল পবাসব ।

সমন্ত উত্থা উশীনৰ ঋষিবব ॥ ২২

বিশ্বামিত্ৰ সত্যানন্দ মৈত্রেয় জাজ্জলি ।

উপমন্যু গোবামুখ বকণা তৈত্তেলি ॥

কঠেকচ সান্দিপানি গুণ যোগীন্দ্রব ।

আসিলন্ত সিদ্ধসমে মুনি নিবন্তব ॥ ২৩

বসুদেব গৃহে স্থিতি ভৈলন্ত অদিতি ।

মথুৰাক আসিলন্ত দৈতা-মাতৃ দিতি ॥

বসুদেবে সমস্তে মুনিক দেখিলন্ত ।

দণ্ডরতে পৰি তুতি নতি কবিলন্ত ॥ ২৪

আত অনন্তবে ব্রহ্মা হংস জানে চড়ি ।

হাতে অক্ষ কমণ্ডলু আসিলন্ত লড়ি ॥

বভ্রজানে আসিলন্ত পার্বতী শঙ্কৰ ।

নন্দি আদিকবি আইলা ভুত নিবন্তব ॥ ২৫

মহাকাল বিবভদ্র শুভ শুভদ্রক ।

মনিভদ্র পারিভদ্র গণেশ কার্তিক ॥

ঐড়ারতে সচীসমে আইলা পুৰন্দব ।

চন্দ্র সূর্য্য সমে আইলা মথুবা নগৰ ॥ ২৬

দ্বাদশ আদিত্য অনন্তক আদি কবি ।

সবে দেব আসিলন্ত মথুবা নগৰি ॥

বত্ৰ বদতি ন শূন্য সৰ্ব্ব ভীষণব ।

যৈ পৈতৃক পুণ্যে ॥

তথাপি দেহান ধৰ্ম্মে নিলিপে সদাই ॥ ১৬

বসুদেৱ নিগদতি দেৱ জগত স্তব ।

সৃষ্টিৰ কাৰণ প্রভু দেৱ বিধায়ক ॥

সুৰ সিদ্ধ মুনীন্দ্রব গুণ সমস্তব ।

স্বপ্নে যাব পাদপদ্ম নোহয় গোচৰ ॥ ১৮

শিৱক স্মৰণ মাত্রে ঋক্ট নাস হয় ।

সমস্তে সঙ্কট তৰি কল্যাণ লভয় ॥

দুৰ্গাসমে যোগীন্দ্রব গুণ মহেশ্বৰ ।

সমস্তৰে গুণ শিৱ জগত ঈশ্বৰ ॥ ২০

দেৱতাৰ অগ্ৰে পূজ্য দেৱ গণেশ্বৰ ।

বিঘ্নিৰ নাশক ইশ জগত ঈশ্বৰ ॥

দেৱতা সৰ্ব কাৰ্ত্তিকয় সেনাপতি ।

দেৱতাৰো পূজ্যন্ত দুৰ্গা ভগৱতী ॥ ২০

মহালক্ষ্মী সৰ্ববশক্তি আদিৰে প্রকৃতি ।

জগত কাৰণী দেৱী মোৰ গৃহে স্থিতি ॥

যাক সেৱি নৱগণে বাঞ্ছিত লভয় ।

মোহোৰ কৃপায়ে হেন দেৱী আসিচয় ॥ ২১

সাক্ষাতে গোচৰ ভৈল মন্দিৰে আগাৰ ।

মোৰ কিবা ভাণ্ডা আছে নজানোহো আৰ ॥

কৃত্য-কৃত্য ভৈলো মই সাফল জীৱন ।

দুৰ্গা সমে দেৱগণ ভৈলো দৰিষণ ॥ ২২

ব্রহ্মা হব দুৰ্গা দেৱী সৰে দেৱগণ ।

পৃথকে পৃথকে বহু কৰিলা স্তৱন ॥

দেৱেন্দ্ৰ মুনীন্দ্র বিপ্রগণ কৰি সেৱ ।

বত্ৰ সিংহাসনে বসুআইলা বসুদেৱ ॥ ২৩

প্রত্যেকে বসিলা দেৱ মুনি নিবন্তব ।

বিধিয়তে পূজিলন্ত কৰিয়া সাদৰ ॥

ব্রহ্মা আদি কৰি দেৱগণ নিবন্তব ।

প্রত্যেকে পূজিলা বসু কৰি সমাদৰ ॥ ২৪

উগ্র বৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডব ।

দ্বাৰকা নিৰ্ম্মান কথা মহা পুৰাণ ৮৩৬

দ্বৈত অধিক শত অধিক উত্তম

মালতিৰ মালা হৰা নবোত্তম ॥ ১৮৮

মেঘ চন্দ্ৰ মৃগন্ধৰ যেন শোভে

মানিক্য সুবৰ্ণ যেন সেহি নয় ॥

সুগন্ধ চন্দন মালো

বসুদেৱে পূজা কৰিলন্ত নিবন্তব ॥ ৩৬

বত্ৰময় সিংহাসনে সবাৰো মধ্যত ।

গণেশক বসুআইলা জজ্ঞ মণ্ডপত ॥

সুবৰ্ণ কলসে আনি সপ্ত-তীৰ্থ জল ।

চন্দন পুষ্পেৰে মিশ্ৰ আতি সুসিতল ॥ ৩৭

পঞ্চামৃত পঞ্চাগব্য পাত্রে সুবৰ্ণৰ ।

আকাশী গঙ্গাৰ জল পুষ্কৰ তীৰ্থৰ ॥

সাত সাগৰৰ জল আনিয়া সকল ।

স্নান কৰাইলন্ত বসুদেৱে মহাবল ॥ ৩৮

গণেশক স্নান কৰাই পাচে বসুদেৱে ।

পাৰিজাত পুষ্প মালো কৰিলন্ত সেৱ ॥

বত্ৰ অলঙ্কাৰে অগ্নি শুদ্ধ সুবসন ।

বত্ৰৰ আঙুটি বথ মালা সুশোভন ॥ ৩৯

সুগন্ধ চন্দন পুষ্প বসুদেৱে লৈয়া ।

বসিলন্ত গণেশক ভকতি কৰিয়া ॥

বিঘ্নিৰ বাৰক ভগৱন্ত নৰেশ্বৰ ।

বসুদেৱে স্তুতি নতি কৰিলা বিস্তৰ ॥ ৪০

ব্রহ্মবৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডব ।

গণেশৰ অভিষেক মহা পুৰাণ ৮৩৬

উপনয়নৰ কথা অধ্যায়নৱতি ।

বাম কৃষ্ণ নাম লৈয়া সাধা নিজগতি ॥ ৪১

আমি আ

গণ।

নানা বিধ বাজগণ।

মঙ্গল কবিতা বজাইলন্ত তেতিফণে ॥

যজ্ঞ কালে চতুর্বেদী ব্রাহ্মণ ভূঞ্জাইলা।

মথুৰাৰ গ্রাম্য দেবী ভৈৰবী পুজিলা ॥ ৪৯

মঙ্গল চণ্ডিকা ষষ্টি তাহাক্কে পুজিলা।

ঘোড়সো পচাৰ দ্রব্যগন নিবেদিলা ॥

সুমঙ্গল কবাইলন্ত পুণ্য শস্তায়ন।

ব্রাহ্মণৰ দ্বাৰা পঢ়াইলন্ত বেদগন ॥ ৫০

দেৱকী বোহিনী আদি নাবী নিবন্তব।

স্বৰ্গ গঙ্গা জলে আনি কুন্তে সুবৰ্ণৰ ॥

বাম কৃষ্ণ দুইকো স্নান কৰাই অনন্তব।

বসন চন্দন মালা পিন্ধাইলা সত্ৰব ॥ ৫১

বহুময় অলঙ্কাৰ আতি মনোহৰ।

বাম কৃষ্ণ দুইবো অঙ্গ পিন্ধাইলা বিস্তব ॥

মাতৃদত্ত ভূবন পিন্ধিয়া দুই ভাঙি।

নববৰ বেশ দুইবো শৰীৰ সুহাই ॥ ৫২

নানা বিধ সুমঙ্গল উকলি বোকাৰ।

কবিলন্ত নাবী সবে নানা ব্যৱহাৰ ॥

পাচে দেউ মুনিবাজ সভা প্ৰবেশিলা।

দুইহাক্কে দেখিয়া সবে তেথনে উঠিলা ॥ ৫৩

ব্রহ্মা সদাশিৱ ধৰ্ম অনন্ত ভাস্কৰ।

কাৰ্ত্তিক গনেশ দেউ মুনি নিবন্তব।

পৃথকে পৃথকে দেৱে তুতিক কৰিলা।

জগত ঈশ্বৰ জানি মনে প্ৰবেশিলা ॥ ৫৪

ব্রহ্মা নিগদতি কৃষ্ণ জগত ঈশ্বৰ।

তুতিৰ অসাধ্য প্ৰভু বাক্য অগোচৰ ॥

ভক্ত অনুসৰি দেহ ধৰা নাৰায়ণ।

তুতি কৰিবাক নপাৰয় বেদগন ॥ ৫৫

মহাদেৱ নিগদতি নিৰিহ ঈশ্বৰ।

নিৰাকার পৰমাত্মা তুমি সমস্তব ॥

নাৰায়ণ বদন্ত নাৰদ মুনিবৰ।

দেৱকী বোহিনী বতি অদিতি অপৰ ॥

অশ্বৰ মাতৃ দিতি দেৱী সবস্বতী।

লোপামুদ্রা সাবিত্ৰী অহল্যা অককুতী ॥ ৪২

কৃষ্ণ মাতৃ জসোদাক আদিকৰি যত।

পাৰ্বতীক দেখিবাক আসিলা সমস্ত ॥

পৰম্পৰে আলিঙ্গন কৰে নাবীগণ।

পুনুপুনু পৃতি ভাৱে কৰে সন্তায়ন ॥ ৪৩

দেবীৰ চৰণে মনে প্ৰণাম কৰিলা।

বহুব মন্দিৰে তাক প্ৰবেশ কৰাইলা ॥

বহু সিংহাসনে বসুআইলা মাণ্ড কৰি।

দেৱকী পুজিলা তাক পৰম সাদৰি ॥ ৪৪

পাৰিজাত পুষ্প মালা বহু অলঙ্কাৰ।

অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ দিলা কৰি সতকাৰ ॥

ভক্তিকৰি পুজিলন্ত চৰণ পদ্মত।

সিন্দূৰৰ চন্দনৰ বিন্দু কপালত ॥ ৪৫

সিখত সিন্দূৰ দিলা আতি ভাল কৰি।

কস্তুৰি কুঙ্কম দিলা কপালে সাদৰি ॥

মিষ্ট অন্ন ভোজন কৰাই বাৰ নাবী।

সুবাসিত জল দিলা আতি মাণ্ড কৰি ॥ ৪৬

চৰণৰ নখে দিলা আলতা সাদৰি।

কুঙ্কমে বঞ্জিলা তাত আতি ভক্তি কৰি ॥

দেৱীক বিঞ্চিলা শ্বেত চামৰক ধৰি।

সন্তোষিলা দেৱকীয়ে স্তুতি নতি কৰি ॥ ৪৭

দেৱ কন্যা মুনি কন্যা নাগ কন্যা চয়।

বাজকন্যা বন্ধু নাবী ঘিবা আসিচয় ॥

বহু বদতি নান্য সর্ব তীর্থপৰ ।

যৈ পৈতৃক পুণ্যে ॥

তথাপি দেহান ধৰ্ম্মে নিলিপে সদাই ॥ ৫৮

কাৰ্য্য কাৰণৰ সাক্ষী কপ-গুণ শুন্য ।

কিমতে কৰিবো তুতি ব্যাপক নিগুণ ॥

অনন্ত বদতি নাথ কিবা জানো আমি ।

কোটি কোটি ব্রহ্মান্দৰ ইশ তুমি স্বামি ॥ ৫৭

বহুতৰ সুখ দিয়া তুমি নাৰায়ণ ।

জ্ঞানক নেদেহা কেনে কৰিবো স্তবন ॥

দেৱগন বদতি শুনियो যত্নপতি ।

তুতি কৰিবাক সক্তি নোহে প্রজাপতি ॥ ৫৮

সক্তি নোহে তুতি কৰিবাক সদাশিৱ ।

কেন মতে তুতি আমি কৰোঁ জগজ্জিৱ ॥

তুতি কৰিবাক নপাৰয় সবস্বতী ।

সবস্বত্বেয়ো নপাৰয় কৰিবাক তুতি ॥ ৫৯

দেৱ চয় প্রভু যত্নপতি ।

তুতিৰ অক্ষম আমি কেনে কৰোঁ তুতি ॥

মুনীন্দ্ৰ বদতি প্রভু শুনা যত্নপতি ।

বেদগনে নজানয় তযু লীলা গতি ॥ ৬০

বেদে তুতি কৰিবাক নপাৰয় যাক ।

নিষাকার পৰমব্রহ্ম বোলয় ভোমাক ॥

আনো নানা দেৱ মুনি তুতিক কৰিল ।

বাল্লভাক ডৰে আমি তাক নিলিখিল ॥ ৬১

দেৱমুনি কৃত্য মহা পুণ্য এহিস্তৱ ।

ভক্তি ভাৱে যিতো পঢ়ে নাহি তাৰ ভয় ॥

পূজাকালে যিতো পঢ়ে ছয়া সাবহিত ।

ইহলোকে সুখ ভূক্তি গোলোকত থিত ॥ ৬২

মহাজ্ঞান লাভি সিতো বহু জানে চড়ি ।

ঈশ্বৰ কৃপাত গোলোকক যায় লড়ি ॥

ব্রহ্মবৈবৰ্ত্তৰ কথা মহা পুৰাণৰ ।

শতযধ্যায়ৰ পদ আতি মনোহৰ ॥ ৬৩

নন্দৰ অগ্নিৰে শোভে মণ্ডল আকাৰ ।

কস্তুরি চন্দনে শোভে দেখি বাতিষ্কাৰ ॥

উগ্র বৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা ১১

দ্বাৰকা নিৰ্ম্মান কথা মহা পুৰাণৰ ৮৩৬

নিৰ্ম্মিত অধিক শত অধিক উত্তম

মেঘচৰ্ম্ম হৰা নৰোত্তম ॥ ১৮৮

মেঘচৰ্ম্ম যুগন্ধৰ যেন শোভে

কৃষ্ণৰ আগত দেৱগন সেহি নয় ॥

দ্বিভূজ শ্যামলকপ আতি মনোহৰ ।

অলহান্দ্ৰ সুপ্রসন্ন মুখ কটিকৰ ॥

ভক্তৰ কৃপায়ে দেহা ধৰা নাৰায়ণ ।

বহুব কেয়ুৰ শোভে বহুব বন্ধন ॥ ৬৬

বহুব নুপুৰ পাৰে কৰয় বস্ত্ৰিত ।

নানা বিধ অলঙ্কাৰে দেহাত শোভিত ॥

বসুদেৱে ছই ভাইক কোলেতুলি লৈলা ।

পিতৃৰ আগত ছয়ো প্রকাশ কৰিলা ॥ ৬৭

যেবে ভৈল শুভলগ্ন কাল মনোবৰম ।

সেহিবেলা শুভ গ্রহ দেখিলা উত্তম ॥

সেহিকালে লগ্নাধিপ লগ্নে ভৈলা থিত ।

পাপগ্রহে নেদেখিল লগ্নক ততিতি ॥ ৬৮

আনো শুভকাল যেবে ভৈল উপগত ।

শুভ কৰ্ম্ম আৰম্ভিলা সেহি সময়ত ॥

দেৱ বিপ্র অনুজ্ঞা কৰিয়া কৰি সেৱ ।

স্বস্তি বাচনক কৰ্ম্ম কৰি বসুদেৱ ॥ ৬৯

দেৱমুনি পোৰোহিত নমি সাৱধান ।

শতক সুবৰ্ণ ব্রাহ্মণক কৰি দান ॥

গনেশ দিনেশ অগ্নি সূৰ্য্য মহাদেৱ ।

দুৰ্গাসমে পূজিলন্ত পাচে বসুদেৱ ॥ ৭০

দেৱৰ সভাত বসু সাক্ষাতে পূজিল ।

ভক্তিকৰি সোড়ষ প্রচাৰ দ্রব্য দিল ॥

বেদ মন্ত্ৰে পুত্ৰ ছইবো অধিবাস কৰি ।

দিগপাল নৱগ্রহ পূজিলা সাদৰি ॥ ৭১

যোড়ন মাতৃক পূজিলন্ত বহুতৰ ।

পঞ্চ উপচাৰ দিল কৰিয়া সাদৰ ॥

সুত্র দিলা ॥

২ নান্দিপানি গুণক মহাশয় ।

ভাইক গায়ত্রি শিকাইলা যেন হয় ॥ ৭৩

প্রথমে পার্বতী দেবী ভিক্ষা আনি দিলা ।

বাম কৃষ্যে সিতো ভিক্ষা গ্রহন কবিল ॥

হিবা নাবে বিনির্মিত বস্ত্র পাত্রবধে ।

মুকুতা মানিক্য হিবা পাত্রব উপবে ॥ ৭৪

পূর্বের পিতৃগনে পাত্র পার্বতীক দিলা ।

সেহি ভিক্ষা পাত্র দেবী কৃষ্ণত অর্পিল ॥

শুভাশীষ সমে মনে সুবর্ণকো দিলা ।

কৃষ্ণক আশ্বাসি দেবী সমিপে চাহিলা ॥ ৭৫

তাত পাচে সচীদেবী ভিক্ষাক দিলন্তু ।

নানা বস্ত্রময় ভিক্ষা দুইভায়ে লৈলন্তু ॥

বকনব ভাৰ্য্যা পরনব কুবেরব ।

অগ্নি ভাৰ্য্যা স্নাতা দেবী কহিনী চন্দ্রব ॥ ৭৬

সূর্য্যব কামিনীসজ্জা কামব যে বতি ।

আনো দেব ভাৰ্য্যাচয় দেবী বসুমতী ॥

দেবকন্যা বাজকন্যা নাগকন্যা চয় ।

সমস্তে দিলন্তু ভিক্ষা লৈলা কৃপাময় ॥ ৭৭

প্রভেকে দিলন্তু ভিক্ষা বতনে ভূষিত ।

বলোভদ্র সমে কৃষ্যে লৈলন্তু ভূষিত ॥

কিছু ভিক্ষা দিলা গর্গস্বধিক দুই ভাই ।

কিছু ভিক্ষা দিলা সাণ্ডিপনিক সিঠাই ॥ ৭৮

বৈদিক কশ্মক কবি পাচে বসুদেব ।

গর্গক দক্ষিণা দিলা তাক কবি সেব ॥

দেবতা সরক ভূঞ্জাইলন্তু নিবন্তব ।

ব্রাহ্মনক ভূঞ্জাইলন্তু কবিয়া সাদব ॥ ৭৯

দেব মুনি সমস্তক দক্ষিণা দিলন্তু ।

আশীর্ব্বাদ কবি মবে গৃহক গৈলন্তু ॥

নানা বস্ত্র মনি সুবর্ণক দিলা ॥ ৮০

মুকুতা মানিক হিবা বজ্রত অপাৰ ।

অমৃত সমান অন্ন দিলা জাতিস্কাৰ ॥

ভিক্ষুক সন্তাসী ভট্ট ব্রাহ্মনক লাগি ।

সমস্তকে দিলা বসুদেবে মহা ভাগি ॥ ৮১

মহোৎসব বেদপাঠ অনেক কবাইলা ।

হবিব মঙ্গল নাম তহাক্কো পঢ়াইলা ॥

ব্রাহ্মণ ভোজন কবিলন্তু যত্ন কবি ।

জ্ঞাতি বন্ধু বান্ধবকো কবিল সাদবি ॥ ৮২

মুকুতা মাণিক্য বস্ত্র বস্ত্র অলঙ্কার ।

সমস্তকে দিলা দান কবি সতকার ॥

যেবে ভৈল শুভকর্ম্ম জজ্ঞ সমাপত ।

জসোদা সহিতে নন্দ বিহ্বল ভৈলন্তু ॥ ৮৩

বাম কৃষ্য দুই ভাইক কোলাত কবিয়া ।

পুত্র পুত্র চুম্বনক মুখ পদ্মে দিয়া ॥

মহা শোকে জসোদা সহিতে নন্দবাই ।

উচ্চ কবি কান্দিলন্তু গুণক বর্ণাই ॥ ৮৪

সেহিবেলা কৃষ্ণ দেবে আশ্বাস কবিল ॥

নানাবিধ বোধ জ্ঞানে ছহাক্কো বুঝাইলা ॥

কৃষ্ণ নিগদতি মাতৃ নন্দ মহাশয় ।

কালে সঙ্গ যোগ কবে ভেদকো কবয় ॥ ৮৫

মাতৃব সমন্ধি পিতৃ জ্ঞান মহাশয় ।

সমস্তে কহিবা গৈয়া জ্ঞানব নিগ্নয় ॥

চিবকালে হৈবা তুমি মোহোব দর্শন ।

জ্ঞানক লভিয়া মোক চিন্তা অনুক্ষন ॥ ৮৬

হেনয় বোধক দিয়া দেব নাৰায়ণ ।

বসুদেব মতাক গৈলন্তু তেতিক্ষন ॥

বসুদেব আজ্ঞা লৈয়া বাম যত্নপতি ।

নান্দিপানি বাঘিব গৃহক কৈলা গতি ॥ ৮৭

বসুদেব দৈবকীক কবি সন্তোষন ।

নন্দ যসোদাক বুজি বিনয় বচন ॥

বহু পদাতি নৃপুংস্বক সৰ্ব্ব ভীষণপৰ ।

যৈ পৈতৃক পুত্ৰা ॥

গোকুলে যাইবাক পাচে কবিলন্ত চিন্তি ॥ ৪৮

সেহি সময়ত বশুদেব মহামানি ।

মনি মুক্তা মানিক্য সুবর্ণ দিলে আনি ॥

অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ হিৰা বস্ত্ৰ আদি কৰি ।

নন্দ যসোদাক বস্তু দিলন্ত সাদৰি ॥ ৪৯

শ্বেত অশ্বগজেন্দ্র সুবর্ণ বধ সাব ।

বশুদেবে আনো দ্রব্য দিলন্ত অপাৰ ॥

অক্ৰুর উদ্ধর আদিকৰি বন্ধু গনে ।

নানা দ্রব্য ধন বস্ত্ৰ দিলা বঙ্গ মনে ॥ ৫০

বশুদেব অক্ৰুর উদ্ধর মহাগন্ত ।

দৈবকী সহিতে নাৰীগন চলিলন্ত ॥

নন্দ যসোদাক আগ বাঢ়ি সবে গৈলা ।

মনত বিষাদে কতো দুৰে গৈয়া বৈলা ॥ ৫১

নন্দ যে যসোদা গোপ গোপী নিবন্তৰ ।

কালিন্দী নিকট পায়া কান্দিলা বিস্তৰ ॥

সবেয়ো পসিল গৈয়া গোকুল নগৰি ।

কৃষ্ণক চিন্তিয়া বৈলা আতি শোক কৰি ॥ ৫২

পুত্ৰ শোকে কুন্তীদেবি সবে বিয়াকুল ।

বশুদেবে মনি বস্ত্ৰ দিলন্ত বিপুল ॥

আপোনাৰ স্থানে চলি গৈলা কুন্তীসতি ।

মহেশ্বৰ জঙ্ঘ যেনে ভৈলা সমাপতি ॥ ৫৩

ব্রহ্মবৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডৰ ।

উপনয়নৰ কথা অতি মনোহৰ ॥

একাধিক শত অধ্যায়ৰ মনোবন

ইহাক শুনিয়া পাইবা গোলোক উত্তম ॥ ৫৪

নিবন্তৰে সবে নবে এৰি আন কাম ।

সংসাৰ তৰিবা যেনে বোলা বামবাম ॥

উত্তম বৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডৰ ॥

দ্বাৰকা নিৰ্গমন কথা মহা পুৰবন ৪৫৬

নিৰ্গমন অধিক শত অধিক উত্তম

নাৰায়ণ বদনি হৰা নবোত্তম ॥ ১৮৮

কহো আৰো কৃষ্ণকথা শুনি আন কাম

বাম কৃষ্ণ সান্দিপনি গৃহক চলিলা ।

সান্দিপনি তানভাৰ্যা ছহাক্কো নমিলা ॥

বস্ত্ৰমনি দিয়া ছইহাক্কো প্রনামিলা ।

ছয়ো ভাইক সান্দিপনি আশীৰ্বাদ দিলা ॥ ১৬

গুৰুক প্রনামি পাচে দেৱ নাৰায়ণ ।

বিনয় পূৰ্বক হৰি বুলিলা বচন ॥

বিছা লভিবাক মনে আইলো মহামতি ।

বাঞ্ছিত বিছাক দান কৰিও সম্প্ৰতি ॥ ১৭

যেবে বিছা ভিক্ষা কৰিলন্ত যছপতি ।

পৰম আনন্দে ধৰি কৰিলন্ত তুতি ॥

সান্দিপনি নিগদতি তুমি নিৰাকার ।

পৰমাত্মা পৰম্বুদ্ধ ধৰিছা সংকাৰ ॥ ১৮

পৰম্বুদ্ধ পৰমীশ সমস্ততে পৰ ।

মোহৰ সমন্ধি তুমি ছয়ো মহেশ্বৰ ॥

পুৰান পুৰুষ শ্ৰেষ্ঠ পুৰুষ উত্তম ।

তোমাক ভজনে নাহি কয় পুৰুষ জন্ম ॥ ১৯

নিৰাকার নিৰিহ নিৰ্গুন নাৰায়ণ ।

শ্বেচ্ছাময় জ্যোতীৰুপ তুমি নিবঞ্জন ॥

ভক্তৰ কাৰণে দেহ তযু বিবৰ্ণন ।

ভক্ত বাঞ্ছা কল্পতক দৈবকী নন্দন ॥ ১০০

মায়াকৰি বালকপ ধৰিছা এখন ।

ব্রহ্মাহৰ অনন্তেয়ো কৰয় বন্দন ॥

ভুমি ভাব হৰিবাক দেৱ নাৰায়ণ ।

ইতো কপ ধৰি আচা জগত কাৰণ ॥ ১০১

দ্বিভূজ মুকলি হাতে শ্যামল সুন্দৰ ।

চন্দনে লিপিত সৰ্ব অঙ্গ মনোহৰ ॥

বীজত ॥

সোশোভন ।

নন্দক নিন্দ কৰয় বঞ্জন ॥ ১০৩

দেৱ দেৱ জগন্নাথ ত্ৰৈলোক্য মোহন ।

ববদৰো ববদাতা তুমি নাৰায়ণ ॥

দেৱ জনক যিতো তাহাৰ কাৰণ ।

লোকৰ শিক্ষাৰ অৰ্থে তোমাৰ গঠন ॥ ১০৪

মোহোৰ পুতিৰ অৰ্থে তযু আগমন ।

পাঠ অৰ্থ তযু মোৰ মোক্ষৰ কাৰণ ॥

আত্মাৰাম পৰিপূৰ্ণ বিভু নাৰায়ণ ।

আজি সে সাকল জন্ম আমাৰ জিৱন ॥ ১০৫

প্ৰতিভ্ৰতা সাকল সাকল তিৰ্থস্থান ।

উপবাস তপ ব্ৰত সাকলষে দান ॥

মোহোৰ আশ্ৰম প্ৰভু ভৈল তিৰ্থপৰ ।

তযু পাদ পদ্ম চিহ্ন ভৈলেক গোচৰ ॥ ১০৬

তযু পাদ ধূলায়ে পবিত্ৰ গৃহ আতি ।

অঙ্গিনাকো পবিত্ৰ কৰিলা যত্নপতি ॥

তযু পাদ পদ্ম দুই ভৈলো দৰিশন ।

এতেকে দুই তানো ভৈল জনম সাকল ॥ ১০৭

দুৰ্ব্বখ শোক ভোগ জন্ম কৰ্ম্ম আদি চয় ।

ক্ষুধা তৃষ্ণা দন্ত আদি জতেক আচয় ॥

যাৱতে নভজে তযু অকন চৰন ।

যাৱে তযু চৰণক নোহো দৰিশন ॥ ১০৮

সেহি কাল দুখ আদি সমস্ত থাকয় ।

তোমাৰ ভকত বিনে একো নুগুচয় ॥

কালৰো যে মহাকাল শ্ৰেষ্ঠাৰোষে, শ্ৰেষ্ঠা ॥

তুমি সমস্তৰ মুক্ষ্য দাতা সৰ্ব্ব দ্ৰষ্টা ॥ ১০৯

কৃপা কৰা কৃপানাথ দৈৱকী নন্দন ।

আমি হইবো ময়া মোহ কৰিয়ো চেদন ॥

২২ খানো সমাক্তি ভুঙ ভৈলা যত্ন ॥ ১১০

সলোভক ছয়া সান্দিপনি ভাৰ্য্যামতী ।

কোলাত কুম্বক বৈমাইলন্ত কবি ভক্তি ॥

আপোন স্তনক পান কৰাইলা প্ৰেমত ।

পূৰ্বত দৈৱকী দেৱী পিয়াইলা যিমত ॥ ১১১

ত্ৰীকুম্ব বদতি মাতৃ কিয় কৰা তুতি ।

হৃদ্ধ মুখ বনে আমি আতি শিশুমতি ॥

মিচাকপ প্ৰকৃতিৰ ইতো কলৈবৰ ।

ভেজি ছয়ো যাইবা মোৰ গোলোকনগৰ ॥ ১১২

জন্ম মৃত্যু জৰাব্যাধি যিতো দেহে নাই

নিত্য সনাতন দেহ ধৰি সমুদাই ॥

এহি বুলি কু দেৱ ভৈলা নিশবদ ।

এক মাসে চাৰিবেদ পঢ়িলা সম্পদ ॥ ১১৩

আনো নানা সাস্ত্ৰ পঢ়াইলন্ত মুনিবৰ ।

ছত্ৰঃ মণ্ডি কলাকো মিখাইলা কচিকৰ ॥

বাম কুম্ব তয়ো ভাই ভক্তি ভাৱ কৰি ।

পঢ়িলন্ত সাস্ত্ৰ গন গুৰুক সাদৰি ॥ ১১৪

মৃতক পুত্ৰক আনি দক্ষিণা দিলন্ত ।

ভাৰ্য্যাসমে সান্দিপনি আনন্দে লৈলন্ত ॥

পঞ্চলক্ষ মনি তিনি লক্ষ বতনৰ ।

চাৰিলক্ষ হিৰা দিলা আতি মনোহৰ ॥ ১১৫

পঞ্চ লক্ষ মুক্তা দুই লক্ষ মানিকৰ ।

ত্ৰোলোকা ছল্লভ বস্ত্ৰ দিলা কচিকৰ ॥

হৰ্গাদেৱী যিতো হাড় কুম্বত অৰ্পিলা ।

বস্ত্ৰৰ আঙুঠি সমে সেহি হাড় দিলা ॥ ১১৬

সুবৰ্ণৰ দশকোটি দক্ষিণা দিলন্ত ।

ছয়োভাই শুক পাৱে পাচে নমিলন্ত ॥

অমূল্য বস্ত্ৰৰ অলঙ্কাৰ সোশোভন ।

গুৰুৰ ভাৰ্য্যাক দিলা নাৰীৰ ভূষণ ॥ ১১৭

অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ দুই আতি মনোহৰ ।

গুৰুৰ পুত্ৰীক দিলা দেখিতে সুন্দৰ ॥

বতী বদতি নন্দন সৰ্ব্ব ভীষণব ।
 বাম পৈতৃক দ্রব্য পুত্ৰক অপিলী ॥
 তাত পাছে গোলোকৰ বিমান আসিলা
 ভাৰ্যা সমে মুনি গোলোকক চলি গৈলা ॥
 পুৰাণৰ ইতো কথা শ্রদ্ধায়ে শুনয় ।
 কৃষ্ণত ভক্তি বাঢ়ে নাহিকে সংশয় ॥ ১১৯
 শুনা সভাসদ পদ পৰিহরি কাম ।
 পাতক চাড়োক ডাকি বোলা বাম বাম ॥

শ্রীকৃষ্ণৰ আজ্ঞাত দেৱতা সকলৰ আগমন ।
 ছবি ॥

নাৰায়ণ নিগদতি শুনা ধৰ্ম্ম মহামতি
 দ্বাৰকা বৰ্ণন কথা সাৰ ।
 বাম কৃষ্ণ ছয়ো ভাই পতি শাস্ত্ৰ সমুদাই
 মথুৰা পসিলা পুনৰ্বাৰ ॥ ১২০
 বাম কৃষ্ণ ভগৱন্ত পিতৃ মাতৃ নগিলন্ত
 ভক্তি ভাৱে প্ৰণাম কৰিলা ।
 পাছে বাম নাৰায়ণ বট মূলে সুশোভন
 তাৰ তলে দোভায়ে বসিলা ॥ ১২১
 পৰম সাদৰ কৰি লৱনুসাগৰে হৰি
 মনত সুবিলা যেতিক্ষন ।
 স্বামীৰ আজ্ঞাক জানি সমুদ্ৰষে মহামানি
 আগে আসি ভৈল উপসন্ন ॥ ১২২
 বিশ্ব কৰ্ম্ম দেৱতাক সুবিলন্ত পুনৰ্বাৰ
 সুবিলন্ত চক্ৰ সুদৰ্শণ
 কোমদকী মহাগদা সুবিলন্ত কৃষ্ণে তদা
 সুবিলন্ত সংখ পাঞ্চজন্য ॥ ১২৩
 বৈকুণ্ঠৰপৰা নামি কৃষ্ণৰ সমিপে আসি
 কৃষ্ণ সমিপত বহিলন্ত ।
 কোটি সূৰ্য্য কান্তি সম প্রকাশয় নিকপম
 সুদৰ্শণ চক্ৰ আসিলন্ত ॥ ১২৪

উক্ত এবৰ্ত্তৰ পদ শ্রীকৃষ্ণ হৰি ॥
 দ্বাৰকা নিৰ্ম্মান কথা মহা পুৰাণ ৮৩৬
 তিনিশ অধিক শত অধিক উত্তম
 দেৱি হৰা নৰোত্তম ॥ ১৮৮
 বত্ৰবান আগকৰি গৰ্ভস্থান কান
 কৃষ্ণক প্ৰণামি বহিলন্ত ।
 বিশ্বকৰ্ম্ম সিদ্ধা সমে আজ্ঞা মানি নিকপমে
 কৰ্ম্মী সিদ্ধপতি আসিলন্ত ॥ ১২৬
 শিবে দণ্ডৱতে পড়ি প্ৰণামিলা ভক্তি কৰি
 পুনৰপি প্ৰণাম কৰিলা ।
 মুখে অন্ন হাস্যকৰি সাদৰিয়া দেৱহৰি
 সবাহাঙ্গে বচন বুলিলা ॥ ১২৭
 কৃষ্ণে বোলে সিদ্ধপতি স্থান দিয়া মহামতি
 সাজিবাক মোহোৰ নগৰ ।
 শতেক যোজন সাৰ ভূমি দিয়া মোক ৰাড
 হৈবে তাত পুৰ মনোহৰ ॥ ১২৮
 হে বিশ্বকৰ্ম্মসাৰ মোৰ নগৰক আৰ
 নিৰ্ম্মান কৰিয়ো ভালকৰি ।
 তিনিলোকে যেন নাই নগৰক নিৰ্ম্মা যাই
 বিলম্বক ভূমি পৰিহৰি ॥ ১২৯
 বাক্য যাই যেন শ্ৰীৰ সমস্তবে মনোহৰ
 ভক্তৰ বাক্তিত কটিকৰ ।
 সমস্তে স্বৰ্গত কৰি শ্ৰেষ্ঠপুৰ নিৰ্ম্মিয়োক
 বৈকুণ্ঠ সদৃশ মনোহৰ ॥ ১৩০
 পক্ষী গন মধ্যে সাৰ গকড় মোহোৰ যান
 মোৰ আজ্ঞা ধৰা পক্ষীবৰ ।
 বিশ্বকৰ্ম্ম সমিপত দিনত নিশাত থাকা
 যাৱে নোহে দ্বাৰকা নগৰ ॥ ১৩১
 দিনত নিশাত মোৰ সমিপত চক্ৰঘোড়
 স্থিতি ছয়া থাকা সৰ্বদাই ।
 কৃষ্ণক প্ৰণাম কৰি কৃষ্ণ আজ্ঞা শিবে ধৰি
 চক্ৰো বহিলন্ত সেহি ঠাই ॥ ১৩২

কৰি ॥ ১৩৩

সাৰ পাৰ্শ্ব জন্তু সংখ্যক

ব সমিপে বহিলন্ত।

দাককে সহিতে বথ বহিলন্ত মনোগত

কৃষ্ণক সদায় বহিলন্ত। ১৩৪

শুনা নব নাবী লোক কৃষ্ণ পদে ভজিয়োক

ভেজিয়োক বিষয়ক কাম।

পাতকৰ বৃন্দামাৰ কৃষ্ণ নাম কৰা সাৰ

ডাকি সবে বোলা বাম বাম ॥ ১৩৫

দ্বাবকা নগৰ নিৰ্মাণ।

পদ।

যৱনক আগকৰি জড়াসন্ধ ৰাজা।

আসিয়া ভৈলেক লগে অক্ষৌহিনি প্রজা ॥

মুচকুন্দ দ্বাবা হৰি যৱন মাৰিলা।

পাছে জড়াসন্ধ সন্ত সকলো বহিলা ॥ ১৩৬

জড়াসন্ধ জিনি যেনে মাধৱে আছন্ত ॥

সেহি বেলা বিশ্বকৰ্মে তুতিক কৰন্ত ॥

সলোতক ভক্তিভাৱে পুলক শৰীৰ।

কুতাজ্জলি কৰি বানি বুলিলা কচিব ॥ ১৩৭

বিশ্বকৰ্ম নিগদতি জগত ঈশ্বৰ।

যতেক যোযান পন্ত্ৰ নিৰ্ম্মাৰো নগৰ ॥

ইন্দু-নীল মৰকত পলঙ্গী ৰচক।

পদ্মবাগ পাৰিভদ্র মণি স্তম্ভক ॥ ১৩৮

চন্দ্রকান্ত সূৰ্য্যকান্ত গালিম গন্ধক।

নানা স্তম্ভল মণি দিবোহো কটিক ॥

জালধীয়া বৰ্ণ-মালী গোৰখা শুশ্ৰূম।

গোৰোচনা বৰ্ণকতো পিত্ত তাম্বুপাম ॥ ১৩৯

নিৰ্বিজ সমকতো মণি কচিকৰ ॥

নীল বৰ্ণ কতো মণি বৰ্ণ কমলৰ।

পৰম উজ্জ্বল মণি বৰ্ণ কাজলৰ ॥ ১৪০

শ্বেত চম্পকৰ বৰ্ণ মণি মনোহৰ।

কতোমাণ বৰ্ণ হোৱে তপ্ত কাঞ্চনৰ ॥

স্বৰ্ণ শত মূল্যহৰে একৈক মণিৰ।

অজ্ঞবন্ত মণি কতো পৰম কচিব ॥ ১৪১

হীৰা মুক্তা মাণিক ৰজত স্থান সাৰ।

যথা যোগ্য যেনমতে গৃহ আপোনাৰ ॥

মণিময় যৈত স্থান কৰিয়ো নিৰ্ম্মাণ।

সমস্তে স্থানৰ কথা কৰিবো বিধান ॥ ১৪২

দিন নিশা অৱসানে কৰিবো নিৰ্ম্মাণ।

কহিয়োক প্ৰভু যেন হোৱে স্থান খান ॥

যাৱতে নিৰ্ম্মাণ কৰো দ্বাবকা নগৰ।

হৃদি স্থিতি ছয়া বোধ দিবা দামোদৰ ॥ ১৪৩

আত অনন্তৰে যক্ষ কুবেৰে পাঞ্চিলা।

সাতলক্ষ যক্ষ আসি তেখনে মিলিলা ॥

কৈলাসৰ পৰা হৰে আদেশ কৰিলা।

বেতাল কুস্মাণ্ড লক্ষ লক্ষ আসি ভৈলা ॥ ১৪৪

পাৰ্বতী গোসানী পাছে পাঞ্চিয়া দিলন্ত।

দৈত্য যো দানৱ গন আইল অপৰ্য্যন্ত ॥

কৃষ্ণ নিগদতি বিশ্বকৰ্ম তুমি সাৰ।

হৈবেক মোহোৰ ভাৰ্য্যা ষোড়শ তাজাৰ ॥ ১৪৫

অষ্টাধিক শত পত্নী আতি মনোৰম।

তাসম্ভাৰ দিব্য গৃহ কৰা নিৰোপম।

গড়ৰ নিয়ম নিৰ্ম্মিৰাহা উচ্চ কৰি।

তাহাৰ পৰীক্ষা দিবা লংঘিবে নপাৰি ॥ ১৪৬

অভাস্তৰ কৰি বাহা স্তম্ভৰ দুৰ্গম।

মনিময় ৰত্ন ময় কৰিয়ো উত্তম ॥

দ্বাদশ দ্বাদশ দিবা বেছ ভালমত।

সিংহ দ্বাব নিৰ্ম্মিৰাহ গড়ৰ অগ্ৰত ॥ ১৪৭

বতী পদবিম্বং বৃক্ষং সর্বং ভীষণং ।

চিৎ পৈতৃকচিত্তং ববিবাহী মনোহর ॥

নিসিদ্ধ বৃক্ষক নলগাইবা নগবত ।

প্রসিদ্ধ সুবৃক্ষ নিয়োযিবাহা গৃহত ॥ ১৪৮

ভালমতে কবিবাহা মন্দির সুন্দর ।

অঙ্গিনাকো নির্মিবাহা কবি মনোহর ॥

বাদরবো আশ্রম কবিবা ভাল মত ।

দাসবো নির্মিবাহা গৃহ সেহি আশ্রমত ॥ ১৪৯

সমস্ততে কবি উগ্রসেনর নিলয় ।

কবিবাহা সারধানে গৃহ বভ্রময় ॥

মোব পিতৃ বসুদেব সবাতে উত্তম ।

নির্মিবাহা ভাল কবি তাহান আশ্রম ॥ ১৫০

বিশ্বকর্ষ নিগদতি প্রভু নাবাযণ ।

কোন কোন বৃক্ষ ভাল গৃহর কাষণ ॥

কোন বৃক্ষ সমুদাষ্ট অশুভ কবয় ।

গৃহর কোনবা দিশে জলভদ্র হয় ॥ ১৫১

কোনবা দিশত জলে অভদ্র কবয় ।

গৃহর কোনবা দিশে সদাকবে ভয় ।

গৃহর কোনবা দিশে বৃক্ষ ভদ্র হয় ।

কোনবা দিশত অমঙ্গলক কবয় ॥ ১৫২

দীর্ঘে প্রাপ্ত হব যেন গৃহর প্রমান ।

অঙ্গিনাব যেন মান কহ ভগবান ॥

কোন দিশে গৃহর কবিবো পুষ্পবাৰি ।

গড়র প্রমান মোত কহিয়ো মুবাৰি ॥ ১৫৩

খারৈর প্রমান আক ছাবর প্রমান ।

সমস্তকে কহা মোক দেব ভগবান ॥

কোন বৃক্ষ কাষ্ট হবৈ প্রসস্ত গৃহত ।

কোন বৃক্ষ কাষ্ট অমঙ্গল অপ্রসস্ত ॥ ১৫৪

যদি যোগ্য হঞা আমি প্রভু নাবাযণ

সমস্তে কহিয়ে শুভ অশুভ কাষণ ॥

ভগবন্ত নিগদতি বিশ্বকর্ষ সাব ।

শুভাশুভ বৃক্ষ কথা কবিবো প্রচার ॥ ১৫৫

উগ্রঃ এবর্ত্তং পদ শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা

ছাবকা নির্মান কথা মহা পুৰাণ ৮৬

নিপিন অধিক শত অধিক উত্তম

পূর্বে পুত্র বি হরা নবোত্তম ॥ ১৮৮

এহি বৃক্ষসব যদি আশ্রয়ান কান

গৃহর সম্পতি হরে জানিবা নিশ্চয়

আম জাম ডালিষ কদলি বৃক্ষ চয় ।

পূর্বে বৃক্ষ হয় দক্ষিণত মিত্র হয় ॥ ১৫৭

সমস্তে বৃক্ষক শুভ ফলক দিৱয় ।

শুভ ধন প্রাপ্তকবে এহি বৃক্ষচয় ॥

গুৱা বৃক্ষে হব দিয়ে পছিম দক্ষিণে ।

আন দিশে শুভ লব কবয় ইশানে ॥ ১৫৮

সব্ব দিশে চম্পা বৃক্ষে শুভক দিৱয় ।

তলাবু কুম্মাণ্ড দুয়ো গৃহে শুভ হয় ॥

খবমুজা চিণ্ডাল বাৰিত শুভ হয় ।

বার্তাকি বেহুৱা শুভ ফলক দিৱয় ॥ ১৫৯

প্রসস্ত বৃক্ষর কথা কহিলোহো সাব ।

নিসিদ্ধ বৃক্ষর কথা কহো শুনা আব ॥

বন বৃক্ষ নিসিদ্ধ হোৱয় আশ্রমত ।

নগরে নিসিদ্ধ আতি নিসিদ্ধ গৃহত ॥ ১৬০

বট বৃক্ষ গৃহে আতি নিসিদ্ধ কবয় ।

বাৰিত থাকিলে চোব ভয় সদা হয় ॥

গ্রাম বাৰে নগরত নাহিকয় ভয় ।

দর্শনত পুত্র হোৱে নাহিকে সংশয় ॥ ১৬১

নিসিদ্ধ শিমলু বৃক্ষ পুৰ নগরত ।

সততে দুখক দিয়ে বাৰি প্রদেশত ॥

বাৰিতো নিসিদ্ধ গৃহে সদা হোৱে ভয় ।

এতেকে শিমলু বৃক্ষ তেজিবে লাগয় ॥ ১৬২

ধনহানি পুত্র হানি শাল্মলি কবয় ।

বাৰি মধ্যে সবে তাক নিসিদ্ধ কবয় ॥

তেন্তেলি বৃক্ষক সদা বর্জিবা নিশ্চয় ।

ধন হানি পুত্র হানি কবে নানা ভয় ॥ ১৬৩

দিৱয় ॥ ১৬৪

গৃহতো মঙ্গল দিৱয় ।

গৃহতো সদা শুভক কৰয় ॥

ইক্ষু বৃক্ষে সদা শুভ কৰয় মঙ্গল ।

অশোক কদম্ব সদা কৰে অমঙ্গল ॥ ১৬৫

কচু যে হৰিদ্ৰা আদা গৃহে কৰে ভয় ।

বাৰিৰ দ্বাবত শুভ ফলক দিৱয় ॥

হাৰিতকি শুভ হোৱে গ্ৰাম নগৰত ।

অশুখ কৰয় সিতো বাৰিৰ প্ৰদেশত ॥ ১৬৬

আমলক্ষি বৃক্ষৰ জানিবা সেহিনয় ।

চনকাদি বৃক্ষ হোৱে জানিবা শোভয় ॥

ভেটিত থাকয় যদি গজ অস্তি ছয় ।

সততে শুভক দিয়ে শুভৰ আলয় ॥ ১৬৭

উচ্ছ্ৰাৱা ঘোটকৰ থাকে অস্তিগণ ।

সিতো গৃহস্থৰ ভেটি জানিবা শোভন ॥

গৰু গাপ কুকুৰ মাৰ্জাৰ শৃগালৰ ।

অশুভ কৰয় অস্তি বানৰ নবৰ ॥ ১৬৮

এৰকৰ বৰাহৰ অশুভ পক্ষীৰ ।

অশুভ কৰয় অস্তি ভিতৰে তিট্টিৰ ॥

গৃহৰ পূবত আক ঐশাণ কোনত ।

জলে শুভ কৰে জানা উত্তৰ পছিমত ॥ ১৬৯

গৃহৰ অন্যত্ৰ দিশে জল স্থিত হয় ।

সদায় অশুভ কৰে গৃহৰ নিশ্চয় ॥

দীৰ্ঘে প্ৰান্তে অষ্ট অঙ্ক লৈবা মন্দিৰৰ ।

তিনিবে কাটিলে যিবা থাকয় অঙ্কৰ ॥ ১৭০

এক ছুই বৈলে গৃহ শোভন হোৱয় ।

শুভ বৈলে সৰ্ব শূন্য গৃহে ভাব হয় ॥

দীৰ্ঘে তিনিহাত পথালিয়ে তিনি সাৰ ।

প্ৰকাৰ গৃহৰ এহি শুভ যে দুৱাৰ ॥ ১৭১

মীচো মূনা পি কে কৰিবেক দ্বাৰ সাৰি ॥

চতুৰশ্ৰ ভৈলে চন্দ্ৰ বেদ বুলি কয় ।

বতূল আকাৰ ভৈলে সূৰ্য্য বেধ হয় ॥ ১৭২

গৃহ আঙ্গিনাৰ চন্দ্ৰ বেধ শুভ হয় ।

গৃহ আঙ্গিনাৰো সূৰ্য্য বেধ কৰে ভয় ॥

গৃহৰ আগত নৰে তুলসী থাপিব ।

ধন পুত্ৰ হৰি ভক্তি পুণ্ডক লভিব ॥ ১৭৩

প্ৰভাতে তুলসী যিতো কৰে নিৰীক্ষন ।

স্নান দান ফল পাৰে জানা সিতো জন ॥

মালতী যুতিকা কুন্দ মাধবী অপাৰ ।

কেতেকী মল্লিকা কাঞ্চন নাগেশ্বৰ ॥ ১৭৪

বকুল বন্দুল আদি কৰি পুষ্প চয় ।

গৃহৰ সমিপে শুভ ফলক দিৱয় ॥

অপৰাজিতা ও পুষ্প বাৰিত শোভন ।

গৃহাশ্ৰমী গৃহে জানিবাহা অশোভন ॥ ১৭৫

ঘোড়স হস্তৰ উদ্ধ শুন! মহাশয় ।

নকৰিব গৃহ নৰে সদা হোৱে ভয় ॥

নিংশতি হস্তত কৰি গৃহ দেৱতাৰ ।

উদ্ধ নকৰিব ভয় মিলয় অপাৰ ॥ ১৭৬

চিত্ৰকাৰ ত্ৰৈলকাৰ হিৰাবাব চয় ।

স্বৰ্ণকাৰ মণিকাৰ যিতো জন হয় ॥

বাৰিমূলে গ্ৰাম মাৰে তাহাক শোভয় ।

জ্ঞানী জনে নথাপিব জানা মহাশয় ॥ ১৭৭

ব্ৰহ্মণ ক্ষেত্ৰিয় বৈশ্য সদমুজ সাৰ ।

বৈদ্য ভট্ট গণক অপৰ পুষ্পকাৰ ॥

এহি সৰ স্থাপিবেক গৃহ সমিপত ।

প্ৰস্তাৱৰ বেলা যেন পাৱয় সতত ॥ ১৭৮

নিংশতি হাতৰ উদ্ধ গড় নকৰিব ।

পথালিয়ে শত হাত খাটেক নিশ্চিব ॥

গৃহৰ সমস্ত পাশ্বে নিশ্চান কৰিব ।

গন্তিবত দশহাত খাতক কৰিব ॥ ১৭৯

১৮০) বদন্তি নৃপতি সর্ব ভীষণব।

হেনয় পৈতৃক ভূমি মথুরা নগর ॥

১৮১) ১৮) মিত যিটো কৰ্ম

জিনা শোভয় ঐকনেক সাব ॥

যান বক্ষক সবাব ॥ ১৮০

শাখালি তেন্তুলি হিন্তালয়ে সিদ্ধাব।

বট লেম্বু ধুধুনা পেরঙা উডুস্বব ॥

এহি বৃক্ষ কাষ্ঠ গৃহে নিসিদ্ধ হোয়য়।

বজ্রাঘাত ভয়ে কাষ্ঠ বর্জনা নিশ্চয় ॥ ১৮১

পুত্র ধন দাবা হানি সি পুত্র কবয়।

এতেকেসে মোহ বৃক্ষ বর্জবে লাগয় ॥

বিশ্বকর্মা আগে য়েবে প্রভু ভগবন্ত।

গৃহ নগর কথা কহিয়া আছন্ত ॥ ১৮২

আত অনন্তবে কথা শুনা মুনিবব।

সমুদ্র সমিপে বট মূল মনোহব ॥

তাবতলে নিশা শিল্প অণুগে সহিতে।

গকড় স্তুতিলা বিশ্বকর্মা সমন্নিতে ॥ ১৮৩

স্বপ্নে দ্বাবরতি পুৰ গকড়ে দেখিলা।

বিশ্বকর্মা আগে যেন মতে কুৰে কৈলা ॥

যিমুত লক্ষ্যণ যেন মত নগরব।

সেহিমতে দেখিলন্ত সমস্ত গকড় ॥ ১৮৪

স্বপ্নত দ্বাবকা দেখি গকড় মহন্ত।

সিল্লীগণ সমে বিশ্বকর্মা হাসন্ত ॥

গকড় সহিতে পক্ষীগণ নিবন্তব।

বুদ্ধিয়েবে দেখিলন্ত দ্বাবকা নগর ॥ ১৮৫

ব্রহ্মা আদি কবি শত দেবব নগর।

সবাতে কহিয়া শ্রেষ্ঠ আতি মনোহব ॥

শতেক সূর্য্যব সম কাস্তি মনোহব।

বহু ময় গৃহ চয় সবাতে উত্তম ॥ ১৮৬

অম্ভারতি পুৰ যিতো ইন্দ্রব নগর।

দ্বাবকাব ত্রীয়ে নিন্দে নাহি পটন্তব ॥

হেনয় দ্বাবকা পুৰ গকড়ে দেখিলা।

সিল্লী সমে বিশ্বকর্মা মহালজ্জা পাইলা ॥ ১৮৭

উগ্র বৈবর্ত পদ শ্রী

দ্বাবকা নির্মান কথা মহা পুৰবন ১৮৬

দ্বিতীয় অধিক শত অধিক উত্তম

শ্রবন কীর্তন কবি হরা নবোত্তম ॥ ১৮৮

সমস্ত সমাজে ভজা তেজি আন কান

গোলক লভিবা বাধা কুৰ লরা নাম ॥

দেবযুগিসলকব দ্বাবকা নগর দর্শন ॥

দুলভী

নাৰায়ণে বোলে শুনা মুনিবব

কুৰ কথা শোভন।

আত অনন্তবে আসিলা উত্তবে

ব্রহ্মা আদি দেব গণ ॥ ১৮৯

দুর্গা সমে শব অনন্ত ভাস্কব

ধর্মরাজা হুতাসন।

কুবেব বকণ মহেন্দ্র পরন

ষম চন্দ্র কজ গণ ॥ ১৯০

আনো দেবচয় মুণি সমস্তয়

অষ্ট বসু আসিলন্ত।

দ্বাদশ আদিত্য আইলা সবে দৈত্য

দেখিবাক ভগবন্ত ॥ ১৯১

গন্ধর্ব কিন্নব আদি নিবন্তব

অষ্ট বসু আসিলন্ত।

দ্বাবকা নগর বাম দামোদব

দেখিবাক আসিলন্ত ॥ ১৯২

আকাশব পবা বিমানে আসিয়া

বটব মূল পাইলন্ত।

পাছে দেবগণ বাম নাৰায়ণ

তুইকো তুতি কবিলন্ত ॥ ১৯৩

দ্বাবকা নগর আতি মনোহব

মুকুতা মানিক কাম।

২১০৪
নে অনুপাম ॥ ১৯৪

ত যোজন ভয়

চতুৰশ্ৰ মনোহৰ ।

হন গন্তিৰ গড় খাইৰ সাত

বাটি আছে নগৰৰ ১৯৫

নয় গোটা গড় দেখি ভয়ঙ্কৰ

লক্ষ্য কুড়া সৰোবৰ ।

পদ্ম অসংখ্যাত ফুলি আছে তাত

শব্দ কৰে মধুকৰ ॥ ১৯৬

তিনি লক্ষ্য পুষ্প উজ্জানে ফুলয়

দেখিতে আতি শোভয় ।

ফল পুষ্পগণ তাহাৰ পৰন

সুগন্ধে মন হৰয় ॥ ১৯৭

মন্দ মন্দ কৰি বহয় পৰন

আতিশয় সুগন্ধিত ।

চন্দনৰ বায়ু বহয় তথা

শিতল আতি বঞ্জিত ॥ ১৯৮

নানা তকবৰে দ্বাৰকা নগৰে

শোভা কৰে আতিশয় ।

নাৰিকল বৃক্ষ শত কোটি তাত

ফলে সমে প্রকাশয় ॥ ১৯৯

তাৰ চাৰি গুণ গুৰা বৃক্ষ আছে

দেখিতে আতি শোভন ।

তাৰ চাৰি গুণ আত্ৰ ও পলাশ

পকি আছে ফলগন ॥ ২০০

অশ্বখ পাকৰি বিল্ল তাল তক

বদৰি আমবা বট ।

নানা বাও কৰি চটক সকলে

নাদয় বৃক্ষ নিকটে ॥ ২০১

শিমলু কদম্ব জাম্বু বৃক্ষ চয়

নাগ বঙা নাগেশ্বৰ ।

২১০৫
দিকৈ কনিবেক দ্বাৰ সাৰি ॥

জামিৰ খাৰু বালি কয় ।

হৰিতকি মনেধন

আমলক্ষি ডেবী শাল ১৭২
য পিয়াল

চিন্তাল বৃক্ষ উত্তম ॥ ২০৩

বিবিধ কেতিকী তমাল মালতী

সপ্ত পন্ন সুশোভন ।

অসংখ্যাত তাত প্রকাশ কৰয়

নানা বিধ তক বন ॥ ২০৪

বতনে নিৰ্ম্মিত মানিকে বঞ্জিত

হীৰাৰ কাম বিস্তৰ ।

অসংখ্য মন্দিৰ সুন্দৰ কচিৰ

বহুময় মনোহৰ ॥ ২০৫

কতো বহুময় মানিকে জ্বলয়

বহু সযা আছে পাৰি ।

নানা চিত্ৰ কৰি গৃহৰ উপৰি

বহুকুন্ত সাৰি সাৰি ॥ ২০৬

কতো মণি ময় প্রকাশ কৰয়

পাতকা তাতে শোভন ।

কপট কঠিন শৃংখল হীৰাৰ

চিত্ৰবত্ত দ্বাৰ গণ ॥ ২০৭

অতি দৃঢ়তৰ কিলক দ্বাৰৰ

হীৰাৰ কামশোভয় ।

হালধীয়া মণি স্তম্ভ আছে গৃহে

অতিশয় প্রকাশয় ॥ ২০৮

বহু জাতিস্কাৰ গৃহৰ দুৱাৰ

নানা চিত্ৰ আছে কৰি ।

অনেক দগ্ধৰ সূক্ষ্ম বস্ত্ৰগণ

চন্দ্রতাপ আছে তৰি ॥ ২০৯

শ্বেত যে চামৰ অনেক শোভয়

বহুকুন্ত নানা সাৰি ।

৪৩। বদন্তি নৃপংক সর্বত্র তীর্থপৰ।

হেনয় পৈতৃক ভূমি মথুরা নগৰ ॥

৪৪। ১। মিত্র বিটো কৰ্ম্ম ১০

জিনা শোভয় কতো মণি ময়

ইন্দ্র নীল পদ্ম বাগ।

বিধি বহুময় প্রকাশ কবয়

বহুময় বাজমার্গ ॥ ২১১

গুহ্ম মধ্যাহ্ন সূর্য্য প্রকাশ

জলে ভাত বহু গণ।

গরাক্ষ বালক্ষ জলয় কন্দাক্ষ

পুতলা ভাত শোভন ॥ ২১২

হস্তি ঘোটকব সাদা মনোহব

দেহিতে আতি শোভিত।

হেনয় দ্বারকা নগৰ দেখিলা

দেব গনে বিপৰিত ॥ ২১৩

পৰম বিশ্বয় ভৈল দেব চয়

প্রভাব দেখি কুব্জব।

মনত বোলন্ত প্রভু ভগবন্ত

তান কৰ্ম্ম মনোহব ॥ ২১৪

শুনা নব নারী ভজিয়ে যুবাৰি

ভৈল বিষয়ব কাম।

কুব্জ নাম স্মরি পাপক সংহরি

ডাকি বোলা বাম বাম ॥

যত বংশব আগমন।

পদ ॥

ভাত অনন্তবে কথা শুনা মুনিবব।

নিশ্চয় লভিলা যবে দেব নিবন্তব ॥ ২১৫

দেখিয়া দ্বারকা পূব বাম দামোদব।

প্রসন্ন বদন ভৈল জগত ইন্দব ॥

সেহি বেলা কৃষ্ণে যতুবংশক স্মরিলা।

কুব্জ আজ্ঞা জানি সবে তেথনে আসিলা

উগ্রসেন বসুদেব আদি ক

দৈবকি বোহিণী আদি কবিয়া সম

কুন্তী মাদৃ সমে পাঞ্চ পাণ্ডুব নন্দ

নন্দ যযোদাক আদি কবি গোপ গণ।

বাজেন্দ্র মুনিন্দ্র আদি কবি সমস্তয়।

গন্ধর্ব্ব কিন্নব আদি অপম্ববা চয় ॥ ২১৭

বাচু ভণ্ড সমে যত যত বিছাধবী।

নর্তক গায়ক ভাট যতক কিন্নবী ॥

সবাকৈ স্মরিলা মনে দেব নাৰায়ণ।

কুব্জব সগিপে সবে আসিলা তেখন ॥ ২১৮

বসুদেব আসিলন্ত দৈবকি সহিত।

বাদব সহিতে উগ্রসেন উপস্থিত ॥

গন্ধর্ব্ব কিন্নব বিছাধব নিবন্তব।

বিছাধবী কিন্নবী আসিলা বহুন্তব ॥ ২১৯

বাচু ভাণ্ড বাদক যে নর্তক গায়ন।

ভিক্ষুক গণক আসিলন্ত ভট্ট গন ॥

নানা দেশ হন্তে আইলা রাজা নিবন্তব।

বৈশ্য শূদ্র আদি আসিলেক আনো নব ॥ ২২০

জতী ব্রহ্মচারী অরধত যে সন্ন্যাসী।

সিদ্ধ মুণি আসিলন্ত সবে তির্থ বাসী ॥

সনক সনন্দ তৃতীয় যে সনাতন।

সনত কুমাব সমে আইলা চাবিজন ॥ ২২১

তিনি কোটি শিষ্য সমে পঞ্চব্রজ ঋষি।

তিনি লক্ষ শিষ্য সমে ছব্বাসা হবিষি ॥

তিনি লক্ষ শিষ্য সমে কাশ্যপ আসিল।

আক তিনি লক্ষ সমে বাল্মিকি আসিল ॥ ২২২

লক্ষ্য শিষ্যে গৌতমে ত্রিকোটি বৃহস্পতি।

ত্রিকোটি শিষ্যে আইলা শুক্ৰমহামতি ॥

তিনি লক্ষ্য শিষ্য সমে আইলা ভবদ্বাজ।

তিনি কোটি শিষ্যে অদ্ভিবা ঋষিবাজ ॥ ২২৩

তিনিকোটি শিষ্য সমে প্রাচ্যেত আসিল।

তিনিকোটি শিষ্য লগে বসিষ্ঠ পশিল ॥

লিলন্ত পুলত অপৰ ।

আসিলন্ত ক্রান্ত মুনিবৰ ॥ ২২৪

সিষ্যসমে অপৰ পুলন্তি ।

নিকোটী সিষ্যসমে আসিল অগন্তি ॥

কোটী সিষ্যসমে আইলা অতি যে অপৰ ।

পঞ্চকোটী সিষ্যসমে ভৃগুঋষিবৰ ॥ ২২৫

ত্রিভুয় হাজাৰে আইল সতানন্দ ঋষি ।

তিনিকোটী সিষ্যসমে মৰিচি হৰিবি ॥

তিনিকোটী সিষ্যে ঋষাঋষ বিভাণ্ডক ।

কোটীসিষ্য পলিনি সহস্ৰে জাজ্বলন্ত ॥ ২২৬

তিনিলক্ষ্য কাভ্যায়ন আসিল হৰিবি ।

তিনিকোটী সিষ্য সমে ব্যাস মহাঋষি ॥

তিনি তিনি কোটি সিষ্যে শুক পৰাসৰ ।

তিনিকোটী কলাদ তুকোটী শ্রৱনৰ ॥ ২২৭

তিনি লক্ষ্য সিষ্য সমে গৰ্গ পুৰহিত ।

গাল্লৰ আসিল সিষ্য তুলক্ষ্য সহিত ॥

তৃতয় হাজাৰ সমে সৌভৰি আসিলা ।

তুকোটী সিষ্যবলগে লোমস পসিলা ॥ ২২৮

তিনিকোটী সিষ্যলগে মার্কণ্ডেয়বৰ ।

তিনি লক্ষ্য সম্বৰ্ণ আসিলা তাতপৰ ॥

সেহিমতে উত্থাৰ লগে সিষ্যগন ।

হাজাৰ তিতয়ে জৈমুনি ভপোধন ॥ ২২৯

লক্ষ্য সিষ্যে পৌলঋষি আইলা তাতপৰ ।

সহস্রত্ৰিভুয়ে শ্রুমন্ত যে মুনিবৰ ॥

বৈসম্পায়নৰ সিষ্য জানা সেহিমত ।

তিনিকোটী সিষ্য বাম দেৱৰ লগত ॥ ২৩০

জৈগিসব্য লগে সিষ্য ত্ৰিকোটী আসিলা ।

কোটী সিষ্যে বটু ঋষি তথায়ে বহিলা ॥

সান্দিপানি দেৱাল বাসৰ মুনিবৰ ।

ত্ৰিকোটী তিনিৰো লগে আসিল সত্ৰৰ ॥ ২৩১

আনো নাৰায়ণী ঋষি গোলা অনন্তৰ ।

তুকোটী সিষ্যেৰে আইলা নব সহোদৰ ॥

তিনিকোটী কে কৰিবেক দ্বাৰ সৰি ॥

তিনিকোটী সিষ্যলগে কলুমহাঋষি ।

তিনিকোটী সিষ্যলগে আন্তিক হৰিষি ॥

তিনিকোটী সিষ্যলগে পশুৰাম ঋষি ।

লক্ষ্যসিষ্যে আসিলন্ত পৰম হৰিবি ॥ ২৩২

লক্ষ্য সিষ্যে বৎস মুনি আসিলা হৰিষি

তিনিলক্ষ্য সিষ্য লগে আইলা দক্ষবৰ ।

লগে পঞ্চ লক্ষ্য আইলা সিষ্য কাপলৰ ॥

লক্ষ্য সিষ্যে আসিলন্ত ধোম পুৰ গণ ।

লক্ষ্য সিষ্যে শৃঙ্গ ঋষি আসিলা উত্তম ॥ ২৩৩

সেহিমতে সিষ্যলগে উপমল্ল্য ঋষি ।

সহস্ৰেৰে গোবন্ধু আসিলা হৰিষি ॥

লক্ষ্য সিষ্যে আইল শুক পুত্ৰ কৰবৰ ।

অন্তো ঋষি আসিলন্ত সিষ্য নিবন্তৰ ॥ ২৩৪

অশ্বথামা দ্রোন কুপ সিষ্যসমন্তিত ।

পৰম আনন্দে সবে ভৈলা উপস্থিত ॥

ভিশ্ব দ্রোন সকুনি আইলা তাতপৰ ।

ভাতৃগন সমে আসিলন্ত প্রজাগন ॥ ২৩৫

সমন্তে আসিয়া পাছে সুভাশীষ দিলা ।

জগত ইন্দ্ৰৰ জানি তুতিক কৰিলা ॥

উগ্রসেন বাজা সভা মাঝে বসিলন্ত ।

সেহি বেলা কুবুদেৱে বাক্য বুলিলন্ত ॥ ২৩৬

ব্রহ্মা হৰ আদি কৰি দেৱ নিবন্তৰ ।

বাজাগণো যুনিগণো আনো যত নৰ ॥

বাদৰ সহিতে উগ্রসেন নৃপবৰ ।

সুভক্ষনে প্রবেশিয়ো দ্বাৰকা নগৰ ॥ ২৩৭

মোৰ পিতৃ বশুদেৱ মাতৃগন সমে ।

মহেন্দ্ৰক্ষেনত প্রবেশিয়ো নিকপমে ॥

হেন বাক্য য়েবে উগ্রসেনে শুনিলন্ত ।

পৰম বিবস হয় বাক্য বুলিলন্ত ॥ ২৩৮

উগ্রসেন বদতি শুনিও কুবু স্বামী ।

পৌত্ৰক ভূমিক তেজি নযাইবোহো আমি ॥

বতী বদন্তি শুদ্ধ সৰ্ব্ব তীৰ্থপৰ ।

হেনয় পৈতৃক ভূমি মথুৰা নগৰ ॥

পৰৰ ভূমিত যিটো কৰ্ম্মক কৰয় ।

তাৰ পিতৃ গণে শ্রাদ্ধ ফলক হবয় ॥ ২৪০

পৰৰ ভূমিত পিতৃ কৰ্ম্মৰ নিষ্ফল ।

দেৱৰে পূজনে কিছুমাত্ৰ পাৰে ফল ॥

পৈতৃক ভূমিত হোৱে সম্পূৰ্ণ সফল ।

দুৰ্ভাগ পৈতৃক ভূমি নাহি যাৰ তুল ॥ ২৪১

পুত্ৰ ভাৰ্যা প্ৰপৌত্ৰ পালতো কাৰ চাব ।

হেনয় পৈতৃক ভূমি নেভেজিবো আৰ ॥

পিতৃ মাতৃ সম নোহে পৈতৃক ভূমিৰ ।

দেৱপৈত্ৰ কৰ্ম্মে ভূমি পবিত্ৰ স্থিৰ ॥ ২৪২

পৈতৃক ভূমিত দান অনন্ত হোৱয় ।

পৰ ভূমি গত দান অশুদ্ধ বোলয় ॥

পৈতৃক ভূমিত মৃত্যু তীৰ্থ ফল পাউ ।

এতেকে পৈতৃক ভূমি সম একোনাই ॥ ২৪৩

পিতৃ ঘাত জলে জানা গঙ্গাজল সম ।

গঙ্গাস্নান ফল তাত স্নানে নবোত্তম ॥

দেৱক পূজিলে জলে দেৱ তুষ্ট হয় ।

পিতৃক তৰ্পনে পিতৃ তৃপ্তি হোৱয় ॥ ২৪৪

জন্মভূমি পৈতৃকত দানক কৰয় ।

দ্বিগুণ ফলক লভে জানা মহাশয় ॥

ভূমি দান শাস্ত্ৰ বৰি শুদ্ধ যে আশয় ।

পৈতৃক ভূমিৰ তুল্য বুলিয়া কহয় ॥ ২৪৫

উগ্ৰসেন বাক্য শুনি দৈৱকী নন্দন ।

কহিবে লাগিলা ৰাজা শুনা দিয়া মন ॥

পৈতৃক ভূমি যে তীৰ্থ সমবুলি কয় ।

দ্বাৰকা সমান তীৰ্থ আন কোন নয় ॥ ২৪৬

দ্বাৰকাৰ সম তীৰ্থ ত্ৰিভুবনে নাই ।

ইহাত নিবাসে সৰ্ব্ব তীৰ্থ ফল পাউ ॥

বাহাত প্ৰবেশে মাত্ৰে জন্মৰ খণ্ডন ।

দ্বাৰকাত দান শ্রাদ্ধ দেৱৰ পূজন ॥ ২৪৭

তীৰ্থতো কৰি

এতেকে দ্বাৰকা পুৰে কান
ব্রহ্মা আদি দেৱগণ মুণি নি

যাদৱ সহিতে চলা দ্বাৰকা নগৰ ॥

অত্ৰাৱতী নোহে সম ইতো দ্বাৰকাৰ

বভ্ৰময় গৃহ জলে জাতি ব্যাতিকাৰ ।

সুধৰ্ম্মা সভাত তুমি মাহিন্দ্ৰৰ ক্ষেণে ।

বসিয়োক মহাৰাজা বত্ত সিংহাসনে ॥ ২৪৯

জন্মুদ্ৰিপে থিত ৰাজ যতেক আছয় ।

সমস্তে দিয়োক কৰ তোমাত নিশ্চয় ॥

দেৱগণে ইন্দ্ৰক পূজয় যেন মত ।

ৰাজেন্দ্ৰৰো পূজ্য তুমি ছয়োক সিমত ॥ ২৫০

কুৰুৰ সম হোৱা তুমি ধনেশ্বৰ ।

সম্পাদিতে ইন্দ্ৰ যেন তেজত ভাস্কৰ ॥

দেৱক জিনিবা বলে পুনো মুনি সগে ।

ত্ৰিজগত জিনিয়োক বলে পৰাক্ৰমে ॥ ২৫১

উগ্ৰসেন সম ৰাজা ভূত ভবিষ্যতি ।

নহৈবেক তুমি সম ৰাজেন্দ্ৰ ভূপতি ॥

ৰাজাৰ সভাত বলদেৱ ভগৱন্ত ।

তাৰ সব কাৰ্য্য সিদ্ধি তৈব অপৰ্য্যন্ত ॥ ২৫২

বাহাব শিবত বিশ্ব অসংখ্য থাকয় ।

সৰ্পমধ্যে সৰ্পৰ যেহেন স্থিতি হয় ॥

অনন্ত সদৃশ দেৱ নাহি বলৱন্ত ।

গুণ-বল নাহি অন্ত এতেকে অনন্ত ॥ ২৫৩

শঙ্কৰ বিনাই কদ্ৰ অষ্ট বহুগণ ।

দ্বাদশ আদিত্য ইন্দ্ৰ আদি দেৱগণ ॥

তোমাক জিনিবে বলে নহৈব সামৰ্থ্য ।

কোন গুণে ৰাজা তুমি হোৱা অসমৰ্থ ॥ ২৫৪

কৃষ্ণৰ বচন শুনি যাদৱ নৃপতি ।

যাদৱ সহিতে বন্ধে কৰিলন্ত গতি ॥

ইন্দ্ৰৰো গৃহতো কৰি শ্ৰেষ্ঠ মনোহৰ ।

উগ্ৰসেন প্ৰবেশিলা হেনয় নগৰ ॥ ২৫৫

ঐশ্বৰ্য্য বাজাব নিলয় ।
 গৃহে প্রকাশ কবয় ॥
 আদি কবি যত দ্বাৰ সাৰ ।
 লস্ক উগ্রসেনে বহু বাতিস্কাৰ ॥ ২৫৬
 স্তম্ভে স্থল ধৰি আছে দ্বাৰ পাল বৰ ।
 সহস্ৰে সহস্ৰে বাথে একৈক দ্বাৰৰ ॥
 কতো দণ্ড হস্ত কতো স্থলক ধৰিয়া ।
 দ্বাৰক বাথয় সবে স্তম্ভক সন্ধিয়া ॥ ২৫৭
 হেনয় দ্বাৰক বাজা উগ্রসেনে দেখি ।
 পৰম আনন্দে চাৰে চকুয়ে নিৰেখি ॥
 চাই সপ্তদ্বাৰে যেনে বাজা চলিলন্তু ।
 অভ্যন্তৰে সুন্দৰ মন্দিৰ দেখিলন্তু ॥ ২৫৮
 কোটী মন্ত গজেন্দ্র গৃহে দেখিলন্তু ।
 তাৰ চাৰিগুন গজ গন মন্দিৰত ॥
 তাৰ ছয়গুন ঘোড়া আচয় শালত ॥ ২৫৯
 মহাবলবন্ত ঘোড়া উবার কবয় ।
 সূৰ্য্যৰ ঘোৰাত কবি অধিকে চলয় ॥
 শালত গজেন্দ্রগন প্রকাশ কবয় ।
 ইন্দ্র ঐবাবত সম হাজাৰ নোহয় ॥ ২৬০
 অতি উচ্চ উচ্চৈশ্বর কোটিক দেখিল ।
 দশকোটি গজেন্দ্র শালত নিৰেখিল ॥
 পঞ্চলক্ষ্য সাবধি তথায় নিবাজয় ।
 তাৰ ছয়গুন বথ অশ্ব প্রকাশয় ॥ ২৬১
 ঘোড়া চয় তাৰ সম তহিত আচয় ।
 আনো নানা পক্ষী যুগ তহিত শোভয় ॥
 স্বৰ্ণ আচাৰ সন্ত আচে অসংখ্যাত ।
 নিভমান দেখিলন্তু সিতো দ্বাৰকাত ॥ ২৬২
 নগৰৰ অভ্যন্তৰে দেৱ মুনি চয় ।
 দেখিলন্তু উগ্রসেন বাজা মহাশয় ॥
 অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ গন কবয় বঞ্জিত ।
 বকত কমলে স্থান কবয় শোভিত ॥ ২৬৩

কোটি কোটি সিংহাসন শোভিত বস্ত্ৰা
 অমূল্য বস্ত্ৰৰ স্থানচয় প্রকাশয় ॥
 সতকোটি কিল্লৰে বাথয় নগৰক ।
 মহাভয় কবি বাথে স্তম্ভৰি কুবুক ॥ ২৬৪
 মণিগয় বস্ত্ৰময় সূক্ষ্মায়ে সভা ।
 ফট ফট কৰে সত চন্দ্রজাৰ প্রভা ॥
 হেনয় সভাক প্রবেশিল নৰেশ্বৰ ।
 সেহিবোলা সম্বন্ধনি উখিল নিস্তব ॥ ২৬৫
 দুন্দুভি মৃদঙ্গ বাজা ভৈল চাৰি দিশি ।
 বেদ পাঠ স্তম্ভল কবিলন্তু ঋষি ॥
 বাজাক দেখিয়া বামকৃষ্ণ ভগবন্ত ।
 পৰম মঙ্গলে আগ বাঢ়ি আনিলন্তু ॥ ২৬৬
 ব্রহ্মা হৰ আদি কবি দেৱ নিবন্তব ।
 দেৱঋষি বাজাঋষি বাজেন্দ্র অপাৰ ॥
 ব্রহ্মচাৰী সন্তাসী মহন্ত সিদ্ধগন ।
 উঠিয়া আশীস দিলা ছয়া বজ্জ মন ॥ ২৬৭
 দেৱমুনি সমস্তকে বাজা প্রনামিয়া ।
 কৃষ্ণৰ আজ্ঞাক লিৰে ধারণ কৰিয়া ॥
 বস্ত্ৰময় সিংহাসনে মাহিন্দ্র কনত ।
 বসিলন্তু উগ্রসেন সভাৰ মধ্যত ॥ ২৬৮
 পূৰ্ববত বকণে দিলা বস্ত্ৰৰ ভূষণ ।
 পাৰিজাত মালা সমে দিলা নাৰায়ণ ॥
 বস্ত্ৰ ছত্ৰ দিলা বলোভজ মহামতি ।
 কমণ্ডলু দিলা পাছে ব্রহ্মা প্রজাপতি ॥ ২৬৯
 স্থলক দিলন্তু হৰে হাবক মালতি ।
 বস্ত্ৰৰ মালাক দিলা গোসানী পার্শ্বতী ॥
 আনোদেৱ গনে দিলা যৌতক নিস্তব ।
 মুনি সিদ্ধ বাজা গনে দিলা বহুস্তব ॥ ২৭০
 বস্ত্ৰদেৱে দিলা নিয়া স্বেত যে চামৰ ।
 পুৰ্কে বায়ু কুবুক দিলন্তু মনোহৰ ॥
 কামধেনু সুবভিক নন্দে সমৰ্পিলা ।
 ধমোদা দৈৱকী দুই বস্ত্ৰ সিংহ দিলা ॥ ২৭১

বতী বদতি লম্বিত চামৰক ধৰি।

বুলিবে লাগিলা বাজেন্দ্রক মান্যকৰি ॥

কৃষ্ণ তাজা সিবৈ ধৰি বাঢ়য় মহন্ত।

শিৱৰ উপৰে ধল ছত্ৰ ধৰিলন্ত ॥ ২৭২

বত্ৰ সিংহাসনে বসি ৰাজা উগ্রসেন।

বত্ৰৰ দৰ্পন সমে শোভে ইন্দ্র যেন ॥

অতি সুমঙ্গল গীত বাঢ় নানা মত।

কৰাইলন্ত কৃষ্ণদেৱে সভাৰ মধ্যত ॥ ২৭৩

ৰাজাৰ আগত কৃষ্ণদেৱ ভগৱন্ত।

ভক্তি কৰি কৃতাজুলি তুতি কৰিলন্ত ॥

ব্রাহ্মন ভিক্ষুক সবে তুতিক কাৰলা।

দেৱমুনি গনে সবে আশীৰ্বাদ দিলা ॥ ২৭৪

তাৰপাছে ৰাজা ব্রাহ্মনক ভক্তি কৰি।

বতন কোটিক দিলা দক্ষিণা সাদৰি ॥

বত্ৰ শত ভটুক দিলন্ত মহামানি।

ভিক্ষুককো সেহিমতে বত্ৰ দিলা আনি ॥ ২৭৫

দেৱ মুনি সিদ্ধ আনো ৰাজা নিবন্তৰ।

সমস্তে আনন্দে চলি গৈলা নিজ ঘৰ ॥

সুধৰ্ম্মা সভাত প্ৰভাততে বহুগন।

ৰাজেন্দ্রক প্ৰনামিয়া বহিলা শোভন ॥ ২৭৬

ব্রহ্মবৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডৰ।

দ্বাবকা প্ৰবেশ কৰা মহা পুৰাণৰ ॥

তৃতয় অধিক শত অধিক শোভন।

ব্ৰহ্মায়ে শুনিয়ো কথা নব নাৰী গন ॥ ২৭৭

যাহাক শুনিলে কৰ্ম্ম বন্ধক এড়াই।

শ্ৰৱন কীৰ্ত্তন কৰি গোলোকক পাই ॥

পৰম আনন্দে শুনা অমৃত কৰ্ণৰ।

শৰীৰ পৱিত্ৰ কৰে অগনি পাপৰ ॥ ২৭৮

বলোৰাম দ্বিজ কহে এড়ি আন কাম।

পাতক চাৰোক ডাকি বোলা ৰাম ৰাম ॥

কল্পিণীৰ বিবা

পদ

বন ৪৩৬

নাৰায়ণ বদতি নাৰদ মুনি

কৃষ্ণৰ বিবাহ কথা শুনা আত পৰ ॥

বিদৰ্ভ দেশৰ ৰাজা আতি পৰাক্ৰম।

মহা পুত্ৰ শালী যাৰ নাঠিকয় সম ॥

নাৰায়ণ অংশ ৰাজা ভিক্ষুক যে নাম।

দেৱভক্ত ধাৰ্ম্মিষ্ঠ ৰাজেন্দ্র গুণ মান ॥ ২৮০

যাহাৰ সভাত ৰাজা সমস্তে খাটয়।

প্ৰজাৰ উচিত কৰ দণ্ডক লয় ॥

তান কন্যা মহা লক্ষ্মী কল্পিণী হোৱয়।

সুন্দৰীৰ মাজে সম কপ নাঠিকয় ॥ ২৮১

ভণ্ড সুবৰ্ণৰ বৰ্ণ নবীন যৌৱন।

নানা অলঙ্কাৰে জ্বলে বত্ৰ বিভূষণ ॥

সুদৃঢ় সত্য কপ সত্যশালী প্ৰতিব্ৰতা।

নিত্যান্তে কৃষ্ণক চিন্তি থাকন্ত সুশাস্তা ॥ ২৮২

অনন্ত গুণৰ শালী সত্য অনুবতা।

ইন্দ্ৰিয় নিয়মি থাকা আতি সুচৰিতা ॥

দেহাৰ কান্তিয়ে শোভা কৰয় সুন্দৰী।

নমনীয়বৰ বালা নাহি যাক সৰি ॥ ২৮৩

বাল্যকুড়া কৰন্ত কৃষ্ণৰ মূৰ্ত্তি কৰি।

মুনীন্দ্র মোহনী কন্যা পৰম সুন্দৰী ॥

চন্দ্ৰৰ ৰোহিণী ভাৰ্যা ইন্দ্র বৰ্ণৰ।

সূৰ্য্যৰ কামিনী সংজ্ঞা পত্নী কুব্জবৰ ॥ ২৮৪

অগ্নি ভাৰ্যা স্বাহা দেৱী ৰতি যে কামৰ।

আনো নানা সুন্দৰী আচয় মনোহৰ ॥

কল্পিণী দেৱীৰ কলা যোৰষ ভাগৰ।

একে ভাগো সম নোহে শব্দস কপৰ ॥ ২৮৫

নক্ষত্ৰৰ মাজে চন্দ্ৰ যোহেন শোভয়।

নাৰী মাজে কল্পিণী যে তেন শোভা হয় ॥

সৰতৰ পূৰ্ণচন্দ্ৰ শোভে যেন মত।

সেহি মতে শোভা কৰে দেৱী মন্দিৰত ॥ ২৮৬

ঠা আতি বব বালা ।
 বাটি বাই যেন চন্দ্র কলা ॥
 অধোমুখী ছয়া থাকয় সুন্দরী ।
 হব যোগা ভৈলা দেবী সুবেশ্বরী ॥ ২৮৭
 হেনয় কন্যাক দেখি রাজা ধর্মশীল ।
 কাহাত বিবাহ দিবো চিন্তিবে লাগিল ॥
 পুত্র মিত্র দ্বিজ গন গুরু পুরোহিত ।
 ননাকে অনায়া রাজা দুলিলা ভিত ॥ ২৮৮
 ভিক্ষক বদতি সবে কবিয়ে নিশ্চয় ।
 কাত বিহা দিবো কন্যা বব কোন হয় ॥
 কল্লিনীৰ যোগ্য বব কোনে হৈবে আর ।
 মুনি পুত্র দেব পুত্র রাজা পুত্র মাৰ ॥ ২৮৯
 বিবাহৰ কাল ভৈল ভৈলন্ত যুবতী ।
 নিতে নিতে বাটি যায় কন্যা বজ্রতী ॥
 শীঘ্ৰে চাহয়োক বব নদীন যৌবন ।
 রাজ পুত্র ভৈলে বণ সান্ত্বে বিচক্ষন ॥ ২৯০
 প্রতাপত সূর্য্য সম বতন সুখিৰ ।
 মহা বলবন্ত মহাবধ মহা বীর ॥
 কল্লিনীৰ বব যদি দেবপুত্র হয় ।
 গুন কপবন্ত বব কবিনা নিশ্চয় ॥ ২৯১
 যদি মুনিপুত্র হোৱে হৈবে মহা জ্ঞানী ।
 সিদ্ধান্তে নিপুন বেদ পঢ়িবে আপুনি ॥
 রাজাব বচন এবে শুনি সভাসদ ।
 সিদ্ধান্ত নেদিয়া সবে ভৈলা নিশবদ ॥ ২৯২
 সেই বেলা সতানন্দ পুত্র গৌতমৰ ।
 কুল পুরোহিত ঋষি রাজা ভিক্ষকৰ ॥
 বেদ বেদ-অঙ্ককো জানন্ত মুনিবৰ ।
 নীতি শাস্ত্ৰে বিসাবদ সৰ্ব তত্তপৰ ॥ ২৯৩
 তিনিয়ো ভুবনে যিবা ভাল মন্দ হয় ।
 সমস্তকে জানা ঋষি গৌতম তনয় ॥
 সতানন্দ বদতি বাজেন্দ্র মহাশয় ।
 ধর্ম শাস্ত্ৰ জানা তুমি ধর্মৰ নিৰ্ণয় ॥ ২৯৪

পূৰ্ববৰ আখ্যানে বেদ কহিয়া আচয় ।
 তাহাক কহিবো আমি শুনা মতাশয় ॥
 ভূমি ভাব সংহৰিবে দেৱ নাভাৱণে ।
 বসুদেৱ স্তত কৃষ্ণ ধৰি আছে নাম ॥ ২৯৫
 পৰিপূৰ্ণ দেৱব্রহ্ম প্রভু ভগৱন্ত ।
 মায়ায় লোকত দেহ ধৰিয়া আচন্ত ॥
 বিধাতাৰ বিধি ব্রহ্মা হবৰ বন্দিত ।
 অনন্ত শ্রীসূৰ্য্য ধর্ম সবাৰে পূজিত ॥ ২৯৬
 কান্তি কপ দেহ শূন্য পৰমাত্মা ময় ।
 ভক্তৰ কুপায়ে দেহ ধৰিয়া আচয় ॥
 প্রকৃতিত পৰ যিতো দেহৰ বাহিব ।
 সমস্তে কর্মৰ সাথি নিলিপে দেহীৰ ॥ ২৯৭
 পূৰ্ণব্রহ্ম অৱতাৰ জগত ইশ্বৰ ।
 হেনয় কৃষ্ণক কন্যা দিয়া নৃপবৰ ॥
 কন্যাদান কৰি চলা গোলোক ভৱন ।
 নিস্তাৰিয়ো রাজা তুমি শত পিতৃগন ॥ ২৯৮
 কৃষ্ণক দিয়োক কন্যা কবিয়া ভকতি ।
 এতেকে পাইবাহা রাজা সাক্ষ্য মুকুতি ॥
 সমস্তে বিশ্বৰ গুরু দেৱ ভগবান ।
 ইহলোকে পূজ্য হোৱা কৰি কন্যা দান ॥ ২৯৯
 মহালক্ষ্মী কল্লিনীক কৰি তুমি দান ।
 সৰ্বস্ব দক্ষিণা দিয়া কবিয়া সন্মান ॥
 কৃষ্ণত কন্যাক রাজা কৰা সমৰ্পন ।
 কুল সমে উদ্ধাৰিয়ো জনম মৰণ ॥ ৩০০
 বিধতা লিখিত কন্যা হোৱয় বাহাৰ ।
 সবাবো সন্মত সমকক কৰা মাৰ ॥
 দ্বাৰকা নগৰে আছে কৃষ্ণ যজ্ঞৰ ।
 পাঞ্চি দিয়া পত্ৰ সমে রাজা দ্বিজবৰ ॥ ৩০১
 শুভক্ষন শুভদিন গণি বিবাহৰ ।
 কৃষ্ণক জানিয়া কন্যা দিয়া নবেশ্বৰ ॥
 ব্রহ্মা হব আদি কৰি দেৱ নিবন্তৰ ।
 সিদ্ধমুনি মুনি বত গন্ধৰ্ব কিম্বৰ ॥ ৩০২

৩০১ বদতি

চাৰি বৈদ সবস্বতী আনো শাস্ত্ৰগন ।
 তুষ্টিৰ অসাধ্য ধ্যান কৰে অনুক্ষন ॥
 যাগ্যৰ স্তবনে শক্ত নোহে যোগীগন ।
 হেনয় কৃষ্ণৰ পাৰে কৰোহো বন্দন ॥ ৩০২
 বালক স্বৰূপে আসে কৃষ্ণ গুণচয় ।
 কহিবাক নপাবোহো গুণ মহাশয় ॥
 ভিক্ষকে শুনিলা সভানন্দৰ বচন ।
 পৰম আনন্দ ভৈল প্ৰফুল্ল বদন ॥ ৩০৩
 আসনৰ পৰা উঠি বাজা বজ্জ মন ।
 সভানন্দ ঋষিক কৰিলা আলিঙ্গন ॥
 নানা বস্ত্ৰ অলঙ্কাৰ সুবৰ্ণ বতন ।
 ঋষিক দিলন্ত বাজা আনন্দিত মন ॥ ৩০৪
 গজেন্দ্ৰ ঘোড়ক শ্ৰেষ্ঠ বথ মনিময় ।
 বস্ত্ৰ সিংহাসন দিলা বাজা মহাশয় ॥
 সম্ভা ভূমি দিলা বাজা সব বৃত্তিকৰ ।
 গ্ৰাম দেশ ঋষিক দিলন্ত মনোহৰ ॥ ৩০৫
 বিপুল ধনক দিলা ভিক্ষক নৃপতি ।
 সভাসদ লোকৰ আনন্দ ভৈলা মতি ॥
 তাত অনন্তৰে কল্প নৃপতি নন্দন ।
 কোপে কম্পমান তনু বকত নয়ন ॥ ৩০৬
 বস্ত্ৰ মুখ ভৈল গাৱে ঘৰ্ম্ম বহি যাই ।
 পিতৃক বুলিবে লৈলা অধৰ কম্পাই ॥
 ক্ৰোধৰ বেগত বাজা থিৰ নহে কাই ।
 উঠি গৈয়া বুলিলন্ত সভাক শুনাই ॥ ৩০৭
 শুনা শুনা সভাসদ মোহোৰ বচন ।
 মহা হিত বাক্য সাধু প্ৰশংসয়গন ॥
 ধন লুভী ব্ৰাহ্মণৰ নট ভিক্ষুকৰ ।
 বেশ্যাব ভট্টৰ বাক্য চয় কায়স্থৰ ॥ ৩০৮
 স্ত্ৰিগোষ্ঠী যে কামুকৰ কুলাল যি নৰ ।
 কুট নাট কৰে যিতো যুৰ্থ দৰিদ্ৰৰ ॥
 এহি নৰে স্তুতি পূৰ্ব বচন বোলয় ।
 সৰায়েো অসত্য কহে লৈবে নলাগয় ॥ ৩০৯

উপায়ে বুদ্ধিয়ে কাল যৰণ ॥ ৩১০
 তাৰ ধনে ধনী কৃষ্ণ দুষ্ট অনাৰ ॥ ৩১১
 দ্বাৰকাত ধনী কৃষ্ণ ধনে যৰনৰ ।
 তাতপৰে দুষ্ট আৰ আছে কোন নৰ ॥ ৩১২
 জড়াসন্ধ ভয়ে সিতো মথুৰা চাৰিয়া ।
 সমুদ্ৰৰ অভ্যাস্তৰে পমিলন্ত গৈয়া ॥
 এবো মোৰ লীলা কৰি শত জড়াসন্ধ ।
 চেদিবে সামৰ্থ আছে নকৰি প্ৰবন্ধ ॥ ৩১৩
 অথ বাজাগন কৈত কি কহিবো আৰ ।
 বণত অজয় আমি সিদ্ধ দুৰ্ব্বাসাৰ ॥
 পাশুপত্ৰ অস্ত্ৰে আমি ব্ৰহ্মাণ্ড নিশ্চয় ।
 সংহৰিবে পাৰো আমি নাহিকে সংশয় ॥ ৩১৪
 মোৰ সম বলবন্ত পশুৰাম হয় ।
 সিংহপাল মোৰ সম জানিবা নিশ্চয় ॥
 মোৰ মথা সিংহপাল মহাবলবন্ত ॥
 স্বৰ্গকো জিনিবে শক্ত আপুনি হোৱন্ত ॥ ৩১৫
 একক্ষনে দেৱ সমে ইন্দুক নিশ্চয় ।
 একলে জিনিব পাৰো নাহি পৰাজয় ॥
 জড়া নাম বান্ধসীয়ে দুফাল জস্তাইলা ।
 বণত দুৰ্ব্বলী সিতো এভেকেসে ভৈলা ॥ ৩১৬
 হেন জড়াসন্ধক জিনিয়া ছয়োভাই ।
 অহঙ্কাৰ কৰে বোলে মোৰ সম নাই ॥
 আপুন বুদ্ধিয়ে মাত্ৰ বীৰ বোলাৱয় ।
 আনে তাক বীৰ বুলি কোনেবা মানয় ॥ ৩১৭
 যদি আসে বিবাহ কৰিবে সিতো মনে ।
 নিশ্চয়ে পাঠাইবো মই যমেৰ সদণে ॥
 নন্দ বৈশ্ণৱ ঘৰে ভৈল গোবন্ধ তাহাৰ ।
 সাক্ষাতে ভৈলেক কৃষ্ণ গোপীকাৰ ধাৰ ॥ ৩১৮
 গোপালৰ উচ্চিস্তক কবয় ভোজন ।
 ক্ষত্ৰিয়ত জন্ম তাৰ ভৈলা কি কাৰণ ॥
 দেৱ যোগ্য কল্পিনীক বিবাহ কৰাইবা ।
 ভিক্ষুক দ্বিজৰ বাক্যে ভূমি তাক দিবা ॥ ৩১৯

তাক দিয়া আছে ধন ।
 কন্ঠা তুমি দিবে কৰা মন ॥
 স্তত দ্বিজ তাহাৰ বচনে ।
 বন্ধি হীন তৈলা বাজা তুমি কি কাৰণে ॥ ৩১৮
 বাজ পুত্ৰ নোহে পৰাক্ৰমী বোলায় ।
 কুলীন নুহিকে কৃষ্ণ শুচি নুহিকয় ॥
 ধনবন্ত নুহিকয় নুহি দাতাৰন্ত ।
 জিতেন্দ্ৰীয় নুহিকয় পদম অনন্ত ॥ ৩১৯
 হেনয় কৃষ্ণ ক ভেজি কন্ঠা কপৰতী ।
 সিংহপাল বাজাক দিযোক নবপতি ॥
 বলে কদম্ভ সমসৰ বাজেন্দ্ৰ তনয় ।
 প্ৰভাপে আদিত্য সম ৰূপে শুভানয় ॥ ৩২০
 আনো নানা স্তম্ভল তাহান আচয় ।
 নিমন্ত্ৰণ কৰি কন্ঠা দিয়া মহাশয় ॥
 নিমন্ত্ৰণ কৰা পিতৃ আনো বাজাগণ ।
 বিবাহক চাহন্তোক কৰি বজ্জমন ॥ ৩২১
 বন্ধুৰে বান্ধব মুনি গণ বাজাগণ ।
 পত্ৰদ্বাৰা দৃত পাঞ্চি কৰা নিমন্ত্ৰণ ॥
 কলিঙ্গ নাগধ শুব বন্দন যে অঙ্গি ।
 সৌৰাষ্ট্ৰ বাবেল্ল বাট গুৰুজ যে বঙ্গ ॥ ৩২২
 মহাৰাষ্ট্ৰ বিৰাট সকল নৃপবৰ ।
 মঙ্গক ভল্লক খৰ্ব্ব বাটপ ঈশ্বৰ ॥
 পাঞ্চাল মলক আদি কৰি বাজা চয় ।
 দ্বিজ দৃত পাঞ্চি অনায়েক মহাশয় ॥ ৩২৩
 দৃত মধু দধি তৃষ্ণ থৈয়ো নদী কৰি ।
 সহস্ৰে সহস্ৰে নদী থৈয়ো ভৰি ভৰি ॥
 তৈলা কুল্যা (১) পঞ্চাশত ত্ৰিলক্ষ গুৰুৰ ।
 সৰ্দ্ধাব পঞ্চাশতক বিয়ো কচিব ॥ ৩২৪
 লক্ষ দৌল কৰিয়োক বাজা গুলৰ ।
 তাৰ দুই গুন দৌল কৰা উপহাৰ ॥
 এহি জ্বাৰ্য্য সব কৰা আনো মনোহৰ ।
 গড় এক লক্ষ দুই লক্ষ হৰিণৰ ॥ ৩২৫

(১) "কুল্যা" ও কোনো পুথিত দেখা যায় ।

চাবিলক্ষ শশা কুৰ্ম দশ চাগলৰ
 মেৰ চাগ যোল লক্ষ সবাকৈ কাটিয়া ॥
 ভোজন কৰাইবে লাগে সন্তক আনিয়া ।
 বিবাহ কালত এহিসব পশু মাৰি ॥ ৩২৬
 গ্ৰাম্য দেৱি বলিদান কৰা ভক্তি কৰি ।
 এহি পশুমাৰ মাংস বন্ধন কৰিয়া ॥
 সন্যাস সমন্ধি থৈব প্ৰবল কৰিয়া ॥ ৩২৭
 মাসডালি ব্যঞ্জন থৈবেক পাত্ৰ ভৰি ॥
 চিড়া লাক পেড়া পুড়ি থৈবে যত্ন কৰি ।
 কল্পৰ বচন শুনি আত অনন্তৰে ॥
 পুৰহিত সমে মন্ত্ৰী পাছে নৃপবৰ ॥ ৩২৮
 অলক্ষিতে মন্ত্ৰী সমে নিৰ্য্যান থানত ।
 মন্ত্ৰনা কৰিলা বাজা বিবাদ মনত ॥
 পুৰোহিত মন্ত্ৰী সমে পাছে নৃপবৰ ।
 বেদনিধি নামে বিপ্ৰ আনায়া সত্ৰৰ ॥ ৩২৯
 পত্ৰ লেখি সুদমাৰি দ্বিজৰ হাতত
 কৃষ্ণক আনিবে বাজা পঠায়া দিলন্ত ॥
 সুভক্ষন সুভলগ্ন কৰাই বিবাহৰ ।
 সম্ভাৰ কৰাইলা বাজা অনেক দেশৰ ॥ ৩৩০
 পুত্ৰ বাক্যে বাজা অনাটলন্ত স্বৰ্গিণ ।
 বাজা সবো আসিলন্ত বিবাহ কাৰণ ॥
 বেদনিধি বিপ্ৰে গৈয়া সুধৰ্ম্মা সভাক ।
 পসিলন্ত দেৱযুনি দেৱয় বাহাক ॥ ৩৩১
 বাজাগনে উপাসিয়া আচয় বাহাক ।
 হেন বেলা বেদনিধি পসিলা সভাক ॥
 প্ৰকাশ কৰন্ত সভামাজে উগ্ৰসেন ।
 অত্ৰাবতী পুৰে প্ৰকাশয় ইন্দ্ৰ যেন ॥ ৩৩২
 সেই বেলা দ্বিজ নিয়া বাজাৰ আগত ।
 আলিঙ্গিয়া দিলা পত্ৰ হৰিস মনত ॥
 প্ৰফুল্ল বদন তৈলা আনন্দ মনত ।
 পত্ৰ শুনি স্তম্ভল বাজা কৰাইলন্ত ॥ ৩৩৩
 সুবৰ্ণ সহস্ৰ ত্ৰাফনক দান দিলা ।
 দুন্দুভি শব্দ দ্বাবকাত উথলিলা ॥

বতী পদতি মুনিয়ো কন্যাসহ ।
 সৌখ্য্যে বসি বীজা ভূমিগত ।
 ভট্টা । ৩৩৪
 কুব্জক আনিয়া বাজা সুবেশ কৰাইলা ।
 সুনিকোকে ছল্লভ ভূষন আনি দিলা ॥
 মহেন্দ্ৰ দ্বন্দ্ব বাজা যাত্ৰাক কৰাইলা ।
 বেদমন্ত্ৰ পাঠি ধৰি গনে পুষ্প দিলা ॥ ৩৩৫
 সেহি বেলা বথে চৰি ব্ৰহ্মা আসিলন্ত ।
 সাবিত্ৰীয়ে তান লগে প্ৰকাশ কৰন্ত ॥
 বথে চৰি দুৰ্গা সমে আসিলন্ত হৰ ।
 গনেশ অনন্ত সমে অগ্নি দিবাকৰ ॥ ৩৩৬
 কাৰ্ত্তিক আসিলা সচিসমে পুৰন্দৰ ।
 কুব্জক বকন বায়ু আসিলা সন্তৰ ॥
 যমদগ্নি আদি কৰি দিগপালগন ।
 তিনি কোটি দেৱলগে আসিলা তেখন ॥ ৩৩৭
 আৰু তিনিকোটি দেৱগন আসিলন্ত ।
 ত্ৰিলক্ষ বাজেদ্ৰ আসি লাগক লৈলন্ত ॥
 বাজাগন মাৰো উগ্ৰসেন প্ৰকাশয় ।
 নক্ষত্ৰৰ মাৰো যেন চন্দ্ৰৰ উদয় ॥ ৩৩৮
 কুণ্ডল নগৰে বাই সখ্য ভৈলন্ত ।
 বজ্জৰ বিমানে বলভদ্ৰ আসিলন্ত ॥
 বশুদেৱ উদ্ধৱ অক্ৰুৰ বীৰবৰ ।
 সাত্যকী সহিতে যত্ৰ বীৰ নিবন্তৰ ॥ ৩৩৯
 নন্দ সমে আসিলেক যত গোপগন ।
 পুত্ৰ সমে ধৃতবাস্ত আছিল দুৰ্যোধন ॥
 ভীষ্ম দ্ৰোন কৰ্ণ অশ্বত্থামা মহাবলী ।
 কৃপাচাৰ্য্য সকুনিয়ো আসিলন্ত চলি ॥ ৩৪০
 তিনি কোটি ভট্ট শত কোটি যে ব্ৰাহ্মন ।
 বিবাহ চাহিতে আইলা আনন্দিত মন ॥
 সন্তানী যে যীত ব্ৰহ্মচাৰী নিবন্তৰ ।
 তৃতীয় হাজাৰ আইলা দ্বাবকা নগৰ ॥ ৩৪১
 জিত ক্ৰোদ্ধ অৱধূত আইলা সেহি থান ।
 পাছুক বাহক আইলা হাজাৰ প্ৰমাণ ॥

পুষ্প মালাকাৰী আইলা ৩৪২
 নানা চিত্ৰকাৰ আসি ভৈলা সিবেল ৩৪৩
 বাদা সমে লক্ষক বাদক আসিলন্ত ।
 নৰ্ত্তকৰ এক লক্ষ তথা মিলিলন্ত ॥
 গন্ধৰ্ব গায়ন লক্ষ তথাকে আসিলা ।
 নৃত্য গীত কৰি সবে কুব্জক তুসিলা ॥ ৩৪৪
 সেহিকল্পে আসিচিলা দুই মুনিবৰ ।
 উপ যে বহ্নি নাম বাজাগন্ধৰ্বৰ ॥
 পঞ্চাশ কামিনী মাৰো দুই মুনিবৰ ।
 গন্ধৰ্বৰ ৰূপ ধৰি আসিলা সহৰ ॥ ৩৪৫
 লক্ষ বিদ্যাধৰী লক্ষ অম্পবাগন ।
 কিনৰীৰ তিনিলক্ষ আসিলা তেখন ॥
 ব্ৰহ্মবৈবৰ্ত্তৰ পদ আতি মনোহৰ ।
 শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডৰ কথা মহা পুৰাণৰ ॥ ৩৪৬
 চতুৰ অধিক শত অধ্যায় শোভন ।
 কুব্জৰ চৰিত্ৰ শুনিয়োক সাধুগন ॥
 মোৰ পদ বুলি নকৰিবা অবহেলা ।
 নিস্তাৰ কৰিবে ইতো মৰনৰ বেলা ॥ ৩৪৭
 মনুষ্যৰ কৃত্য বুলি মানাহা যত্ৰাপি ।
 কুব্জৰ চৰিত্ৰে মিশ্ৰ হুয়াছে তথাপি ॥
 সমুদ্ৰ সদৃশ সাত্ৰ ব্ৰহ্মবৈবৰ্ত্তৰ ।
 পৰমাত্ম তুল্য মোৰ এহি পটন্তৰ ॥ ৩৪৮
 অৰ্থক নুবুঝো আসি পৰম গম্ভিৰ ।
 কুব্জৰ চৰিত্ৰ শুনি মন কৰা থিৰ ॥
 বলোৰাম দ্বিজ বোলে এহি মুক্য্য কাম ।
 পাতক চাড়োক ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ৩৪৯

শ্ৰীবলোৰামৰ লগত বেৰতীৰ বিবাহ ।
 বায়ুৰি ।

নাৰায়ণ মহামানি ।
 নাৰদক বোলে বানি ॥
 শুনা আত অনন্তৰ ।
 যেন কথা মনোহৰ ॥ ৩৪৯

যে রাজা সাব ।
 কন্যা জাতিস্কাব ॥
 নামত বেবতী সান্তি ।
 লক্ষ্মীৰ সদৃশ কান্তি ॥ ৩৫০
 ব্রহ্মাব আজাত আইলা ।
 দ্বাবকাক বাজা পাইলা ॥
 কন্যাক দিবাক প্রতি ।
 আইলা বাজা কবি মতি ॥ ৩৫১
 বলোক দিবাক প্রতি ।
 কন্যা অতি কপবতী ॥
 শ্রুতিৰ জৌবন সতী ।
 সৰ্বকালে যুবা মতী ॥ ৩৫২
 অমূল্য বতন সাব ।
 গাত্ৰ শোভে অলঙ্কাব ॥
 তিনিও লোকত নাই ।
 শোভে আতি মই কাই ॥ ৩৫৩
 বলোক দিলন্তু আনি ।
 কন্যাবত্ন মহামানি ॥
 বামক কৰিয়া মান ।
 বাজা কবি সম্প্রদান ॥ ৩৫৪
 কন্যা দিয়া নবপতি ।
 কোতুক লভিলা অতি ॥
 বলভদ্র মহামতি ।
 বত্ন কন্যা লভি অতি ॥ ৩৫৫
 কন্যাব বয়স ভৈলা ।
 সপ্ত বিংশ বৃগ গৈলা ॥
 হেনয় কন্যাক দিল ।
 বলভদ্রে বিহা কৈলা ॥ ৩৫৬
 বিধিৰতে দান কৰি ।
 প্রনাম কৰিলা পৰি ॥
 সভা মাঝে দেৱতাৰ ।
 কন্যা দিলা আপুনাৰ ॥ ৩৫৭

দাবিলক্ষ শশা কুৰ্ম দশ চান্দৰ
 লক্ষ সবাংকে কাটিয়া
 তিনিলক্ষ গৈয়া
 তিনিলক্ষ ঘোড়কৰ ॥ ৩৫৮
 একলক্ষ বথ সাব ।
 দাসী লক্ষ জাতিস্কাব ॥
 গাত্ৰ বত্ন অলঙ্কাব । ৩৫৯
 ববক দিলন্তু আৰ ॥
 মনিলক্ষ সমৰ্পিলা ।
 বথলক্ষ বাজা দিলা ॥
 এককোটি সুবৰ্ণৰ ।
 দিলা বাজা কচিকৰ ॥ ৩৬০
 অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ চয় ।
 তাক দিলা মহাশয় ।
 হীৰামুক্তা লক্ষ দিলা ।
 লক্ষ মানিককো দিলা ॥ ৩৬১
 কন্যা লগে বাজা সন্ত ।
 দাস দিলা অপৰ্য্যন্ত ॥
 আনো নানা দ্রব্য দিলা ।
 বলো পাৰে সমৰ্পিলা ॥ ৩৬২
 বলভদ্র কন্যা পাই ।
 আনন্দৰ সীমা নাই ॥
 সুমঙ্গল আছে যত ।
 কবিলন্তু বিবাহত ॥ ৩৬৩
 বিহা য়েবে ভৈল সাজ ।
 কবিলন্তু সাজে পাঙ্গ ॥
 দৈৱকা বোহিনী সতি ।
 জসোদা অদিতি দিতি ॥ ৩৬৪
 আনো কন্যা গনে আসি ।
 মঙ্গল কৰিলা হাসি ॥
 উকলিৰ ঘনে ঘনে ।
 দিলন্তু কোতুক মনে ॥ ৩৬৫

বতী বদতি মুনিয়ো কন্যাসকল ।

সৌন্দৰ্য্য বজা ভুমিল ॥

ভুলি গাইলা ॥

ব্রাহ্মনক ভুঞ্জাইলন্ত ।

দানচয় কবিলন্ত ॥ ৩৬৬

সমস্ত দেখিলা সাৰ ।

প্রভাৰ যে দ্বাবকাৰ ॥

বসুদেব মহা বল ।

কৰাইলন্ত স্তম্ভল ॥ ৩৬৭

বৈৰ ভেজে বাজাসাৰ ।

কৃষ্ণ লগে চলিবাৰ ॥

বত্ৰময় বিমানত ।

পাচে বাজা চলিলন্ত ॥ ৩৬৮

বৈৰতীৰ বিবাহৰ ॥

কথাচয় মনোহৰ ।

শুনিয়েক মন কৰি ।

বুলিয়েক বাম হৰি ॥ ৩৬৯

শ্রীকৃষ্ণ বলোৰামৰ কুণ্ডলা যাত্রা ।

বলোৰামৰ লগত কৃষ্ণবীৰৰ যুদ্ধ, কৃষ্ণৰ

পৰাজয় আৰু শ্রীকৃষ্ণৰ লগত

কঙ্কিনীৰ বিবাহ ।

পদ ।

আত অনন্তবে শুনা বিবাহ কৃষ্ণৰ ।

পৰম মঙ্গল কথা আতি মনোহৰ ॥

দেৱমুনী বাজেন্দ্র লগত সৈন্যচয় ।

কুণ্ডল নগৰ পসিলেক বাজাচয় ॥ ৩৭০

কোটি উৰ্দ্ধ সপ্তগড় দেখি ভয়ঙ্কৰ ।

থারৈই আছয় সাত বেটিয়া গড়ৰ ॥

শতদ্বাৰ আছে বত্ৰময় মনোহৰ ।

নানা মনি বত্ৰ তাত খচিছে বিস্তৰ ॥ ৩৭১

বিশ্বকৰ্ম্মে বিৰচিত কুণ্ডল নগৰ ।

বৰ যাত্রী গনে পাইলা দ্বাৰৰ বাহিৰ ॥

চাৰি মহা বধী বাথে সেৱা ॥

বৰযাত্রী গন তৈত ভৈল উপা ॥ ৩৭২

কৃষ্ণ সিংহপাল দন্তবক্র বীৰ সাৰ ।

মায়াবীৰ মধ্যে মল্ল যুদ্ধে অনিৰ্বাৰ ॥

অস্ত্র সস্ত্র জানন্ত যুদ্ধত নাহি ভয় ।

চাৰি বীৰ ধৰ্ম্মৰ নাহিকে শংসয় ॥ ৩৭৩

কৃষ্ণ সৈন্য দেখি কৃষ্ণ নৃপতি নন্দন ।

মহাকোপে বুলিলন্ত নিষ্ঠুৰ বচন ॥

দেৱমুনি বাজেন্দ্রক কৰি উপহাস ।

বিক্রপ বচনে সিটো বোলয় নৈবাস ॥ ৩৭৪

কৃষ্ণ নিগদতি সবে শুনিয়ে বচন ।

কালকৃত দৈব কৰ্ম্ম বাধিবেক কোন ॥

দেৱৰ মুনিৰ কৰ্ম্ম অতি বিপৰীত ।

কিবা কৰিবোহো আমি দেখিতে কুছিত ॥ ৩৭৫

দেৱ যোগ্য কাক্সনিক নিবে কৰি সাৰ ।

দেৱ মুনি সমে আসে নন্দৰ কুমাৰ ॥

গোকুলে আছিল ইতো গোবন্ধ নন্দৰ ।

জাতিৰ নিৰ্ণয় নাই ভক্ষ্য মৈথুনৰ ॥ ৩৭৬

সাক্ষাতে ভৈলেক ইতো গোপিকা বজাৰ ।

গোপৰ উন্মত্ত কৃষ্ণে কৰিলে আহাৰ ॥

বাজ পুত্র মুনি পুত্র একোৱে নহয় ।

ক্ষত্ৰিয়ত জন্মি বৈশ্য গৃহত বাঢ়য় ॥ ৩৭৭

শিশুকালে কৰিলেক ইতো ভিৰী বধ ।

শুনিয়া ইহাৰ কৰ্ম্ম সবাৰে তবধ ॥

সন্তোগতে মাৰিলেক ইতো কুবুজাক ।

বত্ৰৰ কাৰণে কৃষ্ণে বধিলে ধোবাক ॥ ৩৭৮

বাজেন্দ্রৰ বধে ব্রহ্ম হত্যাক লভয় ।

মথুৰাত ধৰ্ম্মৰন্ত কংশ মহাশয় ॥

কৃষ্ণ মাতুল তাকো উপায়ে মাৰিল ।

তান ভাতৃ সকলকো সংহাৰ কৰিল ॥ ৩৭৯

পৰম অধৰ্ম্মী কৃষ্ণ দুৰ্দ্ধ ছুৰাচাৰ ।

মাৰিবো ইহাক মহি কৰি আছো সাৰ ॥

শুনা দেৱতা সমাজ ।

বুলিলা সত্য নাহিকয় বাজ ॥ ৩৮০

যে পশু বাখি ই পুত্ৰ আছিল ।

কল্পিনীৰ সাগী হইবে এতিয়া আসিল ॥

শিশুপাল বদতি আশ্চৰ্য্য অদভুত ।

দেৱগনে সমে আসে ইতো নন্দমুত ॥ ৩৮১

ব্রহ্মা ইব আদিকৰি যত মুনি গন ।

কুব্জ আজ্ঞায়ে আসে কিনো বিবন্ধন ॥

মহুৰ্য্য আজ্ঞা বহে দেৱ মুণিচয় ।

কিনো বিপৰীত ব্রহ্মপুত্ৰ আসিচয় ॥ ৩৮২

দন্তবক্ৰে বোলে শুনিয়েক সমস্তয় ।

সততে ব্রাহ্মণ লোভী লোভতে আসয় ॥

ভকত বৎসল জানিগাছা দেৱগন ।

যিবা বোলে তাকে কৰে পুৰি তাৰ মন ॥ ৩৮৩

নন্দ মুত আজ্ঞা কৰে চাৰি ব্রহ্মমুত ।

ব্রহ্মময় হুয়ো আনে কিনো অদভুত ॥

চাৰিৰ বচন শুনিলন্ত দেৱগন ।

ৰাজমুণি বলোভদ্রো শুনিলো বচন ॥ ৩৮৪

যজুগনো শুনিলন্ত বচন ভক্তিত ।

সবাবো জন্মিল কোপ অতি বিপৰীত ॥

ব্রহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ মহা পুৰাণৰ ।

নাৰায়ণ নাৰদ সম্বাদ মনোহৰ ॥ ৩৮৫

কল্পিনীৰ বিবাহৰ কথা মध्ये সাৰ ।

পঞ্চাধিক শত অধ্যায়ৰ ভৈলা আৰ ॥

নাৰায়ণ বদতি শুনিয়ে মুনিবৰ ।

মহা কোপে খেদি গৈলা পাছে হলধৰ ॥ ৩৮৬

হলধৰে কল্পৰথ তেখেনে ভাঙিল ।

সাৰথী ঘোটক সম কবনে পঠাইল ॥

ভূমিত পৰিল কল্প যান ভঙ্গ হুয়া ।

বলভদ্রে বনমাঝে গৈলন্ত খেদিয়া ॥ ৩৮৭

ধনু ধৰি কল্প বীৰে শৰ জাল দিল ।

পথ হন্তে পুত্ৰ বাম বধত চৰিল ॥

বাৰিলন্ত শশা কুৰ্ম দশ চাগলৰ

নাগ পাশ অস্ত্ৰ লক্ষ সনাকৈ কাটিল ॥ ৩৮৮

গড়ুৰৰ অস্ত্ৰ বামে কৰিলা সংহাৰ ।

হুলস্থূল লাগি গৈল সকলে প্রজাৰ ॥

ক্ৰোধে পাশু পত্ৰ কক্কো কৰিল গ্ৰহন ।

শত সূৰ্য্য কাস্তি মন্ত্ৰ বৈৰি বিমৰ্দ্দন ॥ ৩৮৯

বলোৰ বিনাশ জানি প্রজাৰ বিকল ।

ব্যৰ্থ নোহে অস্ত্ৰ ভূমি কৰে টল বল ॥

সেহিবোলা কল্পবীৰে কৰিলা প্রহাৰ ।

অস্ত্ৰৰ ওলাই অস্ত্ৰ শাঙাৰে হাজাৰ ॥ ৩৯০

ভয় নকৰিয়া বামে জন্তুন মাৰিল ।

পাশু পত্ৰ নষ্ট কৰি কল্পকো ভেদিল ॥

ভূমি গত কল্পবীৰ নিদ্রাস্তে ভুৰিল ।

শ্ৰুতি বুদ্ধি নাতি তাৰ নিচালে পৰিল ॥ ৩৯১

সাল্ল বীৰে দেখি কল্প নিদ্রাত পীড়িত ।

সাতবান প্রহাৰিল সমৰ ভূমিত ॥

পৰ্বতৰ বৃষ্টি শিলা যেন ভয়ঙ্কৰ ।

জলন্ত আগ্নাৰ শৰ বৃষ্টি নিবন্তৰ ॥ ৩৯২

জল বৃষ্টি খোলা বৃষ্টি অতি ভয়ঙ্কৰ ।

কাকো কেৰে নেদেখিল আপোন যে পৰ ॥

বলভদ্রে নিবাৰিল অস্ত্ৰ আপোনাৰ ।

সাল্লক সকলে অস্ত্ৰ কৰিল সংহাৰ ॥ ৩৯৩

পাচে বামে ঘোটক সাৰথী সমে বথ ।

মহাকোপে লীলা কৰি নিলা সম পথ ॥

মহাকোপে বামে তাক বধিৰ খোজন্তে ।

সেহিবোলা আকাশী বচন শুনিলন্ত ॥ ৩৯৪

কুব্জ বধা সাল্ল ৰাজা তেজা হলধৰ ।

তোমাৰ পৌৰুষ নহে কিট সমসৰ ॥

যাহাৰ শিবত ব্রহ্মাণ্ডৰ স্থিতি হয় ।

কুলায়ে সৰ্ষপ যেন ধৰিয়া থাকয় ॥ ৩৯৫

আকাশী বচন শুনি তাক নমাৰিল ।

হল যে তাহাৰ মাথে কোৰ মাত্ৰ দিল ॥

বহু দতি মুনিয়ো কন্যাসক ।

সৌখ্য্যে বসি বীজা ভূমিত পবিল ।

মুৰ্ছাগত ভৈল সিতো প্রানে নমবিল ॥ ৩৯৬

সাল্লব পতন দেখি শিশুপাল বীৰ ।

শববৃষ্টি কৰি বীৰ বান ভৈল স্থিৰ ॥

পৃথিবীত জল বৃষ্টি যেহেন হোৱয় ।

সেহিমতে শববৃষ্টি নৃপতি কৰয় ॥ ৩৯৭

অৰ্দ্ধচন্দ্র বানে বামে সবাকৈ ছেদিল ।

হলনামে বথ তাৰ চূৰ্ণিত কবিল ॥

কাটিবাক মনে বামে উদ্যম কবিল ।

সেহি বেলা আকাশৰ বচন শুনিল ॥ ৩৯৮

কৃষ্ণ বন্ধু আক তেজা পাৰ্শ্বদ প্রবৰ ।

হেন বানি শুনি এবিলম্ব হলধৰ ॥

দন্তবক্র বীৰে বান প্রহাৰ কবিল ।

হলবা ম তাৰ বথ ভাঙ্গিয়া এবিল ॥ ৩৯৯

যুদ্ধ কৰিবাক আইল যিতোবাজাচয় ।

সমস্তে পলায়া গৈল ছয়া মহাভয় ॥

বলৰ বিক্রম দেখি সবে বীৰগন ।

পলায় বহিল মুখে নাসয় বচন ॥ ৪০০

কঙ্কবীৰে কুণ্ডীলক লাজত নগৈল ।

ভোজকট নামে পুৰ নিশ্চিয়া বহিল ॥

বৰ যাত্ৰী গনো কুণ্ডীলক প্রবেশিল ।

দেৱ ঋষি সমে কৃষ্ণ আনন্দ লভিল ॥ ৪০১

তাত পাচে গোতমৰ পুত্ৰ সতানন্দ ।

কবি মুনি সমে আইল মনত আনন্দ ॥

কৃষ্ণৰ আগত ঋষি আনন্দিত মনে ।

আগবাঢ়ি সুমঙ্গল কবিল তেখনে ॥ ৪০২

মত্ৰৰ অগম্য পুৰ মিত্ৰৰ সুগম ।

শতদ্বাৰ আছে তাত অতি মনোৰম ॥

হেনয় নগৰ প্রবেশাইলা মুনিবৰ ।

কুণ্ডীল নগৰে বঞ্চে ভৈলা বহুতৰ ॥ ৪০৩

দেৱ কন্যা নাগ কন্যা মুনি কন্যাগণ ।

বাজ কন্যা গনো আইল আনন্দিত মন ॥

বৰক দেখিবে প্রতি আইল ॥

নিমিষেৰ হিত ভৈল সবাবে নয়ন ॥ ৪০৪

কৃষ্ণক দেখিলা সবে বথৰ উপৰ ।

ভূতিকাৰি প্রসন্ন হৰিয়ে আছে হৰ ॥

বতনে বহিত বথ তাহাৰ উপৰ ।

প্রকাশ কৰিয়া আছা জগত ইশ্বৰ ॥ ৪০৫

নবীন জলদ শ্যাম শোভে পীতবাস ।

চন্দনে লেপিত অঙ্গ কৰয় প্রকাশ ॥

আপাদ লম্বিত বন মালা বিভূষিত ।

বত্ৰৰ কেয়ুৰ কৰে বলয়া বঞ্জিত ॥ ৪০৬

গলত বত্ৰৰ মালা কৰয় উজ্জল

কৰ্ণত কুণ্ডল দুই কৰে বাল মল ॥

তাৰ বশ্মি লাগি প্রকাশয় গণ্ডস্থল ।

বত্ৰৰ নুপুৰ পাৰে কৰে জল-মল ॥ ৪০৭

মুখে অল্ল হাস শোভে মুকলী হাতত ।

বত্ৰৰ দাপোন চাহি আছন্ত বথত ॥

শৰতৰ পদ্ম সম দুতয় লোচন ।

ত্ৰৈলোকা মোহন ৰূপ নবীন যৌবন ॥ ৪০৮

শৰতৰ পূৰ্ণ চন্দ্র আকাশে শোভয় ।

তাহাক নিন্দিয়া মুখপদ্ম প্রকাশয় ॥

বথত ধৰিয়া স্নেহ চামৰক ধৰি ।

সপ্ত গোপে সেবি আছে কৃষ্ণক সাদৰি ॥ ৪০৯

কোটি কন্দৰ্পৰ ৰূপ ধৰি নাৰায়ণ ।

জগত কাৰণ নিত্য সত্য সনাতন ॥

ব্রহ্মা হৰে অনন্তেয়ো সেনিয়া আচয় ।

কোটি চন্দ্র সমৰূপ প্রকাশ কৰয় ॥ ৪১০

ধ্যানৰ অসাধ্য ৰূপ প্রকৃতিত পৰ ।

সমস্তে দেখিলা হেন ৰূপ মনোহৰ ॥

ময়ুৰৰ পুচ্ছ চুয়া যুৰায়ে শোভয় ।

ত্ৰিভঙ্গিমা ৰূপ আতিশয় প্রকাশয় ॥ ৪১১

মালতীৰ মাণ্যো তাত কৰয়া শোভিত ।

মস্তকে মুকুট মণি বত্ৰ উজ্জলিত ॥

থাকি চাহে নারীগণে ।
 পুষ্প বৃষ্টি করয় সমনে ॥ ৪১২
 নানাবিধ পুষ্প পবি শিবত শোভয় ।
 হেন মনোহর রূপ ধরিয়া চলয় ॥
 রূপ দেখি যুবতী সকল বিমোহিত ।
 কামবানে নারীগণ হোরয় মুচ্ছিত ৪১৩
 ধন্য ধন্য কিস্কিনীৰ জীবন সাঁফল ।
 ত্রৈলোক্য মোহন বর পাইব অবিকল ॥
 ভিক্ষুকৰ ভাৰ্যা সুভদ্রায়ে দেখিলন্ত ।
 যামাতার রূপ দেখি সন্তোষ ভৈলন্ত ॥ ৪১৪
 নিমেষ বহিত ছয়া চাঠান্ত বদন ।
 সুঠাম শরীর দেখি বিমোহিত মন ॥
 পোবোহিত সত্যানন্দ আনন্দিত মন ॥ ৪১৫
 ব্রহ্মাহর আদি কবি দেব নিবন্তব ।
 দেব ঋষি ব্রহ্মঋষি বাজেন্দ্র অপব ॥
 প্রণাম করিয়া রাজা পুজিলা সাদরি ।
 যোগ্যাশ্রম বাসা গৃহ দিলা মান্য কবি ॥ ৪১৬
 ভক্ষা ভোজ্য লেহ পেহ অমৃত সমান ।
 পৃথকে পৃথকে রাজা কবিলন্ত দান ॥
 কুণ্ডল নগবে ভৈল প্রজাব আন্দোল ।
 হুলস্থূল টলবল ভৈল মহা বোল ৪১৭
 দিয়া নিয়া এহিবাক্য প্রজাব উঠিল ।
 দিয়া দিয়া নিয়া নিয়া সবদ ভুল ॥
 সমস্তকে সন্তোষিয়া রাজা পুৰি মন ।
 এহিমতে ভৈল যেন বজ্রনী প্রসন্ন ॥ ৪১৮
 প্রভাত সময়ে বসুদেব মহাশন্ত ।
 প্রাতসৰ কৃত্যচর্য তাত কবিলন্ত ॥
 স্নান সন্ধ্যা কবি বসুদেব মহাশন্ত ।
 ধৌত বস্ত্র দুই পরিধান কবিলন্ত ॥ ৪১৯
 পূজা হোম বলিদান নিত্য কর্শ্বেচয় ।
 সবাকৈ কবিলা বসুদেব মহাশয় ॥

বেদ মন্ত্রে অধিবাস দশ চাগিব
 গনেশ পুজিয়া পাচৈ মাতৃক পুজিলা ॥ ৪২০
 নাক্ষত্র সমস্তে দেব আগতে আছিল ।
 বসুদেবে সমস্তকে পুজিবে লাগিলা ॥
 বসোদ্ধাৰা দিয়া বৃদ্ধি আদ্যক কবিলা ।
 ব্রাহ্মণ দেবতাগণ সবাকৈ ভূজাইলা ॥ ৪২১
 কর্শ্বৰ দক্ষিণা ঋষি গণক দিলন্ত ।
 গর্গক দিলন্ত বস্ত্র বসুদেব সন্ত ॥
 রাজাগণ বন্ধুগণ সবাকৈ ভূজাইলা ।
 বহুধন বস্ত্র বসু সমস্তকে দিলা ॥ ৪২২
 মন্তল করিয়া বাত সমস্তে বজাইল ।
 বস্ত্র অলঙ্কারে কৃষ্ণ শরীর ভূষিল ॥
 এহিমতে ভিক্ষুকৈয়ো সমস্তে কবিল ।
 নিত্যকর্শ্ব অধিবাস আদ্য আচবিল ॥ ৪২৩
 পোবোহিত সমে বেদ মন্ত্রক উচ্চরি ।
 সমস্তে কবিলা কর্শ্ব হবিক সুমরি ॥
 সমস্তে দেবক পুজিলন্ত মাতৃ কবি ।
 ব্রাহ্মণ সবাকৈ পূজা কবিলা সাদরি ॥ ৪২৪
 মুকুতা মানিক হীরা মণি বস্ত্র ধন ।
 ভক্ষ্য দ্রব্য উপহার বসন ভূষণ ॥
 ব্রাহ্মণ ভিক্ষুক ভট্ট আদি নিবন্তব ।
 সমস্তকে দান দিলা রাজা বহুস্তব ॥ ৪২৫
 বাদ্যগণ বজাইলন্ত সুমঙ্গল কবি ।
 কক্ষিণীকৈ বচাইলন্ত অনেক সুন্দরী ॥
 তাত পাচৈ সুভক্ষণ মাহিন্দ্র উদয় ।
 বিবাহৰ লগ্নক স্বামীয়ে নিবেশয় ॥ ৪২৬
 পাপগ্রহে নেদেখিল লগ্নক তথাত ।
 বিবাহ নক্ষত্র তিথি ভৈল সিবেলাত ॥
 চন্দ্র তাৰা শুভ বেদ দোষ বিবজ্জিত ।
 শুভ বাব শুভ যোগ ভৈল উপস্থিত ॥ ৪২৭
 সপ্ত সলাকা দোষ সকলে বজ্জিত ।
 নিশাত বিবাহ কাল ভৈল উপস্থিত ॥

৪৩১। এদতি মুনিয়ো কন্যাসকল।
 ভাবন বাদ্য গণ পুজিলা।
 নানা বাদ্যভণ্ড শব্দ ভৈল বোল ॥ ৪২৮
 শুভক্ষণে হবি ভিষ্মক অঙ্গিনাত।
 প্রবেশিলা দেব মুনি লগত সাক্ষাত ॥
 জ্ঞাতি নিত্র বন্ধুগণ লগে পুৰোহিত।
 পিতৃ মাতৃ গোপ গণ বাজেন্দ্র সহিত ॥ ৪২৯
 রাজাগণ ভট্টচয় সভা প্রবেশিল।
 জ্যোতিশাস্ত্র বিশারদ গণকো আসিল ॥
 নানাবিধ বাদ্য গণ বাদকে সহিত।
 নর্তক গারন সবো তথা উপস্থিত ॥ ৪৩০
 নানা শিল্পকার মালকার বিদ্যাধরী।
 দেবকন্যা অপেশ্বরী অপব কিনরা ॥
 দেবমুনি রাজাচয় লগে প্রজাগণ।
 সমস্তে প্রবেশ ভৈল ভিষ্মক ভরন ॥ ৪৩১
 বিবাহ দেখিবে মনে আইল যত যত।
 সবে প্রবেশিল ভিষ্মক নগরত ॥
 কদলি সহস্র কইল পথে বিভূষিত।
 আশ্রব পত্রব পটু সূত্রেবে বঞ্জিত ॥ ৪৩২
 চম্পকর চন্দনর বসাল বৃক্ষর।
 সবাবে পত্রর তাত বঞ্জিল কচিৰ ॥
 বস্ত্র পীত স্বেত পুষ্প তাহাত আৰিল।
 নানাবিধ মালা গলে শোভিত কবিল ॥ ৪৩৩
 ফল পুষ্প সমে কদলির সামপত।
 বেদিত মঙ্গল ঘট থাপিল বহুত ॥
 কস্তুরি কুঙ্কুম পুষ্প চন্দনে বঞ্জিল।
 লাজফল ছুঁকাচয় পথতে শোভিল ॥ ৪৩৪
 মুনিগণ দ্বিজগণ বাজেন্দ্র বেস্তুত।
 বস্ত্র বিবচিত্ত বেদি আতি মনোনীত ॥
 কস্তুরি চন্দন চাক কুঙ্কুম বঞ্জিত।
 সুগন্ধ সীতল বায়ু কবে সুগন্ধিত ॥ ৪৩৫
 বেদীর সমস্তে পাশ্বে বস্ত্রে কবে কাঙ্টি।
 সহস্রে সহস্রে প্রদীপর শোভে কাঙ্টি ॥

নানাবিধ গন্ধ দ্রব্য ধূপে সুভাষিত।
 নানাবিধ বস্ত্র পাত্রে কবয় বঞ্জিত ॥ ৪৩৬
 চিত্র যে বিচিত্র নানা বিধ দ্রব্য গণ।
 চিত্রকাৰী গণে চিত্র কবয় শোভন ॥
 নানাবিধ পুষ্প মাণ্ড্য কবে সুশোভন।
 বহুবিধ ছিত্রকাৰী পুষ্পকাৰী গণ ॥ ৪৩৭
 গন্ধবর সকলে গীত সুললিত কৰি।
 নর্তকে নচায়ে তাল বারে বাদ্যধরী ॥
 সুন্দর গীতর নাদ শুনিয়া তহিত।
 সমস্তে প্রানীর চিত হোরে বিমোহিত ॥ ৪৩৮
 গৃহর গুপ্ত দ্বারে গরাক্ষ নয়নে।
 চক্ষুয়ে নিবেখি চাহে পুৰনারী গনে ॥
 সুমঙ্গল বস্ত্র ঘট বেদির উপর।
 সারি সারি থৈয়া আছে অতি মনোহর ॥ ৪৩৯
 পোৰোহিত দ্বিজ সমে ভিষ্মক নৃপতি।
 দানবস্ত্র সমে বেদি মণ্ডপত স্থিতি ॥
 ব্রহ্মা আদি দেব গনে বিমানে চৰিয়া।
 অঙ্গিনাত ভিষ্মকর বেদিক দেখিয়া ॥ ৪৪০
 বথর নামিয়া সবে অঙ্গিনাত থিতি।
 সনকাদি ঋষি গনো বহিলা তহিতি ॥
 বাজেন্দ্র বাদন গনো তথ্যে আসিলা।
 পার্শ্ব সহিত কুব্জ নগবে পৰিলা ॥ ৪৪১
 দেবমুনি সমে কুব্জ ভিষ্মক দেখিলা।
 শীঘ্রে আসনর উঠি আগবাঢ়ি নিলা ॥
 দেবমুনি সমস্তক পরম আদবে।
 দণ্ডরতে প্রণামিলা পৰি নবেশ্ববে ॥ ৪৪২
 পৃথকে পৃথকে বস্ত্র সিংহাসন দিয়া।
 ক্রমে বস্ত্রাটলা রাজা সাদর কৰিয়া ॥
 ব্রহ্মাহর আদি কবি যত দেব গন।
 দেবঋষি ব্রহ্মঋষি বাজেন্দ্র শোভন ॥ ৪৪৩
 মহারাজ ভক্তি কবি সবাকে পুজিলা।
 সাদরি প্রণাম কবি তুতিক কৰিলা ॥

ভক্তি ভাবে প্রনামিলা চরণে কৃষ্ণ ॥

বতী বদতি মুনিয়ো কল্পাসান।

পুজিলা।

দাদা অৰ্ঘ্য মধুপক্ গন্ধ পুষ্প দিলা ॥ ৪৬০

ইন্দ্রে আনি দিলা পাৰিজাত মালাসাব।

কৃষ্ণ গলত পিন্ধাইলন্ত জাতিস্কাৰ ॥

কুবেৰ দিবাৰ বত্ৰ অমৃত ভুজন।

অগ্নি দত্ত অগ্নি শুদ্ধ দুতয় বসন ॥ ৪৬১

মালাবস্ত্ৰ অলঙ্কাৰে কৃষ্ণক বৰিলা।

ভিক্ষক নৃপতি বস্ত্ৰে প্ৰণাম কৰিলা ॥

বত্ৰৰ মুকুট মনি বিশ্বকৰ্ম্মে দিলা।

সেহি মনি গোট বাজা কৃষ্ণত অৰ্পিলা ॥ ৪৬২

কৃষ্ণৰ শিবত মনিবাজ প্ৰকাশয়।

দ্বিতীয় মার্ভণ্ড যেন সভাত উদয় ॥

বত্ৰৰ আধাৰ সমে ধূপ কটিকৰ।

বত্ৰৰ প্ৰদীপ দিলা আতি মনোহৰ ॥ ৪৬৩

বত্ৰ পাত্ৰ সমে নৈবেদ্যক বাজা দিলা।

পাত্ৰ সমে নানা পুষ্পে কৃষ্ণক পুজিলা ॥

পাচে বত্ৰ সিংহাসন দিলা ভক্তি কৰি।

পুনৰাচমনি দিলা কৃষ্ণক সাদৰি ॥ ৪৬৪

কপূৰ ভাস্কুল দিলা পাত্ৰে সমন্বিত।

পাচে সুবাসিত জল দিলা মনোনীত ॥

বজি কৰি বমাসয়া বতনে বচিত।

দিলন্ত নৃপতি পাচে বিভানে সজিত ॥ ৪৬৫

এহিমতে বৰিলন্ত ভিক্ষক নৃপতি।

পাচে পুষ্পাঞ্জলি ত্ৰয় দিলা মহামতি ॥

কৃতাজলি কৰি পাচে ভিক্ষক নৃপতি।

ভক্তি কৰি কৃষ্ণ পাৰে কৰিলন্ত তুতি ॥ ৪৬৬

ব্ৰহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ মতা পুৰাণৰ।

কল্পিনী কৃষ্ণৰ কথাচয় মনোহৰ ॥

সপ্তাধিক শত পদ কথা মনোহৰ।

শ্ৰদ্ধা কৰি চলা সবে বৈকুণ্ঠ নগৰ ॥ ৪৬৭

সমন্তে কামক ভোজি আক কৰা সাৰ।

কল্পিনী-কৃষ্ণৰ নামে ছয়োঁক নিস্তাৰ ॥

কল্পিনীৰ সম্প্রদান।

নাৰায়ণ বদতি নাৰদ মুনিবৰ।

আত অনন্তবে কথা শুনা মনোহৰ ॥ ৪৬৮

কল্পিনী সুন্দৰী বত্ৰময় সিংহাসনে।

অলঙ্কাৰে বিভূষিল পাচে নাৰীগণে ॥

অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ দুই পিন্ধাই অনন্তব।

খোপা বিৰচিলা পুষ্প মালা মনোহৰ ॥ ৪৬৯

অল্প হাস্য কৰি চাহে বত্ৰৰ দৰ্শণ।

কপালে কল্হৰি বিন্দু পিন্ধাইলা চন্দন ॥

সিন্দূৰৰ বিন্দু শোভে কপাল মধ্যত।

ডাৰিয়ৰ পত্ৰ বিৰচিলা কপালত ॥ ৪৭০

তপ্ত সুবৰ্ণৰ বৰ্ণ শত চন্দ্র কাস্তি।

চন্দনে লেপিত অঙ্গ শোভা কৰে শাস্তি ॥

মালতীৰ মালা তাত কৰয় ভূষিত।

কঙ্কালে কিঙ্কিনী চয় কুণ্ডলে বঞ্জিত ॥ ৪৭১

সপ্ত বাজ পুত্ৰে কল্পা গন সমন্বিত।

কল্পিনীক প্ৰবেশাইলা জজ্ঞৰ বেদিত ॥

দেৱ মুনি সিদ্ধ বাজা গনো নিৰেখিলা।

কল্পিনীৰ কপে সবে বিমোহিত ভৈলা ॥ ৪৭২

সাতবাব প্ৰদক্ষিণ কৃতাজলি কৰি

সাতবাব প্ৰনামিলা স্বামীক সুন্দৰী ॥

চন্দন বাসিত জলে পল্লৱক ধৰি।

কল্পিনীক শাস্তি কৰিলন্ত দেৱ হৰি ॥ ৪৭৩

কল্পিনী দেবীখো শাস্তি কৃষ্ণক কৰিলা।

ভাৰ্য্যা স্বামী দুয়ো পাছে মুখ নিৰেখিলা ॥

কল্পিনীয়ো কৃষ্ণ মুখে চান্তে যনে ঘন।

কৃষ্ণেয়ো চাহন্ত কল্পিনীৰ সুবদন ॥ ৪৭৪

পাচে বাজা কল্পিনীক কৰিয়া মিনতি।

আপোন কোলাত বৈসাইলন্ত নৰপতি ॥

বেদ মন্ত্ৰে সম্পূদান কৰিয়া সভাত।

কল্পিনীক সহৰিলা কৃষ্ণ হাতত ॥ ৪৭৫

পিতৃৰ আজ্ঞায়ে কৃষ্ণে স্বস্তিক বুলিলা

কল্পিনীক পাচে কৃষ্ণে গ্ৰহন কৰিলা ॥

পূৰ্বে শিৱে পাৰ্বতীক বিবাহ কালত ।
 গ্ৰহন কৰিলা যেন বিষ্ণুৰ বাক্যত ॥ ৪৭৬
 পঞ্চলক্ষ সুবৰ্ণক ভিক্ষুক নৃপতি ।
 কৃষ্ণক দক্ষিণা দিলা কৰিয়া ভকতি ॥
 বেদমন্ত্ৰে সম্প্ৰদান দক্ষিণা দিলন্তু ।
 পিতৃৰ আজ্ঞায়ে কৃষ্ণে স্বস্তি বুলিলন্তু ॥ ৪৭৭
 বিবাহৰ কৰ্ম্ম যেনে ভৈলা সমাপত ।
 পুৰ বাজা কল্পিনীক কোলাত লৈলন্তু ॥
 কণ্ঠাক কোলাত লৈয়া কল্পিনীৰ তাত ।
 মহামোহে কান্দিলন্তু দেৱৰ সভাত ॥ ৪৭৮
 নেত্ৰৰ লোতকে কল্পিনীক তিয়াইলন্তু ।
 বিনয় বচনে কৃষ্ণে চবনে দিলন্তু ॥
 ব্ৰহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ আতি মনোহৰ ।
 সপ্তাধিক শত অধ্যায় যে কটিকৰ ॥ ৪৭৯

বিবাহৰ পাচত কৃষ্ণ-কল্পিনীক সন্তাননা।

পদ।

নাৰায়ণ বদতি শুনিয়ে যুনিবৰ ।
 কল্পিনী কৃষ্ণৰ কথাচয় বিবাহৰ ॥
 পাচে কল্পিনীৰ মাতৃ সুভদ্ৰা সুমতি ।
 লগে লৈয়া কণ্ঠাগন পতি পুত্ৰৱতী ॥ ৪৮০
 আগবঢ়ি আসি যেনে কৰি কতুহল ।
 নিমূৰ্ধন আদি কৰি কৰিলা মঙ্গল ॥
 বত্ৰৰ মন্দিৰে বত্ৰময় সিংহাসনে ।
 কৃষ্ণ কল্পিনীক বসুয়াইল নাৰীগনে ॥ ৪৮১
 দেৱ মুনি সমস্তৰ যতোক সুন্দৰী ।
 পৃথকে কৰিলা তুতি কৃতাজলি কৰি ॥
 তাত পাচে বাজপত্নী কৰি কোতুহলে
 বৰকন্যা দুহান্তক ভোজন কৰাইলে ॥ ৪৮২
 পৰম আদৰে দিলা সুবাসিত জল ।
 তাত পাচে দিলা সতী কৰ্পূৰ তাম্বল ॥
 পাচে দুৰ্গা মঙ্গল পত্ৰিকা দিলা আনি ।
 কৃষ্ণক পঢ়িবে আনি দিলন্তু গোসানী ॥ ৪৮৩
 ভোমাক পঢ়িবে দেই মৰে নাৰীগন ।
 মঙ্গল পত্ৰিকা পঢ়া দেৱকী নন্দন ॥

পাৰ্বতীৰ বানী শুনি চুগু নাৰায়ণ ।
 মঙ্গল পত্ৰিকা পাঠ কৰিলা তেখন ॥ ৪৮৪
 লক্ষ্মী সবস্বতী দুৰ্গা সাৱিত্ৰী বাধিকা ।
 তুলসী পৃথিৱী গঙ্গা যমুনা মেনকা ॥
 সতকপা দেৱী সীতা দেৱী দেবছতি ।
 দেৱমাতৃ অদিতি তাৰকা অককুতি ॥ ৪৮৫
 এতি দেৱীগনে ভাৰ্য্যাশ্বামীৰ মঙ্গল ।
 সৰ্ব দায়ে সাধন্তোক দুহানো কুশল ॥
 মঙ্গল পত্ৰিকা পাঠ শুনি নাৰী গন ।
 পৰম আনন্দে হামিলন্তু তেতিক্ষন ॥ ৪৮৬
 পাৰ্বতী বদতি শুনা কল্পিনীৰ পতি ।
 কল্পিনীক চাহিয়োক তুমি মহামতি ॥
 নবীন যৌৱনী সতী আতি কপৱতী ।
 তানমুখ চাহিয়োক তুমি যতুপতি ॥ ৪৮৭
 কল্পিনীয়ে তুমুখ চাহোক সম্প্ৰতি ।
 ত্ৰৈলোক্য মোহন কপ নবীন যুবতী ॥
 সচী নিগদতি শুনিয়েক দেৱ হৰি ।
 ভোমাক লভিলা সতী বহু পুণ্য কৰি ॥ ৪৮৮
 ভোমাৰ শব্দে কপ কল্পিনী সুন্দৰী ।
 তানমুখ চাহিয়োক তুমি দেৱহৰি ॥
 সাৱিত্ৰী বদতি শুনা দেৱ দামোদৰ ।
 তুমি যেন কণ্ঠা তেনে লভিলা ইশ্বৰ ॥ ৪৮৯
 পূৰ্ববত বিধাতা কৰি আছে নিকপন ।
 বিদগ্ধা বিদগ্ধ মমে সঙ্গম শোভন ॥
 বতী নিগদতি শুনা যুবতীসকল ।
 ইশ্বৰেৰে পৰিহাস নসাধে মঙ্গল ॥ ৪৯০
 ধ্যানবো অসাধ্য কৃষ্ণ জগত ইশ্বৰ ।
 তাহান হোৱয় ভাৰ্য্যা কল্পিনী পূৰ্বব ॥
 ৰোহিণী বদতি শুনা জগতৰে তাত ।
 সত্য কথা কহিয়োক নাৰীৰ সভাত ॥ ৪৯১
 বাধিকা কি মত কল্পিনী বা কেন নয় ।
 দুইবো কপ গুন কৃষ্ণ কহিয়ে নিশ্চয় ॥

৪২১ বদতি মুনিয়ো কন্যায়ত ।

বাধাত যিগত প্রীতি নুহিকে আনত ॥ ৪২২

পূর্ব কালে বাধা দেবী কৃষ্ণ সঙ্গিনী ।

সমস্তে ক্রিড়াক জানা বাধা সুবদনী ॥

প্রাণ অধিষ্ঠাতা দেবী বাধিকা কৃষ্ণ ।

প্রানতো অধিক প্রীতি কবয় আদব ॥ ৪২৩

বাধাত যাদৃশ প্রীতি কৃষ্ণ সত্তত ।

সৌহম্যে প্রীতি নহৈবেক কল্পিনীত ॥

সাক্ষাতে কল্পিনী দেবী লক্ষ্মী অবতার ।

সর্ব শক্তি রূপ ইশ্বর জানা সাব ॥ ৪২৪

বুদ্ধির ইশ্বরী দুর্গা দেবী নাথায়নী ।

বেদ অধিষ্ঠাতা দেবী সান্বিতী জননী ॥

ব্রহ্মা শির গনেশ অনন্ত দিবাকর ।

লক্ষ্মী দুর্গা আনো আনো ভক্ত নিবন্তব ॥ ৪২৫

বাধিকা পাইলন্ত কৃষ্ণ প্রসাদ যেনয় ।

এই সবে নপাইলন্ত প্রসাদ তেনয় ॥

ত্রৈলোক্য ভিতরে বসুমতী ধন্য হয় ।

মহা পুণ্ডরীক যাত ভাবত আছয় ॥ ৪২৬

ধন্য পুণ্ডরীক তৈল বর্ষত ভাবত ।

যাতো বৃন্দাবন আছে ভাবত মধ্যত ॥

ধন্য পুণ্ড বৃন্দাবন এতেকে তৈলন্ত ।

বাধিকার পদে চিত্র যিহেতু আছন্ত ॥ ৪২৭

সমস্তে দেবীতো করি বাধা পুণ্ডরীকী ।

সমস্তে দেবীতো করি শ্রেষ্ঠ বাধা সতী ॥

বাধিকা দেবীর পাদ পদ্ম নখত ।

শোভন আলতা পিঙ্কাই দেব ভগবন্ত ৪২৮

হেনয় শুনিয়া সভাসদ নাথীগণ ॥

মুখে বস্ত্র লৈয়া হাসিলন্ত তেতিক্ষন ॥

সভার সমস্তে নাথী কৃষ্ণ আগত ।

চিন্তিবে লাগিলা বাধিকাক হৃদয়ত ॥ ৪২৯

সেহি বেলা বাধিকাক নমস্কার করি ।

কৃতকৃত্য মানিলন্ত সমস্তে সুন্দরী ॥

সবস্বতী বাণী শুনি সবে নাথীগণ ।

সাধু সাধু বাধা সতী বুলিলা বচন ॥ ৫০০

ভিক্ষক নৃপতি পাচে কবিয়া সাদব ।

দেবগণ রাজাগণ মুনি নিবন্তব ॥

সবাকৈ পূজিয়া রাজা কবাইলা ভোজন ।

সাদরে দিলন্ত ধন বস্ত্র আভরণ ॥ ৫০১

দিয়া দিয়া খোরা খোরা বচন আন্দোল ।

নগরত উঠি গেল হেন মহাবোল ॥

গীত নাদ্য সুগন্ধল অনেক কবিল ।

সমস্তে প্রজাব মনে আনন্দ মিলিল ॥ ৫০২

এহিমতে তৈল যবে বজনী প্রভাত ।

ব্রহ্মা হব আদি করি দেব অসংস্রাত ॥

আপুনি বিমানে চবিলন্ত দেবগণ ।

রাজাগনো বথে চবিলন্ত তেতিক্ষন ॥ ৫০৩

শীঘ্র করি বথে চবিলন্ত উগ্রসেন ।

বাসুদেবো চলিলন্ত যত যত্নগন ॥

সমস্তে চলিলা বথে আনন্দিত মন ।

কৃষ্ণা কল্পিনীক যাত্রা কবাইল তেখন ॥ ৫০৪

সুভদ্রা কল্পিনী মাতৃ বিষাদ কবিয়া ।

কান্দিবে লাগিল কল্পিনীক কোলে লৈয়া ॥

কৈক যাস মারমাক তুমি পবিহরি ।

তোমাক তেজিয়া মই জীবো কেনকরি ॥ ৫০৫

তুমি বা মোহোক তেজি জীবো কেনকরি ।

মোব গৃহে মহালক্ষ্মী আছিল সুন্দরী ॥

মোব গৃহ তেজি মার কৃষ্ণ ভবন ।

বাসুদেব প্রিয়া হেরা তুমি সর্বক্ষন ॥ ৫০৬

মহা শোকে এহিবুলি সুভদ্রা সুন্দরী ।

নেত্র জলে তিয়াইলেক কন্যা কোলে করি ॥

কল্পিনীক কৃষ্ণ পারে অর্পিলা ভিক্ষক ।

মহাশোকে কান্দিলন্ত বহয়ে লোতক ॥ ৫০৭

পিতৃমাতৃ দুইবো গলে ধরিয়া কল্পিনী ।

কান্দিবে লাগিলা দেবী চন্দ্রমা বদনী ॥

মায়া কবি কৃষ্ণ দেবো তথাতে কান্দন্ত ।
 দেব মুনিগনো আসি প্রবোধ কবন্ত ॥ ৫০৮
 বরকন্যা দুয়ো পাচে বধত চবিলা ।
 ভিক্ষক নৃপতি পাচে যৌতকক দিলা ॥
 গজিন্দ্র সহশ্র দিলা ঐবাবত সম ।
 তাহার ছগুন দিলা ঘোষা মনোবম ॥ ৫০৯
 দাসীৰ সহশ্র দিলা দাস দুই শত ।
 তৃতীয় সহশ্র বস্ত্র দিলা মনোগত ॥
 অমৃন্দা ভূষন দিলা ভিক্ষক নৃপতি ।
 পঞ্চলক্ষ্য সুবর্ণ দিলন্ত মহামতি ॥ ৫১০ ॥
 জল ভোজনৰ পাত্র সুদ্ধ সুবর্ণব ।
 বিশ্বকর্মে বিবচিত বিশ্বদ্ধ বস্ত্রব ॥
 বৎসে সমে সহশ্রেক ধেনু দুগ্ধবতী ।
 নবীন প্রসূতা দিলা অতি কপবতী ॥ ৫১১
 অগ্নি সুদ্ধ বস্ত্র দিলা কবিয়া সাদব ।
 আনো নানা দিবা বস্ত্র দিলা মনোহব ।
 কুব্জ চরণে বাজা কবিয়া ভকতি ।
 সমস্তে যৌতক দিলা ভিক্ষক নৃপতি ॥ ৫১২
 কতোদূৰ আগবাঢ়ি গৈয়া মহিপতি ।
 কুব্জক প্রণামি বৈলা অসন্তোষ মতি ॥
 দেব মুনি সমে বসুদেব উগ্রসেন ।
 দাবকাক অভিমুখে যান্ত ইন্দ্রযেন ॥ ৫১৩
 প্রসন্ন বদনে সবে পূৰ প্রবেশিলা ।
 সুমঙ্গল নানা বাজ্য সকলে বজাইলা ॥
 দৈবকী বোহিনী বসোদাক আদি কবি ।
 আদিতী যে দিতী আনো দেবব সুন্দরী ॥ ৫১৪
 উদ্ধর কামিনী আনো ঋষি পত্নীগন ।
 বরকন্যা আগ বাঢ়ি গৈলা তেতিক্ষন ॥
 উকলি জোকাব পাবে সবে নারীগ ।
 গৃহ প্রবেশাইলা নিয়া আনন্দিত মন ॥ ৫১৫
 নানাবিধ সুমঙ্গল কবি নারী গণে ।
 বর কন্যা প্রবেশাইলা বস্ত্রব ভরনে ॥

দেবমুনি বাজাগণ লগে প্রজাগণ ।
 চতুর্বিধ তন্ন বস কবাইলা ভোজন ॥ ৫১৬
 বন্ধুগন দ্বিজগণ ভট আদি কবি ।
 সবাকৈ ভুঞ্জাইলা বসুদেব মাণ্ডকবি ॥
 যথাযোগ্য ধন বস্ত্র দিলা বসুদেব ।
 সবাকৈ সন্তোষ দিয়া কবিলন্ত সের ॥ ৫১৭
 দেবমুনি গণো গৈল আপোন ভবন ।
 আপোন মন্দিরে চলি গৈলা বাজাগণ ॥
 ধন বস্ত্র অলঙ্কার লভি সমস্তয় ।
 পবম আনন্দে চলি গৈলা নিজালয় ॥ ৫১৮
 ব্রহ্ম বৈবর্তব পদ মহা পুৰাণব ।
 কল্পিনী কুব্জক কথাচয় বিবাহব ॥
 অষ্টাধিক সত অধ্যায়যে মনোহব ।
 শুনিয়োক নবনারী সব নিবন্তব ॥ ৫১৯
 শ্রদ্ধাকবি শুনি পাইবা বৈকুণ্ঠ নগব ।
 শ্রবন মাত্রকে গুছে পাপ নিবন্তব ॥
 কলিমল বিনাসন কুব্জক চবিত্র ।
 ইতাক শুনিয়া কবা দেহাক পবিত্র ॥ ৫২০
 মুখে নাম হৃদি কপ সঙ্গ ভকতব ।
 কুব্জক কথাচয় কর্ণে শুনা নিবন্তব ॥
 কুব্জেনে দেববো দেব জানি নিবন্তব ।
 তান নাম মুখে লৈয়া ভজা দামোদব ॥ ৫২১
 সমস্তে বিষয় মুখ মনে পবিহবি ।
 নিবন্তবে নবে ডাকি বোলা হবি হবি
 বলোবাম দ্বিজ বোলে এড়ি আন কাম ।
 কুব্জত ভকতি কবি বোলা কুব্জ বাম ॥ ৫২২

ইতি শ্রীদাবকা বর্ণন কথা সমাপ্ত ।

পাপৰ পৰিচয় ।

পদ ॥

যাহাক দেখিলে পাপ হ'ব নিবন্তৰ ।
সেহিকথা কহো পিতৃ শুনাত পৰ ॥
হৃৎস্বপ্ন দেখিলে পিতৃ পাপৰ কাৰণ ।
কেৱলে ছুখৰ বীজ জানা তপোধন ॥ ১
গো-বধী ব্রহ্মবধী পুন্যক বিক্ৰয় ।
পিতৃবধী মাতৃবধী কুটিল যি হয় ॥
দেৱতা হনন কৰে বিশ্বাস যাতিক ।
মিচাসাক্ষী হৰে যিতো অথিতি বন্ধক ॥ ২
গ্ৰামক যজ্ঞয় দেৱ বিপ্ৰধন হ'বে ।
অশ্বখ ছেদন শিৱ বিষ্ণু নিন্দা কৰে ॥
অদীক্ষিত সন্ধাহীন দ্বিজ অনাচাৰ ।
দেৱলিয়া হোৱয় সুদ্রৱ সুপকাৰ ॥ ৩
সুদ্র শ্ৰাদ্ধ অনভুঞ্জে শৰকো দহয় ।
বৃষকো বাহয় দ্বিজো সুদ্র পতিহয় ॥
পতি পুত্ৰ যিতো স্ত্ৰীৰ নাই সমুদাই ।
নাক কাটি যিতো স্ত্ৰীৰ স্বামী ভক্তি নাই ॥ ৪
দেৱতা ব্ৰাহ্মন নিন্দা কৰে যিতোনৰে ।
বিষ্ণু ভক্তি হীন যিতো চোৰ কৰ্ম্ম কৰে ॥
সুদ্রৰ বিধৱা চাঞ্চালিনী যিতোহয় ।
ব্যভিচাৰী নাৰীক দেখিবে নলাগয় ॥ ৫
সদা ক্ৰোধযুক্ত দুষ্ট যিতো জন হয় ।
সবদাই সুলভবি যিপুনু ফুৰয় ॥
উপপতি জাতমিচা সদায় বহয় ।
শবনাগতক পিতৃ যিজনে ঘাওয় ॥ ৬
সিমাৰ হৰয় যিতো জন ছৰাশয় ।
যিতো সূত্ৰে ব্ৰাহ্মণীক গমন কৰয় ॥
অধৰমী কৰ্ম্ম দ্বিজো সদায় কৰয় ।
চাৰিজাতি অগম্যা গমন আচৰয় ॥ ৭

আপোন মাতৃক আৰু সপত্নী মাতৃক ।
আপোন দুহিত্ৰী সান্ত আৰু ভাগীনীক ॥
গুৰুপত্নী পুত্ৰপত্নী পত্নী সোদৰৰ ।
মাতৃ পিতৃ ভাগিনিৰ ভাৰ্যা ভাগীনৰ ॥ ৮
নৱ বিবাহিতা কন্যা ভাৰ্যা পিতৃব্যৰ ।
বজ্জম্বলা ভাৰ্যা আৰু ভাৰ্যা মাতুলৰ ॥
পিতৃ মাতৃ দুইবো মাতৃ সতী যিতো হয় ।
এহি অষ্টাদশ ব.প অগম্য নিশ্চয় ॥ ৯
অষ্টাদশ নাৰীসমে ছুষিত হোৱয় ।
সেহি নৰ নাৰী দেখি ব্রহ্ম বধী হয় ॥
গোবধীক ব্রহ্ম বধী আদি কৰি যত ।
দৈব্য যোগে দেখি পাপ লভে নানা মত ॥ ১০
এহি পাপী সব দেখি সূৰ্য্যক চাহিব ।
সূৰ্য্য দেখি তাত পাচে বিয়ুক স্মৰিব ॥
কামনা কৰিয়া যদি চাৰে পাপী গন ।
তাৰ পাপ তুল্য পাপ হোৱয় তেখন ॥ ১১
এতেকেসে সন্তুষ্টবে পাপীক নচাই ।
পাপে ভয় কৰি থাকে জানা নন্দৰাই ॥
সৰ্বৰ গ্ৰাস গ্ৰহণক নৰে নচাহিব ।
জন্ম তাৰা বধ তাৰা তাহাকো তেজিব ॥ ১২
জন্ম বাশি সপ্ত অষ্ট দ্বাদশ নৱমে ।
যদি চন্দ্ৰ স্থিতি হৰে অপৰ দশমে ॥
চতুৰ্থ বাশিত চন্দ্ৰ সূৰ্য্য নচাহিব ।
অন্যত্ৰ বাশিত চন্দ্ৰ সূৰ্য্যক দেখিব ॥ ১৩
ভাদ্ৰব মাসত সূৰ্য্য কৃষ্ণা চতুৰ্থীত ।
উদিত চন্দ্ৰক নচাহিবা কদাচিত ॥
চন্দ্ৰ তাৰা হৰণ কলঙ্ক মহাপাপ ।
কামনা কৰিয়া চাইলে পাৰে আতি শাপ ॥ ১৪
তজ্ঞানতো যদি নৰে চন্দ্ৰক দেখয় ।
মন্ত্ৰ পুত জল পানে সূক্ষিক কৰয় ॥
নিষ্কলঙ্ক হ'বে সিতো নন্দ মহাশয় ।
কহিলোহো দেখা পাপ ভোমাত নিশ্চয় ॥ ১৫

আৰু কিকা কহিবোহো কহা মহাশয় ।
 নিশ্চয় কহিবো মণ্ডি নকৰা সংশয় ॥
 নন্দ নিগদতি শুনিয়োক দেৱ হৰি ।
 বাহু এফৈ চন্দ্ৰ সূৰ্য ভৈলা কেন কৰি ॥ ১৬
 নফৈ চন্দ্ৰ চতুৰ্থীৰ ভাদ্ৰব মাসত ।
 কিয় ভৈলা সেহিকথা কহা দামোদৰ ॥
 বেদবো জনক তুমি দেৱ নাৰায়ণ ।
 তোমাত বিনাই কাত সুধিবো কাৰণ ॥ ১৭
 ভগৱন্ত নিগদতি নন্দ মহাশয় ।
 দেৱৰ নিসিদ্ধ কথা কৈবে নলাগয় ॥
 বেদৰ নিশ্চয় জ্ঞানী গনে নকহয় ।
 এহি কথা এড়ি জান পোছা মহাশয় ॥ ১৮
 নন্দ নিগদতি শ্ৰদ্ধে দেৱ সনাতন ।
 ভক্তক নবঞ্চি তুমি কহিয়ো কাৰণ ॥
 ভগৱন্ত নিগদতি শুনা নন্দ বাজ ।
 পুৰাতন কথাক কহিবো নাহি বাজ ॥ ১৯
 যাহাক শুনিলে তীৰ্থ স্নান ফল পাই ।
 নিষ্কলঙ্ক নব হৰে জানা নন্দ বাই ॥
 সমস্তে পাতকী দেখি যিতো পাপ হয় ।
 আখ্যান শ্ৰৱনে ভস্মভূতক কৰয় ॥ ২০
 একদিনা কতুহলে বামদণ্ডি ঋষি ।
 বেণুকা সহিতে গৈলা পৰম হৰিষি ॥
 নৰ্গদা নদীৰ তীৰে আতি মনোহৰ ।
 বেণুকা সহিতে ঋষি ক্ৰিড়িলা নিস্তৰ ॥ ২১
 নৱ বিবাহিতা সতী নবীনী জৌবনী ।
 স্তন ভৰে নম্ৰগতি বতন ভুবনী ॥
 শ্বেত চম্পকৰ বৰ্ণ সুবেশ ধাৰনী ।
 মুখে অল্প হাস্য পূৰ্ণ চন্দ্ৰমা বদনী ॥ ২২
 শ্ৰোনি ভৰে মন্দ গতি অতি নিকপম ।
 সুন্দৰী গনৰ মধো নাহি যাব সম ॥
 আতি সুন্দা বস্ত্ৰে দেহ কৰি বিভূষণ ।
 কাম বানে আৰ্দ্ৰ পুলকিত অঙ্গগণ ॥ ২৩

কটাক্ষ কৰিয়া সতী মুনিক দেখন্ত ।
 নিৰ্ঘাণ স্থানত মুনি ভাক বমিলন্ত ॥
 কোকিলৰ নাদ তাত আতি মনোৰম ।
 মধুকৰে গুঞ্জ বৰ কৰয় উত্তম ॥ ২৪
 সুগন্ধী পৰন বহে তাত কছিকৰ
 পুষ্প সয্যা কৰি আছে দেখিতে সুন্দৰ ॥
 চন্দনে লেপিত অঙ্গ বস্ত্ৰ মালাধাৰ ।
 মহাবাস কৰি আছিলন্ত মুনিবৰ ॥ ২৫
 বেণুকা সহিতে ঋষি ক্ৰিড়িয়া আছন্ত ।
 সেহিবেলা সূৰ্য্য আসি ভৈল উপনীত ॥
 সূৰ্য্য নিগদতি ধৰ্ম্মবস্ত্ৰা মুনিবৰ ।
 জ্ঞানী মধো নাহিকয় তুমি সমসৰ ॥ ২৬
 বেদ কৰ্ত্তা ব্ৰহ্মা তযু পিতামহ হয় ।
 চাৰি বেদ জানি আছা তুমি মহাশয় ॥
 বেদ অঙ্গ কৰ্ত্তা তুমি ধৰ্ম্মজ্ঞ নিছয় ।
 বেদজ্ঞানী মধো শ্ৰেষ্ঠ তুমি মহাশয় ॥ ২৭
 মহাতপশালী তেজৱন্ত ব্ৰহ্মচাৰী ।
 ব্ৰহ্মকো সাখ্যাত কৰা তুমি ব্ৰতধাৰী ॥
 তোমাৰ মুখবহন্তে পঢ়ি সাস্ত্ৰ চয় ।
 ছয়া আছে সুপণ্ডিত ধৰ্ম্মক কহয় ॥ ২৮
 বেদৰ বিহিত ধৰ্ম্ম বোলে মহাশয় ।
 বেদৰ নিষিদ্ধ জানা অধৰ্ম্ম হোৱয় ॥
 ধৰ্ম্মজ্ঞ সকলে জানা ধৰ্ম্মক কৰয় ।
 অধৰ্ম্ম সকলে অধৰ্ম্মক আচৰয় ॥ ২৯
 ধৰ্ম্মৱন্ত ছয়া কেনে ধৰ্ম্মক তেজয় ।
 দিবসত মৈথুনক নিসিদ্ধ হোৱয় ॥
 দিবসে মৈথুন দোষ জানা মহাশয় ।
 নিশেষ কৰিয়া বেদে কহিয়া আছয় ॥ ৩০
 সমস্তে কৰ্ম্মৰ সাথী আমি মহাশয় ।
 এতেকেসে ধৰ্ম্মকথা কহিছো নিশ্চয় ॥
 দ্বিজকপ ধৰি সূৰ্য্য বচন বুলিলা ।
 সূৰ্য্যৰ বচন শুনি মৈথুন তেজিলা ॥ ৩১

বিপ্রকৃপ ধাৰী সূৰ্য্য দেখিয়া ভহিত ।
 যামদগ্নি যুগিবৰ ভৈল সচকিত ॥
 বকত নয়ন ভৈলা কোপ বিপৰীত ।
 মহালাজ পাইলা ঋষি বেতুকা সহিত ॥ ৩২
 বেতুকায়ে লীয়ে গৈয়া পিন্ধিলা বসন ।
 সেহিবেলা যামদগ্নি বুলিলা বচন ॥
 কোন তঞি আপোনাক মানস পণ্ডিত ।
 ভোত পৰে আন নাই পণ্ডিত ভুমিত ॥ ৩৩
 ভৃগুবংশে জন্ম মঞি তঞি কাস্তপৰ ।
 ধৰ্ম্ম অধৰ্ম্মক জানো চাৰিও বেদৰ ॥
 বেদকো জানোহোঁ মই জানো সান্ত্ৰ গন ।
 বেদৰ বিহিত কৰ্ম্ম জানো সৰ্ব্বক্ষন ॥ ৩৪
 বেদৰ নিসিদ্ধ জানা অধৰ্ম্ম বোলয় ।
 সুকৰ্ম্মে জৰিত যিতো অজ্ঞানী হোৱয় ॥
 তাহাৰেসে বেদ বাক্য কৰিবো লাগয় ।
 তেজস্মিৰ দোষচয় যেন নাহিকয় ॥ ৩৫
 সৰ্ব্ব ভক্ষ্য বহু যেন সবাকো দহয় ।
 তেজস্মিৰ দোষ জানিবাহা সেহিনয় ॥
 তুমি সমে ছৈধ্য সাখী পাপৰ পুত্ৰৰ ।
 শাস্তা ফল দাতা নোহে বৈষ্ণৱ জনৰ ॥ ৩৬
 বিষ্ণুভকতৰ নাই অশুভ কিঞ্চিত ।
 সুদৰ্শণ চক্ৰে বাধি থাকে প্ৰতি নিত ॥
 আমাৰ শাসন কৰ্ত্তা ব্ৰহ্মা বিষ্ণু হৰ ।
 তিনি দেৱ বিনে আন নুহিকে অপৰ ॥ ৩৭
 ৰাজ পুত্ৰে যেন মতে স্বচ্ছন্দে ফুৰয় ।
 সেহি মত স্থিতি মোৰ জানিবা নিশ্চয় ॥
 দিবাকৰ আদি কৰি যত সাখী আৰ ।
 সিখাইবে নপাৰে আমাসাক অনিৰ্ব্বাৰ ॥ ৩৮
 ইন্দ্ৰ আদি কৰি যত আছে দেৱগণ ।
 সপি ভক্ষ্য কৰিনাক পাবো এতিক্ষন ॥
 মোৰ শাস্তা ভগৱন্ত দেৱ নাৰায়ণ ।
 মোহোৰ আগত ধৰ্ম্ম বক্তা তঞি কোন ॥ ৩৯

স্বস্থানে চলিযো মোৰ নোতোলাইবি খজ ।
 নিৰ্য্যান অবন্তে তই কৰ বস ভজ ॥
 মোৰ শাপে পাপ দৃশ্য বাছ গ্ৰহ তঞি ।
 হৈবি দিবাকৰ সূৰ্য্য শাপ দিলো মঞি ॥ ৪০
 বায়ু নিয়া মেঘে যে তোমাক ঢাকিবেক ।
 সেহিকালে আমাচ্চন সমস্তে ছুইবেক ॥
 মোৰসম ভেজৱন্ত নাহিকে অপৰ ।
 হেন গৰ্ব্ব কৰ তঞি দেৱ দিবাকৰ ॥ ৪১
 তেজ হয়ো হৈব তোৰ জানিযো নিশ্চয় ।
 বাছ গ্ৰহে অল্প তেজ হৈবে মহাশয় ॥
 ঋষিৰ শুনিয়া শাপ পাচে দিবাকৰ ।
 কৃতাজলি কৰি তুতি কৰিলা বিস্তৰ ॥ ৪২
 সূৰ্য্য নিগদতি যামদগ্নি যুগিবৰ ।
 অবধ্য ব্ৰাহ্মণ ধন্য মান্ত শ্ৰেষ্ঠতৰ ॥
 নাৰায়ণ শিৱ ব্ৰহ্মা আদি দেৱবৰ ।
 গনেশ অনন্ত ধৰ্ম্ম আদি নিবন্তৰ ॥ ৪৩
 ব্ৰাহ্মণক কৰে তুতি সবে দেৱগন ।
 সবাবো নগমা বিপ্ৰকপী জনাৰ্দন ॥
 বিপ্ৰদন্ত ভৱ্য আমি কৰোঁহো ভক্ষন ।
 ইন্দ্ৰ অগ্নি আদি কৰি যত দেৱগন ॥ ৪৪
 দেৱক পূজয় দ্বিজ দ্বিজক পূজয় ।
 পৰম্পৰে পূজা কৰে জানা মহাশয় ॥
 ক্ষমা কৰা দ্বিজবৰ বৈষ্ণৱ একান্ত ।
 স্বধৰ্ম্ম আচৰি ক্ৰোধ কৰা উপশান্ত ॥ ৪৫
 বৈষ্ণৱৰ কেনে কোপ দ্বিজ মহাশয় ।
 বৈষ্ণৱ সকলে সদা কৃষ্ণক ছিত্তয় ॥
 পৰম্পৰে স্নেহ পাত্ৰ দেৱ ব্ৰাহ্মণৰ ।
 স্নেহক ছেদন কৰা কেনে দ্বিজবৰ ॥ ৪৬
 মোক শাপ দিলা তুমি ময়ো দিবো শাপ ।
 নিস্তেজযাজন মোক নোবোলায় পাপ ॥
 যদি আমি শাপ নেদো তোমাক নিশ্চয় ।
 নিস্তেজয বুলিয়া হাসিবেক নৰচয় ॥ ৪৭

ক্ষেত্রিয়ৰ অস্ত্ৰে তযু হৈবেক মৰণ ।
 পৰাভৱ কৰিবে তোমাক ক্ষেত্রিগন ॥
 সূৰ্য্যৰ বচন শুনি পাচে দ্বিজবৰ ।
 মহাকোপে বুলিলন্ত শুনা দিবাকৰ ॥ ৪৮
 শিৱে তোক জিনিবেক হৈবি পৰাজয় ।
 হেন শাপ যেবে ঋষি দিলা মহাশয় ॥
 দুইহানো কন্দল পাচে জানি প্রজাপতি ।
 কাশ্যপ সহিতে আসিলন্ত মহামতি ॥ ৪৯
 দুইহাকো বুলিলা ব্ৰহ্মা কৰিয়া সাদৰ ।
 শুনিয়েক দিবাকৰ শুনা দ্বিজবৰ ॥
 কমা কৰা সূৰ্য্য তুমি দেৱ নাৰায়ণ ।
 তোমাৰ যে প্ৰতিপাল্য অৰ্ধা ব্ৰাহ্মণ ॥ ৫০
 তযু পিতৃ ভৃগু নোত কহিয়া আছয় ।
 এতেকেসে শাপ অস্ত্ৰ কৰো মহাশয় ॥
 মাৰিচি কাশ্যপে মোক বুলিয়া আছয় ।
 এতকে দুহানো শাপ কৰিবো নিৰ্ভয় ॥ ৫১
 শাস্ত হোৱা দিবাকৰ তুমি দেৱবৰ ।
 সমন্তে কৰ্ম্মৰ সাথী তুমি শ্ৰেষ্ঠত্তৰ ॥
 ন্যূন অতিবিক্ত বৰ্ষে কোনো দিবসত ।
 কোনো স্নাতুকালে কোনো কোনো সময়ত ॥ ৫২
 মেঘেৰে আবৃত বাহু গ্ৰহন কৰিব ।
 তাতো কোনো গ্ৰসিবেক কোনো নগ্ৰসিব ॥
 গ্ৰহনক চাহিলাক কোনো নপাইবেক ।
 কোনো পুণ্যবন্ত জনে চাহিবে পাইবেক ॥ ৫৩
 অন্তকালে পুণ্য দৃশ্য হুইব দিবাকৰ ।
 দেখি নমি তোমাক নিষ্পাপ হৈব নৰ ॥
 সৰ্বি গ্ৰাস গ্ৰহণক নৰে নচাহিব ।
 জন্ম তাৰা বধতাৰা তাহাতো ভেজিব ॥ ৫৪
 জন্ম বাশি সপ্ত অষ্ট দ্বাদশ নবমে ।
 যদি সূৰ্য্য স্থিতি হোৱে অপৰ দৰ্শনে ॥
 চতুৰ্থ বাশিতো চন্দ্ৰ সূৰ্য্য নচাহিব ।
 অন্তত্ৰ বাশিত চন্দ্ৰ সূৰ্য্যক দেখিব ॥ ৫৫

অস্ত্ৰ কালে মেঘাবৃত্তে মধ্যাহ্ন কালত ।
 জলতো নচাইব সূৰ্য্য জানিব সন্তত ॥
 অৰ্দ্ধোদয় কালে সূৰ্য্য পাপ দৃশ্য হয় ।
 এহিকালে নচাহিব নৰ নাৰী চয় ॥ ৫৬
 ভাৰ্য্যাৰ নিমিত্তে স্মাল স্বস্তবে তোমাক ।
 তেজ্জ হানি কৰিবেক কৈলো সত্য বাক ॥
 তেজ্জ হানি যদি এহিঙ্কনে নহইবে ।
 তযু ভাৰ্য্যা সংজ্ঞা দেৱী কিমতে সহিবে ॥ ৫৭
 মালি সূমালিৰ যুদ্ধে শিৱ মহাশয় ।
 তোমাক জিনিব তুমি হৈবে পৰাজয় ॥
 এহি বুলি ব্ৰহ্মা দেৱে সূৰ্য্যক শাপয় ।
 যামদগ্নি ঋষিকো বুলিলা মহাশয় ॥ ৫৮
 হুই দ্বিজবৰ তুমি চলিয়ো গৃহক ।
 সুখে গৃহে থাকি তুমি চিন্তা ঈশ্বৰক ॥
 তযু তেজে ভস্মভূত কৰিবে সকত ।
 কোন বস্ত্ৰ সূৰ্য্য বাপ ইতো ত্ৰিজগত ॥ ৫৯
 সূৰ্য্য প্ৰতিপাল্য হৈবা তোমাৰ নিশ্চয় ।
 তোমাক পালিবে লাগে সূৰ্য্য সেহিনয় ॥ ৬০
 দুইবো দুই পুজ্য জানা দেৱ ব্ৰাহ্মনৰ ।
 দুইহানো সমন্ধ হৰে পুণ্ড্ৰ পোশুকৰ ॥
 ক্ষেত্রিয় হুইয়া জাত কুলত নিশ্চয় ।
 পৰাভৱ কৰি বধিবেক দুৰাশয় ॥ ৬১
 প্ৰাক্তন কৰ্ম্মক কোনে কৰিব খণ্ডন ।
 তযু পুত্ৰ অংশ হুইবে দেৱ নাৰায়ণ ॥
 তিনি সাত বাৰ ফুৰিবেক পৃথিৱিত ।
 নিক্ষেত্ৰিয় কৰিবেক সাধি তযু হিত ॥ ৬২
 এহি বুলি ব্ৰহ্মা গৈলা নিজ ভূবনক ।
 যামদগ্নি সূৰ্য্য গৈল আপোন গৃহক ॥
 পূৰ্ব্ব কথা কৈলো নন্দ তোমাৰ আগত ।
 আক্ষ্যান শ্ৰৱনে পুণ্য পাৱয় সন্তত ॥ ৬৩
 বাহুগ্ৰস্ত পাপ দৃশ্য যেন মতে ভৈল ।
 তোমাৰ আগতে পিতৃ সবে কথা কৈল ॥

চতুৰ্থী তিথিৰ চন্দ্ৰ ভাদ্ৰব মাসৰ ।
 নষ্ট চন্দ্ৰ যেন ভৈল শুনা আত পৰ ॥ ৬৪
 বাহুগ্ৰস্ত কলঙ্ককো কহিবা চন্দ্ৰবে ।
 পুৰাতন কথা পিতৃ শুনা মনোহৰ ॥
 সুনী সভাসদ লোক কৃষ্ণৰ চৰিত্ৰ ।
 কৃষ্ণ কথা শুনিহোবা পৰম পবিত্ৰ ॥ ৬৫
 শ্ৰৱন মাত্ৰকে হৈবা সংসাৰৰ পাৰ ।
 জানিয়া সততে কৰা কৃষ্ণ কথা সাৰ ॥
 বিষয়ৰ কথাচয় নৰকৰ দ্বাৰ ।
 জানি সন্ত সবে তাক কৰা পৰিহাৰ ॥ ৬৬
 কৃষ্ণৰ চৰন মাত্ৰ কৰিয়োক ধ্যান ।
 কৃষ্ণনাম মুখে লৈয়া তেজা কাম আন ॥
 বলোৰাম দ্বিজ বোলে তেজি আন কাম ।
 সংসাৰ ভৰিবা য়েবে বোলা বাম বাম ॥ ৬৭

চন্দ্ৰ কতুক তাৰা হৰণ ।

কৃষ্ণ নিগদতি শুনা পিতৃ মহা মতি ।
 ননীনা যৌবনী গুৰুপত্নী তাৰা সতী ॥
 বহু অলঙ্কাৰ গাৱে কৰিয়া ভূষণ ।
 গাৱত পিন্ধিয়া তাৰা অমূল্য বসন ॥ ৬৮
 সুন্দৰী গনৰ মধ্যে নাহি যাৰ সম ।
 উজ্বল কঙ্কলি অল্ল হাস্য মনোৰম ॥
 কেশৰ বান্ধিয়া খোপা আতি উচ্চ কৰি ।
 মালতীৰ মালাতাত আছে ভৰি পুৰি ॥ ৬৯
 সিन्दূৰৰ বিন্দু চন্দনৰ বিন্দুচয় ।
 যুগমদ বিন্দু কপালত প্ৰকাশয় ॥
 পদ্মপত্ৰ লিখি আছে গণ্ডে মনোহৰ ।
 পল্ল পিঙ্গ ফল সম অকণ অধৰ ॥ ৭০
 হীৰামাৰে নিৰ্ম্মি আছে সাত সৰি হাৰ ।
 স্তনৰ উপৰে ঝিলি মিলা পেচন্দাৰ ॥

কামিনী গনৰ মধ্যে গজিন্দ গমনী ।
 সুকুমলী নাৰী মধ্যে চন্দ্ৰমা বদনী ॥ ৭১
 পিল্ল সম দুই স্তন কামৰ আধাৰ ।
 কামুকৰ মহাধন পুস্ত স্তন ভৰ ॥
 স্বৰ্গ মন্দাকিনী গঙ্গা তাহান তীৰত ।
 স্নানি স্নান বস্ত্ৰ দুই পিন্ধিয়া গাৱত ॥ ৭২
 গুৰু পাদ পদ্ম সতী চিন্তিয়া মনত ।
 গৃহক যাইবাক মতি তাৰা কৰি চিত ॥
 সেহি বেলা চন্দ্ৰ আসি তাৰাক দেখিলা ।
 কাম বানে আৰ্ত্ত ছয়া তাৰাক হৰিলা ॥ ৭৪
 সতীৰ হস্তত ধৰি বথত তুলিলা ।
 মহা কামাতুৰ ছয়া আলিঙ্গিবে লৈলা ॥
 চুখন কৰিলা মুখে তাৰাক ধৰিয়া ।
 শৃঙ্গাৰ কৰিবে মনে উদ্যম কৰিয়া ॥ ৭৫
 সেহি বেলা তাৰা দেবী বুলিলা বচন ।
 এৰ এৰ কুলাধম কুলৰ দুষণ ॥
 গুৰু পত্নী ব্ৰাহ্মণী যি প্ৰতিব্ৰতা হয় ।
 সঙ্গমত ব্ৰহ্মবধ পাতক হৰয় ॥ ৭৬
 তই পুত্ৰ মই মাতৃ তোহোৰ হোৱয় ।
 ধৈৰ্য্য ধৰি মোক তেজিয়োক মহাশয় ॥
 দ্বিস্কাৰ জীৱন তোৰ যদি নেবা মোক ।
 পাচে গুৰু দেৱে ভস্ম কৰিবেক তোক ॥ ৭৭
 পুত্ৰত অধিক দিয়া বেদত কহয় ।
 মোহোৰ স্বামীৰ প্ৰিয় সিন্ধ্য তই হয় ॥
 সিন্ধ্য ছয়া পাপী তঞি অধৰ্ম্ম কৰস ।
 স্বধৰ্ম্মক ৰাখি তঞি মাতৃক এৰস ॥ ৭৮
 বলে ধৰি তঞি যদি কৰস গমন ।
 তোত বধ দিয়া মঞি মৰিবো এখন ॥
 কামাতুৰ চন্দ্ৰ তাৰা বাক্য নাদৰিলা ।
 সন্তোষ কৰিবা মনে উদ্যম কৰিলা ॥ ৭৯
 মহা পতিব্ৰতা তাৰা কোপে দিলা শাপ ।
 বাহু গ্ৰন্থ যক্ষা গ্ৰন্থ হৈবি তঞি পাপ ॥

যক্ষ্মা বোগী হৈবি তঞি জান ছৰাশয় ।
 জগতে কলঙ্ক তোৰ যুধিব নিচ্ছয় ॥ ৮০
 মহা কামাতুৰ দেখি তাৰকা সুন্দৰী ।
 কামকো শপিল পাছে মহা খেদ কৰি ॥
 মহা কামাতুৰ কাম কৰিলি চন্দ্রক ।
 সেহি দোষে শিৰে ভঙ্গ্য কৰিবেক তোক ॥ ৮১
 চন্দ্রে পাচে তাৰকাক গ্ৰহণ কৰিল।
 মন বদে নানা স্থানে তাৰাক ক্ৰিড়িলা ॥
 গুৰুক স্তম্ভি তাৰা অনেক কান্দিলা ।
 কোলাত বৈসায়া চন্দ্রে নানা স্থানে নিলা ॥ ৮২
 সৰোবৰ নদী নদ তাৰ ভিতবত ।
 গিৰি গহবৰত কতো নিৰ্য্যান বনত ॥
 পুষ্প সঘা কৰি কতো পুষ্পৰ বাবিত ।
 কতো স্বৰ্গে ক্ৰিড়িলন্তু কতো পৃথিবীত ॥ ৮৩
 কতো সৰোবৰে কতো তৃকুটে চলন্তু ।
 চন্দন বনত কতো সমুদ্র তটত ॥
 দেৱৰ দেৱীৰ স্থান আতি মনোহৰ ।
 মানিক মুকুতা হোৱা আছয় বিস্তৰ ॥ ৮৪
 হেন নানা ৰম্য স্থানে তাৰা সমাধিতি ।
 ক্ৰিড়া কৰি ফুৰিলন্তু চন্দ্রাবলি বাতি ॥
 কামধেনু খীৰ পান কৰি শশধৰ ।
 ক্ষীৰ সাগৰৰ তিৰে ক্ৰিড়িলা বিস্তৰ ॥ ৮৫
 অগ্নি স্কন্ধ বস্ত্ৰ যুগ অগ্নি আনি দিলা ।
 বৰ্ণে বস্ত্ৰৰ মালা চন্দ্রক অৰ্পিলা ॥
 পৰনে আনিয়া দিলা বস্ত্ৰ চন্দ্র বৰ ।
 চন্দ্রে তাত ক্ৰিড়িলন্তু আতি মন্তস্তব ॥ ৮৬
 বলিব গৃহৰ পৰা শুক্ৰ আসিলন্তু ।
 সেহি সময়ত চন্দ্রে তাক দেখিলন্তু ॥
 প্ৰণাম কৰিয়া চন্দ্রে শৰণ পসিলা ।
 তাৰাৰ হৰণ কথা সমস্তে কহিলা ॥ ৮৭
 শুক্ৰ ঋষি চন্দ্রক যে বুজাইবে লাগিলা ।
 বেদ পুৰাণৰ বানী কহিবে ধৰিলা ॥

শুক্ৰ নিগদতি চন্দ্র নচন শুনিয়ো ।
 গুৰুৰ চৰণে তাৰা দেৱীক অৰ্পিয়ো ॥ ৮৮
 সমস্তে দেৱৰ পূজা গুৰু বৃহস্পতি ।
 শৰণ পসিয়ো তুমি কহিয়ো ভকতি ॥
 মাতৃ তুলা গুৰু পত্নী ভাৰ্য্যাক তেজিয়ো ।
 পাপ ক্ষয় উপায়ক পাচত কৰিও ॥ ৮৯
 গুৰু পত্নী সতী যিতো গ্ৰহণ কৰয় ।
 বল কৰি ব্ৰহ্ম বধ সহশ্ৰ হোৱয় ॥
 ব্ৰহ্ম হত্যা সহশ্ৰৰ পাতোক পাৱয় ।
 কুন্তি পাক নৰকত পৰিয়া থাকয় ॥ ৯০
 ব্ৰহ্মাৰ বয়স শত তাৰ হবে বাস ।
 পিতৃ গনে পিণ্ড জলে হোৱয় নৈৰাষ ।
 কৃষ্ণ নিগদতি নন্দ পিতৃ মহাশয় ।
 আত অনন্তবে কথা শুনিয়ো নিচ্ছয় ॥ ৯১
 শুক্ৰে দেখিলন্তু দেৱতাৰ সেনাচয় ।
 অস্ত্ৰে সস্ত্ৰে আকাশত আসিয়া আছয় ॥
 পদাতিৰ তিনি কোটি তিনি শত বথ ।
 গজেন্দ্রৰ শত কোটি যুৰি আসে পথ ॥ ৯২
 গজেন্দ্রৰ চাৰি গুণ গজ সংখ্যা হয় ।
 তাৰ শত গুণ অশ্ব জানা মহাশয় ॥
 দুন্দুভি বাদ্যক বাৰে সেনা পাঞ্চ লক্ষ্য ।
 পট্টহ বাদন সেনা আসয় তুলক্ষ্য ॥ ৯৩
 ডিণ্ডিম বাদন সেনা ছিলক্ষ্য হোৱয় ।
 আনো বাদ্য কৰা সেনা যুৰিয়া আসয় ॥
 ঐৰাৱতে ইন্দ্র দেৱ সমন্যে আসয় ।
 শ্বেত ঘোটকত উঠি ধৰ্ম্ম মহাশয় ॥ ৯৪
 চাগলত অগ্নি বায়ু হৰিণে আসয় ।
 নৰযানে চলন্তে কুবেৰ মহাশয় ॥
 মহিষত যমৰাজা বথে দিবাকৰ ।
 গজেন্দ্রে ইষান দেৱ চলন্তু সত্যব ॥ ৯৫
 সৰ্পৰ বাহন কৰি অনন্ত আসয় ।
 বস্ককজ সিদ্ধগন কিম্বৰ চলয় ॥

দ্বাদশ আদিত্য আক গন্ধৰ্ব অসয়।
 ইন্দ্রব আগত অপেশব য়ে নাচয় ॥ ৯৬
 জীৱন্তে মুকুত শুনি সাস্ত হোৱয়।
 আৰ বহুকদ্রগন কিয়ব চলয় ॥
 ব্রহ্মভেজে সূৰ্য্যাসম প্রকাশ কৰয়।
 সমস্তকে দেখিয়া সূত্ৰেৰ নাহি ভয় ॥ ৯৭
 চন্দ্রক আশ্বাস স্বত্ৰে নিৰ্ভয় বলিলা।
 দেৱতাৰ সৈন্যযত বণক আসিলা ॥
 তাহাৰ দ্বিগুন সেন্য সূত্ৰেয়ো মাতিলা।
 গীৰ সাগবৰ তীৰে দৈত্য সৈন্যচয় ॥
 যুড়িয়া বহিলা দেখি মিলে মহা ভয় ॥ ৯৮
 সৰোবৰ তটে পুনাত্ৰায় সমিপত।
 দেৱতাৰ সৈন্য গন ভৈলা উপগত ॥
 আত অনন্তবে সূত্ৰে দেৱ সন্যচয়।
 দেখিলন্ত বৃষভন্ত শিৱ মহাশয় ॥ ৯৯
 ত্ৰিশূল পট্টিষ অস্ত্র ধৰিয়া আসয়।
 ব্যাঘ্ৰ চৰ্ম্ম মুণ্ডমালা প্রকাশ কৰয় ॥
 শিৱক দেখিয়া সূত্ৰেদেৱ ভয় ভৈল।
 চৰণ পদ্যত পৰি প্রণাম কৰিল ॥ ১০০
 সূত্ৰক সযোধি শিৱে সুভাষীষ দিলা।
 বহু সিংহাসনে সূত্ৰে শিৱক বৈসাইলা ॥
 আত অনন্তবে সূত্ৰে দেখিলা ততিত।
 বহুযানে ব্রহ্মা বহুমালা বিভূষিত ॥ ১০১
 কৃতাজ্জলি কৰি সূত্ৰে প্রণাম কৰিলা।
 বহু সিংহাসনে সূত্ৰে তাকো বসুৱাইলা ॥
 ছুইতানো চৰণে সূত্ৰে প্রণাম কৰিলা।
 মহাভক্তি কৰি সূত্ৰে পুৰু প্রণামিলা ॥ ১০২
 উচিত কুশল প্রশ্ন সূত্ৰেও পুছিলা।
 শিৱৰ আগত ব্রহ্মা বচন বলিলা ॥
 ব্রহ্মা নিগদতি সূত্ৰে শুনা দ্বিজবৰ।
 ত্ৰিজগতে লজ্জা কৰে কৰ্ম্ম যে চন্দ্রব ॥ ১০৩
 ইতো ত্ৰিজগতে হেন কৰ্ম্ম আছে কাৰ।
 বেদৰ বাতিৰ ভৈলা সিতো ছুৰাচাৰ ॥

স্নান কৰি গৃহে যাউবে কৰিচন্তু মতী।
 মহা পতিব্রতা গুৰু পত্নী তাৰা সতী ॥ ১০৪
 বলে ধৰি চন্দ্রে তাৰা সতীক হৰিলা।
 তোমাত আশিয়া চন্দ্রে শবনে পসিলা ॥
 সম্প্রতি দিওক ঋষি দেৱ সৈন্যগন।
 উদ্যমে আনিছে বাপ কৰি এক মন ॥ ১০৫
 মঞি শিৱ আসি আছো কাৰণ ইহাৰ।
 কন্দল ভাঞ্জিবো হেন মন্ত্ৰি তনুসাৰ ॥
 শিৱ নিগদতি শুনা সূত্ৰ দ্বিজবৰ।
 চন্দ্রক আনিয়া দিয়া মোহোক সহব ॥ ১০৬
 চন্দ্রক নানস যদি শুনা মহাশয়।
 ভোহোৰ কলাণ মই গুচাইবো নিশ্চয় ॥
 মোহোৰ ত্ৰিশূলে আজি পাতকী চন্দ্রক।
 সংহৰিবো পাপী সমে সমস্ত দৈত্যক ॥ ১০৭
 মোৰ বোষ কোনে বাখিবেক দৈতাচয়।
 পাশুপত্ৰ অস্ত্ৰে সংহৰিবো মহাশয় ॥
 লীলা কৰি মঞি যত বাঁপু দেৱতাৰ।
 সংহৰিবো শক্তি আছে কহিলোহোঁ সাৰ ॥ ১০৮
 দুৰ্দাশা মোহোৰ অংশ সূত্ৰ মহাশয়।
 আজিবা মোহোৰ গুৰু জানিবা নিশ্চয় ॥
 সমকৃত গুৰু পুত্ৰ জানা মহাশয়।
 গুৰু পুত্ৰে গুৰু হোৱে জানিবা নিশ্চয় ॥ ১০৯
 মহাতেজবন্ত বৃহস্পতি মহাশয়।
 তস্ম কৰিবাক পাৰে চন্দ্রক নিশ্চয় ॥
 প্ৰিয় শিষ্য গুনে সূত্ৰ জানা মহাশয়।
 মহন্ত কৃপালু গুৰু তস্ম নকৰয় ॥ ১১০
 পূৰ্বে উত্থাৰ ভাৰ্যা গুৰু মহাশয়।
 মান্তী পতিব্রতা নাৰী হৰিয়া আজয় ॥
 তান পতি উত্থেও শাপক দিলন্ত।
 তোৰ প্ৰতিব্রতা ভাৰ্যা আনে হৰিবন্ত ॥ ১১১
 মোৰ গুৰুপুত্ৰ পত্নী তাৰা জানি দিয়ো।
 ভাতৃ ভাৰ্যা অপহাৰী বৈৰীক দেখায়েঁ ॥

শৰনাগত ভৈলে বাথিবে লাগয় ।
 নবাথিলে নবকত থাকিবে নিশ্চয় ॥ ১১২
 চৈধ্য ইন্দ্র চৈধ্য মনু কাল যিতো হয় ।
 বৌবদো নবক তাৰ থাকিবে লাগয় ॥
 পাপী সমস্তৰ এতি বচন নোহয় ।
 পাপী গন আসি যদি শবন লভয় ॥ ১১৩
 তাৰ পাপে পাপী হৰে বাখন্তু নিশ্চয় ।
 হেন জানি পাপীক বাথিবে নলাগয় ॥
 তাৰা সমে আশ্রমৰ বাহিৰ কৰিয়া ।
 মাতৃগামী পাপিষ্ঠক তুমি আনি দিয়া ॥ ১১৪
 সূত্র নিগদতি শুনা জগত ইশ্বৰ ।
 দেৱ অশ্বৰ শাস্তা তুমি দণ্ডধৰ ॥
 জগতৰে শাস্তা তুমি দেৱ দিগম্বৰ ।
 দেৱৰ সত্য হুয়া আসিছা ইশ্বৰ ॥ ১১৫
 সমস্তে জগত তুমি কৰাহা সংহাৰ ।
 দৈত্যৰ হননে কিবা পৌৰষ তোমাৰ ॥
 ক্ৰমা কৰা ভগৱন্ত দেৱ কৃপাময় ।
 ব্রাহ্মনক হিংসা তবু উচিত নোহয় ॥ ১১৬
 শৰনাগতক আৰ্ত্ত দীন দুখিতক ।
 যদি পাপী হৰে তাকো বক্ষা কৰিবেক ॥
 তাৰা সমে চন্দ্রক তোমাৰ চৰনত ।
 আনিয়া দিবোহো মঞি বাথিবা সতত ॥ ১১৭
 তোমাৰ চৰনে মঞি পশিলো শৰণ ।
 যথোচিত্তে সমস্তক বাখা ত্রিলোচন ॥
 শুক্ৰৰ বচন শুনি ভূষ্ট শূলপানি ।
 চন্দ্রক আনিয়ো সূত্র বুলিলন্ত বানী ॥ ১১৮
 চন্দ্রক আনিলে শুভ হৈবেক তোমাৰ ।
 চন্দ্রৰ কৈলাস হৈব কহিলোহো সাৰ ॥
 শিৱৰ বচন শুনি সূত্র মহা কবি ।
 তাৰায়ে সহিতে চন্দ্র আনিলা ভবিষি ॥ ১১৯
 শিৱৰ চৰণে সূত্ৰে কৰিলা অপৰ্ণ ।
 আলিঙ্গি ধৰিয়া শিৱে বুলিলা বচন ॥

চৰনৰ ধূলা দিয়া নিম্পাপ কৰিলা ।
 চন্দ্রৰ মস্তকে শূলপানি হস্ত দিলা ॥ ১২০
 নিভয়ক দিয়া পাচে খীৰ সাগৰত ।
 স্নান কৰাই প্রায়শ্চিত্ত কৰাইলা যিমত ॥
 ব্রহ্মায়ে সহিতে হৰে নিম্পাপ কৰাইলা ।
 সূচি হুয়া চন্দ্রে ব্রহ্মা শিৱক নমিলা ॥ ১২১
 মহাযোগ কৰি পাচে শৰীৰ চন্দ্রৰ ।
 দুইখণ্ড কৰিলন্ত দেৱ দিগম্বৰ ॥
 তাৰ এক খণ্ড হৰে ললাতে ধৰিলা ।
 চন্দ্র বে শেখৰ নাগ সেহি দিন ভৈলা ॥ ১২২
 আক খণ্ড ব্রহ্মাৰ আগত আছিলেক ।
 সেহি খণ্ড ব্রহ্মা নিয়া হৰক দিলেক ॥
 দেৱ সভা মাঞ্জে পাইলা কলঙ্ক ডাঙৰ ।
 লজ্জা হুয়া চন্দ্রে তেজিলেক কলেবৰ ॥ ১২৩
 চন্দ্রৰ শৰীৰ ব্রহ্মা খীৰ সাগৰত ।
 সমপিয়া আন্তৰ্ভুয়া পাচে কান্দিলন্ত ॥
 খীৰ সাগৰৰ তীৰে অনেক কান্দিলা ।
 চক্ষুৰ লোতক মল জলত পৰিল ॥ ১২৪
 খীৰ সাগৰৰ জল হন্তে উপজিলা ।
 দেৱৰ সভাত পাচে চন্দ্রমা পসিলা ॥
 শৰীৰ নিম্পাপ ভৈল সিবেলা চন্দ্রৰ ।
 অভিষেক কৰিলা চন্দ্রক ব্রহ্মা হৰ ॥ ১২৫
 ভয় ছৰ কৰি হৰে বুলিলন্ত বানী ।
 নিভয় থাকিয়ো বাপ চন্দ্র মহামানি ॥
 স্বস্থানে চলিয়া তুমি বিষয় কৰিবা ।
 পাচে শশধৰ শাপে জক্ষ্মা বোগী হৈবা ॥ ১২৬
 পতিব্রতা শাপ কোনে কৰিবেক বার্থ ।
 মোৰ আশীৰ্ব্বাদে তবু বোগ হৈবে সুস্থ ॥
 প্রতীকাৰ হৈব ইতো জন্ম যে বোগৰ ।
 পাপ কৰ্ম্মে ভুঞ্জিবাহা তুমি শশধৰ ॥ ১২৭
 যাতো ভাদ্ৰ চতুৰ্থীত তাৰাক হৰিলা ।
 এতেকেমে বাপ তুমি পাপ প্রস্তু ভৈলা ॥

স্তম্ভাস্ত কৰ্ম্ম বাপ বাৰ যিবা হয় ।
 অৱশ্যে ভুঞ্জিবে লাগে কৰ্ম্ম ফল চয় ॥ ১২৮
 ভোগ বিনে কৰ্ম্ম ফল জানা নোহে কয় ।
 দেহৰ ত্যাগেয়ো কৰ্ম্ম ভোগ নুগুচয় ॥
 প্ৰায়শ্চিত্ত আচৰিলে সমস্তে গুচয় ।
 কৃষ্ণ ক চিন্তিয়া অভ্যাস্তৰ স্মৃতি হয় ॥ ১২৯
 তাৰাৰ হৰণ পাপে কলঙ্ক নিশ্চয় ।
 চন্দ্ৰৰ মণ্ডলে মৃগাকৃতি চিন্ন হয় ॥
 ব্ৰহ্মায়ে বোলন্তু শুনিয়েক তাৰা সতী ।
 মোহোৰ সমিপে ভূমি আসিও সম্প্ৰতি ॥ ১৩০
 শুনিয়েক তাৰাসতী মোৰ বাক্যচয় ।
 সত্য কৰি কহা ইটো কাৰ গৰ্ভ হয় ॥
 যিতো সাধু নাৰী কামে ইচ্ছা নাহিকয় ।
 বল কৰি ছুষ্ট জনে সতীক হৰয় ॥ ১৩১
 সেহি সতী নাৰী জানা দুষিত নহয় ।
 ইচ্ছায়ে শৃঙ্গাৰ ভৈলে দুষিত হোৱয় ॥
 কাম কৰি যিতো নাৰী শৃঙ্গাৰ কৰয় ।
 চন্দ্ৰ দিবাকৰ কাল নৰকে ভুঞ্জয় ॥ ১৩২
 পৰবীৰ্য্যো গৰ্ভ যদি ছয়াছে তোমাৰ ॥
 তাক তেজি সূদ্ধ কৰা চিত্ত আপোনাৰ ।
 ব্ৰহ্মাৰ বচন শুনি পাচে তাৰা সতী ॥
 বহন্তু কৰিয়া কৈলা ব্ৰহ্মাত সম্প্ৰতি ॥ ১৩৩
 চন্দ্ৰবেসে গৰ্ভ ইতো নাহিকে সংশয় ।
 হাসিলন্তু শিৱ সমে দেৱ মুনি চয় ॥
 তাৰাক গুৰুক দিল ব্ৰহ্মা প্ৰজাপতি ।
 সভামধ্যে মহালাজ পাইলা বৃহস্পতি ॥ ১৩৪
 তাৰা সতী সেহি কালে প্ৰসৱ কৰিলা ।
 সুবৰ্ণৰ বৰ্ণ যেন পুত্ৰ এক ভৈলা ॥
 সেহি তনয়ক ব্ৰহ্মা চন্দ্ৰক দিলন্তু ।
 বুধ নামে ব্ৰহ্মাদেৱে তাহান থৈলন্তু ॥ ১৩৫
 পাচে চন্দ্ৰে ব্ৰহ্মাহৰে ছুহাঙ্কো নমিলা ।
 পুত্ৰ সমে মন বঞ্চে গৃহক চলিলা ॥

তাৰা সমে বৃহস্পতি মন্দিৰে লড়িলা ।
 স্বকি স্বকি স্থানে দেৱ মুনিগন গৈলা ॥ ১৩৬
 ব্ৰহ্মালাকে ব্ৰহ্মা হৰ কৈল্যাণে পশিলা ।
 দৈতা সমে সূত্ৰ ৰাখি গৃহক চলিলা ॥
 বেকত কৰিলো এবে মহাগুপ্ততত্ত্ব ।
 আক্ষানে শ্ৰৱনে পাপ হৰয় লোকত ॥ ১৩৭
 পাপ শূন্য নিষ্কলঙ্ক নৰ জানা হয় ।
 যশস্য আয়ুৰ্ সৰ্ব সম্পত্তি লভয় ॥
 শোক নষ্ট কৰে সিতো হৰ্ষক লভয় ।
 সমস্ত মঙ্গল মোক্ষ জানা তাৰা হয় ॥ ১৩৮
 শোক তেজি হৰ্ষক কৰিয়ো নন্দৰাই ।
 ব্ৰজক চলিয়ো বাপ মোহোৰ আজ্ঞাই ॥
 যসোদা মাতৃত কৈনা ইতো কথাচয় ।
 স্তম্ভ কহিবা কথা গোপীত নিশ্চয় ॥ ১৩৯
 মোৰ শোকে বিয়াকুল গোপৰ যুবতী ।
 মই দত্ত জ্ঞানে হৰ্ষ কৰা মহামতি ॥
 শুনা সভা সদ পদ মহা পুৰাণৰ ।
 শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডৰ পদ আতি মনোহৰ ॥ ১৪০
 বাহাৰ স্বৰ্গে সূদ্ধ হৰে মন বৰ ।
 পৰম বৈষ্ণৱ জ্ঞান পাৰে সিতো নৰ ॥
 গোলোকে চলয় সিতো কৃষ্ণক স্মৰি ।
 নিবন্তৰে নবে ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ১৪১

স্বপ্নৰ ফলাফল ।

নন্দ নিগদতি কৃষ্ণ ভাগ্যে পাইলো লাগ ।
 দুস্বপ্নক কহা বাপু ভূমি মহাভাগ ॥
 ভগৱন্ত বদতি শুনিয়ে নন্দ বাই ।
 দুস্বপ্নক কহো পিতৃ শুনা সমুদাই ॥ ১৪২
 স্বপ্নে যিতো জনে হৰ্ষ কৰিয়া হাসয় ।
 ধনহানি শৰীৰতো পীড়া তাৰ হয় ॥

শুকৰ মহিষ খৰ স্বপ্নত দেখয় ।
 মহা ভয়ঙ্কৰ শৰ মৰিয়া জীৱয় ॥ ১৫৯
 যৌনি লিঙ্গ স্বপ্নে পিতৃ বিপুল দেখয় ।
 তাহাৰ নিপাত জানা নিশ্চয় হোৱয় ॥
 শ্লেচ কপ যম দুত অতি ভয়ঙ্কৰ ।
 পাশ অস্ত্ৰ সস্ত্ৰ জানা দেখে যিতো মৰ ॥ ১৬০
 হেনয় স্বপ্নক যিতো নিশাত দেখয় ।
 সচেতত তাৰ মৃত্যু জানিবা নিশ্চয় ॥
 ব্ৰাহ্মণ ব্ৰাহ্মণী কন্যা বালেকে স্বপ্নত ।
 পিদায় কৰিয়া বাক্য কৰে নানামত ॥ ১৬১
 আপোনাৰ পুত্ৰ কৈন্যা পিদায় কবন্ত ।
 সচেতত দুঃখ শোক সিঞ্জে দেখয় ॥
 কুষ্ম পুষ্প কুষ্ম মালা স্বপ্নত দেখয় ।
 অস্ত্ৰ শস্ত্ৰ ধৰি চৌবে তাহাক খেদয় ॥ ১৬২
 বিকৃত আকাৰে শ্লেচ স্বপ্নত দেখয় ।
 সচেতত তাৰ মৃত্যু অৱশ্যে হোৱয় ॥
 যুদ্ধ আনন্দ বাঢ় বকত বমন ।
 বাধিত গাৱয় গীত গাৱয় নৰ্ত্তন ॥ ১৬৩
 হেনয় দেখয় যিতো নন্দ মহাশয় ।
 সচেতত সিতোজনে দুখক পাৱয় ।
 প্ৰাণ ত্যাগ মৃত্যু বাপ যিঞ্জে দেখয় ।
 অৱশ্যে তাহাৰ মৃত্যু অল্পতে হোৱয় ॥ ১৬৪
 মৎস্তাদিক ধৰে স্বপ্নে যিতো মহাশয় ।
 তাৰ ভাত আনো জন মৰণ হোৱয় ॥
 কৰক দেখয় স্বপ্নে বেদন দেখয় ।
 বিকৃত মুকুত কেশ যিতোজন হয় ॥ ১৬৫
 ফেপন কৰয় সিতো আগত নাচয় ।
 হেনয় দেখয় যিতো তাৰ মৃত্যু হয় ॥
 কুষ্ম শ্লেচ স্বপ্নে আতিশয় ভয় কাৰী ।
 বাৰ পুত্ৰ কন্যা আলিঙ্গন থাকে কৰি ॥ ১৬৬
 হেনয় স্বপ্নক যিতো যি পুত্ৰ দেখয় ।
 অৱশ্যে হবয় দুঃখ নাহিকে সংশয় ॥

কেশ সৰি পৰে দন্ত ভগ্ন দেখে যাব ।
 ধনহানি হোৱে শৰীৰত পীড়া তাৰ ॥ ১৬৬
 শৃঙ্গী দন্তী বাক স্বপ্নে খেদিয়া কৰয় ।
 মনুষ্যৰ ক্ষেদে তাৰ হোৱে বাজ ভয় ॥
 শিলা তুষ খুৰ তেজ বৃষ্টি অঙ্গাবৰ ॥
 স্বপ্নত ভস্মৰ বৃষ্টি বিপুল দেখয় ॥ ১৬৭
 সচেতত দুঃখ তাৰ অৱশ্যে হোৱয় ॥
 হস্তী ঘোৰা গৰু মৃগ পৰ্বত বধৰ ।
 ভূমিত পড়য় হস্তে বৃক্ষৰ গৃহৰ ॥
 যিতো পৰে মৃগ হস্তে স্বপ্নত নিশ্চয় ।
 তাহাৰ বিপত্তি বাপ সচিতে হোৱয় ॥ ১৬৮
 উৰ্দ্ধ হস্তে পৰে যিতো স্বপ্নত গৰ্ভত ।
 অঙ্গাৰ চিতাত পড়ে পৰয় ভস্মত ॥
 খাৰ কুণ্ডে পৰে আক পৰয় চূৰ্ত ॥
 তাহাৰ হোৱয় মৃত্যু জানা সচেতত ॥ ১৬৯
 ধূমকেতু পৰে আৰো মৃগৰ পতন ।
 পৰ্বত পড়য় আসি দেখে যিতোজন ॥
 আনো নানা বিমঙ্গল স্বপ্নত দেখয় ।
 তাহাৰ জানিবা দুঃখ সচিতে মিলয় ॥ ১৭০
 মন্ত্ৰকৰ পৰা ছত্ৰ কাঢ়িয়া নিয়য় ।
 পিতৃ নাশ গুৰু নাশ জানা তাৰ হয় ॥
 যম দুতে শ্লেচ যদি পাৰে জৰি ধৰি ।
 বাহক বাক্য স্বপ্নে জৰ পুৰ কৰি ॥ ১৭১
 যদি বান্ধি নিয়া স্বপ্নে যাহাক নিয়য় ।
 তাহাৰ হোৱয় মৃত্যু জানা মহাশয় ॥
 ব্ৰাহ্মণ ব্ৰাহ্মণী গুৰু স্বপ্নত সপয় ।
 গনকো সপয় বাক বিপত্তি লভয় ॥ ১৭২
 কুকুৰ ভালুক কাক গৰত পৰয় ।
 স্বপ্নে হেন দেখে সিতো মৃত্যুক লভয় ॥
 মহিষ বৰাহ উট গৰ্ভত ভালুক ।
 মহাক্ৰোধে খেদি আসে স্বপ্নত যাহাক ॥ ১৭৩
 নিশ্চয় জানিবা সিতো বোগক লভয় ।
 দুঃস্বপ্নৰ শান্তি শুনিয়েক মহাশয় ॥

তৈল্য যসি দধিনবে জিপুৰু চলয় ।
 পবত্রে সিজনে জানা বিপত্তি লভয় ॥ ১৪৩
 দন্ত শীড়া কবে স্বপ্নে যদি বাস বয় ।
 ধন হানি বলহানি পীড়া তাব হয় ॥
 তৈল্য যসি উত্তরক যিপুৰু চলয় ।
 খব উট মহিবত আবোহন হয় ॥ ১৪৪
 হেনয় দেখয় যিতো স্বপ্নে নিশ্চয় ।
 তাহাব হরয় মৃত্যু নাহিকে সংশয় ॥
 স্বপ্নে জরা পুষ্প করবীর অশোকক ।
 দেখয় বা যিতো জনে লভে বিপাত্তিক ॥ ১৪৫
 তৈল্য বালরন দাধ দেখে কপটিক ।
 ভাল ফল দেখি নবে পরয় শোকক ॥
 স্বপ্ন বা বধিব লগ্ন ছিন্ন নাস হয় ।
 হেনয় নাবাক দোখ শোকক পারয় ॥ ১৪৬
 ব্রাহ্মনক ব্রাহ্মণীক স্বপ্নত দেখয় ।
 গৃহাশ্রম হস্তে যাব লক্ষ্মী বাজ হয় ॥
 হেনয় দেখয় জিতো স্বপ্নত নিশ্চয় ।
 বিপাত্তিক পারে সিতো জানা মহাশয় ॥ ১৪৭
 বস্ত্র বর্ণ বনপুষ্প পুষ্পত পলাশ ।
 শুক্ল বস্ত্র দেখে স্বপ্নে আধব কাপস ॥
 হেনয় দেখয় স্বপ্নে যিতো মহাশয় ।
 শরীরত ছুঃখ সিতো সত্ততে পারয় ॥ ১৪৮
 গলা গাল কবে কেহো কুবুজ স্ববি ।
 কুবুজ বিধরা যিতো দেখে হেন নাবী ॥
 হেনস্বপ্ন যিতো জনে নিশাত দেখয় ।
 সচিত্তত তাবমৃত্যু অরশো হোবয় ॥ ১৪৯
 দেবতা নস্তিন কবে তাসর গারয় ।
 আশ্পাটন কবে স্বপ্ন দেবতা চলয় ॥
 ক্রন্দন কবয় স্বপ্নে দেবতা সকল ।
 তাব দেব বিনাশ জানিবা মহা বল ॥ ১৫০
 বিষ্ঠা মূত্র সূৰ্ণ বজ্রত কাঙ্ক্ষ কবে ।
 তাহাব মৰণ মিলে দশমাসান্তবে ॥

বস্ত্রবস্ত্র বস্ত্রমালে! বকত চন্দন ।
 পিক্কি নাবী যাক স্বপ্নে কবে আলিঙ্গন ॥ ১৫১
 হেনয় স্বপ্নক যিতো নিশাত দেখয় ।
 তাহাব অরশো মৃত্যু হৈবেক নিশ্চয় ॥
 মৃত্যু মংসা খগ মনুষ্য মূণ্ডচয় ।
 আস্তব সমুহ দেখি বিপাত্তি লভয় ॥ ১৫২
 যুত খীৰ মধু তরু গুব বস চই ।
 অভ্যাগণ প্রতি যাব প্রিয় বাক্য নাই ॥
 খব উট দুইবো বথে একেশ্বর ছয়া ।
 বধব উপবে স্বপ্নে থাকয় জাগিয়া ॥ ১৫৩
 হেনয় দেখয় যিতো নন্দ মহাশয় ।
 তাহাব হোরয়মৃত্যু নাহিকে সংশয় ॥
 কুবুজ কুবু মাল্য কুবুয়ে চন্দন ।
 পিক্কি নাবী যাক স্বপ্নে কবে আলিঙ্গন ॥ ১৫৪
 স্বপ্নত হেনয় যিতো যিপুৰু দেখয় ।
 তাহাব মৰণ পিতৃ নাহিকে সংশয় ॥
 নথ কেশ আগ্ন হীন আন্ধাব দেখয় ।
 ভস্ম পূর্ণ চিতাখান আগত দেখয় ॥ ১৫৫
 হেনয় স্বপ্নক পিতৃ যিজনে দেখয় ।
 অরশো তাহাব মৃত্যু জানিবা নিশ্চয় ॥ ১৫৬
 সূক্ষ্ম কাষ্ঠ শ্মশানক লোহ ত্ন ছয় ।
 কুবু মনি দোখ সচেতন ভৈলা হয় ॥ ১৫৭
 বজ্রাকল পাদোদক মচুব মাসক ।
 মুগমাস ভয়ানক পুষ্প মাল্যক ॥
 স্বপ্নে হেন ভাবে বাপ যিজনে দেখয় ।
 সচেতত বস্ত্রে তাব গারে বর্ণ হয় ॥ ১৫৮
 ভালুক বানব কাক গবল কটক ।
 পুজ গাব গল স্বপ্নে দেখয় প্রত্যেক ॥
 হেনয় স্বপ্নক পিতৃ দেখে যিতো জন ।
 সিজনব দেহে জানা ব্যাধিব কারণ ॥ ১৫৯
 ভগ্নভাণ্ড ক্ষত ভদ্র গলে কুষ্ঠ যাব ।
 মহাবোগী বস্ত্র বাস দেখা আকাঙ্ক্ষ ॥

স্মৃত মিশ্র কাষ্ঠ আৰু চন্দনে সহিত ।
 সহস্র কবির হোম সারধান চিত্ত ॥ ১৭৪
 ভক্তিভাৱে মোৰ নাম দশক জপয় ।
 সহস্র জপিলে সিতো নিম্পাপ হোৱয় ॥
 দুঃস্বপ্ন দেখিলে সিতো সুঃস্বপ্ন হোৱয় ।
 ইতো দশ নাম জপি বাক্তিত লভয় ॥ ১৭৫
 ভক্তি ভাৱে মোৰ মুখে যিতো স্তুতি হয় ।
 নিম্পাপ হোৱয় জপি মোহক স্মৰিয়া ॥
 সাত বাৰ জপি যিতো আৰোগ্য হোৱয়
 লক্ষ্যবাব জপি বন্ধ নৰ মুক্ত হয় ॥ ১৭৬
 দশ লক্ষ্য জপে বন্ধ প্ৰশ্ন কৰয় ।
 সত লক্ষ্য জপে জীৱ মুক্ত হোৱয় ॥
 নাৰায়ণ ক্ষেত্ৰে স্তব্ধ হয় যিতোজব ।
 জপত লভয় সিদ্ধি জানা সিজনৰ ॥ ১৭৭
 হবিসং সংযত স্তব্ধ হয় যিতোনৰ ।
 দশ নাম জপি পাচ হোৱে ধনেশ্বৰ ॥
 অচ্যুতং কেশৱং বিষ্ণুং হৰি সত্যং জনাৰ্দ্ধনং ।
 হংস নাৰায়ণং চৈব গোবিন্দং দধি বামনং ॥ ১৭৮
 আনো নানা মন্ত্ৰ আছে দুঃস্বপ্ন নাশৰ ।
 নিলিখিলো আমি পদ বাজ্যাক ডৰ ॥
 পূৰ্ব মুখ হয় স্বপ্ন পণ্ডিত বিপ্ৰত ।
 উত্তৰ মুখে কব নকৈব বাত্ৰিত ॥ ১৭৯
 দেৱ ব্ৰাহ্মনক যিতো নিন্দা নকৰয় ।
 নীচ মুখ সতুলনে নকৈব নিশ্চয় ॥
 অশ্বত্থত গনকত বিপ্ৰত পিতৃত ।
 আৰ্য্যজনে বৈষ্ণৱত কহিব দিনত ॥ ১৮০
 এহিকণে স্বপ্ন কৈলা সুঃস্বপ্ন অক্ষ্যান ।
 বাহাৰে শ্ৰৱনে পাপ হোৱয় নিৰ্য্যান ॥
 যশস্তা আয়ুষ লভে শ্ৰৱনে বাহাৰ ।
 আৰু কিবা শুনিবাক শ্ৰদ্ধাকৰা আৰ ॥ ১৮১
 ব্ৰহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ মহা পুৰাণৰ ।
 নন্দ কৃষ্ণ সংবাদ সৱাতে মনোহৰ ॥

দ্বাদশ অধ্যায়ে পদ আতি মনোহৰ ।
 পৰম সূক্ষ্মতা কথা শ্ৰৱন কৰ্ণৰ ॥ ১৮২
 মঙ্গলৰো সূক্ষ্মল কৃষ্ণ চৰিত্ৰ ।
 বাহাক শুনিলে হোৱে পৰম পবিত্ৰ ॥
 ডাকি কৃষ্ণনাম লৈয়ো কৰি এক মন ।
 বাৰত চেতন থাকে কৰিয়ো যত্ন ॥ ১৮৩
 সমস্তে কামক তেজি কৃষ্ণক স্মৰি ।
 পাতক চাড়ে ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥

বৰ্ণাশ্ৰম ধৰ্ম্ম ।

পদা

নন্দ নিগদতি শ্ৰুত দেৱ নাৰায়ণ ।
 তোমাত নুশুধি কাত সুধিবো কাৰণ ॥ ১৮৪
 ব্ৰাহ্মণ ক্ষেত্ৰিয় বৈশা সূদ্ৰ ধৰ্ম্মচয় ।
 ব্ৰহ্মচাৰী সন্ন্যাসীৰ যিবা ধৰ্ম্ম হয় ॥
 বিপ্ৰৰ বিধনা স্ত্ৰীৰ ধৰ্ম্ম বৈষ্ণৱৰ ।
 পতিব্ৰতা স্ত্ৰীৰ ধৰ্ম্ম কহা দামোদৰ ॥ ১৮৫
 আশ্ৰমীৰ গৃহিনীৰ যিবা ধৰ্ম্ম চয় ।
 গুৰুক সূক্ষ্মতা শিস্যে কৰিব যেনয় ॥
 কন্যা পুত্ৰ দুইবো ধৰ্ম্ম পিতৃ মাতৃ প্ৰতি
 স্ত্ৰী জাতি কত বিধ কাহিয়ো ভকতি ॥ ১৮৬
 ভক্ত কতি বিধ কহিয়োক কুপাময় ।
 ব্ৰহ্মাণ্ডৰ কতিবিধ কহিয়ো নিচয় ॥
 কোন নীচ কুড়িম কোনবা মহাশয় ।
 সমস্তে কহিয়ো পুত্ৰ গুচায়ো সংশয় ॥ ১৮৭
 ভগৱন্ত নিগদতি নন্দ মহামতি ।
 কহো ধৰ্ম্মচয় তুমি শুনিয়ো সম্প্ৰতি ॥
 সন্ধা কৰি প্ৰতি ক্ৰিয়া মোহোৰ সেৱন ।
 কৰিবেক নিতে নিতে জানা দ্বিজগন ॥ ১৮৮
 মোহোৰ প্ৰসাদ নিতে কৰিব ভক্ষন ।
 মোহোক নিদিয়া নুভুঞ্জিব দ্বিজগন ॥

বিষ্ণু ক অদন্ত যিতো অন্ন জল লয় ।
 বিষ্ঠা মূত্র সম জানিবাহা মহাশয় ॥ ১৮৮
 বিষ্ণু ব প্রসাদ নিতে কৰয় ভোজন ।
 জীৱন্তে মুকুত জানা সেহি দ্বিজগন ॥
 নিত্যে তপশালী সূচী হৈব দ্বিজ চয় ।
 ব্রত দান ধৰ্ম্ম তীৰ্থ কৰিব আশ্রয় ॥ ১৮৯
 সান্ত্ব দান্ত্ব অধায়ন কৰিব নিশ্চয় ।
 বিষ্ণু মন্ত্ৰ গ্ৰহন কৰিব মহাশয় ॥
 গুরুক সেবিয়া মন্ত্ৰ কৰিব গ্ৰহন ।
 গুরু কপে মোক সদা কৰিব সেৱন ॥ ১৯০
 নিত্যে শিশ্য পূজাব দক্ষিণা যি যি পাট ।
 গুরুক অৰ্পনা কৰিবেক সমুদাট ॥
 গুরুত অনুজ্ঞা লৈয়া গৃহাশ্রমী হৈব ।
 গুরুক পোসন শিশ্যে নিত্যন্ত কৰিব ॥ ১৯১
 সমস্তে জানিব পিতৃ মহা গুরু হয় ।
 সন্ত গুনে শ্ৰেষ্ঠ মাতৃ জানিব নিশ্চয় ॥
 মাতৃত কৰিয়া শ্ৰেষ্ঠ মন্ত্ৰ দাতা যিতো ।
 শতগুণে শ্ৰেষ্ঠ হয় পুণ্ড্ৰতম সিতো ॥ ১৯২
 চাৰি গুণে শ্ৰেষ্ঠ গুরু দেৱতাত কৰি ।
 প্রত্যেক্ষে ইশ্বৰ গুরু জানা দেৱ হৰি ॥
 উদবেক কৰি দেৱতাক কৰে দান ।
 প্রত্যেক্ষ ভোজন কৰ্ত্তা গৃহিতা প্রধান ॥ ১৯৩
 গুরু কপে দেহ ধৰো মঞি নাৰায়ণ ।
 গুরু তুষ্টে তুষ্ট হৰে সবে দেৱগন ॥
 গুরু ব্রহ্মা গুরু বিষ্ণু গুরু মহেশ্বৰ ।
 চৰাচৰ জগতৰ গুরুসে ইশ্বৰ ॥ ১৯৪
 গুরুৰ দেহত থাকে সবে দেৱগন ।
 গুরু তুষ্টে দেৱসমে তুষ্ট নাৰায়ণ ॥
 গুরুয়ো শিশ্যক প্রতি হেন আচৰিব ।
 পুত্ৰৰ সমান স্নেহ শিশ্যক কৰিব ॥ ১৯৫
 আশীস নেদিয়া যদি ভোজন কৰয় ।
 ব্রহ্মহত্যা পাপ জানা গুরুত লাগয় ॥

স্বধৰ্ম্ম আচৰি বিপ্ৰে সুদ্বিক লভয় ।
 ব্রাহ্মণৰ ব্রাহ্মণতো তেহেমে বাঢ়য় ॥ ১৯৬
 বিষ্ণু সেবি সদাবিপ্ৰে সুদ্বিক লভয় ।
 তাহাঙ্ক বিনাই বিপ্ৰ অসুচি হোৱয় ॥
 শালগ্রাম মহাযন্ত্ৰ পূজাক কৰিব ।
 পাদোদক পান কৰি নৈবেদ্য ভূঞ্জিব ॥ ১৯৭
 বিষ্ণু পাদোদক পানে লভে তীৰ্থ স্নান ।
 সমস্তে পাতক তাৰ হোৱয় নিৰ্য্যান ॥
 সৰ্ব তীৰ্থ স্নান লাভ জানা সিতোজন ।
 সমস্তে দেৱক সিতো কৰিলা অৰ্চন ॥ ১৯৮
 শালগ্রাম শিলা জলো কৰে অভিষেক ।
 সৰ্বপাপ ক্ষয় তাৰ হোৱয় প্রত্যেক ॥
 গঙ্গাবো জলতো কৰি শালগ্রাম জল ।
 দশগুণে শ্ৰেষ্ঠ জানিবাহা মহাবল ॥ ১৯৯
 শালগ্রাম জল নিতে কৰয় ভোজন ।
 জীৱন্তে মুকুত জানা সেহি দ্বিজগন ॥
 নিত্য কৃত্য কৰি দ্বিজে কৰিব ভোজন ।
 বিষ্ণুৰ নৈবেদ্য পৰে কৰিব ভক্ষন ॥ ২০০
 একাদশী জন্মাষ্টমী বাম নৱমীত ।
 শিৱৰাত্রি দিনে ভূভূঞ্জিব কদাচিত ॥
 এতি তিথি সমস্তত ব্রতক কৰয় ।
 জীৱন্তে মুকুত হৰে সেহি দ্বিজচয় ॥ ২০১
 পৃথিবীত যিতো তীৰ্থ সমস্তে আছয় ।
 ব্রাহ্মণৰ পদে থিত হৰে মহাশয় ॥
 বিপ্ৰ পাদোদক যিতো জনে কৰে পান ।
 সিতো জনে সবে তীৰ্থ কৰিলেক স্নান ॥ ২০২
 বিষ্ণু ব প্রসাদ যিতো কৰয় ভোজন ।
 ভূমিকো পবিত্ৰ কৰে জানা সিতো বন ॥
 সৰ্ব তীৰ্থ স্নান ব্রত ফলক পাৱয় ।
 জীৱন্তে মুকুত ভৈল সিতো মহাশয় ॥ ২০২
 পদে পদে অশ্বমেধ ফলক পাৱয় ।
 অগ্নি বায়ু সূৰ্য্য সম পবিত্ৰ হোৱয় ॥

যম দ্রুত যমলোক স্বপ্নে নেদেখয় ।
 হবিষ পার্শদ ছয়া বৈকুণ্ঠে বঞ্চয় ॥ ২০৩
 যিতো দ্বিজ ইবিসেরা সদায় কবয় ।
 বৈবুৰ্ণব পৰা সিতো নপবে নিশ্চয় ॥
 বিবুগুপ্ত যিতো ভনে উপাসা কবয় ।
 সেহি দ্বিজ জানিবাহা বৈবুৰ হোরয় ॥ ২০৪
 গুরুব মুখব হস্তে বর্ধিত যাহাব ।
 প্রবেশ কবারে বিবু মন্ত্র জানা স'ব ॥
 সেহিজন বৈবুৰ জানিবা মহাশয় ।
 পবম পবিত্র সিতো জগতে পূজয় ॥ ২০৫
 বিবুগুপ্ত মন্ত্রক যিতো গ্রহন কবয় ।
 জীবন্তে যুকুত সিতোজন মহাশয় ॥
 অখিল ব্রহ্মাণ্ড ভেদি যায় সিতোজন ।
 মোব পদ বৈকুণ্ঠক কবয় গমন ॥ ২০৬
 মোব মন্ত্র লৈয়া যিতো মোব ভক্ত হয় ।
 পূর্বব পুৰুষ সাত উদ্ধাব কবয় ॥
 মাতামহ কুলে সাত জানা নিস্তারয় ।
 পিতৃ মাতৃ সোদরকো ভক্তে উদ্ধাবয় ॥ ২০৭
 মন্ত্রক গ্রহন মাতে এহি ফল হয় ।
 পুৰ স্ববনকো কাব মোহোত অর্জয় ॥
 সিতো ভক্তে পুৰষব শত উদ্ধাবয় ।
 পূর্বে পুৰ স্ববণ কবিয়া মহাশয় ॥ ২০৮
 নাৰায়ণ ক্ষেত্রে মোব মন্ত্রক যপয় ।
 গীলা কবি পুৰুষ সন্তান উদ্ধাবয় ॥
 আপুনি সহিতে সিতো বৈকুণ্ঠে চলয় ।
 একান্তিকা মোব ভক্ত জিতো জন হয় ॥
 পুৰুষব লক্ষ্য সিতো উদ্ধাব কবয় ॥ ২০৯
 সমস্ত বহিত ছয়া যিতো দ্বিজগন ।
 বিবু পদে সর্ব বর্ষা কবয় অর্পন ॥
 সেহি দ্বিজ জানিবাহা দেবব সমান ।
 সমস্তবে পূজা সিতো জানা মোব প্রাণ ॥ ২১০
 প্রাণতো অধিক প্রিয় মোব ভক্ত চয় ।
 ভক্তত পবে মোব প্রিয় নাহি কয় ॥

বিবুগু ভক্ত তেজবন্ত গুরু ধর্মবন্ত ।
 মহা পুনাবন্ত যিতো পবম মহন্ত ॥ ২১১
 তানপৰা মন্ত্র পিতৃ কবির গ্রহন ।
 প্রনতি পূর্বকে তর্ষ কবি বিচক্ষন ॥
 যসবে শীন জ্ঞান শীন বিদ্যা শীন ।
 জসতায় প্রবর্তন জাতিতো বিহীন ॥ ২১২
 আশ্রমবে শীন যিতো মূর্খ যিবা হয় ।
 পিতৃ সন্যাসীকো মন্ত্র লৈবে নলাগয় ॥
 বংশ শীন ভাৰ্যা শীন মহা ব্যাধি মন্ত্র ।
 আপুনিবে যিতো গুরু মন্ত্রক তেজন্ত ॥ ২১৩
 এহি সমস্তব মন্ত্র নলৈবা নিশ্চয় ।
 শৈব্য শাক্ত গুরু হস্তে লৈবেনলাগয় ॥
 বিবু ভক্তি শীন যিতো জনগুরু হয় ।
 তান পৰা মন্ত্রলৈলে তজ্জায়ব হয় ॥ ২১৪
 জ্ঞান শীন গুরু হস্তে যিতো মন্ত্র লয় ।
 সিতো শিস্য জানিবাহা অপণ্ডিত হয় ॥
 বিদ্যাহীন গুরুহস্তে শিস্য মূর্খ হয় ।
 জাতি শীন গুরু হস্তে ক্ষয়ক লভয় ॥ ২১৫
 আশ্রম শীন হস্তে দুঃখক লভয় ।
 পিতৃ গুরুহস্তে শিস্য বংশ হানিহয় ॥
 সন্যাসী গুরুত হস্তে মৃত্যুক লভয় ।
 ব্যাধি যুক্ত গুরু হস্তে ব্যাধিক লভয় ॥ ২১৬
 বংশ শীন গুরু হস্তে নিবর্ধংশী হোরয় ।
 একাবণে এহিসব ভাল লুহিকয় ॥
 শ্রীশীন গুরু হস্তে হবে ভাৰ্যাহীন ।
 মন্ত্রক্ষীন গুরু হস্তে হোবে মন্ত্রক্ষীন ॥ ২১৭
 ভক্তি শীন গুরু হস্তে লবে মন্ত্র যিতো ।
 ভক্তি শীন হবে শিস্য জানিবাহা সিতো ॥
 শৈব শাক্ত গুরু হস্তে মন্ত্রক লবয় ।
 হবি বিষয়ত তাব ভক্তি নবাড়য় ॥ ২১৮
 পঞ্চান মোহোক দিব বৈবু ব্রাহ্মন ।
 মোহোক পঞ্চান নেদিনেক অন্যজন ॥

প্ৰানৱক উচ্চাৰণ হোমক কৰণ ।
 শালগ্ৰাম দ্বিজগনে কৰিব অৰ্চন ॥ ২১৯
 মোহোৰ সমষ্টি পিতৃ পঞ্চাংগৰ দান ।
 ব্ৰাহ্মনত পৰে অধিকাৰ নোহে আন ॥
 হবিসাক নিবামিষ দ্বিজে আচৰিব ।
 আমিষক পৰিত্যাগ সদায়ে কৰিব ॥ ২২০
 নিতে পাক কৰিবেক নবিন ভাণ্ডত
 নহে পক্ষ ভৈলে তেজিবেক ভাণ্ডজত ॥
 সংস্কৃত স্থানত থৈয়া অন্ন বাৰ্জ্যনক ।
 ভক্তি ভাবে সিতো অন্ন দিবেক অমাক ॥ ২২১
 মোহোক নেদিয়া জিতো ভোজন কৰয় ।
 স্তৱাপান সম তাৰ অন্ন জল হয় ॥
 গ্ৰহন কালত স্মৃত জাত অসৌচত ।
 অসৌছিয়া পৃষ্ঠে পাক ভাণ্ডক সতত ॥ ২২২
 সেহি ভাণ্ড তেজিবেক নব নাৰী চয় ।
 ভাগ নকৰিলে তাৰ প্ৰায়শ্চিত্ত হয় ॥
 পাদ প্ৰক্ষালন স্নান সংস্কাৰ কৰিয়া ।
 ভূঞ্জিবেক তক্ষ্য দ্ৰব্য অন্নক বসিয়া ॥ ২২৩
 মূল্য লৈয়া যিতো জনে কন্যাক বিকয় ।
 মহা বোৰৱক সিতো ভূঞ্জিবে লাগয় ॥
 কন্যা লোম মানে বৰ তাহাৰ নিশ্চয় ।
 পিতৃগণ সমে কুস্তি নৱকে পচয় ॥ ২২৪
 পুৰুষিত সমে কুস্তিপাক নৱকত ।
 পুত্ৰ সমে পাছ থাকিবেক বৰ্ষাত ॥
 কন্যাৰ সমষ্টি দ্ৰব্য নকৰি গ্ৰহন ।
 স্পৃহক প্ৰতি কন্যা দিব বিচক্ষন ॥ ২২৫
 বেদ পুৰাণত কহি আছে নিবন্তৰ ।
 বিপ্ৰ বৈষ্ণৱ ধৰ্ম্ম কৈলো ব্ৰজেশ্বৰ ॥
 ক্ষেত্ৰিয়ৰ নৃপতিৰ স্বধৰ্ম্ম মন্ত্ৰিৰ ।
 সূনানন্দ ৰাজা মন হেন কৰি থিৰ ॥ ২২৬
 ব্ৰাহ্মনক পুজিবেক সতকাৰ কৰি ।
 ইশ্বৰক পূজায়েন কৰিব সাদৰি ॥

ৰাজাৰ পালন কৰিবেক নিবন্তৰ ।
 বনত নিভৰ্য ছয়া কৰিব সমৰ ॥ ২২৭
 নিতে নিতে ব্ৰাহ্মনক কৰিবেক দান ।
 শৰনাগতক পাইলে কৰিবে বক্ষন ॥
 পুত্ৰ তুল্যা প্ৰজাক দেখিবে নৰপতি ।
 পুত্ৰ প্ৰজা দুইতো কৰিবেক একমতি ॥ ২২৮
 দুস্থিতক প্ৰতিপাল কৰিব নিশ্চয় ।
 অস্ত্ৰ সস্ত্ৰ নিপুন হৈবেক নৃপ ছয় ॥
 সত্যব্ৰত দান ধৰ্ম্ম সদা আছৰিব ।
 পণ্ডিত শাস্ত্ৰজ্ঞ দ্বিজ দানক কৰিব ॥ ২২৯
 সদা প্ৰতিপাল কৰিবেক নৰপতি ।
 দশ প্ৰায় ব্ৰাহ্মনত কৰিব ভকতি ॥
 সভাৰ মধ্যত কৰিবেক নিয়োজন ।
 পণ্ডিত শাস্ত্ৰজ্ঞ শিষ্ট চতুৰ ব্ৰাহ্মন ॥ ২৩০
 হস্তি অশ্ব বৰক পদাতি চতুৰ্ভয় ।
 সেনাক বোলয় আক পালিব নিশ্চয় ॥
 যবন্ধি প্ৰতাপ সৌৰ্য্য হৈব নৃপছয় ।
 বনে নিমন্ত্ৰন ভৈলে নকৰিব ভয় ॥ ২৩১
 দান নিসয়ত ৰাজা বিমুখ নহৈব ।
 বনে যদি পৰে তাত প্ৰানক তেজিব ॥
 যস্মান্ভষ সিতো তপাকো কৰিব ।
 উত্তম স্বৰ্গত সিতো আনন্দে বঞ্চিত ॥ ২৩২
 পুত্ৰৱতে স্নেহ কৰিবেক সমস্তত ।
 দুষ্টকো কৰিব দণ্ড লৈয়া শাস্ত্ৰমত ॥
 আৰামত বাগ পুষ্কৰনি কচিকৰ ।
 সাধো আলি দৌল গৃহ আতি মনোহৰ ॥ ২৩৩
 দেৱৰ প্ৰতিমা কৰি প্ৰতিষ্ঠা কৰিব ।
 আনো নানা ধৰ্ম্ম পথ নৃপে আছৰিব ॥
 ৰাজাৰ স্বভাৱে প্ৰবৰ্ত্তিব মন্ত্ৰিগণ ।
 ৰাজাক বুঝাইয়া থাকিবেক অনুক্ষন ॥ ২৩৪
 প্ৰজাকো সিংহাইবে ধৰ্ম্মৰাজা আজ্ঞা কৰি ॥
 প্ৰজায়ে কৰিব ধৰ্ম্ম ৰাজাক স্মৰি ॥

যদি দেশে ধৰ্ম্ম ছয় হোৱয় বিঘাত ।
 বাজাৰ আউস হানি জানিবা সাংকাত ॥ ২৩৫
 যদি দেশে ধৰ্ম্ম ছয় প্ৰজাৰ বাঢ়য় ।
 বাজাৰ আউস বৃদ্ধি সেহি দেশে হয় ॥
 উচিত লৈবেক কৰ দণ্ড বাজা ছয় ।
 দেশৰ স্বধৰ্ম্ম ধৰ্ম্ম বুঝিব নিশ্চয় ॥ ২৩৬
 স্বদত্ত বাপৰ দত্ত বৃত্তি ব্ৰাহ্মনৰ ।
 নগুচাইব বাজা সবে শুনা ব্ৰহ্মেশ্বৰ ॥
 বৈশ্যৰ স্বধৰ্ম্ম পিতৃ শুনা জাত পৰ ।
 বানিজ্য সুদক্ষ কৃষি সেৱন বিপ্ৰৰ ॥ ২৩৭
 গোবক্ষন দেবাৰ্চন ব্ৰত আচৰিব ।
 তপদানে নানা ধৰ্ম্ম বৈশ্যেয়ো কৰিব ॥
 সূত্ৰৰ স্বধৰ্ম্ম বিপ্ৰ কৰিবা সেৱন ।
 ব্ৰাহ্মনৰ নিতে পাদ কৰি প্ৰক্ষালন ॥ ২৩৮
 যিতো সূত্ৰে ব্ৰাহ্মনক দোষ আচৰয় ।
 ব্ৰাহ্মনৰ ধেনু সূত্ৰগ্ৰহন কৰয় ॥
 যিতো সূত্ৰে ব্ৰাহ্মনক অৱজ্ঞা কৰয় ।
 ছাণ্ডাল যোনিভ জানা তাৰ জন্ম হয় ॥ ২৩৯
 বিপ্ৰৰ ধনক হবে যদি সূত্ৰ ছয়
 কোটিৰ সহস্ৰ সিতো গৃধত জন্ময় ॥
 গতজন্ম সুকৰত শত কুকৰত ।
 তাত পাছে সেহি সূত্ৰ পৰে নবকত ॥ ২৪০
 যিতো সূত্ৰে ব্ৰাহ্মনক কৰয় গমন ।
 মাতৃগামী পাপতাৰ হোৱয় তেখন ॥
 পৰেসিতো পাপী কুস্তি পাক নবকত ।
 পছি থাকে সিতো ব্ৰহ্মাৰ যে বৰ্ণশত ॥ ২৪১
 কুস্তি পাকে তপ্ত তৈলে তাহাক ভাজয় ।
 অহৰ্নিশে মহাসৰ্পে দংশয় তাহাক ॥
 জম তাৰনত শব্দ কৰয় বিকৃত ।
 পৰে সাত জন্ম ধৰে ছাণ্ডাল যোনিভ ॥ ২৪২
 সাত জন্ম ধৰে সিতো সৰ্পৰ গৰ্ভত ।
 তাত পাছে জন্ম সাত জলৰ জন্তুত ॥

কোটিৰ সহস্ৰ জন্ম বিষ্ঠা কিট হয় ।
 তাত পাছে বৈশ্যৰ যোনিভ উপকয় ॥ ২৪৩
 সাত জন্ম কিট হয় তাত অনন্তৰ ।
 গোৰ ব্ৰন কৃষি সাত জন্ম পাতকীৰ ॥
 সমস্তে যোনিভ জন্ম ধৰে নিবন্তৰ ।
 মনুষ্য যোনিভ জন্ম নাহি সিজনৰ ॥ ২৪৪
 যতি সন্তাসিৰ ধৰ্ম্ম কহো মহাশয় ।
 দণ্ডৰ গ্ৰহন মাত্ৰে নাৰায়ণ হয় ॥
 পূৰ্ব কৰ্ম্ম দাত কৰে পৰতো দহয় ।
 যাতোক চিন্তিয়া অন্তে বৈকুণ্ঠে ছলয় ॥ ২৪৫
 সন্তাসীৰ পাদ পৰ্শ ভূমি সুদ্ধ হয় ।
 বৈশ্যৰে যেহেন তীৰ্থ পবিত্ৰ কৰয় ॥
 সন্তাসীক পৰ্শ মাত্ৰে মিস্ত্রাপ হোৱয় ।
 ভোজন কৰাইলে অশ্বমেধ ফল হয় ॥ ২৪৬
 নমস্কাৰ কৰি বাজসুই ফল হয় ।
 যতী ব্ৰহ্মচাৰী দুইবো জানা সেহি নয় ॥
 মায়াহু সময়ে গৃহাশ্ৰমী গৃহে জাই ।
 নিবিছাৰি অন্নক ভূজিব সমুদাই ॥ ২৪৭
 ভাল বেয়া অন্ন ভূজিবেক নিবিছাৰি ।
 ধনকো গ্ৰহন নকৰিব ব্ৰহ্মচাৰি ॥
 কোপকো বৰ্জিব সদা বাক্য নকৰিব ।
 শিত্তে উষ্ম সম লোভ মোহক তেজিব ॥ ২৪৮
 এক বাসা এক বাত্ৰ নিবাস কৰিব ।
 প্ৰাতেনত উঠি অন্য স্থানে ছলি জাইব ॥
 যতী ব্ৰহ্মচাৰী দণ্ডী সন্তাসী যিজন ।
 নকৰিব সমস্তৰ ধনক গ্ৰহন ॥ ২৪৯
 বান আৰোহন আৰু ধনৰ গ্ৰহন ।
 স্বধৰ্ম্মে পতিত হয়ে এহি ছাৰিজন্ম ।
 বানিজ্য কুবৰ্ত্তি কৃষি সন্তাসী কৰয় ।
 স্বধৰ্ম্ম পতিত সিতো উপহাস্ত হয় ॥ ২৫০
 পতিহিনা ব্ৰাহ্মনক কহো ধৰ্ম্ম ছয় ।
 সুনানন্দ পিতৃ বাজ ভূমি মহাশয় ॥

একবাৰ দিনানন্তত হৰিষ্য ভুঞ্জি'ব ।
 দিব্য বস্ত্ৰ গন্ধ দ্ৰব্য তৈলক ভেজিব ॥ ২৫১
 নিষ্কামিনী সদা হৈব তেজিব ছন্দন ।
 মালা সাংখ্য সিন্দুৰকো ভেজিব ভূষণ ॥
 মল বস্ত্ৰ ভেজি শুক্ল বসন পিন্ধিব ।
 সৰ্বদায় নাৰায়ণ নোহোক স্মৰিব ॥ ২৫২
 বিবুৰ সেৱন পূজা নিতান্তে কৰিব
 অনন্ত ভক্তিক মোত সদা আচৰিব ॥
 সৰ্বদায়ে মোৰ নাম মুখত লৈবেক ।
 পুত্ৰ তুলা পুৰুষক সদা দেখিবেক ॥ ২৫৩
 মিত্ৰ অন্ন নুভুঞ্জি'ব বিভৱ তেজিব ।
 একাদশী দিনে অন্ন দ্ৰব্য নুভুঞ্জি'ব ॥
 জন্মাষ্টমি শিৱৰাত্ৰি বাম নৱমিত ।
 চন্দ্ৰ সূৰ্য্য গ্ৰহনত অঘোৰ তিথিত ॥ ২৫৪
 অন্ন আদি বস্ত্ৰ দ্ৰব্য সমস্তে তেজিব ।
 তাৰ পৰদিনে পিতৃ বিধবা ভুঞ্জি'ব ॥
 বিধবা সন্তানসী যতি ব্ৰহ্মচাৰি যিতো ।
 তাম্বুলক নুভুঞ্জি'ব জানিবাণী সিতো ॥ ২৫৫
 যদি ভুঞ্জে তাম্বুলক এহি চাৰি জন ।
 গোৰ মাংস সুৰা তুলা বেদৰ বহ্নন ॥
 নসুৰ জৰ্ঘিৰ পন্ন বক্ত সাক ছয় ।
 অলাবু বন্তুলো কাৰ বৰ্জ্জনি হতয় ॥ ২৫৬
 পতিহিন নাৰী যদি ঘাটত শোৱয় ।
 তাইৰ স্বামি স্বৰ্গ হস্তে নৰকে পৰয় ॥
 পতিহিন নাৰী সবে আৰোহন হয় ।
 পৰ ব্ৰত সিতো নাৰী নৰকে পৰয় ॥ ২৫৭
 পৰ পুৰুষৰ মুখ যাত্ৰা নৃত্য গন ।
 সুবেশ পুৰুষ শুভ গাৱন শোভন ॥
 তৈল ভূঙ্গ নকৰিব নচাইব দৰ্পন ॥
 মহোৎসৱ নচাহিব নাসৰ কাৰণ ॥ ২৫৮
 সম্ভৱ স্বধৰ্ম্ম পিতৃ শুন্য জাত পৰ ।
 সাম বেদে নিকপিয়া আছে কছিকৰ ॥

অধ্যায়ন অধ্যাপন বিপ্রক পালন ।
 গুৰুক সেৱন নিতে দ্বিজ দেৱাৰ্চন ॥ ২৫৯
 সিদ্ধান্ত শাস্ত্ৰত হৈব পৰম নিপুন ।
 আত্মাৰ ভোজন ভক্তি কৰিব সেৱন ॥
 সুক্ৰ শাস্ত্ৰ ব্ৰহ্মা পুণ্ড আক্ষান শুনিব ।
 বেদস্থ কৰিব বেদ অৰ্থ বিচাৰিব ॥ ২৬০
 শাস্ত্ৰ অৰ্থ আছৰাইব আপুনি কৰিব ।
 বেদাৰ্থক বেদাচাৰ সন্তে নেতেজিব ॥
 বেদউক্ত যিতো দ্ৰব্য তাহাক ভুঞ্জিব ।
 বেদৰ নিষিদ্ধ সন্তে তাহাক ভেজিব ॥ ২৬১
 কুলধৰ্ম্ম সদাচাৰ পবিত্ৰ চৰন ।
 জাতিধৰ্ম্ম ভক্তি কৰ্ম্ম কৰিব সেৱন ॥
 পতিব্ৰতা স্ত্ৰীৰ কৰ্ম্ম কহো মহাশয় ।
 স্বামী সেৱা যেন মতে কৰিব নিশ্চয় ॥ ২৬২
 স্বামীৰ উচ্ছিস্ত নিতে কৰিব সেৱন ।
 বাঞ্চা কৰি পাদোদক কৰিব ভক্ষন ॥
 স্বামীৰ চৰনে সতী ভক্তিক কৰিব ।
 স্বামীত অনুজ্ঞা লৈয়া সদায়ে ভুঞ্জিব ॥ ২৬৩
 ব্ৰত তপ দেৱ পূজা পৰিত্যাগ কৰি ।
 স্বামীৰ চৰন সেৱা কৰিব সাদৰি ॥
 স্বামীক সন্তোষ কৰিবেক নিতে তুতি ।
 স্বামী আজ্ঞা বিনে কৰ্ম্ম নকৰিব সতি ॥ ২৬৪
 ঈশ্বৰত কৰি শ্ৰেষ্ঠ স্বামীক মানিব ।
 পৰ পুৰুষৰ মুখ সতি নচাহিব ॥
 সুবেশ পুৰুষ যাত্ৰা পৰৰ মৈঠুন ।
 মহোৎসৱ নৃত্য মতি নৰ্ত্তক গায়ন ॥ ২৬৫
 পৰ কুড়া হাস্য বতি সতি নচাহিব ।
 স্বামীৰ যি ভক্ষ্য হবে তাহাক ভুঞ্জিব ॥
 স্বামীৰ সঙ্গক সতি নাৰি এককন ।
 এৰি নজাইবেক সতি আনৰ ভবন ॥ ২৬৬
 স্বামীৰ উত্তৰে সতি উত্তৰ নেদিব ।
 তাৰন কৰিলে সতি কোপ নকৰিব ॥

ক্ষুধাতুর ভৈলে সতি স্বামিক ভুঞ্জাইব ।
 তৃষাতুর ভৈলে পতি পানক কবাইব ॥ ২৫৭
 নিদ্রালু স্বামীক সতি নাবি নজগাইব ।
 কৰ্ম্ম কবিবাক সতি নাবি নপাঙ্কিব ॥
 শত পুত্র সমস্তেহ স্বামিত কবিব ।
 স্বামী যিবা বোলে শ্রদ্ধা ভারে আচবিব ॥ ২৫৮
 পতি বন্ধু পতি ভর্তা পতি কুল দেব ।
 পতি বিনে সতিব নাহিক আন কেব ॥
 অমৃত সমান সতি শুভ দৃষ্টি কবি ।
 স্বামীক দেখিব সতি পবন সাদবি ॥ ২৫৯
 অল্প হাস্য কবি সতি চাহিব বদন ।
 নিতে নিতে বন্দিবেক স্বামীৰ চৰন ॥
 পুৰুষ সহশ্র সতি উদ্ধাব কবয় ।
 সমস্ত পাতক হস্তে স্বামিক ভাবয় ॥ ২৬০
 সতিব ব্রতব তেজে নাহি কৰ্ম্ম ভোগ ।
 সতি সমে বঞ্চে স্বামী হুগুচে সম্ভোগ ॥
 স্বামী সমে সতি নাবি বৈকুণ্ঠে ছলয় ।
 সহশ্র পুৰুষ সতি উদ্ধাব কবয় ॥ ২৬১
 পৃথিবিত যত তীৰ্থ নিবাস কবয় ।
 সতিব পদত তীৰ্থ সমস্তে থাকয় ॥
 সমস্তে দেবৰ তেজ সমস্তে মুনিব ।
 সমস্তে ব্রতিব কল আক তপস্বীৰ ॥ ২৬২
 সমস্ত দানব কল দানত যি হয় ।
 সতিব দেহত পুণ্য সমস্তে থাকয় ॥
 ব্রহ্মাহব আদি কবি দেব নিবন্তব ।
 শুবাসুব আদি কবি মুনি সিদ্ধনব ॥ ২৬৩
 পতিব্রতা সান্তিক সকলে কবে ভয় ।
 সতি পদধূলি ভূমি পবিত্র কবয় ॥
 পতিব্রতা স্ত্রীক যিতো নমস্কার কবে ।
 তাহার পাতক ছয় সমূলফে হবে ॥ ২৬৪
 একক্ষনে পতিব্রতা তিনি লোক আৰ ।
 ভক্ষ্য কবিবাক পাবে তেজে আপোনাৰ ॥

পতিব্রতা পতি পুত্র দুইবো ভয় নাই ।
 দেৱগন মুনিগন সবেয়ো ডবাই ॥ ২৬৫
 যিতো জনে শত জন্ম পুণ্যক কবয় ।
 ভাব গৃহে পতিব্রতা কন্যা ওপজয় ॥
 পতিব্রতা কন্যা মাতৃ পিতৃ যিবা হয় ।
 জীৱন্তে মুকুত ছয়া বৈকুণ্ঠে ছলয় ॥ ২৬৬
 সতি নাবি প্রাতসত সয্যাব উঠিয়া ।
 বাত্রিবাস তেজি অন্য বস্ত্রক পিন্ধিয়া ॥
 স্বামীৰ চৰনে নমস্কারক কবিয়া ।
 পতিব্রতা তুতি কবিবেক হর্ষ হৈয়া ॥ ২৬৭
 তাত পাছে গৃহ কার্য্য সকলে কবিব ।
 স্নান কবি ধৌত বস্ত্র দুতয় পিন্ধিব ॥
 শুক্ল পুষ্প লৈয়া সতি স্বামীক পূজিব ।
 সুনির্মল জলে পাচে স্নানক কবাইব ॥ ২৬৮
 ধৌত বস্ত্রদ্বয় পতিব্রতা আনি দিব ।
 স্বামীৰ চৰন সতি আপুনি ধুৱাইব ॥
 আসন পাৰিয়া স্বামিক বস্ত্রাইব ।
 স্বামীৰ কপালে সতি ছন্দন পিন্ধাইব ॥ ২৬৯
 গারত লেপন দিয়া মালাক পিন্ধাইব ।
 অমৃত সমান ভোগ দ্রব্যক ভুঞ্জাইব ॥
 ভক্তি ভাৱে পূজা কবি ত্রনাম কবিব ।
 সামবেদ মন্ত্ৰে সতি পূজা আচবিব ॥ ২৭০
 স্বামীৰ চৰনে সতি অর্ঘ্য নিবেদিব ।
 ধূপ দীপ নৈবেদ্য বস্ত্রক সমর্পিব ॥
 শুবাসীত জল দিয়া তামূলক দিব ।
 তোত্রক পড়িয়া সতি স্তুতিক কবিব ॥ ২৭১
 পতিব্রতা তোত্র পদ বাহ্যক দৰে ।
 নিলিখিলেঁ পদ কমা কবা নারী নৰে ॥
 পতিব্রতা স্ত্রীক যিতো স্তুতিক কবয় ।
 তীৰ্থস্থান কল জানিবাছ তাব হয় ॥ ২৭২
 তুতি নতি কবি সতি স্বামীক ভূষিব ।
 স্বামীৰ আজ্ঞায়ে সতি পাচত ভূজিব ॥

পতিব্রতা ধৰ্ম্ম মই কহিলেঁ। তোমাত ।
 গৃহাশ্রমি ধৰ্ম্ম কহো শুনিয়োক তাত ॥ ২৭৩
 দেৱ পিতৃ দ্বিজ গৃহি কৰিব পূজন ।
 চাৰি জাতি কৰিবে স্বধৰ্ম্ম আচৰন ॥
 গৃহাশ্রমী বিষয়ত সবে আসা কৰে ।
 পুজিবাক লাগে এতেকেসে গৃহি নৰে ॥ ২৭৪
 দেৱ পিতৃ দ্বিজ অধিতিৰ আৰা জানি ।
 সবাকৈ পুজিব গৃহাশ্রমী মহামানি ॥
 অধিতিৰ পূজা যিতো গৃহি নকৰয় ।
 সেহি গৃহাশ্রমী সদা অশুছি হোৱয় ॥ ২৭৫
 অধিতি কালত জানা সৰ্ব দেৱ ময় ।
 গৃহস্থক আশা কৰি অধিতি আশয় ॥
 তৃষাতুৰ ছয়া যেনমতে ধেনুগন ।
 জলৰ সমিপ পিতৃ কৰয় গমন ॥ ২৭৬
 সেহি মতে গৃহাশ্রমি গৃহক আসয় ।
 জতৌ ব্রহ্মচাৰী আদি কৰি সমস্তয় ॥
 মধ্যাহ্নত ক্ষুধাতুৰে অধিতি আসয় ।
 বিষ্ণু বুদ্ধি কৰি গৃহি শক্তিয়ে অৰ্চয় ॥ ২৭৭
 গৃহিক আশীষ কৰি অধিতি ছলয় ।
 সমস্তে পাতেক তাৰ ভগ্ন ভূত হয় ॥
 অধিতীক পূজা গৃহাশ্রমী নকৰয় ।
 সমস্তে পাতেক তাৰ তেন্ধনে হোৱয় ॥ ২৭৮
 ত্রলোক যোনিত পাপ লভে সিতো জন ।
 হেন জানি অধিতিক কৰিব ভোষন ॥
 গৃহাশ্রমী গৃহ হন্তে আৰা ভগ্ন ছয়া ।
 অধিতি ছলয় যদি কোপক কৰিয়া ॥ ২৭৯
 অধিতিৰ প্ৰতি গ্ৰহ নভৈল বাহাৰ ।
 নৈৰায়া ভৈলেক দেৱ পিতৃ গনোতাৰ ॥
 স্ত্ৰী-বধ গো-বধ পুণ্যক বিকয় ।
 ব্রহ্ম বধ শুক ভাৰ্যা গমন কৰয় ॥ ২৮০
 তুল্য পাপ হয়ে যিতো পূজা নকৰয় ।
 অধিতিৰ প্ৰযত্নত হৰি তুষ্ট হয় ॥

আমা ভগ্ন ছয়া বদি অধিতি ছলয় ।
 অধিতিৰ পাপ ছয় গৃহিক দিৱয় ॥ ২৮১
 গৃহস্থৰ পুনাছয় অধিতি নিৱয় ।
 এতেকে অধিতি পূজা সমস্তে কৰয় ॥
 পোষ্য সকলকো গৃহি পোষন কৰিব ।
 ধৰ্ম্মজ্ঞানি গৃহাশ্রমী পাছত ভুঞ্জিব ॥ ২৮২
 মাতা যাব গৃহে নাই ভাৰ্যা বেক্সা হয় ।
 সিতো গৃহি অবন্যক ছলিবে লাগয় ॥
 অবন্যতো কৰি গৃহ দুস্থ দাতা হয় ।
 সেহি ভাৰ্যা সমে সিতো দুস্থক ভুঞ্জয় ॥ ২৮৩
 দুষ্টা ভাৰ্যা সদা স্বামী দ্বেষক লভয় ।
 সৰ্বদায়ে বিষতুল্য স্বামীক দেখয় ॥
 স্বামীক দেখিয়া দুষ্টা ভুঞ্জিবে নেদয় ।
 সদা তিবন্ধাৰ কৰি স্বামীক থাকয় ॥ ২৮৪
 মুনি তুল্য স্বামী পূজ্য পৰম পণ্ডিত ।
 তুনৰ সদৃশ কৰি নমানে কিঞ্চিত ॥
 ধিক্কাৰ কৰিয়া দুষ্টা সদায়ে থাকয় ।
 দুৰ্ব্বাক্য অগ্নিয়ে দহি যেন মৰা হয় ॥ ২৮৫
 দুষ্ট বংশে জাত দুষ্টা বিজনে লভয় ।
 জিবন পৰ্য্যন্ত স্বামী দুস্থক ভুঞ্জয় ॥
 গৃহিনীৰ সদাচাৰ শুনা নন্দবাই ।
 গৃহিনি কৰিব পতি ভক্তি সৰ্বদাই ॥ ২৮৬
 প্ৰাতসত উঠি স্বামি দেৱক নমিব ।
 গৃহিনীয়ে অঙ্গিনাত মণ্ডল কৰিব ॥
 গৃহকৃত্য কৰি পাচে স্নানক কৰিব ॥
 স্নান কৰি দেৱ বিপ্ৰ স্বামীক নমিব ॥ ২৮৭
 গৃহ দেৱ তাক পূজি ভুঞ্জাইব স্বামিক ।
 গৃহিনীয়ে পূজা কৰিবেক অধিতিক ॥
 স্বামী পাদোদক লৈয়া কৰিব সেৱন ।
 সবাকৈ ভুঞ্জায়া পাচে কৰিব ভোজন ॥ ২৮৮
 পুত্ৰ গনে পিতৃক পুজিব মহাশয় ।
 শিষ্য গনে পুজিবেক গুৰুক নিশ্চয় ॥

তথাপিভো দুষ্টি উপপত্তিক ভজয় ।
 নৃপতিয়ো বাখিবাক তাইক নপাবয় ॥ ৩০৫
 কাষ্য বেসে দুষ্টিৰ নাষ্টিকে কোনে পূয় ।
 কোনে বেলা পূয়কোনে হোৱয় আপূয় ॥
 নবিন তুনক বাঞ্চে যেন ধেনুগণ ।
 সেহিমতে বাঞ্চা কৰে স্বামীক নবিন ॥ ৩০৬
 বিদ্যাভিকা জলে বেখা যেন ক্ষিতি হয় ।
 দুষ্টিৰ তেনয় পৃতি সদাএ নবয় ॥
 সদায়ে অধৰ্ম্ম কৰে কপট কৰিয়া ।
 অসত্য বচন দুষ্টি থাকয় কহিয়া ॥ ৩০৭
 ব্ৰত তপ ধৰ্ম্মে সদা মন নাহিকয় ।
 গৃহ ধৰ্ম্ম বিষয়ত মন নপৰয় ॥
 গুৰুতো দেৱতো তাইব মন নাহিকয় ।
 চঞ্চল স্বভাৱে উপপত্তিক বাঞ্চয় ॥ ৩০৮
 তিনি বিধ জ্ঞাৰ কথা কহিলো ভোমাত ।
 ত্ৰিবিধ ভক্তৰ কথা শুনিয়োক তাত ॥
 তুন শয্যা কৰিবেক মোৰ ভক্ত ছয় ।
 মোৰ ভক্তি সৰ্বদায়ে কৰিব নিশ্চয় ॥ ৩০৯
 মোৰ নাম গুন কীৰ্ত্তনত মন দিয়া ।
 সংসাৰৰ সুখ যত মনত ভেজিয়া ॥
 মোৰ পদে সদাধ্যান কৰয় মনত ।
 ভক্তি ভাৱে মোক পূজা কৰয় সতত ॥ ৩১০
 ফল বাঞ্চা নকৰয় সংকল্প বহিত ।
 অনিমাди সৰ্ব সিদ্ধি নবাঞ্চে কিস্কিত ॥
 ব্ৰহ্মাৰ সম্পত্তি যিতো ভাকো নবাঞ্চয় ।
 দেৱ অমুৰৰ সুখ সমস্তে তেজয় ॥ ৩১১
 সালোক্যাদি চাৰি বিধ মুক্তিকো তেজয় ।
 দাস্য ভক্তি বিনে ভক্তে একো নবাঞ্চয় ॥
 নিৰ্ব্বান মুকুতি ভাকো ভক্তে নবাঞ্চয় ।
 অমৃতৰ পান সুখ তাহাকো তেজয় ॥ ৩১২
 নিশ্চল মোহোৰ ভক্তি ভকতে বাঞ্চয় ।
 মোৰ ভক্তি সুখৰ উপমা নাহিকয় ॥

সমস্তে জীৱত ভেদভাৱ নাহিকয় ।
 নাৰী পুৰুষৰ ভেদ তাকো নজানয় ॥ ৩১৩
 ক্ষুধা ভূষা কাম ক্ৰোধ লোভ মোহ চয় ।
 নিদ্রা দেৱ আদি কৰি সমস্তে তেজয় ॥
 মই পৰমাত্মা মোক মানে সমস্তত ।
 দিগম্বৰে মোক ধ্যান কৰয় সতত ॥ ৩১৪
 সিদ্ধাৰো ইশ্বৰ সেহি ভক্তৰ প্ৰবৰ ।
 উত্তম মোহোৰ ভক্ত জানা ব্ৰজেশ্বৰ ॥
 মধ্যমৰ লক্ষন শুনিয়ো মহামতি ।
 সমস্তে কৰ্ম্মত নকৰয় আশকতি ॥ ৩১৫
 গৃহাশ্ৰমী ছয়া সদা কৰয় ভকতি ।
 প্ৰাক্তনকো অপক্ষা কৰয় মহামতি ॥
 সততে ভজিয়া পূৰ্ব কৰ্ম্মকো ছেদয় ।
 সংকল্প বহিত ছয়া যত্ন নকৰয় ॥ ৩১৬
 দেহৰ নিৰ্ব্বাহ যেন মতে বক্ষা হয় ।
 সেহিমতে কৰে আন যত্ন নকৰয় ॥
 যিবা কিছো কৰ্ম্ম কৰে কৃষুত অৰ্পয় ।
 মঞি কৰ্ম্ম কৰ্ত্তা নোহো মনত মানয় ॥ ৩১৭
 কায়বাক্য মনে সদা মোহোক চিন্তয় ॥
 সমস্তে কৰ্ম্মক কৰি মোহোক অৰ্পয় ॥
 প্ৰাক্তন কৰ্ম্মৰ কথা শুনা মহামতি ।
 গৃহাশ্ৰমী ছয়া কৃষু কৰয় ভকতি ॥ ৩১৮
 সংকল্পক মনে কৰি বিষয় কৰয় ।
 পুত্ৰভাৰ্যা আদি কৰি সবাকো পোষয় ॥
 ধনজন বিষয়তো কিছো আশকতি ॥
 সমস্তকো নেভেজিয়া কৰয় ভকতি ॥ ৩১৯
 কৃষুত কৰয় ভক্তি নভজয় আন ।
 প্ৰাক্তন ভকত মই কহিলো প্ৰমান ॥
 উত্তমে সহগ্ৰ পুৰুষক উদ্ধাৰয় ।
 মধ্যমে পুৰুষ শত জানা নিস্তাৰয় ॥ ৩২০
 প্ৰাক্তন ভকতে চাৰি পুৰুষ তাৰয় ।
 ত্ৰিবিধ ভক্তৰ কথা কহিলো নিশ্চয় ॥

আজ্ঞাৰে কৰিব কৰ্ম পুত্ৰ শিষ্য হয় ।

ভূতাৰ শাস্তি ছয়ো কৰিবে শংসয় ॥ ২৮৯

কৰ্ম কৰিবাক লাগি পুত্ৰ শিষ্য হয় ।

পিতৃক গুৰুক নপাৰ্শ্বিবে মহাশয় ॥

সৰ্ববংশেকো কৰিবেক ছুহানো ছবনে ।

নব বুদ্ধি নকৰিবে পুত্ৰ শিষ্য গনে ॥ ২৯০

পিতৃ গুৰু দুইতো যদি নব বুদ্ধি হয় ।

পুত্ৰ শিষ্যে ব্ৰহ্ম বধ পাতক পাৰয় ॥

পিতৃতো অধিক মাতৃ কৰিব সেৱন ।

মাতৃতো কৰিয়া গুৰু কৰিব পূজন ॥ ২৯১

পিতৃ মাতৃ গুৰু ভাৰ্যা পুত্ৰ শিষ্য হয় ।

অনাথ ভগিনি কন্যা পিতৃ পোস্ত হয় ॥

গুৰুৰ ভাৰ্য্যাক শিষ্যে পুষিবে লাগয় ।

ক্ষেমা কৰিবেক পাইলে সদা দোষ ছয় ॥ ২৯২

তিৰি জাতি বাস্তৱত স্কন্ধ বুলি কয় ।

সমস্ততে কৰি প্ৰতি ব্ৰতা স্কন্ধ হয় ॥

পূৰ্বে ব্ৰহ্মা সৰ্ব জাতি এক বিধ কৰি ।

প্ৰজিলেক স্ত্ৰীক পুৰুষক অনুসৰি ॥ ২৯৩

প্ৰকৃতিৰ অংশ জানি বাল্য নাৰিগণ ।

পণ্ডিততো কৰিয়া পবিত্ৰ তপোধন ॥

বৃন্দাদেৱি ধৰ্ম্মকষে জেতিয়া সপিল ।

সেহিকালে ব্ৰহ্মাস্ত্ৰীক ভূবিধ কৰিল ॥ ২৯৪

উত্তম মধ্যম অধমযে তিনি জাতি ।

উত্তমৰ লক্ষণ শুনিয়ে নন্দ আতি ॥

কিচো ধৰ্ম্ম সনে সতি স্বামি বিসয়ত ।

সদায়ে কৰয় ভক্তি তেজি আন মন্ত ॥ ২৯৫

প্ৰানান্তিকো অবস স্বামিৰ নকৰয় ।

দেৱ দ্বিজ অথিকো সদায়ে পূজয় ॥

ব্ৰত উপবাস কৰে স্বামীক পূজয় ।

স্বামী বিনে আন কামনতো নবাৰ্জয় ॥ ২৯৬

মধ্যমৰ লক্ষণক শূনা মহাশয় ।

স্বামি পিতৃ মাতৃ জন্তে সদায়ে বাখয় ॥

মনে বাঞ্চা কৰে সদা থাকে কৰি ভয় ।

উপপতি পুৰুষক ভজে ন ভজয় ॥ ২৯৭

আনকো ন পাইবে লাগ অৱজব নাই ।

মনে বাঞ্চা কৰে সদা থাকে কৰি ভয় ॥

এহিমতে সেহিস্ত্ৰাৰ সান্তি ভাৱ হয় ।

আপোন ইচ্ছায়ে কিচো স্বামীক ভজয় ॥ ২৯৮

সেহি নাৰি কিত্তিম মধ্যম মহাশয় ।

অধম লক্ষণ পিতৃ শুনিয়ে নিৰ্ছয় ॥

অসন্ত বসন্ত জাত ছুটো তাইৰ মতি ।

অধৰ্ম্মত সদাৰতি পৰম অসতি ॥ ২৯৯

দুৰ্ম্মুখি কন্দল সদা কৰিয়া থাকয় ।

স্বামীকো সদাই ছুটো ভৰ্জনা কৰয় ॥

সৰ্বদাত্ৰ উপপতি আশ্ৰয় কৰয় ।

আপোন পতিক ছুটো দুখক দিয়য় ॥ ৩০০

বিষতুল্য স্বামীক দেখয় আপোনাৰ ।

সমস্তে কাৰ্য্যত তাই কৰে তিন্দ্ৰকাৰ ॥

উপপতি সনে ছুটো উপাই কৰিয়া ।

আপোন স্বামিক বধে জাবক ভজিয়া ॥ ৩০১

কুলশীল ধৰ্ম্মৱন্ত পৰম মহন্ত ।

পণ্ডিত ধৰ্ম্মজ্ঞে নিতি জ্ঞানি মহাশন্ত ॥

হেনয় স্বামীক তেজি জাবক ভজয়

কামদেৱ সয় ছুটো জাবক দেখয় ॥ ৩০২

কটাক্ষ কৰিয়া চাই সদা ছুটো নাৰি ।

জাবক চিত্তিয়া থাকে মহা অহঙ্কাৰি ॥

বতিত নিপুন যুবা পুৰুষ সুন্দৰ ।

কামুকিৰ যোনি ক্লেণ পাৰে নিবন্তৰ ॥ ৩০৩

আপোন স্বামীক ছুটো আহাৰ নেদয় ।

বিষময় বচনক সদায়ে বোলয় ॥

ছুটো নাৰী সৰ্ব দাএ অধৰ্ম্ম কৰয় ।

উপপতি সনে হৰ্ষ কৰিয়া থাকয় ॥ ৩০৪

গুৰু সবে যদি তাইক পণিয়া থাকয় ।

সতেক পুৰুষে যদি প্ৰবন্ধে বাখয়

ব্রাহ্মনৰ কথা পিতৃ শুনা আত পৰ ।
 ব্রহ্মাণ্ডৰ অৰ্থচয় জানে ব্রহ্মা হব ॥ ৩২১
 অনন্তো জানয় ব্রহ্মাণ্ডৰ বিবচন ।
 মনত কুমাৰ ধৰ্ম নব নাৰায়ণ ॥
 ৰূপিল গনেশ লক্ষ্মি দেবি সৰস্বতি ।
 চাৰিবেদ বেদমাতা জানয় পাৰ্ব্বতি ॥ ৩২২
 বাধা দেবি জানে ব্রহ্মাণ্ডৰ অৰ্থচয় ।
 মোৰ ভক্ত সবে জানে ব্রহ্মাণ্ড যে নয় ॥
 মুনিগনো দেৱগনো কিঞ্চিত জানয় ।
 অন্য জনে নজানয় ব্রহ্মাণ্ড যে নয় ॥ ৩২৩
 আত্মা বস্তু নিত্য জানিবাহা মহাশয় ।
 আত্মাৰ সূদৃশে দৰো দিসে নিত্য হয় ॥
 প্ৰকৃতিৰ মধ্যে বাধা নিত্য জানিবাহা ।
 বিশ্বৰ গোলোক যিতো তাহাক্ষে মানিবা ॥ ৩২৪
 মোহোৰ গোলোক নিত্য জানা নন্দবাই ।
 বৈকুণ্ঠক নিত্য জানিবাহা সমুদাই ॥
 শুনা সমাজিক সব কৃষ্ণৰ চৰিত্ৰ ।
 শ্ৰৱন মাত্ৰকে কৰে পৰম পবিত্ৰ ॥ ৩২৫
 সমস্তে অনিত্য জানি ভজা ভগবন্ত ।
 দেহ গেহ পুত্ৰ ভাৰ্যা কেৱলে অসন্ত ॥
 মনত বিচাৰি চাহা কেৱলে আসয় ।
 আগতে মৰয় দেখি আছা নৰচয় ॥ ৩২৬
 হেন জানি কৃষ্ণৰ চৰনে দিয়া চিত্ত ।
 বিচাৰি চাহিয়া সাধা পৰলোক হিত ॥
 কৃষ্ণৰ চৰন বিনে নাহিকয় সাৰ ।
 ভক্তি কৰি হোৱা নব সংসাৰৰ পাৰ ॥ ৩২৭
 পাতক চাড়োক ডাকি বোলা কৃষ্ণ নাম ।
 সংসাৰ নিস্তাৰ কৰি বোলা বাম বাম ॥

দোলড়ি ॥

একদিনা আমি গোলোকত থাকি
 বাসৰ মণ্ডল সাৰ ।
 বাসকুড়া কৰি বাধিকা স্তম্ভৰি
 মই সমে আছা আৰ ॥ ৩২৮
 কৰবিৰ ভাৰ মালা জাতিস্কাৰ
 শোভে তাত আতিশয় ।
 মেঘ পংক্তিসমে বিযুক্তিকা যেন
 তাহাত আতি সোভয় ॥
 বিন্দু সিन्दুৰৰ বিন্দু ছন্দনৰ
 কস্তুৰিৰ বিন্দুছয় ।
 কেমৰ কোসলে তাৰ অধোক্ষনে
 প্ৰকাশিত আতিসয় ॥ ৩২৯
 ছাক গণ্ডযুগে বস্ত্ৰৰ কুণ্ডলে
 আতিসয় উজ্জলিত ।
 কুসুম আলতা কস্তুৰি সহিতে
 চন্দনে পত্ৰৰ চিত ॥
 শোভন কপোলে আতিসয় জলে
 ছিত্ৰৰ আতি বিছিত্ৰ ।
 যেন গন্ধৰ্বৰ ঠোঠ মনুষ্যৰ
 নাষায়ে আতি শোভিত ॥ ৩৩০
 গজিন্দ্ৰৰ গণ্ড সমস্ত নভাৰ
 অলঙ্কাৰে প্ৰকাশয় ।
 মুক্তা আভৰন কৰয় ভূসন
 মুক্তা পাণ্ডি দাঙুছয় ॥
 পকা বিন্ধকল অধৰ বাতুল
 হাসা আতি মানুহৰ ।
 শৰত কালৰ পূৰ্ণ ছন্দমাকো
 নিন্দেমুখ কচিকৰ ॥ ৩৩১

পদ্মো পত্র নিন্দে ছতয় লোছনে
শোভে আতি মনোহৰে ।
কৃষ্ণসাব যুগ নয়ন সুন্দৰ
তান ছক্কু নিন্দা কৰে ॥
বস্ত্ৰে বিৰছিত কেয়ুৰ যুগলে
ভুজ দুই প্রকাশিত ।
বস্ত্ৰৰ কঙ্কণ প্রকাশে সোভন
হস্তত আতি বঞ্জিত ॥ ৩৩২
বস্ত্ৰৰ আঙ্গুষ্ঠি দশো আঙ্গুলিত
বাধাৰ কঠৈ শোভিত ।
আতি সুদ্ব বস্ত্ৰে সুপুৰে প্রকাশে
চৰনে পদ্মো বঞ্জিত ॥
কনকান শব্দ কবয় নপুৰে
চৰনে আতি বঞ্জিত ।
বস্ত্ৰৰ উৰাটি পদ আঙ্গুলিত
কৰে আতি প্রকাশিত ॥ ৩৩৩
চৰনৰ তলে আলতা শোভয়
দেখিতে আতি শোভিত ।
উষক কঙ্কালি বতাসতে হালে
মেখলা তাত বঞ্জিত ॥
গজিন্দ্র গমনি আসাৰ কামিনি
বমা সান্তি সুবেশ্বৰি ।
মুনিব্রবো মন হবয় তেখন
নাহিকে সম সুন্দৰি ॥ ৩৩৪
মোহোক দেখিয়া কটাক্ষ কৰিয়া
উৎসূকে ছাহন্তু বাই ।
বাঘ মণ্ডলত মোত অনুবত
কুড়িলোহো সমুদাই ॥
গৰ্ভৰ ধাৰণ নিমিত্তে বাধাক
বাধা বোলে সৰ্বজন ।
সেহি গৰ্ভ জানা মহা বিপ্লো হয়
কহিলো মণ্ডিত কাৰণ ॥ ৩৩৫

মূল যে প্রকৃতি অংশ হৰে যাব
জানিবাহা মহাময় ।
এহি চেতুতমে প্রকৃতি দৈশ্বৰি
বাধাৰ নাম বোলয় ॥
সমস্তে কাৰ্য্যত সন্তিৰ কাৰণে
সন্তি নাম বাধিকাৰ ।
সবাৰে আধাৰ নিমিত্তে বোলয়
সৰ্ববাধাৰ নাম সাৰ ॥ ৩৩৬
সমস্তৰে দেহ কপক ধবয়
বাধা দেবী জানা সাৰ ।
সৰ্ব কপ নাম এতেকে বোলয়
জানিবাহা বাধিকাৰ ॥
সমস্তে মঙ্গল সুখক দিয়য়
যিহেতু বাধা নিশ্চয় ।
এতেকেসে তান সৰ্ব সুমঙ্গল
নাম তৈলা মহাশয় ॥ ৩৩৭
বৈকুণ্ঠ লোকত মহালক্ষ্মী নাম
মূৰ্ত্তি ভেদে সৰস্বতী ।
বেদক প্রসন্ন কৰিবাক পদে
বেদমাতা বাধাসতি ॥
সাবিত্রী যে নাম বাধাৰ ভৈলেক
সাবিত্রী যে নাম আৰ ।
ভূজগতে ধাতু নামক বোলয়
জানা নন্দ বাধীকাৰ ॥ ৩৩৮
পূৰ্ব কালে বাধা দুৰ্গক গুচাইল
এতেকে দুৰ্গা বোলয় ।
বাধা ভগৱতি দক্ষ্য কণ্ঠা মতি
তান নাম মহাশয় ॥
পৰ্বত ছহিতা পার্বতী অযানা
বাধীকায়ে হয় ছয় ।
সমস্তে আধাৰ কপ বাধীকাৰ
জানা নন্দ মহাশয় ॥ ৩৩৯

কলা কপে বাধা   দেবি ভগবতি
 ছয়াছয় বসুমতি ।
 কলায়ে তুলসি   কলা গঙ্গা দেবি
 কলা কপ সঙ্গসতি ॥
 যিতো শক্তি সমে   শৃষ্টি কৰো আমি
 পুনু পুনু নন্দবাই ।
 বাসব মধ্যত   বাধা সমে সঞ্জিওঁ
 কুড়িলোহো সমুদাই ॥ ৩৪০
 অদভুত কুড়া   আতি কছিকব
 কোতুক মনে বিস্তব ।
 ব্রহ্মাব ববিষ   শত গৈল তাত
 কবিলেঁ। মই শূদাব ॥
 সিটো গোলোকত   বাস মণ্ডলত
 ছইবো দেহে ঘৰ্ম্মছয় ।
 শ্রমিল বিস্তব   ভৈল সবোবব
 ঘৰ্ম্ম বাশি মহাশয় ॥ ৩৪১
 তৈব পবা আসি   পৰি ঘৰ্ম্ম বাশি
 মহাবেগে ভয়ঙ্কব ।
 বিশ্ব গোলোকত   পৰি ঘৰ্ম্মযত
 পূৰ্বকালে ব্রহ্মেশ্বব ॥
 জলপূৰ্ণ ভৈলা   ব্রহ্মাণ্ড গোলোক
 সবে শৃষ্টি নস্ত গৈল ।
 শূদাবব অস্তে   বাধীকাৰ গৰ্ভে
 গৰ্ভধান মহা কৈল ॥ ৩৪২
 সেহি বাধা দেবী   গৰ্ভক ধবিল
 ব্রহ্মাব বৎসব শত ।
 শতেক বৎসব   অন্তবে বাধিকা
 প্রসব ভৈল কালত ॥
 ডিম্ব ভয়ঙ্কব   অদভুত দেখি
 বিসাদ কবিল আতি ।
 সোক গুৰুতব   কান্দিলা বিস্তব
 পাছে বাধা ভগবতি ॥ ৩৪২

ডিম্বাক দেখিয়া   কোপক কৰিয়া
 পদে অনাদব কৰি ।
 বিশ্ব গোলোকক   ভাহাক অধক
 পেলাইলা বাধা সুন্দৰি ॥
 সেহি ডিমা গোট   ঘৰ্ম্ম জলে পাত
 মহা বিৰাট বোলয় ।
 বাধিকা সুন্দৰি   অনাদব কৰি
 মোব পুত্রক তেজয় ॥ ৩৪৩
 পূৰ্বব কালত   অপত্য জনক
 সঞ্জিওঁ দেখি পৰি নাৰ ।
 বাধিকাক প্রতি   সাপ দিলো আমি
 অপুত্রিনি হোৱা আৰ ॥
 পূৰ্বব কালত   মোহোৰ সাপত
 অলপতা বাধা সতি ।
 পূৰ্ণ কপ চাৰি   অপুত্রিনি বাধা
 ছৰ্গা লক্ষ্মী সবস্বতি ॥ ৩৪৪
 একলা প্রকৃতি   কপ ভেদে চাৰি
 বাধা লক্ষ্মী সবস্বতী ।
 ভৈল অপুত্রিনি   চাৰিয়ো কামিনি
 দক্ষ কন্যা ছৰ্গাসতি ॥
 আনো দেৱতাৰ   সুন্দৰি যতেক
 সবে ভৈলা অপুত্রিনি ।
 অংস কলা যিতো   ভৈলা বাধিকাৰ
 সমস্ত দেৱ কামিনি ॥ ৩৪৫
 বাধিকাৰ কলা   কলাৰ যি অংশ
 সেহি অংশে যিবাজাত ।
 সবে অপুত্রিনী   দেৱ কামিনী
 কহিলো সঞ্জিওঁ তোমাত ॥
 ঘৰ্ম্ম জলে মোব   মহা বিৰাটব
 আধাৰ ভৈলেক জল ।
 নিজ কৰ্ম্ম বয়ে   জলৰ উপায়ে
 প্রসবিল মহাবল ॥ ৩৪৬

প্রসবৰ অস্ত্ৰে অমৃত অঙ্গুষ্ঠ
 কৰাই লোহো মণ্ডি পান ।
 মহা বিৰাটৰ যোগৰ বলত
 লোম আছে যত মান ॥
 লোমৰ প্রমান কুপ যত মান
 ক্ষেপে পুৰ হুয়াছয় ।
 সেহি লোম কুপে ক্ষুদ্ৰ বিৰাটৰ
 জনম ধৰি থাকয় ॥ ৩৪৭
 খুদ্ৰ বিৰাটৰ নাভি পদ্ম হস্তে
 সহস্র পত্র কমল ।
 সেহি কমলত ব্রহ্মা জাত ভৈল
 জানিবাহা মহাবল ॥
 পদ্মত বসিয়া চিন্তাতুৰ হুয়া
 পাছে ব্রহ্মা প্রজাপতি ।
 কৈব পৰা জন্ম মোহোৰ ভৈলেক
 বিছাৰয় মহামতি ॥ ৩৪৮
 কোন বাপমার কোন বা বান্ধৱ
 ছেনকবে নিমৰিষ ।
 উগ্ৰল থুগ্ৰল মনত ব্রহ্মাৰ
 নপারে একো উদিশ ॥
 দিব্য তিনি লক্ষ বৎসবে বিছাৰ
 কৰিল পদ্মোতস্তুত ।
 বিচাৰি নপাই পুনু ব্রহ্মা পাছে
 বধিল আসি পদ্মোত ॥ ৩৪৯
 তাত অনন্তবে পক্ষ লক্ষ দণ্ড
 মোহোক মনে সুবিল ।
 সেহি কালে মণ্ডি সিদ্ধমন্ত্ৰ দিলো
 কমলে ব্রহ্মা জপিল ॥
 সংসীত নিয়মে ব্রহ্মা সুদ্ধ হুয়া
 দিব্য বর্ষ লক্ষসাত ।
 জপি মোৰ মন্ত্ৰ বৰক লভিলা
 মোৰ পৰা সিবেলাত ॥ ৩৫০

বড় পায়া পাছে শৃষ্টিক
 আতিশয় মনোহৰ ।
 মোহোৰ মায়াত প্রতি ব্রহ্মাণ্ডত
 ব্রহ্মা বিষ্ণু মহেশ্বৰ ॥
 দিগ পাল দস দ্বাদস আদিত্য
 একাদশ কুদ্ৰ গন ।
 বসু নর গ্রহ তিনি কোটি দেৱ
 ব্রাহ্মন ক্ষেত্রিয় জন ॥ ৩৫১
 বৈশ্য সুদ্র যক্ষ বান্ধৱ পিসাহ
 ভূত আদি নিবন্তৰ ।
 গন্ধৰ্ব্ব কিনৰ্ব আদি নিবন্তৰ
 সৰে জীৱ চৰাচৰ ॥
 বিশ্বে বিশ্বে নিৰ্গি সাত সাত স্তম্ভ
 সাত দ্বিপ মনোহৰ ।
 সাগৰবো সাত নিৰ্গিমা আছয়
 কাঞ্চন ভূমি কচিৰ ॥ ৩৫২
 তাত অনন্তবে লোকালোক ধল
 মহাঘোৰ অন্ধকাৰ ।
 পাতালবো সাত ব্রহ্মাণ্ড ভিতবে
 চন্দ্র সূৰ্য্য দুইসৰ ॥
 পুত্ৰক্ষেত্র যত তাৰত বৰিষ
 গঙ্গা আদি তীৰ্থ ছয় ।
 ক্ষুদ্ৰ ব্রহ্মাণ্ডত সমস্তো আছয়
 জানিবাহা সমস্তয় ॥ ৩৫৩
 জিৰা পড়িমিত লোম মহন্তৰ
 শুনিয়েক নন্দৰাজ ।
 সেহি পড়িমিত ব্রহ্মাণ্ডৰ সংখ্যা
 কইলো আমি নাহি ৰাজ ॥
 বিশ্বৰ উপৰি বৈকুণ্ঠ আছয়
 জানা নন্দ নিবাসয় ।
 মোহৰ ইচ্ছায়ে নিৰ্গি আছো মণ্ডি
 বেদো কইবে নপাড়য় ॥ ৩৫৪

ভকতৰ স্থান কুযোগিবো নহে
জানানন্দ মহাসয় ।
বৈকুণ্ঠ উপড়ি গোলোক আছয়
সিতো স্থান নিবাসয় ॥
পঞ্চাসত কোটি যোজন উপবে
বৈকুণ্ঠৰ পৰা হয় ।
বায়ু আছে ধৰি নাহি জাক সৰি
সিতো স্থান নিবাসয় ॥ ৩৫৫
মোহোৰ ইচায়ে নিত্য কপ ধৰি
নিৰ্ম্মি আছে স্থান খান ।
অতিসয় বম্য পৰম বিচিত্র
নাহিকে বাৰ সমান ॥
শুনা সমাজিক কৃষ্ণ চৰিত্র
জন্ম কৰ্ম্ম মহন্তব ।
ব্রহ্মাণ্ড বচন আপুণ্ড আক্যান
অগনি যেন পাপব ॥ ৩৫৬
নিষ্কপট কৰি কৃষ্ণক স্মৰি
ভেজি অন্ত এৰ কাম ।
সমস্তোকে চাড়ি ভজিয়ে দৈত্যাৰি
মুখে বোলা বাম বাম ॥

ছবি

গোলোক বৰ্ণন ।

ভগৱন্ত নিগদতি শুনানন্দ মহামতি
গোলোক বৰ্ণন কথা সাৰ ।
আতিসয় বম্য স্থান যাত পৰে নাহি আন
উপমাকো নাহি কয় আৰ ॥ ৩৫৭
শত শৃঙ্গ গিৰিবৰে বেৰি আছে নিবন্তব
পুণ্ড বৃন্দাবন আছে তাত ।
বায়ব মণ্ডল নাম কুড়া স্থান অনুপাম
বিবজায়ি আছয় তপাত ॥

কোটি যোজন প্রস্তুে নিস্তাবতো সেহিমান
দীৰ্ঘে সত গুণ বিবজাব ।
বিবজাব দুই পাব হিৰাবত্তে জাতিস্কাব
মানিকে সোভিত আতিসাব ॥ ৩৫৮
অসংকাত মনিময় কৌন্তভ আছয় তয়
দুই পাবে গৃহ প্রকাশয় ।
বত্ন বিবচিত তাত গৃহ শোভে অসংকাত
অদভুত গড়ে বেছি ছয় ॥
পুষ্পবাৰি অসংকাত কামধেনু সবেতাত
কল্পবৃক্ষে শোভিয়া আছয় ।
পুষ্প সোভে পাৰিজাত অসংকাত আছে তাত
সৰোবৰ সবে প্রকাশয় ॥ ৩৫৯
পুষ্পবাৰি অসংকাত ফুলিপুষ্প আছে তাত
তিনি কোটি গৃহ প্রকাশয় ।
বায়ব মণ্ডল সাৰ বত্নময় গৃহতাৰ
গোপ গোপি বেঢ়িয়া আছয় ॥
বত্নব প্রদীপছয় তাতে শোভা কৰিছয়
পুষ্পসম্যা সমগ্নিত তাত ।
মন্দাৰ অসোক আদি আছয় অনেক বৃক্ষ
ফুলি আছে তাহাত সাখাত ॥ ৩৬০
সুগন্ধি চন্দন গন্ধে কস্তুরি কংকন সমে
আতিসয় কৰে স্তগন্ধিত ।
ধূপৰ সুবতি গন্ধে মান্য গনো তাতে সোভে
বত্নব দগ্ধৰ্ণ মনোনিত ॥
কুড়াৰ সমস্তে দ্রব্য তাম্বুল বাধিত জন্ম
মনে বাঞ্চা কবয় জাহাক ।
যাব জিবা বাঞ্চা বাই তাহাক তাহাতে পাই
নাহি সক্তি কৰিবে সংকাক ॥ ৩৬১
তিনি কোটি বাধা দাৰি সদায়ে থাকয় বাঞ্ছি
গারে সুন্ধ বত্ন আভৰণ ।
অগ্নি সুন্ধ বত্ন গন মুক্তাছয় বিতোপন
বায়ব মণ্ডলত গোপিগন ॥

নখমন্ত গজেন্দ্রব যলজানা গোপিকাৰ
বেষণান কৰিয়া আছেতাত ।
নবিন যৌৱন সতি আতিনয় কপৱতি
উপমা নাহিকে তাসম্বাৰ ॥ ৩৬২
ইন্দ্রব বিশ্বব সম বৰ্ত্তুল আকৃতি বম্য
বাসব মণ্ডল নিকপম ।
সদাৰত্নে নিৰ্ঘটিত দশ যোজনব পথ
অতিবম্য কস্তুৰি কুঙ্কুম ॥
সুগন্ধি ছন্দনছয় বম্যবাম আছেতয়
সুগঞ্জল ঘটেবে আবৃত ।
ফলপল্লৱেৰে যুত দধিলাজা আছে তাত
দুৰ্বাংকুৰ শ্ৰীফলে বঞ্জিত ॥ ৩৬৩
শ্ৰীবাম কন্দলিস্তম্ভ অসংখ্যাত মনোবম
পট সূত্ৰ তাহাত গ্ৰথিত ।
চন্দনে পল্লৱে যুত মালাৰ সমূহ তাত
ভূশনে কৰয় বিভূষিত ॥
বতনে বচিত বম্য সন্তশৃঙ্গ গিৰিবৰ
কোটিৰ যোজন উশ্বতত ।
কোটি সূৰ্য্য নোহেসমে গিৰিবৰ নিকপম
কিকটিবো তান গুণ যত ॥ ৩৬৪
তাৰ দশ গুণ মানে দৌৰ্ঘেজানা গিৰিবড়
প্ৰস্তু হোৱে কোটিৰ পঞ্চাৰ ।
সন্ত শৃঙ্গ গিৰিবড় বেঢ়ি আছে গোলোকড়
মনোহৰ গড়ৰ আভাৰ ॥
তাহাৰ উপৰি বম্য বৃন্দাবন অনুপাম
ছন্দনৰ বৃক্ষ অসংখ্যাত ।
কল্প বৃক্ষ আদি কৰি ফলে পুষ্পে ভৰি পুৰি
কাম ধেনু গনো আছে তাত ॥ ৩৬৫
কুড়া সৰোবৰ তাত পুষ্প বাৰি অসংখ্যাত
বম্য বত্ন মন্দিৰে সোভয় ।
বাধা কুষ্ম কুড়া স্থান জাবসম নাহি আন
অসংখ্যাত গোপিকা বাথয় ॥

বাতুল আকাৰ স্থান তিনি লক্ষ যোজনব
শুললিত নাদ কোকিলৰ ।
কোকিল সহিতে তাত গুৰ্জোঁ সৰ্বে অসংখ্যাত
অসংখ্য আছয় মধুকৰ ॥ ৩৬৬
সেহি বৃন্দাবনে বম্য আছয় অক্ষয় বট
যোজন সহস্ৰ উৰ্দ্ধ হয় ।
পথালিয়ে ছাৰিগুন বাখি থাকে গোপিগন
সৰ্ব্ব বাধা ফলক দিয়য় ॥
তিনি লক্ষ দাৰি গনে কুড়াকৰে বঙ্গ মনে
আবৰিয়া বটৰ তলত ।
বিৰজাবহয় কাছে সুষিতল বাৰ বায়ু
গোপিগনে কুড়য় জলত ॥ ৩৬৭
অসংখ্যাত গোপিসমে বৃন্দাবন বিষয়ত
বাধা দেবি কুড়াক কৰয় ।
সেহি বাধাযানা সাৰ সুদামাৰ সাপে পুত্ৰ
বৃক ভানু সূত হয় ছয় ॥
প্ৰানভো অধিক পূয়া অধি দেবী জানামোৰ
ব্ৰহ্মাদিয়ে যাহাক পুজয় ।
ব্ৰহ্মা আদি দেৱগন যুনিব্ৰ সিদ্ধেন্দ্ৰ যত
কায়কক্ষে জাহাক সেবয় ॥ ৩৬৮
সিদ্ধিগুন বল বুদ্ধি জ্ঞান যোগ বিদ্যা কৰি
সমস্তে প্ৰকাৰে পূজা হয় ।
মোহোৰ শব্দৰ বাধা জানিবাহা মহাসয়
তৃজগতে বন্দিয়া থাকয় ॥
ব্ৰহ্মাণ্ডৰ সমিপত ব্ৰহ্মাণ্ড বৰ্ণনা কথা
কহিলো তোমাত নন্দবাঈ ।
পুত্ৰবাপি মণ্ডি পিতৃ কহিবোহো কিবা কথা
শুনিবাক তযুশ্ৰদ্ধা জাই ॥ ৩৬৯
ব্ৰহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ মহা পুৰাণৰ কথা
নন্দ কুষ্ম সম্বাদতে সাৰ ।
চতুৰ অধিক আশী অধ্যায়ৰে মনোবম
শুনিহৰে পাতোক নিস্তাৰ ॥

দ্বিজ বলো বামে বোলে মোর মন নাথায়ণে
 থাকিবোহা সদায়ে সুমৰি ।
 এহি কৃপা দিন বন্ধু কবা কৃপা মোকসিদ্ধ
 সদায়ে বলিয়ো বাম হৰি ॥ ৩৭০

ভক্ষ্য-ভক্ষ্য দ্রব্য বর্ণণ ।

পদ ।

নন্দ নিগদতি প্রভু দেব দামোদর ।
 ভক্ষ্যভক্ষ্য কহিয়োক চাৰিয়ো বর্নব ॥
 সমস্তে প্রানির বাপু বিপাক কর্যব ।
 কহিয়োক মহাভাগ দেব দামোদর ॥ ৩৭১
 ভগবন্ত বদতিযে ভক্ষ্যভক্ষ্য যত ।
 চাৰিয়ো বর্নক কহো শুনিয়ো সাম্প্রত ॥
 বেদব বচন নন্দ শুনা মহাশয় ।
 সারধানে শুনিয়োক কহিবো নির্যয় ॥ ৩৭২
 লোহাব পাত্ৰত পান নকৰিয়ো আষ ।
 ভ্রুকে দ্রব্য মধুগুৰ নাৰিকল বষ ॥
 সিদ্ধ অন্ন ব্যঞ্জনাদি কলমূল যত ।
 সমস্তে অভক্ষ্য মুনি গনেন সম্মত ॥ ৩৭৩
 দুগ্ধ অন্ন সোবিবক অভক্ষ্য নিশ্চয় ।
 ব্রহ্মাৰো সম্মত জানিবাহা মহাসয় ॥
 নাৰিকল জলকাংস্য পাত্ৰত নিশ্চয় ।
 তাম্র পাত্ৰ স্থিত মধু অপেয়া হোরয় ॥ ৩৭৪
 তাম্র পাত্ৰ স্থিত গব্য নিসিদ্ধ হোরয় ।
 ঘৃতক বর্জিয়া গবর মত্ৰ সম হয় ॥
 তাম্র পাত্ৰ স্থিত পান কবে পায়সক ।
 ভোজন কৰয় যিতো উশুকে ঘৃতক ॥ ৩৭৫
 দুগ্ধ সমে লোহনক কৰয় ভোজন ।
 সত্যে সিতো জনে কবে গোমাংস ভোজন ॥

মধু মিশ্র লবনকো অভক্ষ্য হোরয় ।
 ঘৃত তৈল্য গুড় মিশ্র অভক্ষ্য নিশ্চয় ॥ ৩৭৬
 আদায়ে সহিতে গুৰ অভক্ষ্য হোরয় ।
 পিণ্ড শেব জলকো অভক্ষ্য মহাসয় ॥
 মাঘমাসে মূলকক মৃত্তিকা শয়নে ।
 শিষ্টে জনে ত্যাগ কবে বেদব বচনে ॥ ৩৭৭
 ছুইবার ভোজন নিসিদ্ধ দিবসত ।
 নিসিদ্ধ হোরয় জানা সক্ষ্যাব কালত ॥
 বাত্ৰি শেষ প্রহরত কৰিবক ত্যাগ ।
 অশুচি অন্নক তেজিবক মহাভাগ ॥ ৩৭৮
 পানীয় পায়স ছন্ন ঘৃত লবনক ।
 লবনিত ক্ষিৰ মধু স্বস্তিক তক্রক ॥
 পৃষ্টব্যে পড়াহন্তে গ্রহন কৰয় ।
 গো মাংস সদৃশ সিতো অভক্ষ্য হোরয় ॥ ৩৭৯
 কপৰ পাত্ৰত কর্পূরক যিতো খাউ ।
 সেহি কর্পূরক জানা নিসিদ্ধ হোরয় ॥
 অন্ন পরিবেসনক বিজনে কৰয় ।
 অন্তে পৃষ্ট ভৈলে অন্ন অভক্ষ্য নিশ্চয় ॥ ৩৮০
 নৈ নগৰ ববাহ মহিষ সর্প ছয় ।
 মার্জার শৃগাল উট গর্দভ বিহয় ॥
 সংহ ব্রাহ্ম কুকুৰ জিবা মাংস ছয় ।
 সদায়ে মনুষ্য মাংস অভক্ষ্য হোরয় ॥ ৩৮১
 শুদ্ধ ঘৰিআল জলজন্তুর মধাত ।
 মণ্ডুক কোকোৰা কেচু আদি কৰি যত ॥
 গোব মাংস ছন্নবি পশুর মাংস ছয় ।
 চাৰিয়ো জাতিব সবে অভক্ষ্য নিশ্চয় ॥ ৩৮২
 হস্তি ঘোৰা মনুষ্য জিবা মাংস হয় ।
 অভক্ষ্য তাহানো মাংস তেজিবে নিশ্চয় ॥
 লোকে বেদ নিসিদ্ধ কৰয় মাংস ঘাব ।
 তাহাকো তেজিব নবে কৰিয়া বিচার ॥ ৩৮৩
 ডাহ মহ মাথি পিপিলিকা পোক ছয় ।
 অভক্ষ্য জানিয়া বর্জিবক নব ছয় ॥

বানৰ ভালুক সবভব মাংস ছয় ।
 যুগ নাতি তাৰ মাংস অভক্ষ্য নিশ্চয় ॥ ৩৮৪
 দধি দুগ্ধ যুত তক্ৰ জানা মতিবৰ ।
 স্বস্তিকো অভক্ষ্য নবনিত ব্ৰাহ্মনৰ ॥
 উচ্ছেদ্য মাংস দুগ্ধ আদি কৰি যত ।
 চাৰি জাতি নভক্ষিব বেদৰ সম্মত ॥ ৩৮৫
 বৰি বাসৰত আদ্রকক মহাসয় ।
 চাৰি জাতি বৰ্জিবেক অভক্ষ্য নিশ্চয় ॥
 পৰ্যাসিত জল অন্ন দুগ্ধ ব্ৰাহ্মনৰ ।
 নকৰিব ভক্ষ্য নজানিবা ব্ৰহ্মেশ্বৰ ॥ ৩৮৬
 চাৰি জাতি অবিচাৰ অন্নক নিশ্চয় ।
 নুভুঞ্জিব সুৰাতুল্য জানা মহাসয় ॥
 গো মাংসতো কৰি চাৰ অবিচাৰ অন্ন ।
 কদাচিতো নুভুঞ্জিব ব্ৰাহ্মন সজ্জন ॥ ৩৮৭
 যদি ভুঞ্জি তাৰ দেৱ পিতৃৰ পূজন ।
 সমস্তে নিষ্ফল হোৱে জানা তপোধন ॥
 ব্ৰাহ্মন বৈষ্মবে মৎস্য মাংস নুভুঞ্জিব ।
 অন্য জনে পাক্ষ পৰ্ব সদায়ে তেজিব ॥ ৩৮৮
 দেৱ পিতৃ অৱশিষ্ট মৎস্য মাংস ছয় ।
 ভুঞ্জিবেক চাৰি জাতি দোস নাহিকয় ॥
 পক্ষপাক্ষ সমস্তে তেজিব মাংস ছয় ।
 ব্ৰাহ্মনক দিলে মাংস পবিত্ৰ হৱয় ॥ ৩৮৯
 অসংস্কৃত তৈল লবনযে যদি হয় ।
 তাহাক তেজিবে শিষ্টে কৰিবা সংসয় ॥
 অগ্নিত সংস্কৃত তৈল ব্যঞ্জন লবন ।
 সমস্তে ভুঞ্জোক তাক পবিত্ৰ কৰন ॥ ৩৯০
 একহাতে যুত তৈল জিজনে গানয় ।
 সেহি যুত জানা সিতো অভক্ষ্য হৱয় ॥
 কৃমি যুক্ত যিতো দ্ৰব্য দেখে যিতো হয় ।
 ব্ৰাহ্মনে বৈষ্মবে সদা অভক্ষ্য হোৱয় ॥ ৩৯১
 যতি ব্ৰহ্মচাৰী ভক্তে হৰিক নেদিয়া ।
 কদাচিতো নুভুঞ্জিব অভক্ষ্য জানিয়া ॥

পিপিলিকা মধুমিশ্ৰ গব্য গুব ছয় ।
 জিবা আনো দ্ৰব্য পিপিলিকা মিশ্ৰ হয় ॥ ৩৯২
 অভক্ষ্য জানিয়া তেজিবাক মহাসয় ।
 বেদ সাস্ত্ৰ গনে আক কহিয়া আছয় ॥
 পক্ষি ভক্ষ্য কট ভক্ষ্য দুগ্ধ ফল ছয় ।
 কাক ভক্ষ্য সমস্তে অভক্ষ্য মহাসয় ॥ ৩৯৩
 যুত পক্ষ তৈল পক্ষ শিষ্টে অন্ন ছয় ।
 সুদ্রৰ সকৃত তৈলে অভক্ষ্য নিশ্চয় ॥
 সুদ্র ভৰ্ত্ত পিষ্টককো অভক্ষ্য হোৱয় ।
 অন্নজল অস্ত্ৰিবে তেজিব নিছয় ॥ ৩৯৪
 অনৌচৰ পৰদিনে শুদ্ধ যেন হয় ।
 সাস্ত্ৰৰ নিষিদ্ধ যিতো তেজিবে লাগয় ॥
 জ্ঞাৰ জ্ঞানে ভক্ষ্যভক্ষ্য কহিলো তোমাত ।
 কৰ্ম্য বিপাকক ময়ি কহিবো সাক্ষাত ॥ ৩৯৫
 ক্ৰমে চাৰিবেদে কহি আছে চাৰিমত ।
 সবাৰে সাৰাংস মট কহো স্বৰূপত ।
 পৰম দুষ্কৰ মত সমস্তে বেদৰ ॥ ৩৯৬
 তোমাৰ আগত কাহা শুন্য আতপৰ ॥
 ভোগ বিনে কৰ্ম্যজানা নুহি কয় কয় ।
 শত কোটি কল্প মানে তাতো নুগুছয় ॥ ৩৯৭
 সুভাসুভ কৰ্ম্যফল জানা মহাসয় ।
 অৱশ্যে ভুঞ্জিবে লাগে নাহিক সংসয় ॥
 দেৱ ভীৰ্থ কাৰ কৃত ক্ৰেশ গুৰুতৰ ।
 ক্লিষ্ট সত্ৰাৰ্য্য হৰে জানা মনুষ্যৰ ॥ ৩৯৮
 প্ৰায়চিত্ত আছৰিবে নন্দ মহাসয় ।
 মোত পৰামৃঢ় তৈলে নিষ্পাপ নহয় ॥
 যদি সৰো সুৰা ভাণ্ড সুদ্ধি নকৰয় ।
 সেহিমতে প্ৰায় চিত্ত বিমুখ জি হয় ॥ ৩৯৯
 সুৰাৰ ভাণ্ডক যদি পথালে নদিত ।
 তথাপি পাত্ৰৰ সুদ্ধি নহে কদাচিত ॥
 প্ৰায়চিত্ত পুণ্য নহে সুদ্ধি মনুষ্যৰ ।
 দান যোগ পুণ্য ছয় আবস্ত কৰ্ম্যৰ ॥ ৪০০

সুভা সুভ কৰ্ম ছয় মনুষ্যে কৰয়।
 ভোগ বিনে কদাছিতো তাৰ নাহি ক্ষয় ॥
 ভোগ কৰি সুদ্ধি হৰে পাপৰ পুনৰ।
 তেবেসে মুকুতি হয়ে জানা মনুষ্যৰ ॥ ৪০১
 মুকুত কৰ্মৰে নষ্ট দুষ্কৃত নোহয়।
 দুষ্কৃতৰে মুকুতকো নষ্ট নকৰয় ॥
 যজ্ঞ তপ অন্ন সম ব্রত দান বত।
 তিৰ্থ স্নান মহা দান কৰয় সতত ॥ ৪০২
 নিয়ম সংযম যপ ভূমি প্রদক্ষিন।
 উপদেশ নৰে কৰে পুৰাণ শ্রৱণ ॥
 গুৰুক পূজয় দেৱতীক পূজাকৰে।
 তিৰ্থক পূজয় নিতে স্বধৰ্ম্ম আছৰে ॥ ৪০৩
 ব্রাহ্মনক সুদ্ধ ভাৱে কৰয় পূজন।
 সৰ্বাত্তে বিসেষ বিপ্র কৰায়ে ভোজন ॥
 জিবা জবা দিয়ে সুদ্ধে ব্রাহ্মনক লাগি।
 তাক পূৰ্ণৰূপে পাই সিতো মহাভাগি ॥ ৪০৪
 বিজকপ তাৰ দান জানা মহাসয়।
 ক্ষেত্ৰকপ ব্রাহ্মনক বুজিবা নিশ্চয় ॥
 এহিসৰ কৰ্ম্ম কৰি স্বৰ্গক লভয়।
 কৰ্ম্মৰে মোখাক জানা পিতৃ নপারয় ॥ ৪০৫
 সকাম কৰিয়া যদি মোহোক সেৱয়।
 সেহি সেৱনতো মুকুতিক নপারয় ॥
 মুকুত কৰ্ম্মক কৰি স্বৰ্গে চলি জাই।
 দুষ্কৃতি কৰ্ম্মৰে নৰকত লৱে ঠাই ॥ ৪০৬
 দুষ্কৃত কৰ্ম্মৰে দেহে ব্যাধি হোৱে জাত।
 কুছিত জোনিত জন্ম ধৰয় সাক্ষাত ॥
 কুৎসিত যোনিত পুনু পুনু জন্ম হয়।
 পৰে দ্বিজ ঘৰে জন্মি সিদ্ধিক লভয় ॥ ৪০৭
 ব্রাহ্মনৰ গোষে যিতো জানিয়া মাৰয়।
 উপপাতক যে নাম তাহাৰ হোৱয় ॥
 দন্দ শূক নৰকক সিদ্ধনে লভয়।
 গোৰ লোম সম বৰ্ষ ভূজিবে লাগয় ॥ ৪০৮

মহা সৰ্প গনে তাক সদায়ে ভূজয়।
 বিস জালে সিতো পাপি মাৰিয়া জিৱয় ॥
 ক্ষুধা তৃষ্ণা তুচ্ছ ছয়া সদায়ে থাকয়।
 নিবাহাৰ কৃষোদৰে বাখিত হোৱয় ॥ ৪০৯
 গোৰ লোম সম বৰ্ষ নৰক ভূজয়।
 দন্দ শূক হস্তে সিতো পৰতো উঠয়।
 গোৰ লোম সম বৰ্ষ গোৰত জন্ময় ॥
 ভাত পাছে কুষ্ঠ যুক্ত চাণ্ডাল হোৱয় ॥ ৪১০
 লক্ষ বৰ্ষ চাণ্ডালৰ গৰ্ভত জন্ময় ॥
 ভাত পাছে কুষ্ঠ যুক্ত ব্রাহ্মণ হোৱয়।
 ব্রাহ্মণ লক্ষেক সিতো ভোজন কৰাই ॥
 ব্যাধি সূচ্য সূচি তেবে হোৱে নন্দৰাই ॥ ৪১১
 অজ্ঞানত অৰ্দ্ধকাল ভূজিবে লাগয়।
 বিপ্রৰ বৰ্ষৰ অৰ্দ্ধ ক্ষেত্ৰৰে ভূজয় ॥
 ক্ষেত্ৰয়ৰ অৰ্দ্ধ বৰ্ষ বসোৱো ভূজয়।
 তাৰ অৰ্দ্ধ কাল শুদে ভূজিবে লাগয় ॥ ৪১২
 গো বধ পাপ চাড়ি জাতিৰ নিশ্চয়
 অনুক্ৰমে ভূজায় নাতিকে সংসয় ॥
 কিকিঁত পাপৰ সেৱ বোগাদি হৰয়।
 তাক ভূজি প্ৰয়চিত্ত সুদ্ধিক লভয় ॥ ৪১৩
 অনুক্ৰমে চতুৰ্থ পাপৰ ভাগ হয়।
 তাহাকো ভূজিবে লাগে নাহিকে সংসয়।
 ব্রাহ্মণৰ গৰু চয় ইতৰে মাৰয়।
 চাৰি গুণ সেহি পাপ ভূজিবে লাগয় ॥ ৪১৪
 ব্রাহ্মণ ক্ষেত্ৰিয় বৈশ্য শূদ্ৰ জিবা হয় ॥
 ব্রহ্ম বধ পাপ ভোগ কৰিয়া ভূজয় ॥
 জ্ঞানতো সম্পূৰ্ণ পাপ অৰ্দ্ধ অজ্ঞানত।
 প্ৰায়চিত্ত নৰকৰো হৰে সেহি মত ॥ ৪১৫
 পাপ কৰ্ম্মে পুনু পুনু জানা জন্ম হয় ॥
 ব্যাধিৰ সন্তায় পাপ নাহিকে সংসয়।
 গোবধি জত বৰ্ষ গোৰ নৰক ভূজয় ॥
 অতমান বৰ্ষ গোৰ গৰ্ভত জন্ময় ॥ ৪১৬

ভাৰ চাৰি গুন বৰ্ষ ব্রাহ্ম বধি জিতো ।
 বিস্তা পোক ছয়া থাকে জানিবাহা সিতো ॥
 সেহি চাৰিগুন বৰ্ষ য়েচত জন্ময় ।
 পাছে চাৰিগুন বৰ্ষ অৰ্দ্ধ বিপ্র হয় ॥ ৪১৭
 চাৰি লক্ষ ব্রাহ্মনক ভোগন কৰায়ি ।
 সিন্ধিক লভয় সিতো জানা নন্দ বায়ি ॥
 স্ত্রী বধ পাপ চাৰি জাতি আচৰয় ।
 অতি পাতেকক জানা তাহাৰ হোৱয় ॥ ৪১৮
 তিৰি লোম সম বৰ্ষ নবকে থাকয় ।
 কাল সূত্ৰ নাম নৰ্ক সি পাপি ভুঞ্জয় ॥
 নিমাতাৰ কুসোদৰে হোৱয় বাঁথিত ।
 তাক কৃমি গনে তাক কৰয় ভক্ষিত ॥ ৪১৯
 তাত পাছে স্ত্রীলোম সমান বৰিস ।
 পোক ছয়া থাকে দু পাৰে আসন্নস ॥
 তাত পাছে সূত্ৰ গৰ্ভে জনম ধৰয় ।
 সেহি কৰ্ম্মে জন্মা ৰোগ তাহাৰো হোৱয় ॥ ৪২০
 সতেক বৎসৰ সিতো যক্ষ ৰোগি হয় ।
 বিপ্রৰ লক্ষক ভুঞ্জায় সূক্ষিক লভয় ॥
 তাত পাছে সুধি ছও ব্রাহ্মন হোৱয় ।
 কিচোকাল অৱসেস ৰোগৰ থাকয় ॥ ৪২১
 তপস্তা নিৰিত দ্বিজ সদায়ে হোৱয় ।
 সন্নদানে সমূলপেৰ্ণ দ্বিজৰ গুচয় ॥
 গৰ্ভে হৰ্ত্তা মহা পাপি জানা নন্দবাই ।
 সূচি মুখ নবকক সিতো চলি জায় ॥ ৪২২
 সত বৰ্ষ ৫০০ সন্ত্ৰে কৰয় পিড়িত ।
 তাত পাছে বৰ্ষসত ঘোটক যোনিত ॥
 তাত পাছে বৈশ্ব গৰ্ভে সিতো পাপি জাত ।
 সেহি কৰ্ম্মে সত্ৰ ৰোগ হোৱয় সাফাত ॥ ৪২৩
 বৰ্ষচয় ৰোগতাৰ সৰিবে হোৱয় ।
 স্বৰ্ণ দানে সূচি ছয়া ৰোগ নষ্ট হয় ॥
 তাত পাছে সম্বকুলে জনম ধৰয় ।
 নিবাধি ব্রাহ্মন ছয়া সূচিক লভয় ॥ ৪২৪

ব্রাহ্মনে বধয় যদি ক্ষেত্ৰৰ জনক ।
 বন বিনে ক্ষেত্ৰিয়ে বধয় ক্ষেত্ৰাৱক ॥
 তপ্ত সুল নামে নৰ্ক সিপাপি ভুঞ্জয় ।
 বৎসৰ সহস্ৰ সিতো ভুঞ্জিয়া থাকয় ॥ ৪২৫
 লোহা ভাঙ্গে তপ্ত তৈল্য তাহাক ভাজয় ।
 বেদনায়ে আৰ্ত্তনাদ কৰিয়া কান্দয় ॥
 তাত পাছে মন্ত্ৰগজ হৰে বয় সত ।
 তাত পাছে সূত্ৰ জন্ম ধৰয় লোকত ॥ ৪২৬
 মল মুত্ৰ দ্বাবে তেজ হোৱয় বেকত ।
 বক্তৰ বিকাৰে থাকে জানা বৰ্ষসত ॥
 গজদানে সিতো ব্যাধি বিমুক্ত হয় ।
 তাত পাছে সূত্ৰ ছয়া দ্বিজত জন্ময় ॥ ৪২৭
 বৈশ্ব বধে বৈশ্বকজে সূত্ৰয়ো বৈশ্বক ।
 বৈশ্বয়ো বধয় সূত্ৰ সমান পাতেক ॥
 ক্রিমি কুণ্ড নবকক জাই সিতোজন ।
 সত বৰ্ষ নৰ্ক ভুঞ্জোঁ পাপৰ কাৰন ॥ ৪২৮
 ক্রিমি সবে সিতো নৰ্ক তাহাক ভুঞ্জয় ।
 তাত পাছে কিৰাতত তাৰ জন্ম হয় ॥
 ক্রিমি ব্যাধি জাত হৰে কিৰাত দেহাত ।
 সত বৰ্ষ ভুঞ্জোঁ দুখ পাৰে নানাগত ॥ ৪২৯
 তাত পাছে ব্রাহ্মনৰ গৰ্ভে জাত হয় ।
 দেহত মন্দাণি ভুঞ্জিবাক নপাবয় ॥
 দুৰ্বল সৰিৰ জানা দেহ কুৰোধৰ ।
 জনম ৰূপৰ নানা বৈশ্ব ব্রাহ্মনৰ ॥ ৪৩০
 চয় বৰ্ষ পৰ্য্যন্তে দুখৰ নাহি পাব ।
 তিৰ্থ অশ্ব দানে কৰে ব্যাধিৰ নিস্তাৰ ॥
 দেহত গ্ৰহনী ৰোগ পুৰিস কৰয় ।
 অশ্বদানে ব্রাহ্মনক সূক্ষিক লভয় ॥ ৪৩১
 ব্রাহ্মনেয়ো কাম কৰি সূত্ৰক বধয় ।
 গায়ত্ৰিৰ লক্ষ জপে সূক্ষিক লভয় ॥
 অজ্ঞানত তাৰ অৰ্দ্ধ জপ আচৰিব ।
 বৈশ্ব বধ নবকক নহৈবা ভুঞ্জিব ॥ ৪৩২

ব্রাহ্মণাদি চাৰি জাতি কুকুৰ মাৰয় ।
 সত বৰ্ষ বৌ বৌয়া নবক ভুঞ্জায় ॥ ৪৩৩
 তাত পাছে সিতো জন কুকুৰ হৰয় ।
 সোড়স বৎসৰ থাকি বিপ্রত জন্ময় ॥ ৪৩৪
 বিপ্রজন্মে তাৰ জানা স্মৃতিক লভয় ।
 পূৰ্ব পাপে ব্রাহ্মণক কুকুৰে খায় ॥
 গঙ্গা স্নান স্নান দানে স্মৃতি জানা হয় ।
 প্রাক্তন কৰ্ম্মক কোনে কবিবেক ক্ষয় ॥ ৪৩৫
 চাড়ি জাতি মাৰ্ঘ্যাবক যদিবা মাৰয় ।
 গঙ্গা স্নান কৰি সিতো স্মৃতিক লভয় ॥
 চপল নয়ন ব্রাহ্মণক দান কৰি ।
 তেবেসে পাতোক হন্তে সিজন নিস্তৰি ॥ ৪৩৬
 ব্রাহ্মণাদি চাৰি জাতি সপ্তক মাৰয় ।
 অসি পত্ৰ নবকক সি পাপি ভুঞ্জয় ॥
 তিখখু ধাব অসি পত্ৰে তাহাক ছেদয় ।
 সতবৰ্ষ নবকক সি পাপি ভুঞ্জয় ॥ ৪৩৭
 তাত পাছে পঞ্চ বৰ্ষ সপ্তত জন্ময় ।
 তাৰন কৰয় নব পিড়াত মৰয় ॥
 তাত পাছে মনুষ্যত জন্ম ধৰয় ।
 সেই পাপে জব যুক্ত দুৰ্বল হোৱয় ॥ ৪৩৮
 পঞ্চ বৰ্ষ জব বোগ ভুঞ্জিয়া থাকয় ।
 তাত পাছে সেই নব বিমুক্ত হয় ।
 চাড়ি জাতি গজ অশ্ব জিপুন ধৰয় ॥
 দশবৰ্ষ মুহুৰ্ত্ত নবক ভুঞ্জয় ।
 তাত পাছে সিতো পাপি হৰে গজ হয় ॥ ৪৩৯
 গজ অশ্ব ছয়া থাকে বিংশতি বৎসৰ ।
 ভোগ কৰি তাত পাছে হোৱে সিতো নব ॥
 হান্ধকাড়ি ব্যাধিযুক্ত সিতো নব হয় ।
 বজ্জতৰ দানে সিতো নিৰ্য্যাধি হৰয় ॥ ৪৪০
 ব্রাহ্মণ সতোক ভুঞ্জাই সিতো স্মৃতিক হয় ।
 তেবেসে পাপৰ মূল সমূলে শুচয় ॥
 খুদ্র জন্তু বধে খুদ্র জন্তু সিতো হয় ।

বৰ্ষ সত জন্তু ছয়া নিকাৰ ভুঞ্জয় ॥ ৪৪১
 তাত পাছে সৰ্প ছয়া সূদ্রত জন্ময় ।
 বজ্জতৰ দানে স্মৃতিক তাহাৰ হোৱয় ॥
 উচ্চৈশ্ৱৰ্য্য অশ্ব চাড়ি জাতি বধ কৰে ।
 ব্রহ্মবধ চতুৰ্থৰ ভাগ পাৰে নৰে ॥ ৪৪২
 অসিপত্ৰ নবকক সি জনে ভুঞ্জয় ।
 স্মৃতিক্ষ কন্তেবে সিতো চেদিত হোৱয় ॥
 দিবা নিশা তাক অস্ত্ৰ কৰয় চেদন ।
 বৰ্ষ সত জাতনা ভুঞ্জয় সিকাৰণ ॥ ৪৪৩
 তাত পাছে বৃক্ষ হোৱে সাখা নাহিকয় ।
 লক্ষ বৰ্ষ বৃক্ষ ছয়া সিপাপী থাকয় ॥
 তাতপাছে ব্যাধি যুক্ত সিতো সূদ্র হয় ।
 চৈৰ্নঅশ্ব ছয়া সিতো নিকাৰ ভুঞ্জয় ॥ ৪৪৪
 জিৱন পৰ্য্যন্তে সিতো ভুঞ্জয় নিকাৰ ।
 তাতপাছে বিপ্র জন্ম ধৰে পুনৰ্ব্বাব ॥
 এন ব্যাধি হোৱে গাৱে স্নান কৰি দান ।
 সনস্তে পাতোক তাৰ হোৱয় নিৰ্য্যান ॥ ৪৪৫
 মিচা সাখি হোৱে যিতো যুক্ত বিকয় ।
 অধিতিক বধে জিতো বিশ্বাস ঘাতয় ॥
 মিত্ৰক হনন কৰে বিপ্র ধন হৰে ।
 সূদ্রৰ সবক দহে সূদ্র শ্রান্ত কৰে ॥ ৪৪৬
 সূপকাৰ কৰ্ম্ম কৰে ব্রাহ্মণে সূদ্রৰ ।
 বৃষক বাহয় সূদ্রে জানা ব্রহ্মেশ্বৰ ॥
 জাতি পাতেকিয়ো নাস জানা মহাবল ।
 আক দুই জাতি পাপি ধাৱক দেৱল ॥ ৪৪৭
 কুস্তিপাক নবকক সনস্তে চলয় ।
 সহস্র বৎসৰ সিতো নবক ভুঞ্জয় ॥
 তাত তপ্ত তৈলে তাক সদায় পোড়য় ।
 সপ্তৰ্ব আকাৰ জন্তু তাহাক ভক্ষয় ॥ ৪৪৮
 দিবা নিশা সিতো পাপি কৰয় ক্ৰন্দন ।
 নানা দুখ চয় ভুঞ্জি থাকে অনুক্ষন ॥
 কোটিৰ সহস্র সিতো গৃধত জন্ময় ।

তাত পাছে সত জন্ম ববাহত হয় ॥ ৪৪৮
 সত জন্ম হবে তাব কুকুৰ দেহত ।
 তাত পাছে জন্মধৰে সুদ্রব গৰ্ভত ॥
 মহাগ্নি দেহত হৰে জ্বৰ আতিসয় ।
 পঞ্চাস ববিস সিতো বোগক ভুঞ্জয় ॥ ৪৪৯
 সুবৰ্ণৰ সত পাল দিয়া সিতো নব ।
 নিশ্বয় হরয় স্কন্ধ জ্ঞান ব্রহ্মেশ্বর ॥
 বস্ত্র সব্য দিবা মুক্তা বজ্রত হবয় ।
 জিতো নবে ভুঞ্জি দ্রব্য চোবক কবয় ॥ ৪৫০
 সতবা বাসষ্টি কুণ্ড নবক ভুঞ্জয় ।
 বৎসব সহশ্র পাছে বক জাতি হয় ॥
 তাত পাছে সিতো হোরে সুদ্র গৰ্ভে জাত ।
 সত বস' কুষ্ট ব্যাধি হৰে তাব গাত ॥ ৪৫১
 সেহি পাপে তাব গারে গনিয়া থাকয় ।
 তাত পাছে ব্রাহ্মণত তাব জন্ম হয় ॥
 সেহি দেহে অরসেসে কুষ্ঠব থাকয় ।
 চপল স্বৰ্ণৰ দানে নিব্যাধি হোরয় ॥ ৪৫২
 আনি কষ্টি জল নিয়ে কন চোব কবে ।
 নিল দ্রব্য চুড়ি কৰি নিয়ে জিতো নবে ॥
 সতেক বৎসব মানে পক্ষিত জন্ময় ।
 ভাবত ভূমিত কৃষ্ণ বস' সুদ্র হয় ॥ ৪৫৩
 তাত পাছে ব্রাহ্মণত জন্ম ধবয় ।
 সেহি জন্মে অধিক কুব্রাহ্মণব হয় ॥
 পুনৰপি বিপ্র জন্ম ধবয় সিজন ।
 বিপ্রক ভুঞ্জাই কবে পাতেক নির্ধান ॥ ৪৫৪
 গন্ধ দ্রব্য জিতো জনে চোবক কবয় ।
 নিশ্বজে পশুত জন্ম তাহাব হোরয় ॥
 জাব অণ্ড কোষ সদা সুগন্ধ বহয় ।
 তাব নাম কস্তুরি জানিবা মহাসয় ॥ ৪৫৫
 সেহি মৃগ গৰ্ভে সাত জনম ধবয় ।
 তাত পাছে গন্ধক মৃগত জন্ম হয় ॥
 এক জন্ম ধৰি পাছে সুদ্রত জন্ময় ।

গলে কুষ্ঠ পাপ চিহ্ন তাহাব হোরয় ॥ ৪৫৬
 বোগ অরসেস কুবু হোরয় ব্রাহ্মণ ।
 শ্মান পান চয় দানে বোগ বিমোচন ॥
 ধান জিতো জনে চুৰি কৰিয়া নিরয় ।
 জিতো জনে শ্মান অপহরণ কবয় ॥ ৪৫৭
 দেহে কুষ্ট হোরে সিতো পতিত হোরয় ।
 শ্মান দান প্রতি গ্রাহি জিপুৰু হোরয় ॥
 বিষ্ঠা কুণ্ড নবকক সিপুৰু চলয় ।
 দিবা নিশা সত বস' পুৰিন ভুঞ্জয় ॥
 বক্তদোষ ব্যাধি যুক্ত পাছে সুদ্র হয় ॥ ৪৫৮
 সেহি জন্মে পাতেক ভুঞ্জয় নিবস্তব ।
 পুনৰপি জন্ম ধবে ঘবে ব্রাহ্মণব ॥
 ব্যাধি সেন বক্ত দোষ হৰে ব্রাহ্মণব ।
 স্বৰ্ণ দানে স্কন্ধি হৰে সিতো পাতেকব ॥ ৪৫৯
 চাৰিজাতি অগম্যা গমন আচবয় ।
 পূৰ্ব উক্ত বোধে নবক তাব হয় ॥
 কুস্তিপাক মহাঘোৰ দেখি লাগে ভয় ।
 অসংখ্যাত বস' পাপি নবক ভুঞ্জয় ॥ ৪৬০
 তাত পাছে বেষ্টাব যোনিত কিট লই ।
 সহশ্র বৎসব নক' সিপাপি ভুঞ্জই ॥
 তাত পাছে বিষ্ঠা পোক লক্ষ বস' হয় ।
 তাত পাছে পশুগৰ্ভে জন্মিবে লাগয় ॥ ৪৬১
 তাত পাছে খুদ্র জন্তু সমস্তে হোরয় ।
 নানা দুখ ভুঞ্জি সিতো মৰি উপজয় ।
 তাত পাছে স্নেহ জাতি সিপাপি হোরয় ।
 তাত পাছে অধম সুদ্রত জাত হয় ॥ ৪৬২
 তাত পাছে জন্ম ধবে ব্রাহ্মণব ঘবে ।
 ব্যাধিযুক্ত সপুসংক হৰে সিতো নবে ॥
 পুনৰপি সিতো পাপি ব্রাহ্মণ হোরয় ।
 তির্থক ভ্রমণে স্কন্ধি ক্রমে তাব হয় ॥ ৪৬৩
 পাপ ফলে সিতো জন বল হিন হয় ।
 বিপ্রব লক্ষক ভুঞ্জাই পুত্রকো লভয় ॥

মহাক্রোধ রূপ জিতো মনুষ্য হোরয়।

সাত জন্ম গর্ভভত সিপুত্র জন্ময় ॥ ৪৬৪

সদায় কলহ কবি জিজনে থাকয়।

সত জন্ম বায়সত সিজনে ধবয় ॥

সালগ্রাম প্রতি গ্রহ জিজনে কবয়।

কাল মূত্র নবকক সিজনে ভুঞ্জয় ॥ ৪৬৫

সত বর্ষ নর্ক ভুঞ্জি পুঞ্জাবিটা হই।

তাত দ্বিজ জন্ম পায়া সিতো সুক্তি হয়ী ॥

লোহা চোব কবি নবে নিসেস হোরয়।

মসি চোব কবি ককিলত জন্ম হয় ॥ ৪৬৬

অঞ্জনা ক চোব কবি ভাটোক হবয়।

মিষ্টা দ্রব্য চোব কবি কুসিত জন্ময় ॥

গুক বিপ্রা দুইতো জিতো দেস আচবয়।

অন্নায়ুস ছয়া পড়ে সিব কুসি হয় ॥ ৪৬৭

বেস্তানাড়ি জিতো জনে কবয় গমন।

চিবকাল বো বোয়াক ভুঞ্জয় সিজন ॥

তাত পাছে দেহ কুসি করে বর্ষ সত।

মল মূত্র দেহে খাই থাকয় সতত ॥ ৪৬৮

তাত পাছে বিধ আতি বিজন হোরয়।

জাতি হিন অস্পৃশ্য নাগিকা চেদ হয় ॥

বক্ত্র দ্রব্য জিতো নবে হবণ কবয়।

তেজ ব্যাধি তাব দেহে নিশ্বয় হোরয় ॥ ৪৬৯

আচাব হিন ছয়া জিপুত্র থাকয়।

পড়ে যবনত জন্ম তাহার হোরয় ॥

জিতো জনে সর্বকালে হিংসাক কবয়।

সিতো জন্মান্তরে খঞ্জ নিশ্বজে হোরয় ॥ ৪৭০

অদিক্তি তৈলে সিতো বংসব হোরয়।

ছুটদসি তৈলে করে কামুক নিশ্বয় ॥

অহঙ্কারি তৈলে করে বিহিন করব।

বেদক নিন্দিলে সিতো করে অবধিব ॥ ৪৭১

বাক্য বাধ তৈলে গোবা সিজন হোরয়।

হিংসা কবি পব জন্মে কেস হিন হয় ॥

মিচা বাদি তৈলে অক্টিচিন তাব হয়।

দুর্ভাক্য বচনে দেহ তাহার নোহয় ॥ ৪৭২

সত্য ভাগে জিহবা তিন হোরয় তাহার।

ছুটে তৈলে অক্টিচি বিহিন আপোনাব ॥

জিতো জনে পুণি অপহরণ কবয়।

মূর্থ হয় বাধিযুক্ত নিশ্বয় হোরয় ॥ ৪৭৩

ঘোটক গ্রহন কবে চোব জিবা কবে।

নানা মূত্র কও নর্ক ভুঞ্জি সিতো নবে ॥

বর্ষ সত নবকত সিতো গিতি ছই।

তাত অনন্তবে ঘোটকত জন্ম ছই ॥ ৪৭৪

গজ চোব কবে গজ কবয় গ্রহন।

মিষ্টা কুণ্ড নামে নর্ক ভুঞ্জি সিতো জন ॥

বংসব সহশ্র ভুঞ্জি হস্তি জন্ম পবে।

সুদ্র গর্ভে জাত হবে তাত অনন্তবে ॥ ৪৭৫

জজ্ঞ বিনে জিতো জনে চাগক বধয়।

চাগ চোব কবে প্রতি গ্রহক কবয় ॥

পুঞ্জকুণ্ড নবকক সিজনে ভুঞ্জয়।

সত বর্ষ ভুঞ্জি চাগ গর্ভে জন্ম হয় ॥ ৪৭৬

সত বর্ষ জন্মি মনুষ্যত জন্ম হয়।

তাত সক্রগনে তাব সিবক চেদয় ॥

তাত পাছে জন্ম ধবে ব্রাহ্মনব ঘবে।

দ্বিজ জন্মে পুত্রকবি পাতেক নিস্তবে ॥ ৪৭৭

শ্বদন্ত বা পব দন্ত জিতো গুচাবয়।

দিবো বুলি পাছে নোহে জিতো নেদি অয় ॥

যেস যোনি নর্ক সিতো ভুঞ্জিবে লাগয়।

চিবকালে সিতো নর্ক ভুঞ্জিয়া থাকয় ॥ ৪৭৮

মিষ্ট দ্রব্য জিতো জনে আনক বঞ্চিয়।

আপুনি ভুঞ্জয় নেদি কপট কবিয়া ॥

সিতো জনে কাল মূত্র নবক ভুঞ্জয়।

সতবর্ষ ভুঞ্জি প্রেত সবিব ধবয় ॥ ৪৭৯

তাত পাছে একজন্ম পকিত হোরয়।

একজন্ম পিপীলিকা দেহত জন্ময় ॥

তাত পাছে এক জন্ম ভ্রমবাত হয় ।
 পাছে এক জন্ম মধু মাগিকাত হয় ॥ ৪৭৮
 তাত পাছে এক জন্মে বানৰ হবয় ।
 তাত পাছে এক জন্ম ধবয় তাহাত ।
 তাত পাছে এক জন্ম ধবে মমকত ॥
 তাত পাছে জন্মে এক ধবয় কুত্তিত ।
 তাত পাছে এক জন্ম সন্ধাব পোকত ॥ ৪৭৯
 তাত পাছে সুদ্রৰ গৰ্ভত লৱে ঠাই ।
 মন্দ মন্দি বাধিয়ন্ত দ্বিজ হোৱে জাতি ॥
 তৈল চোৰ কৰে জিতো তৈল পোক হয় ।
 তিনি জন্মে সিৰ পোক সিজন হোৱয় ॥ ৪৮০
 তাত পাছে স্বৰ্ণকাৰ গৃহত জন্ময় ।
 একজন্ম দুষ্টে মতি জনম ধবয় ॥
 মিচা কৰি জিতোজনে কবয় কাকত ।
 আতুৰ জনৰ হৰে দ্ৰব্য ধন জত ॥ ৪৮১
 তপুকুণ্ড নামে নৰ্ক ভুঞ্জে বসন্তত ।
 সুবসন্ত বানিজ কৰে পাপ হোৱে জত ॥
 একজন্মে দুৰাচাৰ সিজন হবয় ।
 একজন্মে সুবৰ্ণক কৰিয়া থাকয় ॥ ৪৮২
 একজন্ম কায়স্থত জন্মিয়া থাকয় ।
 নিক্ষেপ স্বৰূপ দন্ত তাৰ নাহিকয় ॥
 একজন্ম স্বৰ্ণকাৰ এক বানিজাত ।
 তিনিজন্মে লভে সিতো এক কায়স্থত ॥ ৪৮৩
 নৰমধ্যে মহা ধুৰ্ত্ত কৃপা নাহিকয় ।
 পৃথিৱিত মহা ধুৰ্ত্ত তিনিয়ো নিচ্ছয় ॥
 হৃদয়ত খুৰাধাৰা কপট সদাই ।
 তিনিমধ্যে বোলে সিন্ধু জাছে নন্দবাই ॥ ৪৮৪
 সুবুদ্ধি সাত্ৰজ্ঞ ধৰ্ম্মবন্ত মনজাব ।
 নিষ্কপট সদায়ে কলাণ চৰে তাৰ ॥
 আপুনাৰ কলাণক জিজ্ঞানে বাঞ্চয়ী ।
 এহি তিনিজাতিত বিশ্বাস নঘটাই ॥ ৪৮৫
 জিতো দুখে সিমা অপহৰণ কৰয় ।

হিংসা কৰি ভুগি চুৰি কৰিয়া ধবয় ॥
 সিমাক ঠেলয় জিতো মন্দ ভবাসয় ।
 ভুগি দান তাকো অপহৰণ কৰয় ॥ ৪৮৬
 কাল সুত্র নামে নৰ্ক সিতো চলিজাতি ।
 মণ্ডি বসন্ত সহস্র নৰকে লৱে ঠাই ॥
 খুৰা তুমা লাগে তাত তথাপি থাকয় ।
 নানা বেদনাৱে দেহ দগৰ হোৱয় ॥ ৪৮৭
 তাত পাছে সেহিকাল বিষ্টোপোক হয় ।
 তাত পাছে মন্দ সুদ্র জনম ধবয় ॥
 সুদ্রজন্ম ধৰি সিতো পাপী একবাৰ ।
 দুইজন্মে সিতো জন হোৱয় নিস্তাৰ ॥ ৪৮৮
 এতেকে পণ্ডিতে জতু কৰিয়া নিশ্চয় ।
 দান বিসয়ত সাৱধানে আচৰয় ॥
 বক্তবস্ত্ৰ জিতো অপহৰণ কৰয় ।
 একজন্ম বক্ত কিট গৰ্ভত জন্ময় ॥ ৪৮৯
 তাত পাছে মনুষ্যত তাৰ জন্ম হয় ।
 মনুষ্যো জনম সিতো নিস্তাৰ হোৱয় ॥
 পীত বস্ত্ৰ জিতো অপহৰণ কৰয় ।
 একজন্ম সিতো পিত কিটত জন্ময় ॥ ৪৯০
 তাত পাছে একজন্ম সুদ্রৰ গৰ্ভত ।
 তাত পাছে জন্মধৰে সিতো ব্রাহ্মনত ॥
 তিনি সন্ধা হিন জিতো ব্রাহ্মণ হোৱয় ।
 প্রাতঃসত জিতো নৰে শ্ৰবন কৰয় ॥ ৪৯১
 সন্ধাকাল দিবসতো জিনৰ সোৱয় ।
 জজ্ঞসুত্র জিতো অপহৰণ কৰয় ॥
 জাশুৰি কৰিয়া সন্ধা জিজ্ঞানে কৰয় ।
 বেদ বেদঅঙ্গ পিতৃ জিজ্ঞানে নিন্দয় ॥ ৪৯২
 তাহাৰ নিসিদ্ধি সুৰ্দ্ধ পন্থ মহাসয় ।
 তিনি জন্মে সিতো দ্বিজ পতিত হোৱয় ॥
 জিতো সুদ্র ব্রাহ্মনিক গমন কৰয় ।
 কুড়িপাক নৰকক সিপাপি ভুঞ্জয় ॥ ৪৯৩
 তিনি লক্ষ বৎসৰক কুণ্ডি নৰকত ।

মহাপাপে মহাপিড়া পারয় গারত ॥
 দাকন তপত তৈলে তাক দাহ কবে ।
 দিন নিশা দাহ তপ্ত পারে সিতো নবে ॥ ৪৯৪
 তাত পাছে মহা পাপি কিট জন্ম ধবে ॥
 বেষ্টাব যোনিব কিট গোরে নিবন্তবে ॥
 সষ্টি বস সন্কেয় যোনিত বাস তবে ।
 যোনি মল মূত্র সিতো কড়য় আহাব ॥ ৪৯৫
 তাত পাছে লক্ষ জন্ম চাণ্ডাল হোরয় ।
 তাত পাছে এক জন্ম সুদ্রত জন্ময় ॥
 সেহি সুদ্রগনে কৃষ্ণ চিহ্ন নধড়য় ।
 তাত পাছে দ্বিজ জন্মে সুদ্ধি তাব হয় ॥ ৪৯৬
 সেহি জন্মে ব্যাধি সেবা কিপিত থাকয় ।
 তিৰ্থত ভ্রমনে পাপ সমূলে গুচয় ॥
 জিতো নবে অপবিত্র নৈবেদ্য দিয়য় ।
 দেৱক কৰিয়া দান সিতো সুদ্ধ হয় ॥ ৪৯৭
 কেশ সমে মৃতিকাবে। লিঙ্গক কৰয় ।
 প্রাণিব লিঙ্গক পুজি জ্বন হোরয় ॥
 খোলাবে হোরয় অন্ধ জিজনে কড়য় ।
 কুচিত কৰিলে সিতো কুচিত হোরয় ॥ ৪৯৮
 অগ্নি তিন দৰিজাতা ব্যাধি যুক্ত হয় ।
 অগ্নিধায়ে নিৰ্ম্মি নিৰ্ম্মানব ফল পাউ ॥
 সুদ্ধ মৃতিকায়ে ভস্ম বলুকা গোময় ।
 লিঙ্গকৰি এক গুটি জিজনে পুজয় ॥ ৪৯৯
 কল্লব অজুত সিতো স্বৰ্গত বঞ্চয় ।
 তাত পাছে সেহি পুণ্যে বিপ্রত জন্ময় ॥
 পণ্ডিত ব্রাহ্মন ছই বহু ভূমি পাই ।
 মান্য সতকাৰনতে সিতো নন্দবাই ॥ ৫০০
 লিঙ্গ সত পুজি বিপ্রে ভাবত বসত ।
 সিতো বিপ্রে বাজা হোৱে জানা সিদ্ধাত ॥
 সহস্র লিঙ্গক পুজি বাক্ষিত পারয় ।
 সুচিব কালক সিতো স্বৰ্গত বঞ্চয় ॥ ৫০১
 অব্যত প্রজায়ে যিতো নন্দ মহাসয় ।

ভাবত বৰিসে সিতো বাজেন্দ হোরয় ॥
 লক্ষ সিংহ লিঙ্গ পুজা কড়য় উৰ্জন ।
 পৃথিবিব ঈশ্বর হোরয় সিতো জন ॥ ৫০২
 শ্রদ্ধা অতিবিলে জিতো কড়য় পুজন ।
 অতিবিলে সুদ্ধফল পারে সিতো জন ॥
 তিৰ্থ স্নান মহাদান বিপ্রক ভোজন ।
 শ্রদ্ধা কৰি নাৰায়ন কড়য় পুজন ॥ ৫০৩
 স্বকৰ্মে চধৰ্ম্ম কৰি পাপ নাস কবে ।
 মোহোক ভজিয়া শ্রদ্ধা হৱে আতি নবে ॥
 অতিবিলে তপ কৰি পণ্ডিত হোরয় ।
 অনেক জনম তপে ভাবতে জন্ময় ॥ ৫০৪
 জিতেন্দ্রিয় বৈষ্ণৱয়ে পণ্ডিত ব্রাহ্মন ।
 অনেক জনম তপে লভে সিতো জন ॥
 অনেক জনমে কৰি তপক নিষ্ঠয় ।
 বৈষ্ণৱ ব্রাহ্মন ভাবতত জন্ম হয় ॥ ৫০৫
 তান পদে পাসে ভূমি সতো পুত্র হয় ।
 জিৱন্তে মুকুত জিতো বৈষ্ণৱ হোরয় ॥
 তিৰ্থকো পবিত্র ববে বৈষ্ণৱ নিষ্ঠয় ।
 স্কিয় পুৰুষ সহস্রকো উদ্ধাবয় ॥ ৫০৬
 সিতো বৈষ্ণৱ কৰ্ম্ম ভোগ নাহিকয় ।
 দৰসন মাত্ৰকে পাপ ভস্মোভূত হয় ॥
 বেদে কহি আছে আক জানা মহাসয় ।
 বৈষ্ণৱত পৰে বহু মোৰ নাহিকয় ॥ ৫০৭
 পাপ কৰ্ম্মে বৈজ দ্বিজ জনম ধৰয় ।
 দ্বাশটীকিচ্ছে বোগকো চিকিচ্ছা আচৰয় ॥
 পৰে সিতো বিপ্র ছশ্চিকিচ্ছা তাবহয় ।
 তিনি জন্মে সৰ্পেতাক দংশিবে লাগয় ॥ ৫০৮
 আতি ক্ৰোধি ছড়াচাব জিপুৰু হোরয় ।
 দেৱ ব্রাহ্মনক জিতো দেৱক কড়য় ॥
 সহস্র বৰিস জিতো সৰ্প জাতি হয় ।
 লম্পট জনৰ বেসা কামিনি হোরয় ॥ ৫০৯
 তাত পাছে কাল সূত্র নৰকে পৰয় ।

সত্বস' ভুঞ্জি গোদিকাত জন্ম হয় ॥
 একজন্ম গোদিকাত সি পাপি জন্মায় ।
 তিনিজন্ম হবিনিত জন্মিবে লাগয় ॥ ৫০৯
 একজন্ম মহিসত এক ভালুকত ।
 তিনিজন্ম শৃগালত এক গণ্ডকত ॥
 তাত পাছে মনুসাত জন্ম ধবয় ।
 দ্বিজ জন্ম ধবি সিতো সুদিক পারয় ॥ ৫১০
 পড়ব ভড়াগ নিল পুষ্কবিনি চয় ।
 চুবি কবি ডকা দিয়া মসাক আনয় ॥
 সিতো তিনি জন্ম নব কসাপ হোরয় ।
 তাত পাছে সিতো জন সুদিক লভয় ॥ ৫১১
 জিতো মসো জন্ম দ্বিযে ত্রেখা মাসংচয় ।
 আনক নেদিয়া জিতো আপুনি ভুঞ্জয় ॥
 সিতো দ্বিযে মসাব গৰ্ভত জন্ম ধবে ।
 যুগজন্ম ধবে সিতো তাত অনন্তবে ॥ ৫১২
 সহস্র ববিস সিতো পাপক ভুঞ্জয় ।
 কৰ্মভোগ কবি সিতো বিপ্রত জন্মায় ॥
 একাদসি ব্রত জিতো দ্বিযে নকবয় ।
 স্বধৰ্ম্মৰ পৰা সিতো পতিত হোরয় ॥ ৫১৩
 জিতো জনে একাদসি তিথিত ভুঞ্জয় ।
 ভক্ষরাদি গুণ দানে পাপ সুদিক হয় ॥
 সৌৰা জগ্মান্তমী দিনে মনুষ্যে ভুঞ্জয় ।
 ত্রৈলোক্য যোনিতে পাপ ভোজন কবয় ॥
 তাত পাছে চাণ্ডালত তাৰ জন্ম হয় ॥ ৫১৪
 সিরবাত্রি ক্রীৰামৰ নরমি দিনাত ।
 উপবাস নকবিলে পবে সেই মত ॥
 উপবাসি অসমর্থ জিজ্ঞাস হরয় ।
 হবিস্বান কবি ভুঞ্জিবৈক মহাসয় ॥ ৫১৫
 তাতোজদি অসমর্থ দুৰ্বল হোরয় ।
 ব্রাহ্মণ অনেক ভুঞ্জাই সিতো সুদিক হয় ॥
 মোৰ মহোৎসব পুণ্য নামৰ কির্তনে ।
 পাতেকৰ পৰা সুদিক হরে সিতো জনে ॥ ৫১৬

এতেকে প্রজত্ব কবি নামৰ কির্তনে ।
 সমস্তে পাতেক নাস কবে সাধু জনে ॥
 জিতো জনে আমাবাসা নিসাত ভুঞ্জয় ।
 কোটি এক সহস্র গুণ জন্ম হয় ॥ ৫১৭
 বড়াহত সত জন্ম জন্মিবে লাগয় ।
 কুকুৰত সত জন্ম জানা তাৰ হয় ॥
 জিতো জনে দ্বিযে গ্রহনক নকড়য় ।
 সংখ চিন্ন নৰ্ক ভুঞ্জি শুক জন্ম হয় ॥ ৫১৮
 জিতো দ্বিযে কৈনা বিবাহক নকবয় ।
 হংসৰ গৰ্ভত জন্ম তাহাৰ হোরয় ॥
 চিত্র বস্ত্র জিতো অপহরণ কবয় ।
 ময়ূৰত তিনিজন্ম তাহাৰ হোরয় ॥ ৫১৯
 তৈজস পত্রক অপহরণ কবয় ।
 চিবকাল কৰণ্ডাৰ পক্ষিত জগায় ॥
 দেৱতাৰ প্রতিমাক যিতো চৌৰ কবে ।
 সাত জন্ম অন্ধ ছয়া থাকে সিতো নবে ॥ ৫২০
 মগ্নাবাধি হোৰে তাৰ দৰিদ্ৰ হোরয় ।
 বোৰা কুজা ছয়া সিতো দুস্থক ভুঞ্জয় ॥
 স্ত্রি তৈলা মৈসা মাংস ববি বাসবত ।
 নেতেজয় যিতো জনে পঞ্চজে পৰ্বত ॥ ৫২১
 বজ্রদণ্ড নামে নৰ্ক আতি ভয়ঙ্কৰ ।
 তাহাক ভুঞ্জায় সিতো নাৰকি পাগব ॥
 মহা ব্রাসে কান্দে তাৰ দুখ ভয়ঙ্কৰ ।
 নবক ভুঞ্জায় সিতো সহস্র বৎসৰ ॥ ৫২২
 তাত অনন্তবে জন্ম ধবয় য়েচত ।
 তাত পাছে সাত জন্ম ধবে চাণ্ডালত ॥
 তাত পাছে ব্যাধিজুক্ত সুদ্র জানা হয় ।
 পাছে ব্রাহ্মনত জন্ম সুদিক লভয় ॥ ৫২৩
 অধৰ্ম্মক ভয় যিতো সদায় কবয় ।
 এতেকে ভাবতবর্ষ তেজিব নিশ্চয় ॥
 দেৱতা ব্রাহ্মন দেখি যিতো দুৰ্বাসয় ।
 মহা দন্ত কবি নমস্কাৰ নকবয় ॥ ৫২৪

জিৱন ব্রহ্মন্তে সিতো অশুচি হোৱয় ।
 তাত পাছে জৱনত জনম ধৰয় ॥
 ব্রাহ্মনক দেখি যিতো সাদৰ নকৰে ।
 অত্যাশন নকড়য় দন্তে যিতো নৰে ॥ ৫২৫
 সিতো নৰে সাত জন্ম বৃক্ষ কাতি হয় ।
 পাছে দ্বিজ জন্ম ধৰি পাপ কৰে ক্ষয় ॥ ৫২৬
 ধনমন্ত্ৰ ছয়া জজ্ঞ কৰিয়া ফুড়য় ।
 চাভক যে পাকি সাত জন্ম তাৰ হয় ॥
 সিনক কৰিয়া দেব কুবুৰ হোৱয় ।
 সাত জন্ম দেৱলত জন্মিবে লাগয় ॥ ৫২৭
 পিত্ৰি দেৱ অৰ্চনক জিতো বাধা কৰে ।
 বেদে উক্ত জিতো কৰ্ম্ম আপোনে নাচৰে ॥
 সেহি পাপি বোঁৱয়া নৰকে লৱে ঠাই ।
 সহস্ৰ বৎসৰ সিতো নৰক ভুঞ্জয় ॥ ৫২৮
 তাত পাছে তিনি জন্ম তিৰ্থকা ক হয়ী ।
 তিনি জন্ম শৃগালত ভোগক কড়য়ী ॥
 শৃগাল জন্মত তিৰ্থ সৰক ভুঞ্জয় ।
 পাছে তিনি জন্ম সৰ বক্ষক হোৱয় ॥ ৫২৯
 তিৰ্থত সৰক বাধি থাকে নিবন্তৰ ।
 সৰব লৱয় কড় পাচকি বৰবৰ ॥
 দন্তকৰি নিতে দেৱ কড়য় অৰ্ছন ।
 ভক্তিভাৱে নকৰয় গুৰুক সেৱন ॥ ৫৩০
 কপটে গুৰুক ভব্য দান নকড়য় ।
 দেৱৰ সাপত ছথি দেৱল হোৱয় ॥
 সিতো দাকনৰ দৰিদ্ৰতা লুপ্তয় ।
 পুঞ্জাকল সিতো নৰে নলভে নিচ্ছয় ॥ ৫৩১
 দিপ নিৰ্বাপন দোষ হৰে পুৰুষৰ ।
 শ্ৰিৰ দোষ হৰে কুস্মাণ্ডক ছেদনৰ ॥
 সাত জন্ম হোৱে বোগি জানা মহাসয় ।
 সাত জন্ম দৰিদ্ৰতা দুইবো লুপ্তয় ॥ ৫৩২
 দ্বিপক লুমায়া নৰে খড়োত হোৱয় ।
 সাত জন্ম অক্ষোতত জন্মিবে লাগয় ॥

তিনি জন্ম অন্ধ হৰে জানা সেহি নৰ ।
 কেশবালি নাহিকয়ি পাপি সিজনৰ ॥ ৫৩৩
 কুস্মাণ্ড ছেদন নাৰি জিজনি কড়য় ।
 সংখ চিন্ন নৰ্ক তিনি জনম ভুঞ্জয় ॥
 সম বেদে কুসুম সাখাত কহিচয় ।
 দিপ হতু সাত জন্ম কুপত হোৱয় ॥ ৫৩৪
 অতিসয় মন্ত্ৰ লোভি জিজন হোৱয় ।
 আনক নেদিয়া সিতো আপুনি ভুঞ্জয় ॥
 সেহিজন মসা কক্ষ জনম ধড়য় ।
 সাত জন্ম ধনি মাৰ্যাবিত জন্ম হয় ॥ ৫৩৫
 সাত জন্ম মাৰ্যাবিত ধৰি সিতো জন ।
 মনুসাত জন্ম কৰে পাপ বিমোচন ॥
 গক চুৰি কৰি কপোত জন্ম হয় ।
 মালা চুৰি কৰি বিচক্ষমত জন্ময় ॥ ৫৩৬
 ধাতু চুৰি কৰি চটকত জন্ম ধৰে ।
 মাংস চুৰি কৰি কেচু জন্ম ধৰে নৰে ॥
 কনিৰ মধ্যত কুকৰিতা জিতো কৰে ।
 সাত জন্ম মণ্ডুকত জন্ম ধৰে নৰে ॥ ৫৩৭
 জিতো দ্বিজ মদা মন্দ কনিষ্ঠা কড়য় ।
 সাত জন্ম নেল গৰ্ভে জন্মিবে লাগয় ॥
 তাত পাছে জেষ্ঠি জন্ম একবাৰ হয় ।
 কংকলাম জন্ম তিনি জনম ধৰয় ॥ ৫৩৮
 জিতো নৰে ছৰ্ব্বাক্যক সদায় বোলয় ।
 সাত জন্ম বিশ্বিকত সিপাপি জন্ময় ॥
 সাত জন্ম কোকৰাত সিবনে ধড়য় ।
 একজন্ম বড়লত সি পাপি জন্ময় ॥ ৫৩৯
 তাত পাছে গৃধ্ৰ পিপিলিকা সিতো হই ।
 তাত পাছে শূদ্ৰ বৈস্য বিক্রমে হৰই ॥
 তাত পাছে ক্ষেত্ৰিয় ব্রাহ্মন জন্ম ধৰে ।
 তেবে পাচকড় পৰা সিপাপি নিস্তবে ॥ ৫৪০
 চাৰিজাতি নৰে কৈষ্ঠা কড়য় বিক্রয় ।
 তামিশ্ৰ নৰক সত্য সিপাপি চলয় ॥

চন্দ্ৰ দিবাকৰে কাগ নৰক ভুঞ্জয় ।
 তাত পাছে ন্যাস জন্ম সিজন হোৱয় ॥ ৫৪১
 গোব নাম জিতো বিপ্ৰে বিক্ৰম কড়য় ।
 নিচ্ছয় জানিবা তাৰ মুকুতি নোহয় ॥
 মৃত্যুকাল পাঠলে কাম স্মোৰণ নোহয় ।
 পাছে গোব গৰ্ভে সিতো জনম ধড়য় ॥ ৫৪২
 তাত পাছে এক জন্ম চাগত জন্ময় ।
 তাত পাছে এক জন্ম মেৰ চাগ হয় ॥
 তাত পাছে সাত জন্ম ধৰে মচিসত ।
 তাত পাছে জন্ম তাৰ হোৱে মনুষ্যত ॥ ৫৪৩
 মহাচক্ৰি কপটি অধৰ্ম্ম তিন হয় ।
 তৈল্যাকাৰ কুমাৰত জনম ধড়য় ॥
 এক এক জন্ম ধৰি সিপাপি থাকয় ।
 সমস্তে যোনিত জন্ম ধৰে ছবাসয় ॥ ৫৪৪
 মিচাকৰি জিতো নৰে কলঙ্ক দিৱয় ।
 দেৱ ব্ৰাহ্মণক জিতো নিন্দন কৰয় ॥
 সাত জন্মে হৰে সিতো পাপি চৰ্ম্মাকাৰ ॥
 পাছে বজকত জন্ম হৰে সাত বাৰ ॥ ৫৪৫
 ব্ৰাহ্মণ ক্ষেত্ৰিয় বৈশ্য শূদ্ৰ জাতি হয় ।
 কুচিত আচাৰ সৌচ বৰ্গিয়া থাকয় ॥
 সমস্তেৰে স্নেহ যোনি জনম ধড়য় ।
 অযুত বৎসৰ তাত ভোগক কড়য় ॥ ৫৪৬
 সুন্দৰি নাৰিত লোভ কৰে আতিসয় ।
 কামাতুৰ ভয়া দ্বিত সদায় বময় ॥
 সতো জন্মা বোগ সিতো জনৰ হোৱয় ।
 পড় জন্মে নপুংসক জানা সিতো হয় ॥ ৫৪৭
 কামে প্তিৰ শ্ৰোণি যুগ স্তন যুগ চাই ।
 চক্ষু হিন নপুংসক হৰে নন্দৰাই ॥
 জ্ঞান হিন দ্বিয যদি হিংসাক কড়য় ।
 জিতো বিপ্ৰে অভিমান কৰিয়া থাকয় ॥ ৫৪৮
 অন্ধতামিশ্ৰয়ে নকৈ সিতো চলি জাই ।
 অজুত বৎসৰ নৰকত লৱে ঠাই ॥

তাত পাছে দুৰ্ম্মতি দৈবজ্ঞ সিতো হয়ী ।
 তাত পাছে বিধ জন্মে সুদ্ধিক লভই ॥ ৫৪৯
 সাক্ষ্য দৈবগা জদি অসত্য কহয় ।
 পন্থত সৰ্থাৰ দিযে মিচাক বোলয় ॥
 সিতোজন ক্ষেপ্তিৰ গৰ্ভত জন্ম হয় ।
 তাত জন্ম লভি সাত বানৰ হোৱয় ॥ ৫৫০
 অনেক জনম তপে ভাৰতবৰ্ষত ।
 মহা পুনা কৰি জন্ম ধড়য় দ্বিজত ॥
 সুবুদ্ধি ধৰ্ম্মিষ্টে জদি পাতক কৰয় ।
 সেহি পাপে ধন হিন তাহাৰ হোৱয় ॥ ৫৫১
 স্বধৰ্ম্ম কৰিয়া দ্বিযে সদায় থাকয় ।
 অগ্নিত কৰিয়া দ্বিজ পবিত্ৰ হোৱয় ॥
 মহা ভেজাতু দ্বিজ জিতো মহাসয় ।
 দেৱ গণ তাক প্ৰতি সদা কৰে ভয় ॥ ৫৫২
 নদিৰ মধ্যত গঙ্গা দেবি জেন হয় ॥
 পুষ্কৰ তিৰ্থৰ মধ্যো পূজা জেন হয় ॥
 পুৰিৰ মধ্যত কাসি শ্ৰেষ্ঠ জেন হয় ।
 জ্ঞানি মধ্যো জেন শ্ৰেষ্ঠ শঙ্কৰ হোৱয় ॥ ৫৫৩
 সাক্ষৰ মধ্যত বেদ পূজা জেন নয় ।
 বৃক্ষ মধ্যো অশ্বস্ত জেহেন পূজা হয় ॥
 তপস্তাৰ মধ্যো যেন মোহোৰ পূজন ।
 ব্ৰত মধ্যো পূজা হোৱে জেন অনসন ॥ ৫৫৪
 জাতিৰ মধ্যত সেহিমত জে ব্ৰাহ্মণ ।
 চাৰিজাতি মধ্যো পূজা বৈদ্য তপোধন ॥
 বিপ্ৰৰ পদত পুণ্য তিৰ্থ গন যত ।
 সমস্তে নিবাস কৰে জানিবা সতত ॥ ৫৫৫
 বিপ্ৰ পাদধূলি পাপ ব্যাধি বিনাসন ।
 সমস্তে কৈলাণ সাধে আসেস বচন ॥
 কৰ্ম্মৰ বিপাক মণ্ডি কহিলো তোমাত ।
 জথা কৃত জথা জ্ঞান সুনিলোহো তাত ॥ ৫৫৬
 কৰ্ম্মৰ বিপাক পিতৃ জিজনে সুনিব ।
 বাচকক প্ৰতি সুবৰ্ণক দান দিব ॥

বোঁপা বস্ত্ৰ তাম্বুলক বাচকক দিৱ ।
 শ্ৰদ্ধাভাৱে শুনি পাপ বিমোচন হৈব ॥ ৫৫৭
 হে পিতৃ নন্দৰাজা ব্ৰাহ্মনক প্ৰতি ।
 স্বৰ্ণ সতেক দিয়া কৰিয়ো প্ৰনতি ॥
 বোঁপা বস্ত্ৰ তাম্বুলক প্ৰতি অৰ্থে মোৰ ।
 দিয়া নমস্কাৰ কড়া কৰি কৰ ছোৰ ॥ ৫৫৮
 ব্ৰহ্মবৈবৰ্ত্তৰ পদ মহা পুৰাণৰ ।
 শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্ম খণ্ড আতি মনোহৰ ॥
 পঞ্চামিত অধাঅৰ কথা মনোবৰ ।
 কৰ্ম্মৰ বিপাকে নাম সবাতে উত্তম ॥ ৫৫৯
 শ্ৰদ্ধাভাৱে শুনি পাতেকৰ বৃন্দামাৰ ।
 সূনা সভাসদ পূৰ্বকথা আনামাৰ ॥
 জামদগ্নি স্মৃত পশুৰাম অবতাৰ ।
 পিতৃ বাক্যে মাতৃক কাটিলা আপোনাৰ ॥ ৫৬০
 পৰশু কুঠাৰ তান হাতত লাগিল ।
 সমস্তে ত্ৰিৰ্থত ঋষি প্ৰজাতি ফুৰিল ॥
 তথাপিতো তান হাতে কুঠাৰ নেবাইল ।
 পাছে পূৰ্বদিসে ঋষি চলিয়া আসিল ॥ ৫৬১
 ব্ৰহ্মকুণ্ড পূৰ্বদিয়ে ঋষিয়ে পাইলন্তু ।
 তিৰ্থৰ সমিপে ৰাজঋষি চলিলন্তু ॥
 পৰশু সহিতে হস্ত তাতে জোৰাই বৈল ।
 ঋষিৰ হাতৰ পশু নিলগি বহিল ॥ ৫৬২
 আচৰ্যা দেখিয়া মুনি মহত্ৰ তিৰ্থৰ ।
 মনে বিম্বিস কৰিলন্তু মুনিবড় ॥
 পৰশুয়ে পৰ্ব্বতক ছেদি মুনি বড় ।
 ব্ৰহ্ম পুত্ৰ মহাতিৰ্থ আসিল সতাব ॥ ৫৬৩
 ব্ৰহ্মকুণ্ড সমিপত ব্ৰাহ্মনক মঞি ।
 সংস্থাপন কৰিবাক ঋষি মহাসই ॥
 কোনজ পুৰক লাগি কৰিলা গমন ।
 তাত হস্তে সাত গোত্ৰি আনিল ব্ৰাহ্মন ॥ ৫৬৪
 বহুতৰ আনো বুলি কৰিলা গমন ।
 বহুত ব্ৰাহ্মন পাছে ঋষি আনিলন্তু ।

হাবুস্ত সিতো দ্বিঘ গনক পৈলন্তু ॥
 ব্ৰহ্মকুণ্ডে গৈয়া গৃহ বাসিক নিৰ্ম্মিল ।
 পুত্ৰ আসি ব্ৰাহ্মনক লাগক নপাইল ॥ ৫৬৫
 সাপদিয়া পশুৰাম পচিমে চলিল ।
 পূৰ্বৰ অনিত দ্বিঘ সেই ধানে গৈল ॥
 পৰ কালে দেৱ গোপাল যে মহা সন্ত ।
 দেৱৰ পাবত তেহে সত্ৰ পাতিলন্তু ॥ ৫৬৬
 সাত গোত্ৰি মদো পূৰ্বৰ পুৰুষ আগাৰ ।
 গোপালেয়ো মাতি আনি কৰি সত্ৰকাৰ ॥
 শ্ৰাদ্ধ কৰাইবাক প্ৰতি বচন বুলিল ।
 পাছে দ্বিজ গোপালৰ আগত কহিল ॥ ৫৬৭
 ভয়ু শ্ৰাদ্ধ নকৰাইবো সপত আগাৰ ।
 হোম পূজা কৰিবাক কৰিলন্তু সাৰ ॥
 বস্ত্ৰ অলঙ্কাৰ দিয়া গোপাল মহন্ত ।
 হৰি ভাৰতিয়ে নাম তাহানে থৈলন্তু ॥ ৫৬৮
 সিস্ত সমে সত্ৰ পাতি গোপালে দিলন্তু ।
 সেই দিনা অনুসৰি মহন্ত ভৈলন্তু ॥
 হৰি ভাৰতিয়ে কন্দলিক আনি দিলা ।
 হৰি ভাৰতিৰ পুত্ৰ অশ্বৰি ভৈলা ॥ ৫৬৯
 তান পুত্ৰ ব্ৰজ নাথ নামে উপজিল ।
 সত্ৰ পাতি দিয়া তাক সংস্থিতি কৰিল ॥
 তাহান তনয় ৰাম দেৱ ভৈলা জাত ।
 তান পুত্ৰ অচ্যুত আনন্দ নামে খ্যাত ॥ ৫৭০
 তাহান তনয় মধুগিষ্ঠ নাম জাৰ ।
 তান পুত্ৰ নিত্যানন্দ জনক আগাৰ ॥
 তাহান তনয় আগি নাম বলোৰাম ।
 পুৰাণৰ পদ আক সূনা অভিৰাম ॥ ৫৭১
 নন্দ নিগদতি শুন্যৈক যত্নপতি ।
 কোনোনা কেদাৰ ৰাজা কহিয়ো সম্প্ৰতি ॥
 কাৰ বংশে জন্ম আছে কৈষ্ঠাৰ কি নাম ।
 বাহুলা কৰিয়া কহা কথা অনুপাম ॥ ৫৭২
 কৃষ্ণ নিগদতি শুনা কথা কচিকৰ ।

ব্রহ্মাৰ তনয় শ্বায়ন্তুর মনুৰব ॥
সদায় বহৌক মুখে মোৰ কৃষ্ণ নামে ।
পাতক চাড়ে ক ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ৫৭০

বৃন্দাৰ তপস্তা।

তান ভাৰ্য্যা সতকপা কৈন্তা মহাদেই ।
পুৰুষ উত্তানপাদ জে পুত্র দুই ॥
উত্তানপাদৰ পুত্র ক্রব মহাসয় ।
বৎসবৰা নামে খ্যেত ক্রবৰ তনয় ॥ ৫৭৪
তাহানে তনয় ভৈলা কেদাৰ ভূপতি ।
সপ্তদিপেশ্বৰ ভৈলা বাজা মহামতি ॥
মহন্ত নৈম্বৰ বাজা দেখি নাৰায়ণ ।
বাজাৰ বক্ষাৰ পদে দিলা সুদৰ্শন ॥ ৫৭৫
সতলক্ষ ব্রাহ্মণক কৰায়ে ভোজন ।
ব্রাহ্মণৰ লক্ষ সুপকাৰ সোসোভন ॥
ব্রাহ্মণৰ দুই লক্ষে অন্নক বাহুয় ।
ভোজন কৰায়ে নিতে বাজা মহাসয় ॥ ৫৭৬
সাত লক্ষ ধেনু নিতে নিতে কৰে দান ।
নবিন প্রসূতা বৎস সমে কৰি মান ॥
সুবৰ্ণৰ শৃঙ্গ খুৰা সব বজতৰ ।
অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্র সমে আতি কচিকৰ ॥ ৫৭৭
সতলক্ষ সুবৰ্ণক দেই নৃপবৰে ।
সালি ক্ষেত্র ভূমি দান নিতে নিতে কৰে ॥
মণি মুক্তা হিৰা বস্ত্র মানিক সকল ।
হস্তি ঘোড়া লক্ষ লক্ষ দেন্ত মহাবল ॥ ৫৭৮
কপ বস্ত্র ধান্য গন ভণ্ডাবে ভণ্ডাবে ।
সুবৰ্ণৰ পত্র চয় দেন্ত আপোনাৰ ॥
সুবৰ্ণৰ জজ্ঞ সূত্র অঙ্গিলি পৰম ।
সুবৰ্ণ আসন চয় দেন্ত মনোৰম ॥ ৫৭৯
দধি দুগ্ধ সূত মধু গুৰ অম্বুসৰি ।
ব্রাহ্মণ গনক বাজা দেন্ত নদি কৰি ॥
ব্রাহ্মণ গনক দান কৰে এহিমতে ।
প্রাতঃসৰ পৰা সন্ধ্যা কালক প্রজন্তে ॥ ৫৮০

দুখি ভিক্ষুককো বাজা দেন্ত দান চয় ।
মহন্ত বৈম্বৰ বাজা আতি দায়াময় ॥
পূৰ্ব পূৰ্ণগন কৰি মোহোত অশ্বৰ্য ।
পাছে ফল মূল বাজা কৰয় ভোজন ॥ ৫৮১
চতুৰ্ণ গ্রহৰ পথ জাৰ অধিকাৰ ।
তাক নন্দ বুলি বাজা জানা সাৰে সাৰ ॥
তাৰ সত গুনে হোৱে মণ্ডল ইশ্বৰ ।
তাহাৰ দ্বাদশী কাছে বাজেন্দ্র অপাৰ ॥ ৫৮২
বাজেন্দ্রৰ পঞ্চলক্ষ সভা বসয় ।
বতন মুকুতা হিৰা গন কৰ দেয় ॥
গজ বাজি মানিকজে সুবৰ্ণ পোৱাল ।
কেদাৰ বাজাক দেই বাজা কৰ মাল ॥ ৫৮৩
আনো নানা ভব্য চয় দেই বাজা গনে ।
কেদাৰ নৃপতি তাক লৱে বঙ্গ মনে ॥
ইশ্বৰক জজ্ঞ জজিলন্ত নৃপবৰ ।
দানগণ কৰিলন্ত আতি কচিকৰ ॥ ৫৮৪
জজ্ঞ কুন্দে কাল লক্ষি দেবিজাত ভৈলা ।
অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্র সমে বাজা তুলি লৈলা ॥
কলাকপা লক্ষনী দেবি বতন ভূসনৌ ।
সুন্দৰি গনৰ মধ্যে কমল লোচনি ॥ ৫৮৫
পূজা কৰিলন্ত বাজা কৈন্তাক সাদৰি ।
ভাৰ্য্যাৰ হাতত দিলা বাজা মান্য কৰি ॥
প্রতি দিনে বাঢ়ি যাই সুন্দৰি অবলা ।
চন্দ্রমা বদনি কৈন্তা জেন চন্দ্র কলা ॥ ৫৮৬
এক দিনা মহাবাজা কৈন্তাক বুলিলা ।
বাজাগন মধ্যে বড় লৈয়া বড় বালা ॥
বাজাৰ বচন শুনি কন্তা বোলে বানি ।
আমি স্বয়ম্বৰি কৈন্তা সুনামামানি ॥ ৫৮৭
তুমি মোক কেনে আমি দিলা নবেশ্বৰ ।
মনে বৰি আছে মঞি জগত ইশ্বৰ ॥
বিদাই দিয়োক বাজা তপস্তাক জাইনো ।
তপস্তাৰ বলে আমি কৃষ্ণক ভজিবো ॥ ৫৮৮

এহিবুলি বড়নারি তপস্শ্যাক গৈলা ।
 জমুনাৰ সমিপত তপ আবিস্তিলা ॥
 বৃন্দাদেবি জিতো বনে তপক কৰিলা ।
 সিতো বন খান বৃন্দাবন নাম থৈলা ॥ ৫৮৮
 ঘোৰ তপ কৰি বৃন্দা মোক আৰখিলা ।
 সেহিবোলা ব্রহ্মা আসি বচন বুলিলা ॥
 মোৰ বোলে পৰকালে লভিবা কুমুক ।
 এহিবুলি ব্রহ্মা গৈলা ব্রহ্ম ভুবনক ॥ ৫৮৯
 এক দিনা বৃন্দা দেবি নদিৰ ভৰিত ।
 পুষ্পৰ সযাত সতি স্মৃতিয়া আচন্ত ॥
 ব্রহ্মাদেবে ধৰ্ম্মক জে বুলিলা বচন ।
 চল ধৰ্ম্ম তুমি এতিফনে বৃন্দাবন ॥ ৫৯০
 বৃন্দাৰ জে সান্তি ধৰ্ম্ম পৰিষ্কা কৰিয়ো ।
 পৰিষ্কা কৰিয়ো তুমি আমাত কৰিয়ো ॥
 ব্রাহ্মণৰ বেসে ধৰ্ম্ম গৈলা বৃন্দাবন ।
 কামদেব সমকপ কামিনি মোহন ॥ ৫৯১
 মোৰস বৎসব দেহ জেন সুন্দৰ ।
 পুন্নচন্দ্রমাক নিন্দে মুখ মনোহৰ ॥
 সবত কালৰ পদ্য প্রফুল নয়ন ।
 চন্দন লিপিত অঙ্গ বতন ভুসন ॥ ৫৯২
 পিত বস্ত্র পৰিধান সৰ্বদাঙ্গ সুন্দৰ ।
 অঙ্গ হাস্য কামুক দেখিতে মনুহৰ ॥
 তেন দ্বিজ বড়ক দেখিলা বড় নাৰি ।
 আদৰ কৰিয়া দিল কুসামন পাৰি ॥ ৫৯৩
 ভক্তি ভাবে মাধৱক কৰি নমস্কাৰ ।
 পাচ অৰ্ঘ্য দিয়া পূজা কৰিলা সংকাৰ ॥
 ভোজন কৰিবে দিলা পাছে ফল ফুল ।
 প্রনাম কৰিয়া দিলা সুবাসিত জল ॥ ৫৯৪
 পূজাপাই তুষ্ট মন ভৈল দ্বিজবড় ।
 বুলিলা বচন পাছে কৰিয়া সাদৰ ॥
 সুনিযো সুন্দৰি তুমি তযু কিবা নাম ।
 কাহাৰ ছহিতা তুমি আতি অমুপাম ॥ ৫৯৫

জত পুন্ম ঘোৰবনে আচা তপ কৰি ।
 কিবা কাৰ্য্যে থাকা ঐত কহিয়ো সুন্দৰি ॥
 তোৰ মনে কিবা বাঞ্চা কহাচা সুন্দৰি ॥
 লৈয়ো বড় দিবো মঞ্জি বহা সিন্ধ কৰি ॥ ৫৯৬

বৃন্দাৰ তপস্শ্য ভঙ্গ ।

জুমুন্নি ।

বৃন্দা বোলে দ্বিজবৰ ।
 বৃন্দা নাম জান মোৰ ॥
 কেদাৰ কৈল্যা ময় ।
 জানিবাহা মহাসয় ॥ ৫৯৭
 তপ কৰে বৃন্দাবনে ।
 হৰিক চিন্তিয়া মনে ॥
 নিৰ্য্যান বনত আমি ।
 গোবিন্দক পাইবো আমি ॥ ৫৯৮
 তেন মনে নিষ্ট কৰি ।
 আবাধোগো দেৱ হৰি ॥
 জদি বৰ দিয়া তুমি ।
 হৰি হোক মোৰ আমি ॥ ৫৯৯
 সমর্থ হোৱাহা জেবে ।
 বড় দিয়া মোক তেবে ॥
 অসমর্থ হোৱা জেবে ।
 গৃহে গৈয়া থাকা তেবে ॥ ৬০০
 ধৰ্ম্ম বোলে শূনা বানি ।
 কেদাৰ বাজাৰ বানি ॥
 জগত ইশ্বৰ হৰি ।
 আমি পাইবা কেনে কৰি ॥ ৬০১
 চতুৰ্ভুজ বৈকুণ্ঠত ।
 তান ভাৰ্যা দুই সত ॥
 লক্ষ্মি সবস্বতি দেবি ।
 সদায় থাকয় সেবি ॥ ৬০২
 দুই ভুজ গোলোকত ।
 বসি ধৰি বদনত ॥

তান ভাষা বাধা সতি ।
 সেৱিয়া থাকন্ত আতি ॥ ৬০৬
 কোটি কামে নোহি সৰি ।
 হেনয় ইশ্বৰ হৰি ॥
 তুমি পাইবা কেন কৰি ।
 ইতো আসা পৰিহৰি ॥ ৬০৮
 তেজিয়োক দেৱ হৰি ।
 ভজা মোক প্ৰাণেশ্বৰী ॥
 ব্ৰহ্মা আদি দেৱগন ।
 ধ্যান কৰি অনুক্ষন ॥ ৬০৫
 মনকাদি যুনি গনে ।
 চিন্তি থাকে অনুক্ষনে ॥
 অনন্তক আদি কৰি ।
 সদা থাকে ধ্যান ধৰি ॥ ৬০৬
 পঞ্চাবন্তে সদাসিৱে ।
 জাৰ নাম নিভে গাৱে ।
 চিন্তি থাকে দেৱ গন ।
 হেন দেৱ নাৰায়ন ॥ ৬০৭
 তুমি মনুষ্যৰ নাৰি ।
 স্বামি পাইবা কেন কৰি ॥
 দ্বিজ বলোৰামে ভনে ।
 মন বোক নাৰায়নে ॥ ৬০৮
 সুনিয়োক সাধুজনে ।
 কৃষ্ণত অৰ্পিয়ো মনে ॥
 বিসম্মত তেজিকাম ।
 মুখে বোলা বাম বাম ॥ ৬০৯

ব্ৰহ্মা বিষ্ণু হৰ আদি কৰি দেৱ গন ।
 সুবাস্থ আদি কৰিসিদ্ধ যুনি জন ॥ ৬১০
 ধান কৰি সৰ্বদায় চিন্তিয়ো চৰণ ।
 তথাপি নপাৰে তাক জত যোগিগন ॥
 প্ৰকৃতিত পৰ হৰ জগত ইশ্বৰ ।
 বাধা লঙ্ঘি সৰস্বতি দোবৰ গোচৰ ॥ ৬১১
 ইশ্বৰৰ আসা তেজ মোক তুমি ভজা ।
 নৃপতিৰ ইশ্বৰ হৈনোহো মহাৰাজা ॥
 দেৱতা গনৰ মধ্যে বলৱন্ত আমি ।
 তিনিয়ো লোকত মোৰ সম নাহি স্বামি ॥ ৬১২
 স্বৰ্গ মত্ৰ পাতালত আছে সুখ জত ।
 মোহোৰ প্ৰসাধে ভুক্তি বাহা স্বৰূপত ॥
 সাত সাগৰৰ পাৰে কাঞ্চন জে ভূমি ।
 দেৱৰ কুড়াৰ ধান কুড়া কৰা তুমি ॥ ৬১৩
 সেহি ধানে বলা পূয়া মোক অনুসৰি ।
 মঞিওঁ সমে কুড়া কৰি থাক বঙ্গ কৰি ॥
 দিস্যন্দক সুবাসন পুষ্প জে ভদ্ৰাক ।
 মহেন্দ্ৰৰ পূয় বন জানিবা নন্দক ॥ ৬১৪
 পুষ্পৰ উদ্যান যত চয় আছে বনে ।
 তাহাক চলিয়ো পূয়া তুমি বড়াননে ॥
 সুৰ্গৰ লক্ষা পুৰে চলিয়ো সুন্দৰি ।
 মঞিওঁ সমে ক্ৰীড়া কৰি থাক বঙ্গ কৰি ॥ ৬১৫
 থিৰ সাগৰৰ তিৰ আতি মনুহৰ ।
 তুমি সমে ক্ৰীড়া হোক আতি কছিকৰ ॥
 মঞিওঁ সমে সত্য লোকে ক্ৰীড়া কৰা সতি ।
 মলয়া চন্দন বনে ক্ৰীড়িয়ো সম্প্ৰতি ॥ ৬১৬
 কেতকি মাধৱি যুতি মালতিৰ বনে ।
 চম্পক অসোক বম্য তুলসি কাননে ॥
 তাৰ পুষ্প চয় গন্ধে আতি মনোহৰ ।
 কোকিলৰ ধ্বনি সৰু কৰে মধুকৰ ॥ ৬১৭
 সেহিবনে পসি বমি বাহা বৰ নাৰি ।
 তিনি লোক মধ্যে আমি হৈবো অধিকাৰি ॥

পদ ।

পুত্ৰ ধৰ্ম্মে বোলে সুনিয়োক বড় নাৰি ।
 ব্ৰহ্মাওত মধ্যে আছে জত অধিকাৰি ॥

বহু দিগ্গ মনি দিগ্গ চন্দ্র সর্বোবরে ।
 সেহি সেহি থানে গৈয়া বসিযো সত্যবে ॥ ৬১৮
 আনো নানা প্রলোভিত বচন বুলিলা ।
 সম্ভোগ কৰিবে লাগি সন্নিহিত চাপিলা ॥
 ধৈর্য্য ভাৰ পৰিত্যাগ কৰি ধৰ্ম্মবাট ।
 সান্ত্বিদৰ্শন নন্ত কৰিবাক গৈলা ধাই ॥ ৬১৯
 ব্রাহ্মনৰ কামি ভাৰ দেখি বৃন্দা সতি ।
 কোপে কম্পমান ছয়া বুলিলা যুগুতি ॥

তুলসি ।

বৃন্দা নিগদতি শুন্য মহা ভাগ
 তুমি দ্বিজ দুৰাসয় ।
 ব্রাহ্মনৰ ধৰ্ম্ম তপ সত্য ব্রহ্ম
 বেদ পাঠ শ্রুত নয় ॥ ৬২০
 ধৈর্য্য ধৰা দ্বিজ ধৈর্য্য শ্রুত হরে
 ধৈর্য্য ধৰ্ম্ম ব্রাহ্মনৰ ।
 পবিত্রি সেরন অধৰ্ম্মৰ কৰ্ম্ম
 ত্যাগকৰা দ্বিজবর ॥
 পতিব্রতা দ্বিক বলকৰি জিতো
 বমে অংতি দুৰাচাৰ ।
 মাতৃৰ গমন পাপ হরে তাৰ
 ব্রহ্মবধ সাতবার ॥ ৬২১
 কুস্তিপাকে সিতো পছিয়া থাকয়
 জারে চন্দ্র দিগ্গকৰ ।
 জয় দুতে ধৰি তপত তৈলন্ত
 ভাজে তাক দৃঢ়তৰ ॥
 লোহা ডাঙ্গে ধৰি সিব মাৰে বাড়ি
 তাৰ গারে শ্রুতি নাই ।
 কনিতেক সুখ পাছে মহাদুখ
 সৰ্বনাস হরে জাই ॥ ৬২২

পবিত্রি গমন দুখ হেন জানি
 ধৰ্ম্মবন্ত নবাক্ষয় ।
 ধৰ্ম্মবন্ত ছয়া অধৰ্ম্মত বতি
 কমা কৰা মহাসয় ॥
 জেহেন দ্বিপৰ সিথাক দেখিয়া
 কিট মবে লোভ ছয়া ।
 বিসময় কুন্ত দুখ মুখে মাত্র
 তাক পিৰে নজানিয়া ॥ ৬২৩
 জেন খুদাতুৰে বিস মীশ্র অন
 ভুঞ্জ আতি ভ্রম ছয়া ।
 জোবর লগত দেখিয়া অগ্নিক
 মস্তমবে প্রলোভিয়া ॥
 সেহিমত জানা পবিত্রিৰ সুখ
 দেখিমাত্র মনোহর ।
 বিনাসৰ বিজ শ্রীমুখ পদ্ম
 মনমোহে সজ্জনৰ ॥ ৬২৪
 শূনা কচিকৰ কামৰ আধাৰ
 সুখমাত্র মনোহর ।
 অধৰ্ম্মৰ স্থল বিনাসৰ বিজ
 ভেজা আক দ্বিজবড় ॥
 মল মূত্র সমে নবকৰ কুন্ত
 শ্রীৰ পাষ সমুদাই ।
 দুৰ্গন্ধ সতত পাপৰ আধাৰ
 পৰ শ্রীতো সুখ নাই ॥ ৬২৫
 পবিত্রী সম্ভোগ কৰে জিতো নবে
 বৌরয়াত হোবে বাস ।
 কোটী কোটী যুগ নবকত পাছে
 পিতৃগনে ভেজে আস ॥
 একেশ্বৰে দেখি হৰিবাক চাস
 শুন অবে দুৰাচাৰ ।
 এহি থানে বেদ লোকপাল সবে
 চৌধ্য সাথি অনিৰ্দ্ধাৰ ॥ ৬২৬

জাজলা সগান ছয়া ধৰ্ম্য বাই
সাথি কপে আছে চাই ।
দণ্ড কৰ্ত্তা জম অহিতে আচয়
ঈশ্বৰৰ আড্ডা পাই ॥
জগত ঈশ্বৰ অহিতে আচয়
পৰমাত্মা সাথি কপে ।
বুদ্ধিত পার্ৱতি মনত জে ব্রহ্মা
কজিলো তৌত স্কপে ॥ ৬২৭
ইন্দ্রিয় গনক দস দেৱ আছে
কৰ্ম্মৰ জে সাথি ছয়া ।
গুপ্ত কৈত আছে বহুস্ত নাহিকে
মনে চাচা বিচাৰিয়া ॥
ক্ষেমা কৰা দ্বিজ জ্ঞান নাহি তাৰ
আবোধ ব্রাহ্মণ জাতি ।
ভাৰ্যা কৰিবাক প্ৰতিক্ষনে পাৰো
গৃহক চল নমাতি ॥ ৬২৮
সুননে ব্রাহ্মণ অন্তোত্তৰ সত
যুগ মোৰ বহি গৈলা ।
পীতৃ মাতৃ ভাতৃ গোত্র মৰি গৈল
তথাপিতো মগ্ৰিওঁ বৈলো ॥
মোৰ তপস্তাত তুষ্ট ছয়া হৰি
মোক বাথে সৰ্বকালে ।
সৰ্বদেৱ গনে মোহোক বাথয়
চলিবাক চাস বলে ॥ ৬২৯
অনাথ বালক বুদ্ধকৰি গন
দেৱগনে বাথে তাক ।
নাৰি বুলি তই ধৰিবে খোজাস
মোক বাথে দেৱ বাক ॥
মাতৃ তুল্য আমি ক্ষেমা কৰা তুমি
চল তঞি আন বনে ।
হেন বানি বুলি বাজাৰ নন্দিনি
বহিলন্ত থিব মনে ॥ ৬৩০

দ্বিজ বলোবামে ভনিলা ছলডি
এবা বিসয়ৰ কাম ।
পাপক সংহৰি সংসাৰক ভৰি
ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ৬৩১

—০—

ব্রহ্মাৰ প্ৰতি বৃন্দাৰ সাপ ।
আক বৃন্দাৰ পতি লাভ ।
পদ ।

এহিমতে বৃন্দা দেবি বুলিয়া বচন ।
পৃথিবীৰ সগ ছয়া বৈলা তেতিক্ষন ॥
বেদ বাক্য সম সতি বচন বুলিলা ।
কামাত্বৰ ছয়া ধৰ্ম্ম্য তাক লুপ্তনিলা ॥ ৬৩২
সন্তোষ কৰিবে মনে জান্ত অনন্তৰে ।
আতি কোপে বৃন্দাদেবি সাপিলা সত্যৰে ॥
সুন অৰে দ্বিজাধম তোক দেয়ো সাপ ।
ক্ষয় হৈবি ক্ষয় হৈবি ক্ষয় হৈবি পাপ ॥ ৬৩৩
পুনৰ্ব্বাৰ বৃন্দাদেবি সাপ দিবে চান্ত ।
সেহি বেলা সূৰ্য্য আসি বাধা কৰিলন্ত ॥
আত অনন্তৰে কথা সুন কচিকৰ ।
ভয় ছয়া আসিলন্ত ব্রহ্মা বিষ্ণু হৰ ॥ ৬৩৪
ইন্দ্র চন্দ্র বায়ু বহি কুবেৰ বৰুণ ।
অনন্তক আদিকৰি যত দেৱ গন ॥
সান্ত্বিকোপাগ্নিয়ে দহি আছে কলেরৰ ।
কলা হিনা আমাবাস্তা চন্দ্র সম সব ॥ ৬৩৫
নিছেন্ত ধৰ্ম্ম্যক দেখি দেৱ নাৰায়ণ ।
কৃপায়ুক্ত ছয়া পাচে বুলিলা বচন ॥
সুনিয়োক বৃন্দাদেবি তুমি মহা সতি ।
কৰিলাহা মোত তুমি একান্ত ভকতি ॥ ৬৩৬
মোহোৰ প্ৰসাদে তযু জন্ম মৃত্যু নাই ।
ধৰ্ম্ম্যক জিয়ায়া তুমি স্বস্থকৰা কাই ॥
ব্রহ্মা নিগদতি বৃন্দা সুনियो সূন্দৰি ।
পাপে পুন ছইবো ইতো জানা বশুৰি ॥ ৬৩৭

ধৰ্ম্মক জিয়ায়া সতি দিয়োক আমাক ।
 ধৰ্ম্ম বিনে সৰ্বনাম বাখা মোৰ বাক ॥
 মহাদেব বদতি শুনিয়ে বৃন্দা সতি ।
 তৃজগত নস্ত হৈবো বাখিও সম্প্রতি ॥ ৬৩৮
 ধৰ্ম্ম নস্ত ভৈলে তৃজগতে নস্ত হই ।
 ধৰ্ম্মক জিয়ায়া দিয়ো আমাক নিশ্চয়ী ।
 ইন্দ্র নিগদতি বৃন্দা শুন্য মহাসতি ।
 তপস্তা কৰিয়া ধৰ্ম্ম কৰিলা সম্প্রতি ॥ ৬৩৯
 হেনয় ধৰ্ম্মক তুমি বধা কে'ন গুনে ।
 তপৰ প্রভাবে সতি জিয়ায়ো আপুনে ॥
 সূৰ্য্য নিগদতি শুনিয়েক বৰ বাল্য ।
 বড় দিবো লৈয়ো বড় শুনিয়ে অবলা ॥ ৬৪০
 অনন্ত বদতি বৃন্দা শুনিয়ে সুন্দৰি ।
 ধৰ্ম্ম উপাসিলা তুমি তপক আচৰি ॥
 হেনয় ধৰ্ম্মক তুমি কৰিলা বিনাস ।
 জিয়ায়ো সুন্দৰি ধৰ্ম্ম বিনে সৰ্বনাম ॥ ৬৪১
 চন্দ্র নিগদতি বৃন্দা শুনিয়ে বচন ।
 দ্বিজৰূপ ধৰি ধৰ্ম্ম আসিল এখন ॥
 ব্রহ্মায়ে পাঞ্চিলা ধৰ্ম্ম পৰিষ্কা কৰিতে ।
 নির্দোষ ধৰ্ম্মক তুমি বধা কেন মতে ॥ ৬৪২
 আনো দেৱগনে তুতি কৰিলা বৃন্দাক ।
 নমস্কাৰ কৰি বৃন্দা বুলিলন্ত বাক ॥
 বৃন্দা নিগদতি শুনিয়েক দেৱগন ।
 ব্রহ্মনৰ বেসে ধৰ্ম্ম আসিল এখন ॥ ৬৪৩
 পৰিষ্কা কৰিবে লাগি আইল ধৰ্ম্মবাজ ।
 নজানিয়া সাপ দিলো কৰিলো অকাজ ॥
 তপৰ প্রভাবে মঞি জিয়াইবো এখন ।
 দেৱগন সমে তুস্ত হোৱা নাৰায়ন ॥ ৬৪৪
 এহিমতে বৃন্দা সতি বুলিলা বচন ।
 মোৰ তপ সত্য যদি হোৱে নাৰায়ন ॥
 সত্য যদি বিষ্ণু পূজা কৰি আছে মঞি ।
 জদি অনমন ব্রত মোৰ সত্য হই ॥ ৬৪৫

সত্য সৌচ আদি কৰি যত ধৰ্ম্মগন ।
 মঞি স্তব্ধে কৰি আছা যদি নাৰায়ন ॥
 যদি সত্য হৱে ব্রহ্মা হব নাৰায়ন ॥
 সত্য যদি হৱে ইন্দ্র আদি দেৱগন ॥ ৬৪৬
 জজ্ঞ মুৰ্ত্তি ভগৱন্ত যদি সত্য হয়ী ।
 প্রকৃষ্টা প্রকৃতি সত্য জদিব হৱয়ী ॥
 মোৰ বড়ে দ্বিজ বড় ছয়োক *বিজব ।
 জদি বেদগন সত্য হৱে মতেশ্বৰ ॥ ৬৪৭
 এহি বুলি বৃন্দা দেবি ধৰ্ম্মক আনিলা ।
 কোলে লৈয়া ধৰ্ম্ম বাইক পাছে আশ্বাসিলা ॥
 আত অনন্তবে কথা শুন্য ব্রহ্মেশ্বৰ ।
 মুৰ্ত্তি নামে ধৰ্ম্ম ভাৰ্য্যা আসিলা সত্যৰ ॥ ৬৪৮
 সোকা কুল ছয়া দেবি প্রনাম কাৰলা ।
 বিষ্ণু পদে পাৰি দেবি অছেতন ভৈলা ॥
 মুৰ্ত্তি নিগদতি শুনিয়েক দামোদৰ ।
 ভকত বৎসল প্রভু জগত ইশ্বৰ ॥ ৬৪৯
 মোৰ স্বামি সিত্র কৰি জিয়ায়া দিয়োক ।
 সোকে বিয়াকুল ছয়া জায়ো পৰলোক ॥
 পাত হিন জিতো নাৰি হোৱে সংসারত ।
 প্রান হিন দেহা যেন মোৰো সেহিমত ॥ ৬৫০
 পিতৃ মাতৃ ভাতৃ পুত্ৰ মিত্ৰ বন্ধু জনে ।
 পড়িমিত কৰি দেই সোক পাৱে মনে ॥
 স্বামীৰ সৰ্বস্ব হৱে ভাৰ্য্যাৰ নিশ্চয় ।
 স্বামি দান দিয়া মোক কৃষ্ণ কৃপাময় ॥ ৬৫১
 এহি বুলি মুৰ্ত্তি সতি কান্দিবে লাগিলা ।
 সেহি বেলা ভগৱন্তে বৃন্দাক বুলিলা ॥
 ভগৱন্ত বদতি শুনিয়ে বৃন্দা সতি ।
 তপৰ প্রভাবে গাউৰ লভিবা সম্প্রতি ॥ ৬৫২
 ব্রহ্মাৰ সমান আয়ু লভিচা নিশ্চয়ী ।
 ধৰ্ম্মক তোমাৰ আয়ু দিবাক লাগয়ী ॥
 তপৰ প্রভাবে সতি গোলোকক চলা ।
 পৰকালে মোক পাইবা শুনিয়ে অবলা ॥ ৬৫৩

বাধা গোপি সন্মে বাস কুড়াব কালত ।
 সেহি কালে মোক শ্রামি লভিবা সতত ॥ ৭৭৩
 শ্রীদামৰ সাজে বাধা গোলোকক জাইবা ।
 বাধাব ইচায়ে বৃকভানু শূতা হৈইবা ॥
 বাধিকাৰ চায়া ছয়া তুমি থাকিবাহা ।
 অভিমন্যু বাজা পাছে ভোমাক বিহাইবাহা ॥ ৭৭৭
 সেহিবেলা বাধাযতি হৈব অন্তধান ।
 তুমি বৃন্দা সতি হৈবা বাধাব সমান ॥
 ভোমাক বিবাহ কালে দিয়া বাধা সতি ।
 বাধা বহিবেক মোৰ লগত সম্প্রতি ॥ ৭৭৮
 বাধা বুলি জানিবেক গোকুলৰ লোক ।
 গোপিগনে কুড়াকালে লভিবাহা মোক ॥
 স্বপ্ন জাগৰনে মোক নেবা বাধা সতি ।
 মোত কবি 'আনে নজানয় মহামতি ॥ ৭৭৯
 মোহোৰ কোলত সৰ্বদায় থাকা বট ।
 মোৰ সক্তি বাধা দেবি জানা সমুদাই ॥
 বিষ্ণুৰ বচনে বৃন্দা আয়ুসক দিলা ।
 বৃন্দাৰ আয়ুসে ধৰ্ম্ম তেগনে উঠিলা ॥ ৭৮০
 শ্রীমন্ত সুন্দৰ ধৰ্ম্ম পুৰ্ণ মনোহৰ ।
 তপ্ত সুবৰ্ণৰ বস্ত্ৰ দেহা কচিকৰ ॥
 প্রণাম কৰিলা ধৰ্ম্মে পাছে গোবিন্দক ।
 ব্রহ্মাক প্রণামি পাছে নমিলা হৰক ॥ ৭৮১
 প্রকৃতিক প্রণামিলা পাছে ধৰ্ম্মবাই ।
 দধ গুণ তেজ বল পুৰ্ণ ভৈল কাই ॥
 বৃন্দা নিগদতি সুনিয়েক দেৱগন ।
 ক্ষয় হৈবি তিনিবাৰ বুলিলো বচন ॥ ৭৮২
 সান্তি কন্যা বাক্য জানা অতি দৃঢ়তৰ ।
 মিচা নুহিবেক বেদ বাক্য সমসৰ ।
 আতি কোপে ত্ৰিবাৰ সাপ দিলো মই ।
 আক বাৰ সাপ দিবে চাহিলো নিচ্ছয়ী ॥ ৭৮৩
 কণ্ঠে মাত্র আইলা বানি নাসিল মনত ।
 সেহিবেলা সূৰ্য্যে আগি বাধা কবিলন্ত ॥

সত্যে পুৰ্ণ হৈবে ধৰ্ম্ম জানা মহামই ।
 পদ হিন হৈবে ধৰ্ম্ম ত্ৰেতাতে নিশ্চয় ॥ ৭৮৪
 দ্বাপৰ যুগত হুইবে পদে ধৰ্ম্ম ক্ষয় ।
 কলিৰ আদিত পদে বৈব সুনিস্চয় ॥
 কলিৰ সেৱত সিয়ো পাদ ক্ষয় হৈব ।
 কলিৰ সেৱত পাপ পুৰ্ণ ছয়া বৈব ॥ ৭৮৫
 মোৰ মুখে তিনিবাৰ বচন বেকত ।
 তিনি পাদ ক্ষয় হৈব কলিৰ আদিত ॥
 কলা ভাগে প্রবৰ্ত্তিব কালৰ মধ্যত ।
 চাড়ি পদ ক্ষয় হৈব কলিৰ মধ্যত ॥ ৭৮৬
 কলি সেৱে ধৰ্ম্ম জানা সূতিয়া বহিব ।
 অধৰ্ম্মৰ চাড়ি পদে যুড়িয়া থাকিব ॥
 আত অনন্তবে কথা শুনা ব্ৰজেশ্বৰ ।
 গোলোকৰ পৰা বথ আসিলা গত্যৰ ॥ ৭৮৭
 আমোদ্য বতমে নিশ্চিলন্ত মনোনিত ।
 হিৰা হাৰ মনি গাৰ মানিকে সোভিত ॥
 না না অলঙ্কাৰে বস্ত্ৰি আছে বথথান ।
 কন বুন সন্দ কবে অমোলা বিমান ॥ ৭৮৮
 মুকুতাৰ জালা জলে আতি বিবজিত ।
 অগ্নি সূক্ষ বস্ত্ৰ সন্মে চামৰে ভূষিত ॥
 হেনয় বিমান দেখিলন্ত দেৱগন ।
 পাছে বৃন্দা নমিলন্ত কৃষ্ণৰ চৰণ ॥ ৭৮৯
 হৰক প্রণাম কৰি ব্রহ্মাক নমিলা ।
 সৰ্ব দেৱগনক একত্রে প্রণামিলা ॥
 অনন্তবে বৃন্দাদেবি তথাতে চৰিলা ।
 ভূষিত গমনে পাছে গোলোকে চৰিলা ৭৯০
 ধৰ্ম্মক আশ্বাসি হৰি নিজ থানে গৈলা ॥
 সৰ্বদেৱগন স্কি স্কি থানে বৈলা ।
 সূনা সমাজিকগন কেদিন জিবন ।
 কায়-বাক্য মনে ভজিয়েক নাৰায়ণ ॥ ৭৯১
 কামাতুৰ ধৰ্ম্ম বাইব দেখিয়ে বিলাই ॥
 কৃষ্ণৰ ভজন বিনে আন গতি নাই ।

কলি মলে ব্যাপিলেক সমস্তলোকত ॥
 ধন জন দেহগেহ সবে আসাম্বত ॥ ৭৯২
 কুম্ভ চৰণ বিনে আন গতি নাই ।
 সৰ্বদায়ে ভক্তি ভাবে ভজা জহুবায়ে ॥
 পিতৃ মাতৃ আদি কৰি জত বন্ধুগন ।
 সবে আসাম্বত মানি ভজা নাৰায়ণ ॥ ৭৯৩
 সংসাৰৰ সুখচয় সবে স্বপ্নময় ।
 হেন জানি সাধু সন্তে ভজা দায়াময় ॥
 ভাৰত বৰিস পুণ্য স্থান অনুপাম ।
 কলিযুগে নবতমু মাধৱৰ নাম ॥ ৭৯৪
 চাৰিয়ো সজ্ঞাগে মুক্তি জানা অনুপাম ।
 বলোবাম বিপ্ৰে ভনে বোলা বাম বাম ॥

ঋষিসকলৰ শ্ৰীকৃষ্ণ দৰ্শন আৰু শ্ৰীকৃষ্ণৰ
 মাহাত্ম্য বৰ্ণন ।

পদ ।

নন্দ নিগদতি শুনিয়েক কুপাময় ।
 তোমাৰ স্বৰূপ বেদগনো নজানয় ॥
 বেদজ্ঞ সকলে থিৰ কৰিবেক মনে ।
 হেন দেৱ নাৰায়ন পখিলো সৰনে ॥ ৬৭৩
 ব্ৰহ্মা আদি কৰি যত সুবাস্তৱ নৰে ।
 অনন্তক আদি কৰি সিদ্ধ মুনি নৰে ॥
 তোমাক নিচ্চয় কৰিবাক নপাবয় ।
 তোমাৰ স্বৰূপ বেদ কথা কুপাময় ॥ ৬৭৪
 নাৰায়ন বদতি শুনিয়ে মুনিবৰ ।
 আত অনন্তৰে কথা জেন মনোহৰ ॥
 নন্দ সমে জ্ঞান কৈই আছা নাৰায়ন ।
 সেহিবোলা আসিলেক যত মুনিগন ॥ ৬৭৫
 কৃষ্ণক দেখিবে প্ৰতি আইলা দেৱগন ।
 ব্ৰহ্ম তেজে প্ৰজলিত প্ৰফুল নয়ন ॥
 পুলস্তি পুলহ ক্ৰুট অঙ্গিৰা ভৃগুৰ ।
 প্ৰচেতা ছৰ্দ্ধাষা আসিলন্ত মুনিবৰ ॥ ৬৭৬

পালিনি কনাদ গৌতম জে কাশ্যায়ন ।
 সনক সনন্দ সনাতন ভূপোধন ॥ ৭৯৫
 কপিল আশ্বৰি বটু পঞ্চসি অপৰ ।
 বৃহস্পতি গামা বাসো ব্যাধে মুনিবড় ॥
 জৈমুনি শুমন্ত ঋশ্যশৃঙ্গ ঋষি শূক ।
 জজ্ঞোবন্ধ সৌভৰি যুকণ্ড সুভান্দক ॥ ৭৯৬
 ভবদ্বাজ জটিলেক মাৰ্কণ্ডেৰ বড় ।
 লোমস কনি কঙ্কন ভাণ্ডৰি অপৰ ॥
 বকদক্ষ অম্বষ্টক সতানন্দ ঋষি ।
 বামদেৱ সম্বত্ৰ উপক্ক মহাজসি ॥ ৭৯৭
 পশুৰাম অজনি অগস্তি যুদ্ধামহা ।
 ক্ৰতুশ্ৰৱা পৈল গোবমুখ উপমন্ত ॥
 মৈত্ৰেয় চেৱন কৰ ধৰ্ম্মে কশ্য বড় ।
 মই সমে নৱঋষি গৈল তাত পৰ ॥ ৭৯৮
 ঋষি সকলক দেখি পাচে দেৱ হৰি ।
 সভাসমে আগ বাঢ়ি গৈলন্ত সাদৰি ॥
 নমস্কাৰ কৰি কৃতান্তলি কৰি ।
 বহু সিংহাসনে বসু আইলা দেৱহৰি ॥ ৭৯৯
 বিধিবতে পূজা কৰি কুসল পুচিলা ।
 কৃষ্ণক মধ্যত লৈয়া ঋষি আৱৰিলা ॥
 পৰস্পৰে সম্ভাৱা ভৈলন্ত কচিকৰ ।
 অনন্তৰে তেজ কপ দেখিলা অপৰ ॥ ৮০০
 আকাশৰ পৰা প্ৰজলিত তেজবাসি ।
 মুনিসমে কৃষ্ণ দেৱে দেখিলাহা আসি ॥
 কতোক্ষনে দেখিলেক বালক আকাৰ ।
 সুশৰ্ম্ম বৰ্ম্ম পঞ্চ বৰ্ম্মৰ কুমাৰ ॥ ৮০১
 তেজসৰ অভ্যাস্তৰে দেখিলন্ত আৰ ।
 ব্ৰহ্মতেজ প্ৰজলিত সনত কুমাৰ ॥
 সৰিষত নগুবেস জটা প্ৰজলিত ।
 আৰ্ণিভাৱ ভৈলা সভামধ্যে বিপৰিত ॥ ৮০২
 হেন অধনিক দেখি সবে মুনিগন ।
 সিজ কৰি উঠি গৈয়া নমিলা চৰন ॥

গোবিন্দেয়ো সিদ্ধ কৰি চৰণে নমিলা ।
 আসিৰ্দ্ধাদ কৰি ঋষি সভাত বসিলা ॥
 সনত কুমাৰ মুনি বুলিলা বচন ।
 সুনিয়েক কৃষ্ণদেৱ সুনাম মুনিগন ॥ ৬৮৫
 কুসল প্ৰসন্ন সিদ্ধি অশ্রুত হয় ।
 তোমাত কুসল প্ৰসন্ন দেৱ নঘটয় ॥
 কুসল প্ৰসন্ন সিদ্ধি তপস্যাৰ ফল ।
 কৃষ্ণ কুসল প্ৰসন্ন জানিবা নিশ্ফল ॥ ৬৮৬
 সম্প্ৰতি কুসল প্ৰভু ইশ্বৰ দৰ্শন ।
 নিগুৰ্ন নিবিহ সৰ্ব বিজ্ঞৰ কাৰণ ॥
 ভুভাৱ সংহাৰ কাজে ভৈলা অৱতাৰ ।
 জগত ইশ্বৰ হৰি দেখিলোহো আৰ ॥ ৬৮৭
 কৃষ্ণ নিগদতি সুনিয়েক মুনিবড় ।
 সৰিৰ কুসল ভৈল প্ৰসন্ন গোছড় ॥
 মোহোত কুসল প্ৰসন্ন কেন নঘটয় ।
 ইহাৰ কাৰন ঋষি কহিয়ে নিচয় ॥ ৬৮৮
 সনত বদতি প্ৰভু সুনিয়ে কেসৱ ।
 প্ৰকৃতিৰ জিতো দেহৰ সঙ্গ ভয় ॥
 সেহিদেহে কুসল প্ৰসন্ন সঙ্গ হয় ॥
 তোমাৰ সৰিৰ ইতো প্ৰাকৃত্য নহয় ॥ ৬৮৯
 নিত্য কপ দেহাত কুসল বথ নাই ।
 হেনজানি তুমি মোত হোৱা জহুৰাই ॥
 ভগৱন্ত বদতি সুনিয়ে ঋষিৰাজ ।
 দেহমাত্ৰ প্ৰকৃতিৰ নাহিকয় বাৰ ॥ ৬৯০
 প্ৰকৃতিত পৰে দেহ মাত্ৰ নঘটয় ।
 ইহাৰ কাৰন সুনিয়েক মহাসয় ॥
 সনত বদতি সুনিয়েক কৃপাময় ।
 সূক্ৰ সোনিতৰ দেহা প্ৰকৃতি বোলয় ॥ ৬৯১
 সৰ্ব অৱতাৰৰ কাৰন জহুৰাই ।
 কাৰনৰো কাৰনজে আদি অন্ত নাই ॥
 বেদগনে তোমাক বোলয় নাৰায়ন ।
 কাষ্টিকপ নিত্য পৰমাত্মা সনাতন ॥ ৬৯২

মায়াৰেসে গুণ কপ ধৰা নাৰায়ন ।
 বিসেসত নিগুৰ্ন নিবিহ অকাৰন ॥
 কৃষ্ণ নিগদতি সুনিয়েক মহাসয় ।
 কুসল প্ৰসন্ন সিদ্ধি কেনে নঘটয় ॥ ৬৯৩
 সনত কুমাৰ তুমি সুনিয়ে নিগুৰ্ন ।
 সনত বদতি সুনিয়েক কৃপাময় ।
 বাসুদেৱ পদবজে সুনিয়ে নিগুৰ্ন ।
 বাসুদেৱ বুলি জাক তোমাত নিবাস ॥ ৬৯৪
 দেৱ বুলি দিগ্ৰিকৰা জগত নিবাস ॥
 বাসুদেৱ সৰ্ব পৰমব্ৰহ্মক বোলয় ।
 ইশ্বৰৰ বাসুদেৱ নাম বুলি কয় ॥
 ইতিহাস পুৰাণ সংহিতা সাক্ষ চাই ।
 বাসুদেৱ নাম কপ তোমাকে বোলয় ॥ ৬৯৫
 মাষ্টিকপ ধৰ্ম্ম চিত্ৰ আদি দেৱগন ।
 সাম্ৰতে কুসল তুমি বৈষ্ণৱতে সাৰ ।
 তযু আগমনৰ নিমিত্তে কহ আৰ ॥
 সনত বদতি সুনিয়েক ঋষিগন ।
 জাতি সিদ্ধ কৰি মণ্ডিৰ অন্নৰ কাৰণ ॥
 জাহাৰ নিমিত্তে আইলো সুনাম মুনিগন ॥ ৬৯৬
 জগত ইশ্বৰ হৰি প্ৰভু ভগৱন্ত ।
 জগতৰ আত্মা কৃষ্ণ নাহি আদি অন্ত ॥
 জগতৰ ইশ্বৰ তোমাত পৰে নহে ।
 প্ৰতি প্ৰতি জিজ্ঞাস কৰিলো জহুৰাই ॥ ৬৯৭
 কৃষ্ণ নিগদতি সুনিয়েক দ্বিজবৰ ।
 জজ্ঞ ব্ৰত তপস্যাৰ মণ্ডিৰে ইশ্বৰ ॥
 দক্ষিণা সহিতে জজ্ঞাদিৰ ফল পাই ।
 দক্ষিণা নহৈলে জজ্ঞাদিৰ ফল নাই ॥ ৬৯৮
 সততে ফলক দিয়ে দক্ষিণা সহিতে ।
 মোহোতে অগ্নিয়ে জিতো সাৱধান চিত্তে ॥
 সনত কুমাৰে সুনাম কৃষ্ণ বচন ।
 জাইবে খোজে সিদ্ধ কৰি দেখি মুনিগন ॥ ৬৯৯
 ঋষিগন বদতি সুনিয়ে মুনিগন ।
 কুমাৰ কৰ্ণনাময় ভাগ্য পাইলো লাগ ॥

কুব্ধ সমে কিবা গোপা কথা সমাচার ।
 কহিয়ে কুপাল ভূমি সনত কুমাৰ । ৬৯৯
 কিবা আচৰ্য্যাক শুনিলোহো মুনিবৰ ।
 আতুব স্বভাৱ দেখো কহিয়ে সত্যৰ ॥
 আত অনন্তবে ব্রহ্মা পাৰ্বতি সঙ্কৰ ।
 অনন্ত ক্রীড়্যা ধৰ্ম্ম বস্তু নিৰাকার ॥ ৭০০
 আদিত্য দিগপাল একাদস কজ্জগন ।
 কুব্ধক দেখিবে লাগি আসিলা তেখন ॥
 দেৱগনে আসিবাৰ দেখি নাৰায়নে ।
 তাৱন্ধনে উঠি পূজা কৰিলা তেখনে ॥ ৭০১
 পাদ্য অৰ্ঘ্য আচমনি মধুপৰ্ক দিলা ।
 মুনিগনে ব্রহ্মা হব গোৰিক নমিলা ॥
 অনন্তক নগি পাছে আসনে বসিলা ।
 মুনি দেৱগনৰ সম্ভাষা বৰ ভৈলা ॥ ৭০২
 সনত কুমাৰ মুনি মধ্যত বসিলা ।
 শুন দেৱ মুনি বুলি কহিবে লাগিলা ॥
 সনত কুমাৰ শূনা স্বামি দেৱলোক ।
 কুব্ধক দেখিবে লাগি গৈলোহো গোলোক ॥ ৭০৩
 গোলোকত বাধা সমে নেদেখি কুব্ধক ।
 আতি সিহ্ন কৰি গৈলো মই বৈকুণ্ঠক ॥
 বৈকুণ্ঠনাথক মঞি তৈতো নেদেখিলো ।
 পাছে থিব সাগৰৰ তিৰতে বসিলো ॥ ৭০৪
 থিব দধি তিবে স্নেহত দ্বিপ মনোহৰ ।
 বৈকুণ্ঠ সদৃশ স্থান আতি কটিকৰ ॥
 হৰিক নেদেখি তৈতো পৰিত্রাস্ত ভৈলো ।
 পুচিলাক মনে থিব সাগৰক গৈলো ॥ ৭০৫
 বালিমধ্যে পৰি আছে কস্যপ ডাঙ্গৰ ।
 সতেক জোয়ন মানে আতি ভয়ঙ্কৰ ॥
 ভয়ে কম্পমান সিতো দুখত সুরাই ।
 ততোমিক ডাঙ্গৰ মনুষ্য ধৰি থাই ॥ ৭০৬
 বাঘৰ ববালি তাক খেদিয়া আনিলা ।
 তাহাৰ মুখৰ এবাই বালিত পৰিলা ॥

মঞি বোলো ধ্যা ভূমি কস্যপ ডাঙ্গৰ ।
 কস্যপে বোলয় মোত কৰি আছে বড় ॥ ৭০৭
 থিবদ সাগৰ ধনা শূনা মুনিবড় ।
 মোত কৰি দিক জন্তু আছয় ডাঙ্গৰ ॥
 পৃথিবিক বুলিলোহো ধনা বস্তুমতি
 ভূমি বোলে ধন্য মই নোহো বস্তুমতি । ৭০৮
 অনন্তেসে ধন্য মোৰ আধাৰ নিচয় ।
 কুব্ধে সমে জগতকে ধৰিয়া আচয় ॥
 অনন্তক বুলিলো ভূমিষে ধন্য সাৰ ।
 অনন্তে বুলিলা ধন্য নোহো মঞি আৰ ॥ ৭০৯
 মোহোৰ অধৰা কৰ্ম্ম ধন্য মুনিবড় ।
 মসকৰ মতে মঞি থাকোহো উপৰ ॥
 গজৰ উপৰে জেন মসে কথা কয় ।
 মোৰো সেহিমত জানিবাহা মহাসয় ॥ ৭১০
 কুৰ্ম্মকো বুলিলো গৈয়া ধন্য কুৰ্ম্ম বিৰ ।
 কুৰ্ম্মে বোলে নোহো ধন্য শূনা মুনিবৰ ॥
 বিশ্বৰ আধাৰ মহা বায়ু ধন্য তুই ।
 ধন্য মহা বায়ু তুমি বুলিলোহো মঞি ॥ ৭১১
 বায়ু বোলে ধন্য মই নোহো দ্বিজবৰ ।
 মোত কৰি ধন্য জানিবাহা সৃষ্টিকৰ ॥
 জগতক এজি আছে জগত ইশ্বৰ ।
 ব্রহ্মাক বুলিবা ধন্য শূনা মুনিবৰ ॥ ৭১২
 ধন্য সৃষ্টিকৰ তুমি জগততে সাৰ ।
 ব্রহ্মা বোলে নোহো ধন্য শুনিয়ে কুমাৰ ॥
 যোগিন্দ্র গনৰ মধ্যে ধন্য গনেশ্বৰ ।
 গনেশত পৰে মুনি নাহি শ্রেষ্ঠতৰ ॥ ৭১৩
 শুনিয়ে গনেশ তুমি ধন্য মধ্যে সাৰ ।
 গনেশে বুলিলা মই নোহো ধনা আৰ ॥
 ধনা বুলি জানিবাহা বেদৰ বচন ।
 প্ৰবৰ্ত্তায়া আছে সুভাস্ত কৰ্ম্মগন ॥ ৭১৪
 বেদ বিহিতক ধৰ্ম্ম বোলে মহাসয় ।
 বেদৰ নিষেধ জানা অধৰ্ম্ম নিচয় ॥

পুৰাণ ভাৰত আদি কৰি সাস্ত্ৰচয় ।
 বেদৰ সন্মত জানিবাহা মহাসয় ॥ ৭১৫
 বেদক জানিবা ঋষি দেৱ নাৰায়ন ।
 বেদৰ বিহিত পুজা জানা দেৱগন ॥
 বেদক বুলিলো ধন্য সুন্য দেৱগন ।
 ধন্য নোহো দেৱগনে বুলিলা বচন ॥ ৭১৬
 আমি বিহি আচো জিতো জিতো জজ্ঞ চয় ।
 জজ্ঞ গন ধন্য জানিবাহা মহাসয় ॥
 জজ্ঞেঁসে ফলক দেই সুন্য বিজবড় ।
 জজ্ঞ বিনে জগতৰ নাহি শ্ৰেষ্ঠত্ব ॥ ৭১৭
 জজ্ঞৰ সমিপে গৈয়া পুছিলোহো মঞি ।
 সুন্য জজ্ঞগন ধন্য তোমাক বোলই ॥
 জজ্ঞ বোলে ধন্য আমি নোহো বিজবড় ।
 কৰ্ম্ম ধন্য জানিবাহা সমস্তে পুত্ৰ ॥ ৭১৮
 কৰ্ম্মৰ থানক গৈয়া পুছিলোহো আমি ।
 সুন্য কৰ্ম্মগন ধন্য তোমাক নিয়মি ॥
 কৰ্ম্ম বোলে ধন্য নোহো সুন্য মুনিবড় ।
 কৰ্ম্ম ফল দাতা ধন্য জগত ইশ্বৰ ॥ ৭১৯
 কৃষ্ণ পৰমাত্মা জাৰ নাহি আদি অন্ত ।
 ধন্য ধন্য নাৰায়ন প্ৰভু ভগৱন্ত ॥
 সমস্ততে বিচাড়িয়া তোমাক নপাইলো ।
 কৰ্ম্মৰ বচনে মই মথুৰাক আইলো ॥ ৭২০
 মথুৰাক আসি মই তোমাক দেখিলো ।
 পৰিপূৰ্ণ ব্ৰহ্মাক সাক্ষাতে আসি পাইলো ॥
 জজ্ঞ ব্ৰত তপ সূত্ৰ কৰ্ম্মৰ ইশ্বৰ ।
 ফল দাতা জজ্ঞাদিৰ তুমি মহেশ্বৰ ॥ ৭২১
 কাৰনৰ কাৰন তুমিষে জগতৰ ।
 পূৰ্ণৰ কথা কহিলোহো মুনি নিবন্তৰ ॥
 দেৱগন আগে সুন্য মুনিগন মই ।
 ধন্য কৃষ্ণ বাসুদেৱ বুলিলো নিচ্চয় ॥ ৭২২
 কৃষ্ণে বুলিলন্ত সুন্য সনত কুমাৰ ।
 দক্ষিণা সহিতে ধন্য জানা সাৰে সাৰ ॥

দক্ষিণা সহিতে কৰ্ম্ম ফল দাতা মই ।
 দক্ষিণা নভৈলে কৰ্ম্ম বিফল নিচ্চয় ॥ ৭২৩
 জজ্ঞ ব্ৰত তপস্তাৰ ভূত কৰ্ম্ম গন ।
 দক্ষিণা সহিতে ফল ধৰে তপোধন ॥
 দক্ষিণা নভৈলে ক্লেস পাৰে নবগন ।
 ফলদাতা মইসে জানিবা সনাতন ॥ ৭২৪
 এহি গোপ্য কথা মোত কৈলা নাৰায়ন ।
 সমস্তে গোপনি কথা কৈলো মুনিগন ॥
 দক্ষিণা সহিতে জজ্ঞ ফল দাতা হয় ।
 দক্ষিণা নভৈলে কৰ্ম্ম বিফল হৱয় ॥ ৭২৫
 ব্ৰাহ্মনক লাগি দান গনক কৰয় ।
 ব্ৰাহ্মনক দেবো বুলি পাছত নেদয় ॥
 একে ৰাত্ৰ ভৈলে লাগে দক্ষিণা দুগুন ।
 মাসৰ অতিতে জানা হৰে সত গুন ॥ ৭২৬
 দুমাসৰ অন্তে জানা সহশ্ৰ হৱয় ।
 সম্বৎসৰ ভৈলে সিতো নবকে পছয় ॥
 বৎসৰ সহশ্ৰ পড়ি থাকে নবকত ।
 যুত্ৰকুণ্ডে পড়ি দুখ ভুঞ্জি নানা মত ॥ ৭২৭
 তাত পাছে চাণ্ডালৰ ঘৰে জন্ম হই ।
 দাতা প্ৰতি গৃহি ছয়ো নবকে পৰই ॥
 বৎসৰ সহশ্ৰ মানে নবকে পছয় ।
 পুৰোহিত সমে চাণ্ডালত জন্ম হয় ॥ ৭২৮
 মহাব্যাধি যুক্ত ছয়া চাণ্ডালৰ ঘৰে ।
 মহা পাপি ছয়া ছয়ো ফল ভোগ কৰে ॥
 সনতৰ বাক্য দেৱ মুনি নিবন্তৰে ।
 বিস্ময় হাসিয়া বৈলা কৃষ্ণৰ মন্দিৰে ॥ ৭২৯
 জগত ইশ্বৰ কৃষ্ণ জানি নন্দৰাই ।
 কান্দিবে লাগিলা গুন বৰ্ম্মই বৰ্ম্মই ॥
 লাজ এড়ি নন্দ ৰাজা সোৰত আকুল ।
 বন্ধনাদি কৰ্ম্ম চাড়ি জেহেন বাতুল ॥ ৭৩০
 সেইবেলা পাৰ্ব্বতীয়ে বুলিলা বচন ।
 মোহ পাস তেজি নন্দ স্থিৰ কৰা মন ॥

নন্দ নিগদতি প্রভু দেব নাৰায়ন
 কুচ্ছিত বনিয়া গৃহে জেহেন বতন ॥ ৭৩১
 বতন মানিক দুই গৃহত আচয় ।
 কুচ্ছিত বনিয়া জাতি তাক নজানয় ॥
 মোৰ সেই পটন্তৰ জগত ইশ্বৰ ।
 মোৰ অপবাধ ক্ষেমা কৰা দামোদৰ ॥ ৭৩২
 পুনৰপি গোকোলে নজাইবা দেৱহৰি ।
 জমুনাৰ তট বৃন্দাবন অনুসৰি ॥
 তোমাৰ ক্ৰিড়াৰ থান আতি মনোৰম ।
 গোপ সিন্ধু সমে তুমি কুড়িলা উত্তম ॥ ৭৩৩
 যযোদাৰ কোলাত বসিলা পূৰ্ববৰ্তে ।
 তোমাক নেদেখি মই জিবো কেনমতে ॥
 গোপিকাৰ সমিপক নজাইবাহা হৰি ।
 নিতে নিতে সন্তাপিত তোমাক শুমৰি ॥ ৭৩৪
 কিবা কথা কহিবোহো আগে যযোদাৰ ।
 বাধাৰ আগত কিবা কহিবোহো সাৰ ॥
 তযু পুয় পাত্ৰ প্রভু বালক সকল ।
 শ্ৰীদাম সুদাম বসুদাম মহাবল ॥ ৭৩৫
 তোক কুৰু সুবলক আদি কৰি যত ।
 কিবা কথা কহিবোহো বালক গনত ॥
 এহি বুলি নন্দ ৰাজা সোকে আসনত ।
 মূৰ্চ্ছা গৈয়া পড়িলন্ত সভাৰ মধ্যত ॥ ৭৩৬
 মূৰ্চ্চিত নন্দক দেখি পাছে দেৱ হৰি ।
 প্রবোধ কৰিলা কুয়ে তাক কোলে ধৰি ॥
 নন্দ কুৰু কথা বস স্বাপ মধ্য সাৰ ।
 প্রহ্লা ভাৱে শুনি কৰে জিবৰ নিস্তাৰ ॥ ৭৩৭
 বাধা কুৰু নাম একবাৰ উচ্চৰয় ।
 সৰ্বপাপ নষ্ট কৰি নিষ্পাপ হোৱয় ॥
 বাধা কুৰু নাম শ্ৰৱি ফুৰা সৰ্বক্ষন ।
 জগত ইশ্বৰ হৰি তুষ্ট নাৰায়ন ॥ ৭৩৮
 বাধা কুৰু বানি মুখে বুলিবা সৰ্বধা ।
 পৰম আনন্দে শুনিয়োক কুৰু কথা ॥

বিষয়ৰ সুখ জত বিষ্টাৰ সমান ।
 তাক তেজি গোবিন্দক কৰিয়োক ধ্যান ॥ ৭৩৯
 কুৰুৰ চৰনে মনে কৰিয়ো ভকতি ।
 কিচো কিচো কৰি বিষয়ত তেজা মতি ॥
 শূনা সমাজিক গন ভজা দেৱ হৰি ।
 বোলা বাধা কুৰু বানি কুৰু ক শুমৰি ॥ ৭৪০
 সংসাৰ তৰিবা জানি তেজা আন কাম ।
 নিবন্তবে নৰে ডাকি বোলা বাম বাম ॥

শিৱ স্তোত্ৰ ।

পদ ।

কুৰু নিগদতি পিতৃ লভিয়ো চেতন ।
 জল বৃদ বৃদ জেন অথিৰ জিৱন ॥ ৭৪১
 সবে চৰাচৰ পিতৃ জানা মায়াময় ।
 সোক পাষ তেজি স্বস্ত হোৱা মহাসয় ॥
 মায়াৰ অধিন পিতৃ জগত নিচ্চয় ।
 মায়াক কৰিও তুতি তুমি মহাসয় ॥ ৭৪২
 বিশ্বোময় সনাতন জানিবাহা মোৰ ।
 জগতকে বাপি আছে মহা ব্যাধি ঘোৰ ॥
 পূৰ্বেৰ সিব তপুৰক বধিবে নপাৰি ।
 বন প্রস্তু ভয়াকুল ভৈলা তপুবাৰি ॥ ৭৪৩
 জিতো স্তোত্ৰে তপুৰক বধিলন্ত হৰ ।
 সেই স্তোত্ৰ কহো শূনা পিতৃ কচিকৰ ॥
 সৰ্বমোহ গুচিবেক তোমাৰ নিচ্চয় ।
 সৰ্ব বাধা সিদ্ধি হৈব জানামহাসয় ॥ ৭৪৪
 নন্দ নিগদতি প্রভু কুৰু কৃপাময় ।
 কহিয়োক স্তোত্ৰ ৰাজা তোমাত নিচ্চয় ॥
 শুনিনিভা সিন্ধু প্রভু মই নাৰায়ন ।
 জদি যোগ্য হওঁ কহিয়োক সনাতন ॥ ৭৪৫
 দুৰ্গতি নাসিনি দেৱি স্তোত্ৰ জে দুৰ্গাৰ ।
 দেৱৰ জনক তুমি কহিয়োক সাৰ ॥

ভগবন্ত নিগদতি শুন্য বাজা নন্দ ।
 বিদ্বি নষ্ট কবি স্তোত্রে কবারে আনন্দ ॥ ৭৪৬
 তুপুৰ বনে শ্রান্ত মহাদেব ভৈলা ।
 সেহিবেলা নাৰায়নে ব্রহ্মাক বুলিলা ॥
 মায়াক আবাধি সিরে তুপুৰ বধোক ।
 স্তোত্র বাজা হাসিবে তেজস্তোক সোক ॥ ৭৪৭
 বিষ্ণু'ব বচনে ব্রহ্মা গৈলা তেতিক্ষনে ।
 সক্রগ্ৰাস্ত বথত পতিত তুনয়নে ॥
 সক্রব সায়েকে বান্ধি আছে কলেরব ।
 অচেতন ছয়া পবিলন্ত মহেশ্বৰ ॥ ৭৪৮
 সেহিবেলা ব্রহ্মা গৈয়া বুলিলা বচন ।
 উঠা উঠা মহেশ্বৰ লভিয়ে চেতন ॥
 স্তোত্র বাজ লৈয়ো তুমি জগততে সাৰ ।
 এহি স্তোত্র ঝপুচয় কৰিয়ো সংসাৰ ॥ ৭৪৯
 ইশ্বৰৰ আজ্ঞা বানি শুনি তুনয়ন ।
 সন্তিক সহাই কবি বধা সক্রগন ॥
 সন্তি বিনে কোনে কাক জিনিবে পাবয় ।
 সন্তি সমে যুদ্ধ কবি তুমি হোৱা জয় ॥ ৭৫০
 ব্রহ্মাব বচনে হবে কবি নমস্কাৰ ।
 গ্রহন কবিল স্তৱ কবি সতকাৰ ॥
 নমস্কাৰ কবি হবে তুতি আবন্তিলা ।
 স্তোত্র সেৱা জপি পাছে গোবিক বুলিলা ॥ ৭৫১
 বিষ্ণোক মনত স্মৰি বুলিলন্ত বানি ।
 মোহোৰ সমন্ধি তুমি হোৱা ঠাকুৰানি ॥
 বাখা বাখা দুৰ্গা দেবি সঙ্কট সময় ।
 বিষ্ণুময় সনাতন দেবি মহামায়া ॥ ৭৫২
 বেদৰ জননি দেবি জগত মোহনি ।
 বৈকুণ্ঠত মহালক্ষ্মি তুমি সনাতনি ॥
 সপ্ত স্বৰ্গে শূলক্ষ্মি জগত ব্যাপিনি ।
 বাজ লক্ষ্মি বাজ গৃহে সম্পন্নিকপিনি ॥ ৭৫২
 পাতালত দেৱ লক্ষ্মি দেৱ কাত্যাগনি ।
 মনুষ্যৰ গৃহে গৃহে সম্পন্নিকপিনি ॥

সৰ্ব সম্যকপ তুমি ঐশ্বৰ্য্য দায়িনি ।
 সমস্তবে কাৰ্য্যকপ তুমি বিধায়িনি ॥ ৭৫৩
 ব্রহ্মাও স্বকপ সন্তি দেৱি ভগৱতি ।
 বাক্য কপ জগতৰ তুমিষে ধাৰিনি ॥
 প্রাণ অধিষ্টাতা দেৱি তুমিসে কুব্ধৰ ।
 বাধা ছয়া থাকা গোলোকত নিবন্তৰ ॥ ৭৫৪
 মোক বন্ধা কৰা দেৱি সঙ্কট সময় ।
 মোহোৰ সহাই ছয়া বধা ঝপুচয় ॥
 আনো নানা তুতি হবে কৰিলা মায়াক ।
 পদ বাহুল্যক ডবে নিলিখিলো তাক ॥ ৭৫৫
 বথত পড়িয়া জেবে আছিল সঙ্কৰ ।
 বণত হাবিয়া তুতি কবিলন্ত হব ॥
 সিবৰ আগত দেৱি আবিৰ্ভাৱ ভৈলা ।
 কোটি সূৰ্য্য সম দেৱি প্রকাশ কৰিলা ॥ ৭৫৬
 হৃদি গত ছয়া হৰি দুৰ্গাক পাঞ্চিলা ।
 সিবৰ জয়ৰ হেতু আবিৰ্ভাৱ ভৈলা ।
 মহামায়া বদতি শুনিয়ে মহেশ্বৰ ।
 মণ্ডিত সন্তি সমে ঝপু বধিয়ো সত্বৰ ॥ ৭৫৭
 বড় লৌট মহাদেৱ বান্ধিত মনৰ ।
 সৰ্ব দেৱগণ মধ্য তুমি শ্ৰেষ্ঠন্তৰ ॥
 মহাদেৱ বদতি শুনিয়ে সুবেশ্বৰি ।
 অশুবৰ ক্ষয় বড় দিয়ো ঝাট কৰি ॥ ৭৫৮
 অশুব সংহাৰ ভৈলে সেহি মোৰ বৰ ।
 শুনি মহামায়া বোলে শুন্য মহেশ্বৰ ॥
 হৰিক শ্মৰিয়ো হব জগত ইশ্বৰ ।
 দেৱি বচনে সিরে চিন্তিলা সত্যৰ ॥ ৭৫৯
 জগত ইশ্বৰ বিষ্ণু তেখনে আসিলা ।
 মন্ত্ৰসমে পাসুপত্ৰ অস্ত্ৰ সব দিলা ॥
 সেহিবেলা দুৰ্গা দেৱি আনি দিলা অন্ন ।
 পিনাক ধেনুক দিলা বিষ্ণু আদি শূল ॥ ৭৬০
 সিবৰ বথক সিব দাঞ্জিয়া ধৰিলা ।
 কালকপে বুধ ছয়া সিবক বহিলা ॥

বিষোক প্রনামি হবে অস্ত্রক ধৰিলা ।
 মন্ত্র অভিসেকে অস্ত্র সন্ধানে মাৰিলা ॥ ৭৬১
 তপুৰব সিব কাটি তেখনে পেলাইলা ।
 সঙ্কৰব সিরে দেৱ পুষ্প বৰনিলা ॥
 ব্রহ্মা আসি সুভাসিস দিলন্তু সাদৰি ।
 আলিগনে সুভাসিস দিলা মান্ত্য কৰি ॥ ৭৬২
 গন্ধৰ্ব্ব কিলুৰ গনে স্নানক কৰিলা ।
 দেৱগনে মহাবঙ্গে নাচিবে লাগিলা ।
 ত্রোত ৰাজসুট কৈলো আগন্ত তোমাৰ ।
 সৰ্বপাপ বিনাসন স্তোত্র মধ্যে সাৰ ॥ ৭৬২
 সৰ্ব মনোৰথ সিদ্ধি হোৱে সাবোদ্ধাৰ ।
 স্তোত্রৰাজ পাঠ মাত্ৰে পাতেক নিস্তাৰ ॥
 ৰণে সত্ৰ চয় হৈবে আপুনাৰ জয় ।
 পুত্ৰ পৌত্ৰ বৃদ্ধি হৱে সুনী মহাসয় ॥ ৭৬৩
 দেৱৰ মধ্যত বিষো যেন পুজ্যন্তম ।
 স্তোত্রগন জেন মধ্যে শ্ৰেষ্ঠ মনোৰম ॥
 আনো নানা সিদ্ধি হোৱে স্তোত্ৰৰ শ্ৰৱনে ।
 আপুনাৰ শক্তি দিয়া দিলা নাৰায়নে ॥ ৭৬৪
 বিষোৰ আজ্ঞায়ে ব্রহ্মা সিবক দিলন্তু ।
 পৰম্পৰে ইতো স্তোত্ৰ প্রচাৰ ভৈলন্তু ॥
 তোমাৰ আগন্ত কৈলো স্তোত্ৰ নিকপম ।
 পাৰ্বতীক তুমি তুতি কৰা নবোত্তম ॥ ৭৬৫
 ইতো স্তোত্ৰৰাজে স্তুতি কৰিয়ো সভাত ।
 পাৰ্বতী সন্তোষ ভৈলে জ্ঞান হৈবে জাত ॥
 কৃষ্ণ চৰনে নন্দে তুতিক কৰিলা ।
 পাৰ্বতী সন্তোষ ছয়া তাক বড় দিলা ॥ ৭৬৬
 পাৰ্বতী বদতি সুনিয়োক নন্দৰাজ ।
 ছল্লভ পৰম জ্ঞান হৈব নাহি বাৰ ॥
 মোৰ বড়ে গোলোক লভিবা এড়ি কাই ।
 গোলোকত ৰাজিন্দ হৈবাহা মহাবাই ॥ ৭৬৭
 সুছল্লভ দাস্য ভক্তি লভিবি কৃষ্ণ ।
 জেহি বাক্য কৰা নন্দ হৈবে কচিকৰ ॥

পৰব্রহ্মে অষ্ট সিদ্ধি হৈবেক তোমাৰ ।
 অনিমাৰ্হ সিদ্ধি গৃহে হৈবে আপুনাৰ ॥ ৭৬৮
 এহি বুলি দুৰ্গাদেৱ সিব সমে বৰি ।
 কল্যাণ প্রবেস ভৈলা কৃষ্ণক আশ্বাসি ॥
 নন্দকো বোলন্তু কৃষ্ণে সুনী নন্দ ৰাজ ।
 আজি ধৰি মোহ গুচিবেক নাহি ৰাজ ॥ ৭৬৯
 ছল্লভ পৰম জ্ঞান লভিবা ভকতি ।
 ব্রহ্মক চলিয়ো পিতৃ তুমি মহামতি ॥
 কৃষ্ণক কৰিয়া তুতি গৈলা দেৱগন ।
 মুনিগনো চলি গৈলা আপুন ভবন ॥ ৭৭০
 কৃষ্ণ নিগদতি সুনিয়োক মহামতি ।
 গৃহে চলা ব্রহ্মৰাজ লভিলা মুকুতি ॥
 সৰ্বতত্ত্ব জ্ঞান ভৈলা তুমি ব্রহ্মবাসি ।
 দেৱগন মুনিগন দেখিলাহা আসি ॥ ৭৭১
 নানা উপাঙ্গান সুনিলাহা পিতৃ তুমি ।
 স্তোত্ৰে ৰাজা সুনীলা চলন্ত ব্রহ্ম ভূমি ॥
 তোমাৰ মন্দিৰে মঞ্জি সুখদে আছিলো ।
 মহা হৰ্ষ কৰি ৰাত্ৰ ব্রহ্মত ক্ৰিড়িলো ॥ ৭৭২
 বালা অৱস্থাত মোৰ অপৰাধ চয় ।
 খেমা কৰিয়োক বাপ তুমি কৃপাময় ॥
 কৰিবে লাগয় জিতো তাকে নকৰিলো ।
 নকৰিবে লাগে জিতো তাকে আচৰিলো ॥ ৭৭৩
 স্বৰ্গতো অধিক সুখ মন্দিৰ তোমাৰ ।
 দধি দুগ্ধ যত মধু ভুঞ্জিলো অপাৰ ॥
 মোৰ নমস্কাৰ বাপ মাতৃত কহিবা ।
 বিনয় বচনে মোৰ সোকক গুচাইবা ॥ ৭৭৪
 গোপীকা গনত মোৰ বিনয় বচনে ।
 মোৰ পিতৃ বাক্য কহিবাহা গোপগনে ॥
 বিসেস কৰিয়া বুঝাইবাহা ৰাধিকাক ।
 মোৰ প্রাণেশ্বৰিক বুজিবা পূয় বাক ॥ ৭৭৫
 একেধানে আছিলোহো মোৰ বন্ধু চয় ।
 কৰ্ম্মবাসে পৃথক ভৈলোহো মহাসয় ॥

ইহলোকে সুভুঞ্জান নকৰিবা সোক ।
 অন্ততো চলিবা বাপ মোহোৰ গোলোক ॥
 বোহিনি জমোদা আদি গোপিগন জত ।
 গোপগনে জাইবা পিতৃ গোলোক অন্তত ॥ ৭৭৬
 শূদামাদি কৰি জত বালক আচয় ।
 গোলোকে পৰিব দেহা তেজিয়া নিশ্চয় ॥
 বৃকভানু সমে বাধা মাতৃ কলারতি ।
 গোলোক পাৰিব জানিবাতা মহামতি ॥ ৭৭৭
 সতলক্ষ বণ আনিবেক গোলোকৰ ।
 মহা বত্ৰে নিৰ্ম্মি আছে সুগা সম সব ॥
 মুকুতা মানিক মনি গলে বিভূষিত ।
 অগ্নিস্বৰূপ বস্ত্ৰ গনে বৰ্জি মনোনিত ॥ ৭৭৮
 হিৰা হাব চয় ভূমি দেখিবা বথত ।
 প্রাসাদি প্রাবাৰ চয় হৈব ভূমি গত ॥
 বত্ৰময় দৰ্পন বৰ্জিয়া বণ চয় ।
 চামৰে ভূষিত বথ দেখিবা নিশ্চয় ॥ ৭৭৯
 ভূমি সব দেহা তেজি জাইবা মোৰ লোক ।
 নিত্য কপ দেহা ধৰি পৰিবা গোলোক ॥
 চলি জাস্তে তোৰা সবে দেহাক তেজিবা ।
 অজোনি সমুদ্রা বাধা সেহি দেহে জাইবা ॥ ৭৮০
 অজোনি সমুদ্রা বাধা মাতৃ কলারতি ।
 নিত্য কপ দেহা তান জানা মহামতি ॥
 পিতৃৰ মনৰ পৰা কন্যা কলারতি ।
 তাহানে ছুহিতা বাপ জানা বাধা সতি ॥ ৭৮১
 পিতৃৰ মনৰ পৰা তিনি কন্যা তৈলা ।
 কলারতি ধন্যসতি মেনকা জন্মিলা ॥
 কলারতি বাধা মাতৃ জানা মহাসয় ।
 বৃকভানু পিতৃ বুলি জগতে জানয় ॥ ৭৮২
 সিতাৰ জননি ধন্য জানিবা নিশ্চয় ।
 পার্বতীৰ মাতৃ মেনকাক বুলি কয় ॥
 অজোনি সমুদ্রা তিনি কন্যা মহামতি ।
 বাধা সিতা দেবি আক জানিবা পার্বতী ॥ ৭৮৩

কলারতি ধন্য দেবি মেনকা সুন্দৰি ।
 তিনিয়ো ভগিনি জানিবাতা নিষ্ট কৰি ॥
 বাধা সমে সেহি দেহে জাইব কলারতি ।
 ভোমাব আগত পিতৃ কহিলো যুগতি ॥ ৭৮৪
 গোপনীয় কথাচয় কহিলো ভোমাত ।
 বড় চয় দিলো দুৰ্গা সমে মগ্নি তাত ॥

কলিযুগৰ ধৰ্ম্ম ।

কৃষ্ণৰ বচন শ্রুনি নন্দ মহামতি ।
 বুলিবে লাগিলা নন্দে কৰিয়া ভকতি ॥ ৭৮৫
 জগত ইশ্বৰ তুমি দেৱ নাৰায়ন ।
 যুগধৰ্ম্ম চই কহিয়োক সনাতন ॥
 কলিযুগে ধৰ্ম্মাধৰ্ম্ম কহা দেৱ হৰি ।
 কলিসেয়ে গুন দোষ কহিলো সংহাৰ ॥ ৭৮৬
 সত্য ত্ৰেতা দ্বাপৰ যুগৰ ধৰ্ম্ম চয় ।
 পদ বাহুল্যক ডবে নিলিখিলো ময় ॥
 ভগৱন্ত বদতি শ্রুনিয়ো পিতৃ মোৰ ।
 কলিযুগে কৰ্ম্ম চয় প্রবৰ্ত্তিব ঘোৰ ॥ ৭৮৭
 দশম হাজাৰ বস থাকিবোহো মগ্নি ।
 তল্ল তল্ল কৰি প্রবৰ্ত্তিব ধৰ্ম্ম চয়ি ॥
 দেৱৰ প্রতিমা চয় বৈব সেহি কালে ।
 সেহিকালে পূজা মন্ত্ৰ থাকিব গোপালে ॥ ৭৮৮
 পুৰান ভাৰত আদি কৰি সান্ত্ৰ চয় ।
 সেহিকালে প্রবৰ্ত্তিব জানিবা নিশ্চয় ॥
 পঞ্চম হাজাৰ বস পিতৃ বিপৰিত ।
 গজা আদি তিৰ্থ চয় থাকিব মহিত ॥ ৭৮৯
 তাৰ অৰ্দ্ধকাল বেদ বিদুৰ্ত্তৰ মত ।
 গ্রামে গ্রামে গ্রামে দেৱ থাকিব সতত ॥
 দশম হাজাৰ বস ব্ৰাহ্মণৰ ধিতি ।
 সেহিকালে বাহিবেক হৰিত ভকতি ॥ ৭৯০
 তাত পাছে হৈব জানা সবে একাকাৰ ।
 ব্ৰাহ্মণাদি জাতি ধৰ্ম্ম নৰাচিব আৰ ॥
 অধৰ্ম্মৰ চাৰি পদে যুড়িয়া বহিবা ।
 ধৰ্ম্মহীন ছয়া পিতৃ জসত থাকিবা ॥

এক বর্ণ ছইব ব্রাহ্মণাদি জাতি চয় ।
 বেদমত বিবাহ তেজিব দুখাসয় ॥
 জজ্ঞ সূত্র তিলককো দ্বিজ নধবিবে ।
 সূত্র ধর্ম চয় দ্বিজ সদায় কবিবে ॥ ৭৯২
 সক্ষা গায়ত্রি হিন হৈবে জানিবা পিত্রব ।
 সর্বদায়ে অসত্য বুলিবে নিবন্তব ॥
 সর্বদায়ে প্রতি গ্রহ কবিয়া থাকিব ।
 সিসু উদবব অর্থে জাতিক তেজিব ॥ ৭৯৩
 সমস্তকে ভক্ষন কবিন দ্বিজ চয় ।
 অভক্ষকো ভক্ষিবেক জানিবা নিচ্ছয় ॥
 সর্বদায়ে লম্পত হৈবেক নবচয় ।
 পবম্পবে বিবাদ কবিনে নবচয় ॥ ৭৯৪
 নাবিমধ্যে কদাচিতো সতি নহৈবেক ।
 গৃহে গৃহে বেস্যা ধৈয়া সদা থাকিবেক ॥
 সর্বদায়ে স্বামিক কবিন তিবক্ষাব ।
 ভৃত্যতুলা ছয়া এড়িবেক সদাচার ॥ ৭৯৫
 স্বামি সবে কর্ম্য মানে ভাৰ্য্যাব ভয়ত ।
 নাবি সবে দুখ চয় দিবেক সন্তত ॥
 উপপতি সমে থাকিবেক নাবিগন
 সর্বদাই উপপতিহেমে হৈব মন ॥ ৭৯৬
 দধি দুধ অন বস্ত্র তামুলজে ভাল ।
 আপুন স্বামিক বন্ধি দিবেক সকল ॥
 আহাবকো নোদিবেক আপুন স্বামিক ।
 দুস্ব কবি স্বামি সমে সদা থাকিবেক ॥ ৭৯৭
 বিসতুল্য স্বামিক দেখিব নাবি চয় ।
 সর্বদায় বালক তোমাব পুত্র মঞি ॥
 কিকহিবো তযু পুত্র আমি ধর্ম্য জয়ী ।
 নর নিত যুত দুধ দধি তক্র চয় ॥ ৭৯৮
 লাড়ু পিঠা পনা মধু থৈবা মহাসয় ॥
 অমৃত সমান অন্যে জব্য চয় মাৰ ।
 কান্দিয়া ভুঞ্জিলো আমি গৃহত তোমাব ॥
 পিতৃদের অর্থে তুমি অন জত্ন কবি ॥ ৭৯৯

তাহাক ভুঞ্জিলো আমি বলে চুবি কবি ॥
 বালেকব ক্রন্দন জানিবা মহাবল ।
 মোব অপবাদ বাপ থেমিয়ো সকল ॥ ৮০০
 পাদে পাদে দোষ চয় জানা বালেকব ।
 তুমি পিতৃ তযু পুত্র মই ব্রহ্মেশ্বর ॥
 মোহোব জননি বাপ ক্রোধোদায়ে তাই ।
 ষোহিনিত কৈবা মোব বার্তাক বুজাই ॥ ৮০১
 সনত কুমাৰ যুখে জিসব সুনীলা ।
 বড় চয় দুর্গাদেবি যেনমতে দিলা ॥
 গোকুল বাসিত তুমি কহিবা সকল ।
 বিনয় বচন মোব কৈবা মহাবল ॥ ৮০২
 বন্ধু বান্ধব জোগ কালোষে করয় ।
 বিজোগকো বরে কালে জানা মহাসয় ॥
 বিবিধ পুত্ৰিকো কবে অপুত্ৰিকো কবে ।
 শৃষ্টি স্থিতি জগতক কালেসে সংহবে ॥ ৮০৩
 সুখ দুখ জন্ম মৃত্যু জড়া সোক ভয় ।
 কর্ম্য অনুসবি কালে সবাকৈ করয় ॥
 হে বাপ কাল কুর্ভ জানিবা সকল ।
 ইহাত বিস্ময় নকবিবা মহাবল ॥ ৮০৪
 বৈশ্র বাজা আচিলাহা তুমি গোকুলত ।
 জন্ম মথুৰাত মঞি বনুদের সূত ॥
 কংস ভয়ে পিতৃ নিয়া থৈলা পলুতাই ।
 কর্ম্যববে আমাক কবিলা এক ঠাই ॥ ৮০৫
 কালে আনি কর্ম্যববে থৈলা বেলগাই ॥
 মাতৃত অধিক মাতৃ জ্যোদা যে আই ।
 পিতৃত অধিক পিতৃ তুমি নন্দ বাই ॥ ৮০৬
 মঞ্জোঁগ বিজোগ কাল ইথবে কবয়ী ।
 মঞি দত্ত জ্ঞানে সোক কবা উপসান্ত ॥
 পার্বতিব বোধে মন কবিয়ো একান্ত ॥
 মোহ পাষ তেজি পিতৃ চলা গোকুলক ।
 সর্বতত্ত জ্ঞাত ভৈলা পাইলা ইশ্বরক ॥ ৮০৭
 নন্দ নিগদতি পুত্র সুন্য নাবারন ।

কিয়নো নচাড়া বাপ পুনা বৃন্দাবন ॥
 অতি মনোহৰ গান ভোগাব কুড়াব ।
 গোপ সিন্ধু সঙ্গে পুত্ৰ ক্ৰিড়িল। অপাৰ ॥ ৮০৮
 এহি বুলি নন্দৰাজ। কৃষ্ণৰ সোকত ।
 বিহ্বল স্বভাৱ ভৈলা কৃষ্ণৰ আগত ॥
 কতোক্ষনে সন্ধুক্ষন ভৈলা নন্দৰাই ।
 বুলিবে লাগিলা সোকে গুনক বৰাই ॥ ৮০৯
 আতি মনোহৰ বাপ গোকুল নগড় ।
 সুন্দৰ জমুনা তট আতি মনোহৰ ॥
 সুন্দৰি গনৰ মন মোহ জাক দেখি ।
 হেন বাঘ মণ্ডলক আচাৰ্য্য উপেখি ॥ ৮১০
 গোপিকা গনক পুত্ৰ কেনে পাবিলা ।
 জবোদা বোহিৰি দুইকো কিসতে তেজিলা ॥
 প্ৰানতো অধিক পুতি জানো বাদিকাত ।
 কিয়নো নচাৰা বাপ আসি মথুৰাত ॥ ৮১১
 একবাৰ গৈয়া অল্ল দিন গোকুলত ।
 চলিয়োক কৃষ্ণবাপ বাখা মোৰ মত ॥
 এহিবুলি নন্দৰাজ। বৈসাইলা কোলাত ।
 সাবটি কৃষ্ণক লৈলা নাহি বোল মাত ॥ ৮১২
 নেত্ৰৰ লোতক পুত্ৰ বাখিতে নপাৰে ।
 কৃষ্ণক ভিয়াইলা নন্দে লোতকৰ ধাৰে ॥
 গঙ যুগলত পুত্ৰ পুত্ৰ চুমা দেই ।
 অতি মোৰ হৃদয়ত সাবটি থাকয় ॥ ৮১৩
 গদ গদ বাক্যে একো বুলিবে নপাৰি ।
 সাবটি ধৰিলা নন্দে গালে চুমা পাৰি ॥
 পুৰুষোত্তম ভগৱন্ত তাক পুত্ৰ পাই ।
 মবে মনোবথ সিদ্ধি পাইলা নন্দ বাই ॥ ৮১৪
 জগত ইশ্বৰ হৰি ভজা নবগন ।
 কৃষ্ণৰ কথাত নব সদা দিহা মন ॥
 একান্ত ভক্তিয়ে ভজিয়োক নাৰায়ন ।
 কৰ্ম্মবন্ধ নষ্ট হৈব সাফল জিৱন ॥ ৮১৫
 পাপৰ মূলক নষ্ট কৰে হৰি কথা ।

ইশ্বৰত ভক্তি ভৈলে হুহি অন্য অথা ॥
 হেনজানি নচাৰীবা ভজিয়ে মুৰাৰি
 ভক্তিত সন্তোষ ভকতৰ ভয় হাৰি ॥ ৮১৬
 কৃষ্ণৰ কথাক শুনিয়োক কম ভৰি ।
 বলোৰাম বিপ্ৰে ভনে বোলা হৰি হৰি ॥

উদ্ধৱ বৃন্দাবনলৈ গমন।

কৃষ্ণ নিগদতি সুনী নন্দ নৃপবৰ ।
 কালৰ অধিন প্ৰজা জানা ব্ৰজেশ্বৰ ॥
 মোহোৰ জাইবাৰ কথা গোকুল নগড়ি ।
 উদ্ধৱক পাপি দিবো আতি শিহ্ন কৰি ॥ ৮১৭
 উদ্ধৱৰ মুখে বাৰ্ত্তা বুঝিব সকলে ।
 সোক তেজি মন থিৰ কৰা মহাবলে ॥
 জসোদা বোহিৰি আদিকৰি গোপিগন ।
 উদ্ধৱে বুঝায়া সান্ত্ব কৰিনেক মন ॥ ৮১৮
 সুদমাৰি কৰি গোপ বালক আচয় ।
 প্ৰানৰ সদৃশি বাধা মোহোৰ নিচ্ছয় ॥
 মঞি দন্ত জ্ঞানে সোক কৰি উপসান্ত ।
 উদ্ধৱ আসিবো মোৰ ভকত একান্ত ॥ ৮১৯
 আত অনন্তৰে কথা সুনী মুনিবড় ।
 বসুদেৱ দৈৱকি উদ্ধৱ তাত পৰ ॥
 বলদেৱ অক্ৰম আসিলা সেহি থান ।
 প্ৰণাম কৰিলা কৃষ্ণে কৰিয়া সন্মান ॥ ৮২০
 বসুদেৱ বদতি শুনিয়ে মহাসয় ।
 মোৰ তযু পুত্ৰগন জানিবা নিচ্ছয় ॥
 গোকুলৰ পৰা আসি আছে মথুৰাত ।
 মঞি পিতৃ নোহো তুমি পিতৃসে সাখ্যাত ॥ ৮২১
 উপনয়নৰ কাল ভৈল উপস্থিত ।
 মহোৎসৱ গৈলে পুত্ৰ দেখিব সাম্প্ৰত ॥
 দৈৱকি বদতি শুনিয়োক নন্দৰাজ ।
 মোৰ পুত্ৰ জেনে তযু পুত্ৰে নাহি ৰাজ ॥ ৮২২

একাদশ বৎসৰ আচিলে তযু ঘৰে ।
 সোকে এড়া সোকে নন্দ দেহা নষ্ট কৰে ॥
 অল্প দিনে কেনমতে হৈবে সোক নান ।
 পুত্ৰ সমে কিচো দিন কৰিয়ো নিবাস ॥ ৮২৩
 পুৰ্ণচন্দ্ৰ সম যুথ দেখা কছিকৰ ।
 জন্মৰ সাকল কৰা তুমি নৃপনৰ ॥
 মোৰ গৃহে জ্বল্য চয় ধন জন জত ।
 তোমাৰ অধিন নন্দ জানিবা সমস্ত ॥ ৮২৪
 প্ৰাণক উচৰ্গি দিলে কুশুবাৰ ধাৰ ।
 কি কহিবো নন্দৰাজা তযু উপকাৰ ॥
 ভগৱন্ত বদতি শুনিয়ে মুনি বৰ ।
 চলিয়ে সত্ত্ব কৰি গোকুল নগৰ ॥ ৮২৫
 জষোদা বোহিনি আদিকৰি গোপি চয় ।
 গোপ সিন্ধু সমস্তক কৰিবা বিনয় ॥
 মন্ত্ৰি দত্ত অধৰ্ম্মিকে কৰা মন থিৰ ।
 বাদিকাক বুঝাইবা তুমি মহাবিৰ ॥ ৮২৬
 আতি আৰ্ত্তবান সোকে গোকুল নগড় ।
 নন্দৰ পিলস্ব কাল কৈবা দিববৰ ॥
 এহিবুলি ভগৱন্ত অক্ৰমে সহিত ।
 আপুনাৰ অভ্যাঙ্কৰে ভৈলা উপস্থিত ॥ ৮২৭
 পিতৃ মাতৃ সমে বলোত্তম তথা গৈলা ।
 অভ্যাঙ্কৰ পসি পাছে এক থান ভৈলা ॥
 সেহি নিষা উদ্ধৱ বঞ্চিলা মধুৰাত ।
 প্ৰভাতত বথে চড়ি লড়িলা সাখ্যাত ॥ ৮২৮
 নন্দ কৃষ্ণ সন্দ্বাদজে ব্ৰহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ ।
 নৱতি অধ্যায় এক ভৈল সমাপত ॥

নাৰায়ন বদতি নাৰদ মুনি বড় ।
 বাধা উদ্ধৱৰ কথা শুনা মনোহৰ ॥ ৮২৯
 কৃষ্ণৰ আজ্ঞায়ে উদ্ধৱজে নিবনৰ ।
 মহাহৰ্ষে প্ৰানামিলা পাছে গনেশ্বৰ ॥
 হৰিক শ্ৰৱিয়া পাছে লঙ্কিন সবস্বতি ।
 গঙ্গাক কৰিয়া ধ্যান শ্ৰৱিলা পাৰ্শ্বতি ॥ ৮৩০

সিবক জে শ্ৰৱিলা উদ্ধৱ মহাবিৰ ।
 জিদিমক লাগিয়া নমিলা দিনেশ্বৰ ॥
 মজ্জধৰি ছন্দুভি ঘণ্টাৰ নন্দ শুনি ।
 হৰি নন্দ গিত ব্ৰাহ্মণৰ বেদ ধৰ্ম্মনি ॥ ৮৩১
 আমিনদাদ ব্ৰাহ্মণৰ শুনি মহাবিৰ ।
 পতি পুত্ৰ সমন্তিতে দেখিলা কছিব ॥
 পুৰ্ণকুন্ত দধি দুগ্ধ প্ৰাদিপ দৰ্শন ।
 মাল্যলাজা দুৰ্ভাকল বজ্জত কাকল ॥ ৮৩২
 স্কন্ধ ধাতু মধু গিন্টে ব্ৰাহ্মণ সকল ।
 কুব্ধ সাৰ ঘৃত বৃষ দেখি মহা বল ॥
 নৱমাস শ্বেত অশ্ব পতকা বাজেন্দ ।
 বেষ্টা নাৰি স্কন্ধপুষ্প চন্দন গজেন্দ ॥ ৮৩৩
 নানা বিধ সুমঙ্গল পশুত দেখিলা ।
 বথে চড়ি মহাবিৰ বৃন্দাবন পাইলা ॥
 অক্ষয় বটক বিবে দেখিলা অগ্ৰত ।
 স্নিগ্ধ পত্ৰ বক্ত ফল ভাণ্ডিৰ বনত ॥ ৮৩৪
 অক্ষয় বটৰ তলে দেখি মহাবল ।
 বহু বিভূষিত অতি বালক সকল ॥
 হাহা বল হাহা কৃষ্ণ বুলিয়া ডাকয় ।
 আতি সোকে সিন্ধু সবে তথাতে কান্দয় ॥ ৮৩৫
 সোকাকুল সিন্ধুগন দেখি মহাসয় ।
 অশ্বাব কৰিয়া বিবে বুলিলা বিনয় ॥
 বালক গনক এড়ি গৈলা কতোদূৰ ।
 প্ৰবেশ ভৈলন্ত বিৰ গোকুল নগড় ॥ ৮৩৬
 নন্দৰ গৃহক দেখিলন্ত ভাত পৰ ।
 বিশ্বকৰ্ম্মে নিৰ্ম্মি আছে আতি মনোহৰ ॥
 মনিমুক্তা মানিক হিৰাৰ কাম চয় ।
 বহু বিচিত্ৰ মূৰু দেখি মহাসয় ॥ ৮৩৭
 বহু কোসৰ চয় গৃহৰ উপৰে ।
 নানা চিত্ৰ বিচিত্ৰতা দ্বাৰ মনোহৰ ॥
 বথৰ নামিয়া উদ্ধৱজে মহাবিৰ ।
 দ্বাৰি দূৰ্ঘে প্ৰবেসিলা পাছে অভ্যাঙ্কৰ ॥ ৮৩৮

জযোদা বোহিনি দুই আতি সিদ্ধ কৰি ।
 আপুনি আসন দিয়া বুলিলা সাদৰি ॥
 কুসল সুমিয়া পাছে মধুপৰ্ক দিলা ।
 গো বস্ত্ৰ জন আনি তথা সমৰ্পিলা ॥ ৮৩৯
 উদ্ধৱ মহন্ত তুমি সিষ্টে মধ্যো সাব ।
 নন্দ বলোভদ্ৰ কৃষ্ণ কৈগৈল আসাব ॥
 সত্য কৰি কহ বাপ সকলে বৃত্তান্ত ।
 নেদেখিয়া প্ৰান দহে কৰ উপসান্ত ॥ ৮৪০
 উদ্ধৱে কহিলা সমস্তবে কুসলক ।
 বল কৃষ্ণ সমে নন্দ আসিব ব্ৰজক ॥
 কৃষ্ণ উপনয়ন নগৰে জাৰে আই ।
 সেহিকাল থাকিবেক নন্দ মহাবাই ॥ ৮৪১
 বিলম্বে আসিব মাতৃ জানা নিষ্ট কৰি ।
 উপনয়নৰ কাল ছুইছে সুন্দৰি ॥
 ভোমাব কুসল বার্তা বুজিবাক প্ৰতি ।
 আমাক আদেস কৰি আছে জহুপতি ॥ ৮৪২
 কুসল বার্তাক লৈয়া জাইবো মথুৰাক ।
 সবাবে কুসল মঞি কহিবো বার্তাক ॥
 জযোদা বোহিনি সুনি বার্তা সুমঙ্গল ।
 ব্ৰাহ্মনক দান দিলা আতি কতুহল ॥ ৮৪৩
 উদ্ধৱক ভোজন কৰাইলা মান্য কৰি ।
 মঙ্গল কৰ্ম্মক পাছে কৰাইলা সাদৰি ॥
 বেদ পাঠ কৰিয়া সূৰ্য্য দান দিলা ।
 বস্ত্ৰ বস্ত্ৰ মনি শ্ৰেষ্ঠ হিৰা সমৰ্পিলা ॥ ৮৪৪
 ব্ৰাহ্মন ভোজন কৰাইলন্ত বঙ্গ কৰি ।
 বাতচয় বজাইলন্ত আতি উচ্চ কৰি ॥
 সিব ছুৰ্গা পূজা কৰিলন্ত দ্বিজ গনে ।
 উপচাৰ চয় দ্ৰব্য দিলা বঙ্গ মনে ॥ ৮৪৫
 নানাবিধ বলি দানে ছুৰ্গাক পূজিলা ।
 চাগল সহস্ৰ আনি ভৱানিক দিলা ॥
 মহিসৰ সাত সংখ্যা মেসৰ অযুত ।
 ব্ৰাহ্মনক দিলা বেনু সত উন্নত ॥ ৮৪৬

কৃষ্ণ কল্যান হেতু দক্ষিণা দিলন্ত ।
 উদ্ধৱক নানা দ্ৰব্য পূজা কৰাইলন্ত ॥
 জযোদা বোহিনি গোপ বালক সকল ।
 বৃধ গোপিকাক আশ্বাসিয়া মহাবল ॥ ৮৪৭
 গোকুল এড়িয়া গৈলা বাসব মণ্ডল ।
 চন্দ্ৰব মণ্ডল সব তুল কচিকৰ ॥
 শ্ৰীৰাম কদলি চয় আতি সুযোভিত ।
 চন্দনে পল্লৱ পট্ট সূত্ৰত গ্ৰহিত ॥ ৮৪৮
 মাধৱ সহিতে তাত প্ৰকাশ কৰয় ।
 দধি লাজাকল ফুল দুৰ্ব্বা বিৰাজয় ॥
 অগক চন্দন মৃগ মদৰ বিলাস ।
 কুঙ্কম সহিতে জ্ঞান বহে দ্বিসপাস ॥ ৮৪৯
 তিনি লক্ষ আছে তাত বতিব মন্দিৰ ।
 তিনি কোটি গোপিগনে বাথে মহাবিৰ ॥
 বেটন কৰিয়া গোপি বাথে জত্ন কৰি ।
 গোপলক্ষে বাথে গৃহ কৃষ্ণক সুমৰি ॥ ৮৫০
 কৃষ্ণ আগমন চিন্তা কৰি গোপগন ।
 বেটন কৰিয়া বাথে তুলক্ষ ভৱন ॥
 জমুনা দক্ষিণ কৰি জাস্ত মহাবিৰ ।
 প্ৰথমে মালতি বন পৰিলা কছিৰ ॥ ৮৫১
 কেতকি মালতি জুতি চম্পক চন্দন ।
 প্ৰদক্ষিণে গৈলা বীৰ এহি সফটজন ॥
 বকুল বন্দুলি ধাত্ৰি অসোক সিৰিস ।
 কাঞ্চন কঙ্কিক মলি লবঙ্গ পলাস ॥ ৮৫২
 নদি নদ পলাস হিহুতাল বনতাল ।
 আভবন লাজল মন্দাব কুন্দ সাল ॥
 মধু বন পাইলা পাছে উদ্ধৱ মহন্ত ।
 কোকিলৰ শব্দ তান সুনি অপৰ্য্যন্ত ॥ ৮৫৩
 মধুকৰ গনে তাত মধুৰ নাদয় ।
 সুমধুৰ শব্দ শুনি জাস্ত মহাসয় ॥
 শ্ৰীকলব বনৰম্য নাবঙ্গব বন ।
 পদ্মবন কৰবিৰ তুলসি কাঞ্চন ॥ ৮৫৪

বন্য বৃক্ষ অসংখ্যাত মধুর নিবাস ।
 তাহার বতাসে সুগন্ধিত দ্বিসপাশ ॥
 তাহাক দেখিয়া রাজ পথে চলিলন্তু ।
 জসোদার ভৃত্তে জাস্ত উদ্ধর মহন্ত ॥ ৮৫৫
 বহন্ত বদরি বনে উদ্ধর গৈলন্তু ।
 মন ধিৰ কবি বিবে স্মরি ভগবন্ত ॥
 পকি পকি আছে বস্ত্র ফল চয় তাব ।
 বদরি সমূহ তাত আছে বাতিস্কার ॥ ৮৫৬
 সেহি বনবাস কবি সবাতো বিসেস ।
 কদলি বনক পাইলা চিন্তি বাসিকেস ॥
 পুষ্কর অগম্য ব্রহ্মাণ্ড মধ্যে সাব ।
 বাধাব আশ্রম তাত মহা মনোহর ॥ ৮৫৭
 মনিশ্ৰোম্ভে গড় বান্ধি আছে মনোহর ।
 পড়িয়া আচয় বেড়ি আতি ভয়ঙ্কর ॥
 সত্ৰব অগম্য স্থান মিত্রব যুগম ।
 চতুপ্পাসে বাধে গোপি বাধাব আশ্রম ॥ ৮৫৮
 মঙ্গ কবি বাধি আছে গোপি নিবন্তর ।
 নানা চিত্র বিচিত্রজে বাধাব মন্দির ॥
 বিশ্ব কর্মে বচি আছে এক চিত্র কব ।
 মুকুতা মানিক হিরা মনি মনোহর ॥ ৮৫৯
 বস্ত্র শ্ৰোম্ভে বচি আছে গৃহ তন্তু চয় ।
 বস্ত্রব পাছুক চয় প্রকাশ কবর ॥
 বস্ত্রব প্রাদিপ চয় অতি প্রকাশয় ।
 অমোলা বস্ত্রব ঘট গৃবে বিবাজয় ॥ ৮৬০
 অগ্নি সুদ্র বস্ত্রচয়ে পতকা বচিত ।
 বস্ত্রব কিঙ্কিনি চয় আতি প্রকাশিত ॥
 বস্ত্রময় দৰ্পনজে চামবে সহিত ।
 উদ্ভজাল চয় আতি আচয় ওহিত ॥ ৮৬১
 সিংহ দ্বাব দেখিলন্তু কপাট বস্ত্রব ।
 দ্বাবব উপরি চিত্র আতি মনোহর ॥
 বৃন্দাবন খান নির্মি আচয় কুতিম ।
 কদম্বব বন লিখি আছে মনোবম ॥ ৮৬২

গোপিকাৰ বস্ত্র হবনাদি কৰ্ম চয় ।
 বিশ্ব কর্মে বচি আছে বান্ধ নোবোলয় ॥
 বাঘব মণ্ডল নির্মি আছে মনোহর ।
 গোপ গোপিচয় আছে দেখি কচিকব ॥ ৮৬৩
 গোপিলক্ষে বেড়ি আছে হাতে বস্ত্র ধরি ।
 নির্ভরে থাকয় তাত যত গোপ নাৰি ।
 প্রথমতে সিংহদ্বাব পযি তাত পৰ ।
 দ্বিতীয় তৃতীয় দ্বাব পযি অভ্যাস্তব ॥ ৮৬৪
 চতুর্থ দ্বাবক পযি পঞ্চম দ্বাব ।
 দ্বাবসন্ত পযিল উপমা নাহি জাব ॥
 অতি চিত্র বিচিত্র দ্বাব মধ্যে সাব ।
 বিশ্ব কর্মে বচি আছে দয় অরতাব ॥ ৮৬৫
 বাম বারনাব যুদ্ধ আতি চিত্রকব ।
 জয়না সহিতে জল কেলি মাধব ॥
 কুতিম কবিয়া বাঘ মণ্ডল আচয় ।
 গোপিকা সহশ্রে সন্ত দ্বাবকা বাথয় ॥ ৮৬৬
 বস্ত্রব ভূমনে বিভূষিত কলেরব ।
 বস্ত্র দণ্ড ধরি বাধি আছে নিবন্তর ॥
 বস্ত্র শ্ৰেষ্ঠ হিরা মুক্তা মানিকব হাব ।
 বিলি গিলি কবে গারে বস্ত্র অলঙ্কার ॥ ৮৬৭
 গোপিব মধ্যত তমা ধৰিয়া আচয় ।
 উদ্ধরক দেখি প্রসন্ন কবিল নিচ্ছয় ॥
 প্রযুব সিদ্ধান্ত চয় উদ্ধরে কবিল ।
 উদ্ধরক তাত বাধি মাধরি পযিলা ॥ ৮৬৮
 দ্বাবে দ্বাবে কুব কথা কথা মহাবিব ।
 সন্ত দ্বাবে বহিলন্তু বাধা মাধরিব ॥
 বাধাব সমিপে পাছে মাধরি পযিলা ।
 কুব মঙ্গল বার্তা বাধাত জনাইলা ॥ ৮৬৯
 মঙ্গল বার্তাক স্ননি বাধা সখি গনে ।
 বাদ্যচয় বজারন্ত আতি বজ মনে ॥
 বাদাগন বজাই গোপি আগ বাড়ি গৈই ।
 নিশ্চুচন কবি উদ্ধরক আইলা লৈই ॥ ৮৭০

সপ্তম দ্বাৰক চাড়ি পাছে অভ্যাস্তব ।
 প্ৰবেশাইলা উদ্ধৱক বাধাৰ মন্দিৰ ॥
 অমোলা বস্ত্ৰৰ গৃহ আতি নিকপম ।
 দেখিলা উদ্ধৱে গৃহ সবাতে উত্তম ॥ ৮৭১
 সেহি গৃহে বাধাক দেখিলা বিৰ বড় ।
 চন্দ্ৰকাল। আগামবস্থা দিনে সমনৰ ॥
 পক্ষসমে পদ্যপত্ৰে কৰিচে সয়ন ।
 সোকত মুৰ্চ্ছিত আতি আকুল নয়ন ॥ ৮৭২
 নয়ন পদ্মৰ হস্তে লোভকৰ ধাৰা ।
 মহাসোকে বক্ত মুখ সোকে অনিৰ্বাৰা ॥
 সোকত আকুল ছয়া ভেজিলা ভুধন ।
 নিবাহাৰ কেসচয় সুবৰ্ণৰ বন ॥ ৮৭৩
 ঔঠ কণ্ঠ শুগাইল মুখত নাহি মাত ।
 নিশ্বাস আচয় শ্ৰেষ্ঠা নাহিকয় গাত ॥
 হেনয় বাধাক দেখি উদ্ধৱ মহন্ত ।
 ভক্তিভাৱে উদ্ধৱে প্ৰনাম কৰিলন্ত ॥ ৮৭৪
 সৰ্ববান্ধে পুলক তনু তৈলা উদ্ধৱৰ ।
 অষ্টাঙ্গ প্ৰনাম কৰিলন্ত বিৰবড় ॥
 প্ৰনাম কৰিয়া বিৰে তুতি আৰম্ভিলা ।
 গদ গদ বাক্যে পুনু প্ৰনাম কৰিলা ॥ ৮৭৫
 উদ্ধৱ বদতি নমো বাধাৰ চৰন ।
 জাৰ জয় কীৰ্ত্তনে পৱিত্ৰ তুতুবন ॥
 ব্ৰহ্মা আদি দেৱে বান্দে চৰন ভোমাৰ ।
 গোকুল বাসিনি বাধা মোৰ নমস্কাৰ ॥ ৮৭৬
 সত শৃঙ্গ নিবাসিনি চন্দ্ৰাবলি নাম ।
 বৃন্দাৱনি তযু নাম সহস্ৰ প্ৰনাম ॥
 সৰ্বসক্তি ৰূপা তুমি মাতৃ জগতৰ ।
 আগত দাহক সক্তি থাকে নিবন্তৰ ॥ ৮৭৭
 প্ৰভাকান্তি সমে জেন থাকয় ভাস্কৰ ।
 পূৰ্ণচন্দ্ৰ সোভা জেন আতি মনোহৰ ॥
 হৃদয়ত ধৰল গুণ জেন ভেদ নাই ।
 গন্ধে তুমি ভেদ নাই জেন সমুদাই ॥ ৮৭৮

জনত সিতল গুণ অভেদ স্বৰূপে ।
 আকাশত সৰু গুণ থাকে জেনৰূপে ॥
 চক্ষুৰ জ্যোতিমে জেনমতে ভেদনাই ।
 তুমি সমে কৃষ্ণৰ অভেদ সমুদাই ॥ ৮৭৯
 লোকে বেদে পুৰাণত কহে নিবন্তৰ ।
 বাধা মাধৱৰ মাত্ৰ নাহিকে অন্তৰ ॥
 জগত ইশ্বৰি দেবি চেতন লভিয়ো ।
 মোহোক উত্তৰ দিয়া বাৰ্ত্তাক সুনিয়ো ॥ ৮৮০
 কৃষ্ণৰ বাৰ্ত্তাক সুনি চিত্ত কৰা থিৰ ।
 পুনুপুনু নগিলা উদ্ধৱ মহা বিৰ ॥
 আনো নানা তুতি বিৰে কৰিলা বিস্তৰে ।
 সন্ধ্যোপক থৈলো আমি বাহুল্যক ডৰে ॥ ৮৮১
 নানা দুখ পাই জিৰে গৰ্ভ নবকত ।
 ইশ্বৰক তুতি কৰি থাকয় সতত ॥
 প্ৰসুতিকা বায়ুপাই প্ৰসৱ কৰয় ।
 জ্ঞান নষ্ট ছয়া জিৰে দুখক পাৱয় ॥ ৮৮২
 বালা অৱস্থাতো মনুষ্যৰ নাহি সুখ ।
 উমলন্তে জাই কাল তাতো মহা দুখ ॥
 সৰ অৱস্থাতো সুখ নাহিকে জিৰব ।
 নানা কামে বিমোহিত চিত্ত নোহে ধিৰ ॥ ৮৮৩
 বৃদ্ধ বয়সতো ধৰ্ম্ম কৰিতে নপাৰে ।
 অন্তকালে পাই তাক জন্ম দুতে মাৰে ॥
 হেন জানি নবলোক তেজি আন কাম ।
 সংসাৰ তৰিবা জেবে বোলা বাম বাম ॥ ৮৮৪

বাধা-উদ্ধৱৰ কথোপকথন ।

বুয়ুৰি ॥

উদ্ধৱৰ সুনি বানি ।
 চেতন লভিলা বানি ॥
 কৃষ্ণৰ আকাৰ জানি ।
 সোকে বাধা বোলে বানি ॥
 কহা বাপ তযু নাম । ৮৮৫

কপৰন্ত অনু পাম ॥
 কোনে পাঞ্চি দিলে তোক ।
 চেতন কৰাইলি মোক ॥ ৮৮৬
 কৃষ্ণ কিৰ্ত্তি কৈত পাইলি ।
 ইথানক কিয় আইলি ॥
 কৃষ্ণ কিৰ্ত্তি আবে মানো ।
 কৃষ্ণ পাৰি সদ জানো ॥ ৮৮৭
 কৃষ্ণ বলোভদ্র দুই ।
 কুসলক কহ তঞি ॥
 কোন গুনে নন্দ আছে ।
 কহ তঞি মোত পাছে ॥ ৮৮৮
 আসিবেক নাৰায়ন ।
 পুণ্ড ইতো বৃন্দাবন ॥
 পুৰুষ দেখি হৈবো সুখ ।
 পূৰ্ণ চন্দ্র সম মুখ ॥ ৮৮৯
 কৃষ্ণসমে পুৰুষবাৰ ।
 ক্রিড়া কৰিবোহো আৰ ॥
 বায়ু মণ্ডলত আমি ।
 জমুনা জলত নামি ॥ ৮৯০
 সখি সমে পুৰুষবাৰ ।

কৃষ্ণ সমে মই আৰ ॥
 নন্দৰ নন্দন সঙ্গে ।
 চন্দন দিবোহো বঙ্গে ॥ ৮৯১
 উদ্ধৰে বোলয় বানি ।
 শুনিয়েক ভগৱানি ॥
 উদ্ধৰজে নাম মোৰ ।
 খেত্ৰিয়ৰ মধ্যো সাৰ ॥ ৮৯২
 বার্তালৈয়া তোমসাৰ ।
 মোহোক পাঞ্চিলে আৰ ॥
 কৃষ্ণৰ আজ্ঞায়ে আইলো ।
 তোমাৰ সগিপ পাইলো ॥ ৮৯৩
 কৃষ্ণ পাৰি সদ আমি ।
 মোহোৰ কৃষ্ণসে স্বামী ॥
 বাম কৃষ্ণ দুই ভাই ।
 কৃষ্ণে আচন্ত চাই ॥ ৮৯৪
 উপনয়নক লাগি ।
 আছে নন্দ মহা ভাগি ॥
 নন্দৰ কুসল সাৰ ।
 কহিলোহো মই আৰ ॥ ৮৯৫
 দ্বিজ বলোবামে ভনে ।
 বাধা কৃষ্ণ বোলা ঘনে ॥

লেছাৰি ।

উদ্ধৰৰ আগে বোলে বানি সোকাকুল ছয়া বাধা বাণি
 জমুনাৰ তিবে বাণ আতি মনোহৰ ।
 সুগন্ধিত বায়ু নিতে বহে সুগন্ধি পৰনে মোক দহে
 কোকিলৰ নাদ আতিসয় কছিকৰ ॥
 কেলি কদম্বৰ আছে মূল সুগন্ধি পৰনে অনুকূল
 আজিয়ে আচয় পুণ্ড বন্য বৃন্দাবন ।
 কোকিলৰ নাদে মনোৰম মধুপানে বত নিকপম
 দুৰত বসন্তে উন্নত কবয় মন ॥ ৮৯৬

সখিসকলৰ সাত্ত্বনা বাণী।

বাসৰ মণ্ডল অনুপাম জাক দেখি জন্মে সতকাম

জলিয়া আচয় অত্মাপি প্ৰদীপ পান্ধি।

মনি দাৰ শ্ৰেষ্ঠে নিৰ্মিচন্তু পসে জাত প্ৰভু ভগবন্ত

সূৰ্য্য সম বাম মন্দিৰে কবয় কান্তি ॥

পুৰ্ণ চন্দ্ৰ কান্তি আছে তাত গোপ কন্যা আছে অসংজ্ঞাত

সুগন্ধি পুষ্পৰ বহি আছে সজ্যাচয়।

বতিযোগ অৰ্থ মনোবম কৰ্পূৰ তাম্বুল নিকপন

সুগন্ধি মালতি মালাচয় প্ৰকাশয় ॥

৮৯৭

চামৰ দৰ্পন জলে তাত মুকুতা মানিক অসংখ্যাত

হিৰা হাৰ চয়ে আতিসয় সুমণ্ডিত।

কস্তুৰি কুঙ্কমে সমে তাত চন্দনে সম্পূৰ্ণ বস্ত্ৰ পাত্ৰ

নানা উপবনে আতিসয় মনোনিত।

কুড়া সৰোবৰ মনোহৰ পদ্ম শ্ৰোনি তাত কছিকৰ

সুগন্ধ পুষ্পৰ বাৰিচয় মনোবম।

সমস্তে বিভৱ আছে ঐত মোৰ প্ৰাননাথ আছে কৈত

কৈক গৈলা প্ৰভু ব্ৰহ্মাদিৰো পূজ্যভূম ॥

৮৯৮

হাহা কুষ্ম হাহা বাম নাথ কৈক গৈলা মোৰ প্ৰাননাথ

তুমি বিনে ইতো মোৰ থান নোসোভয়।

তযু দাসি মোৰ দোস চয় মৰসিও সবে দায়াময়

সেহি দোস চয় ক্ষেমা কৰা কৃপাময় ॥

এহি বুলি পাছে চন্দ্ৰাবলি মুৰ্চা গৈয়া পড়িলন্ত ঢলি

উদ্ধৰে চেতন কৰাইলন্ত পুনৰ্বাব।

বাধাৰ ভক্তিক দেখি সন্ত পৰম আচাৰ্য্য মানিলন্ত

দগধ হৃদয় ছয়া বহিলন্ত আৰ ॥

৮৯৯

বাধিকাৰ সপ্ত সখি গনে চামৰক ধৰি তাম্বুলনে

বুলিবে লাগিলা আতিসয় খেদ কৰি।

তিনি লক্ষ গোপি আতি প্ৰেমে সেৱিয়া বহিলা অনুক্ৰমে

সতকোটি গোপি বাধাক বাখে আবৰি ॥

দিনত নিমাত গোপি গনে বাধিয়া থাকয় অনুক্ষনে

কাজলক হাতে ধৰি কোনো জনি আছে।

কোন জনি হাতে মালা ধৰি বাধাক দিবাক অনুসৰি

সিন্দূৰ ধৰিয়া কোন আছে বাধা কাছে ॥

৯০০

কোন জনি পাত্রে সুবর্ণর চন্দনক লৈয়া কছিকর
 কোনো জনি হাতে ধরি আছে গোবোচন
 বুদ্ধমক লৈয়া আছে কোনো গ্রহন কবর বাধা জোনো
 কোনো জনি হাতে ধরিয়া আছে দর্পন ॥
 কল্পবি সহিতে বড় পাত্রে কোনো জনি লৈয়া আছে হাতে
 কোনো স্বাপাপুষ্প পাত্রে কবে পরিছয়।
 কোনো সোকে বড় পাত্র লৈয়া মধু পূর্ন করি আছে থৈয়া
 সুগন্ধি তৈল্যক কোনো জনি ধরিচয় ॥ ৯০১
 কর্পূর তাম্বুল কোন জনি সুবাসিত করি থৈলা আনি
 সুবাসিত জল কোনো জনি আনিচয়।
 ক্রিড়ার পুতলা মনোনিভ দিশ্বকর্মে চিত্র বিচিত্রত
 পুতলাক কোন জনি বাথে করি ভয় ॥
 কোন জনি পাণ্ডু বহিচয় বাধিকাক লাগি করি ভয়
 কেনো জনি বড় ভুখনক আনিচয়।
 অগ্নিস্নদ্ধ বস্ত্র দ্রব্য আনি অমোলা বসন মনে মানি
 বাখিয়া থাকন্ত কতোজনি করি ভয় ॥ ৯০২
 ভক্ষ উপহার গোপি চয় বাধিকাক লাগি করি ভয়
 বাধার সমিপে গোপিয়ে বাখি আচয়।
 কেম বেস অর্থে গোপনাখি মালা চয় তৈতে থৈয়া আখি
 অগ্রত কঙ্কন ধরিয়া কতো থাকয় ॥
 জয় বুলি আনে কতোজনি কতোজনি ধাত্রি বস আনি
 কতোজনি আসি বাধাক তুতি করয়।
 বাধার সোকত কতো জনি প্রবোধ করিবে বোলে বানি
 আতিসয় সোকে পড়িয়া তাতে কান্দয় ॥ ৯০৩
 কোনজনি আসি গোপবানি বাধিকাক হেন বুলি বানি
 ভপত সঘাৰ পৰা আনি তুলি ধরি।
 মহা মনোবম সঘা করি তাহাত সুরাইলা যত্নে ধরি
 সবিসত শ্রেষ্ঠা জুইবা জেনমত করি ॥
 হেনয় বাধাক গুনি বড় দেখি সোক ভৈল উদ্ধরক
 উদ্ধরে বুলিলা বাধিকাক ভয় করি।
 বলোবাম নাম দ্বিজে ভনে মোর নন বোক নাবায়নে
 সদায়ে বুলিয়ে বাধা কয় বাম হরি ॥ ৯০৪

বাধাৰ প্ৰতি উদ্ধৱৰ পুনঃ সন্তাপ বাণি

উদ্ধৱ বদতি বাধা জগত ইশ্বৰি ।
 জানো কেসৱৰ তুমি প্ৰান সমসৰি ॥
 সিন্ধুযোগি সৰ্ব সন্তি সুসিন্ধা স্বৰূপা ।
 প্ৰকৃতিৰ মূল তুমি দেবি ভক্তি ৰূপা ॥ ৯০৫
 পৃথিৱীক পাইলা তুমি শ্ৰীদাম সাপত ।
 কৃষ্ণ প্ৰান দেৱী তুমি থাকা হৃদয়ত ॥
 কেসৱৰ সুভ বাৰ্ত্তা শুনা ভগৱানি ।
 সখি সমে থিৰ হুয়া শুনিয়ে গোসানি ॥ ৯০৬
 দুখ সব দেখিবেক তযু হৃদয়ৰ ।
 অগনি নিৰ্বান জেন বসনে জলৰ ॥
 অমৃতৰ বৃষ্টি জেন দেহ স্বস্ত হুই ।
 কৃষ্ণৰ বিৰহ দুখ দেখিব নিচ্ছই ॥ ৯০৭
 বসায়নে জেন মতে দেহ স্বস্ত হুই ।
 ভোমাৰ সৰিৰ স্বস্ত হুইবেক নিচ্ছই ॥
 নন্দক ৰাখিচে বসুদেৱ মহাভাগি ।
 সুখে আছে নন্দ উপনয়নক লাগি ॥ ৯০৮
 মঙ্গল কৰ্ম্মক কৰি জেবে সমাপত ।
 ৰামকৃষ্ণ সমে নন্দ আসিবে সাম্প্ৰত ॥
 গোকুলে আশিয়া হৰি মাতৃক নমিব ।
 মহা হৰে ৰাত্ৰি বৃন্দা বনত পসিব ॥ ৯০৯
 অল্প কালে দেখিবা কৃষ্ণ চন্দ্ৰ মুখ ।
 সচে ত্যাগ হৈবে কৃষ্ণ বিৰহৰ দুখ ॥
 থিব হোৱা মাতৃ তেজাসোক নিদাকণ ।
 গ্ৰহণ কৰিয়ে অগ্নি শুদ্ধ যে বসন ॥ ৯১০
 অমোলা বস্ত্ৰৰ অলঙ্কাৰ সুসোভন ।
 কস্তুৰি কুঙ্কম সমে সুসিন্ধ চন্দন ॥
 কেসক সংস্কাৰ কৰি হুয়ো সুসোভন ।
 মালতিৰ গালো সতি কৰিয়ে ভূষন ॥ ৯১১
 সিখত সিন্দূৰ গণ্ডে ছিত্ৰ বিছিত্ৰিত ।
 গ্ৰহন কৰিয়ে মাত্ৰ চন্দনে সহিত ॥

আলতা সুপুৰ পায়ে কৰিয়ে বজ্জন ।
 উষ্ণিয়োক ভগৱতি বস্ত্ৰ সিংহাসন ॥ ৯১২
 পঙ্ক সয্যা এড়ি হৰ্ষ কৰিয়োক মতি ।
 সুমধুৰ মধুপান কৰা বাধা সতি ॥
 সুবাসিত জন পান কৰা বাধা সতি ।
 কৰ্পুৰ তাম্বুল দেবি ভুঞ্জিয়ে সম্প্ৰতি ॥ ৯১৩
 বস্ত্ৰসমে নিৰ্ম্মি আছে সৰ্বা মনোহৰ ।
 অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ তাতে আছে ৰচিকৰ ॥
 সুগন্ধি কস্তুৰি সমে মালা মালতিৰ ।
 পুষ্পক সতিজে জাতি ছন্দনে কছিব ॥ ৯১৪
 সৰ্বা ছতুৰ্পাসে আছে মালা মালতিৰ ।
 তিৰা হাব ছয় আছে দেখিতে ৰছিব ॥
 মণি শ্ৰেষ্ঠ তিৰা মুক্তা মানিক সকলে ।
 ছন্দ তাপ সবে আছে সুৰ্য্য সম জলে ॥ ৯১৫
 হেনয় সযাত দেবি কৰিয়ে সয়ন ।
 সেৱিয়া থাকোক মাত্ৰ তযু সখি গণ ॥
 শ্ৰেষ্ঠ চামৰক ধৰি তযু সখি গণে ।
 ভোমাৰ ছবন সেৱা কৰোক এখনে ॥ ৯১৬
 বস্ত্ৰাসনে নিৰ্ম্মি আছে দৰ্পন চাহিয়ে ।
 কৃষ্ণৰ ছবণ ছিন্তি আনন্দে থাকিয়ে ॥
 এহিবুলি মৌন ভৈল উদ্ধৱ মহন্ত ।
 বাধা পাদপদ্ম বিৰে পুনু নমিলন্ত ॥ ৯১৭
 উদ্ধৱৰ বাক্য শুনি ৰাধিকা গোসানি ।
 সমস্তে যৌতক দিলা উদ্ধৱক আনি ॥
 বিশ্বকৰ্ম্মে ৰছি আছে আশুষ্টি পাৱৰ ।
 প্ৰদিপৰ জৌতি যেন আতি ৰাতিস্কাৰ ॥ ৯১৮
 কৃষ্ণক দিলন্ত অগ্নি ৰাঘ মণ্ডলত ।
 পিত ধনু সুবঙ্গ সুন্দৰ কাস্তি মত ॥
 কুণ্ডল সতিতে মণি অপূৰ্ব বস্ত্ৰৰ ।
 ভূসনৰে ভূসন দিলন্ত কছিকৰ ॥ ৯১৯
 অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ যেন আতি মনোৰম ।
 বস্ত্ৰ জান সমে দিলা আতি নিকপম ॥

হিৰা সাৰে নিৰ্ম্মিচল্য সাত সৰিহাৰ ।
 মাৰে মাৰে বভ্ৰে বহি আছে বাতিস্কাৰ ॥ ১২০
 কুব্ধেৰে দিলন্ত পূৰ্বে আনি সেই হাৰ ।
 বাধা আনি দিলা হাৰ কুব্ধেৰে দিবাৰ ॥
 বভ্ৰে নিৰ্ম্মিলন্ত ছয়া পদ্ম মনোহৰ ।
 বকনে দিলন্ত পূৰ্বে লৈলা দামোদৰ ॥ ১২১
 কৃষ্ণক শ্ৰীশূৰ্যে দিলা মণি স্তোমন্তক ।
 পূৰ্বে মণি দিলা হৰি মহা কৌন্তভক ॥
 দুই মণি বাধা দেবি দিলা মনোহৰ ।
 মহেন্দ্ৰে দিবাৰ বভ্ৰ সিংহাসন বৰ ॥ ১২২
 সৰ্বকালে জ্যোতিৰ্গয় প্রকাশ কৰয় ।
 কোটি পূৰ্ণ ছন্দ যেন নক্ষত্রে সোভয় ॥
 সেই সিংহাসন দিলা বভ্ৰে বাতিস্কাৰ ।
 মহাবল্লে উদ্ধৱক কৰি সতকাৰ ॥ ১২৩
 মণিবভ্ৰে নিৰ্ম্মি আছে বভ্ৰ ছত্ৰবৰ ।
 মুকুতা মাণিক হিৰা বভ্ৰ মনোহৰ ॥
 বভ্ৰব দৰ্পনে চক্ৰ খান বিৰাজয় ।
 সৰ্বকালে জ্যোতিৰ্গয় প্রকাশ কৰয় ॥ ১২৪
 বাস মণ্ডলত ব্ৰজা কৃষ্ণত অৰ্পিলা ।
 সেই চক্ৰ খান বাধা উদ্ধৱক দিলা ॥
 জপমালা মণিগনে মহা কান্তিমন্ত ।
 সেইমালা উদ্ধৱক বাধাএ দিলন্ত ॥ ১২৫
 উদ্ধৱে মালাক পাছে প্রণাম কৰিলা ।
 বাস মণ্ডলত সিব শ্ৰীকৃষ্ণক দিলা ॥
 জন্ম মৃত্যু জড়া ব্যাধি হব মনোহৰ ।
 চন্দ্রকান্ত মণিছত্ৰে দিলা তাত পৰ ॥ ১২৬
 পূৰ্ণছন্দ সম মণি উদ্ধৱক দিলা ।
 উদ্ধৱ সমিপে মণিবাজ প্রকাশিলা ॥
 মধুপূৰ্ণ বভ্ৰ পত্ৰে দিশুদ্ধ অধ্যায় ।
 ধৰ্ম্ম আনি দিলা জাতোক্ষয় নাহিকয় ॥ ১২৭
 হেনয় পাত্ৰক কৃষ্ণে বাধিকাক দিলা ।
 বাধা দেবি উদ্ধৱত পাছে সমৰ্পিলা ॥

জল ভোজনৰ পাত্ৰ সুদ্ধ সুবৰ্ণৰ ।
 মিত্ৰ অন্ত পৰমান দিলে সাদকৰ ॥ ১২৮
 পিষ্টককো দিলা বাধা কৰিয়া আদৰ ।
 ভোজন কৰিলা তাত আতি সাদকৰ ॥
 কপূৰ তাম্বুল আনি দিলে মাণ্ড কৰি ।
 সোভন ছন্দন মালা দিলন্ত সুন্দৰি ॥ ১২৯
 বাঞ্ছিত বৰক দিলা আৰিৰাদ কৰি ।
 নানা পৃতিছয় বাক্য বুলিলা সুন্দৰি ॥
 জিতো জ্ঞান কৈলা কৃষ্ণে বাধাৰ আগত ।
 সেইজ্ঞান কৈলা পাছে বাধা উদ্ধৱত ॥ ১৩০
 নিছল ভুইলেক লক্ষ্মি পুৰুষৰ সত ।
 বিছা জস কীৰ্ত্তি সুদ্ধ থাকিব সতত ॥
 সৰ্বসিদ্ধ হৈব তোৰ বাঞ্ছিত মনৰ ।
 হৰি ভক্তি মধ্যো দাস্ত হৈবে নিবন্তৰ ॥ ১৩১
 পাবিসদ মধ্যো হৈবে ছেষ্টজে পৰৰ ।
 উদ্ধৱক বাধাদেবি দিয়া এহি বৰ ॥
 হস কৰি বাধাদেবি উঠি আসনত ।
 অগ্নি শুদ্ধ বস্ত্ৰ পিন্ধিলেক মনোহৰ ॥ ১৩২
 অমোঘ্য বভ্ৰব মালা বভ্ৰ অলঙ্কাৰ ।
 পিন্ধিলন্ত বাধা দেবি গলে হিৰাহাৰ ॥
 সিন্দূৰ অঞ্জন পুঞ্জ সুগন্ধি চন্দন ।
 নানা অলঙ্কাৰ মালা ভৈলা সুসোভন ॥ ১৩৩
 আল্প হাস্য কৰি বসিলন্ত সিংহাসনে ।
 চামৰক ধৰি বিছিলন্ত সখিগনে ॥
 চতুৰ্পাশে সেবিয়া বহিল গোপিগন ।
 গোপিগনো আসি দিলা বস্ত্ৰ আভৰণ ॥ ১৩৪
 কুব্ধৰ বার্তাক পাছে শুনি গোপিগন ।
 বজ্রমানে পিন্ধি গৈল আপুনি বসন ॥
 বভ্ৰ সিংহাসনে বসি বাধিকা সুন্দৰি ।
 উদ্ধৱক বুলিলন্ত সুমধুৰ কৰি ॥ ১৩৫

উদ্ধৱৰ প্ৰতি শ্ৰীমতী বাধিকা ।

সতকোটি গোপি আছে বাধাক আবৰি ।
 উদ্ধৱক সেইবেলা বুলিলা সাদৰি ॥
 নিকপট কৰিকহ মোত শিষ্য কৰি ।
 সত্যে আসিবেক গোকুলক দেৱহৰি ॥ ৯৩৬
 গোপিব সত্যত কহ ভয় নকৰিবি ।
 সত্যক কহিলে তই মহা পুণ্য পাইবি ॥
 সত্যকুপ দানে পুণ্য পাই জত জত ।
 তাতোকৰি শ্ৰেষ্ঠ এক বাপিৰ দানত ॥ ৯৩৭
 সত্য বাপি দানে পুণ্য পায়ৈ জত জত ।
 সেইপুণ্য পায়ৈ এক যজ্ঞেঁ কৰণত ॥
 জজ্ঞৰ সত্যত কোটি পুত্ৰ শ্ৰেষ্ঠ হয় ।
 পুত্ৰ সত্যোত্তম নোহে সত্যৰ নিশ্চয় ॥ ৯৩৮
 সত্যত কৰিয়া শ্ৰেষ্ঠ ধৰ্ম্ম নাই আন ।
 অসত্যত কৰি পাপ নাহি কিচোমান ॥
 সত্যত কৰিয়া বন্ধু নাহি কয় আন ।
 মন্ত্ৰদাতা গুৰুবজ্জৈ নাহিকে সমান ॥ ৯৩৯
 উদ্ধৱ বদতি মাতৃ কহো সত্যকৰি ।

সত্যে আসিবেক তৰি দেখিবা সুন্দৰি ॥
 পুৰ্ণচন্দ্ৰ সম মুখ দেখিবা সুন্দৰি ।
 তোমাৰ সন্তাপ ছৰ হৈব নিষ্ঠ কৰি ॥ ৯৪০
 নানা স্থখ ভোগ কৰা জগত ইশ্বৰি ।
 ছৰন্ত ছিন্তাক মনে তেজা নিষ্ঠ কৰি ॥
 তোমাক প্ৰবোধ কৰি গৈয়া মথুৰাক ।
 কৃষ্ণক পঠাইবো আগি কহো সত্যবাক ॥ ৯৪১
 বিদায় দিয়োক মোক জ্ঞাঞোঁ মথুপুৰি ।
 তোমাৰ বৃত্তান্ত কথা কহিবো সংহৰি ॥
 যেন মতে আসে কৃষ্ণ কৰিবোহো তাক ।
 তযুদাস মঞিঁ এবে জাইবো মথুৰাক ॥ ৯৪২
 সুন্য সত্যসদ পদ শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডৰ ।
 বাধা উদ্ধৱৰ পদ আতি মনোহৰ ॥
 শ্ৰৱন কৰ্ত্তন কৰে পাপি নিবন্তৰ ।
 সংসাৰ তাবক শ্ৰৱনৰ কছিকৰ ॥ ৯৪৩
 বেদৰো বহন্ত জানা বাধা কৃষ্ণ দেৱ ।
 শ্ৰৱন কৰ্ত্তন কৰি সদা কৰা সেৱ ॥
 কলি যুগে ইসে সাৰ তেজা আন কাম ।
 বাধা কৃষ্ণ নাম লৈয়ো সদা অভিৰাম ॥ ৯৪৪

লেছাৰি ।

উদ্ধৱৰ আগে বোলে বানি পৰম বিমাদে বাধা বানি
 সুনিয়ে উদ্ধৱ মহা গানি ।

মথুৰা নগৰে জাইবি তঞিঁ মনোহৰ ॥

কৃষ্ণৰ বিযোগ মোৰ জ্বৰ দেহৰ বিবস নিবন্তৰ
 মনোত ছিন্তোহো দামোদৰ ।

বিশ্ৰুতি নহৈবি পাছে মোক নিবন্তৰ ॥ ৯৪৫

উদ্ধৱ মহন্ত হোৱা থিৰ তযু সম নাহি মহাবিৰ
 কহো দুখ কথা মুনিবৰ ।

মথুৰাক গৈয়া কহিবাহা ভাল কৰি ॥

মোৰ স্বামি যেন দেৱ হৰি মোৰ পাৰে আইসে যেন কৰি
পথাইবাহা গৈয়া নাপাসৰি ।

নিছয় পাঞ্চিবা মোহোক মনে স্মৰি ॥ ৯৪৬

নাৰিৰ মনৰ বাঞ্চা ছয় কোনে জানিবেক মহাসয়
পণ্ডিত সকলো নজানয় ।

সান্ত্ৰ অনুসৰি কিচো মনে কৰে নিকপন ॥
সুনিয়ো উদ্ধৱ মহাসয় বেদে ছিত্ত প্তিৰ নজানয়
বেদো কহিবাক নপাৰয় ।

প্তিৰ ছিত্ত কৈবে আন কোন সান্ত্ৰ গন ॥ ৯৪৭
উদ্ধৱ মহন্ত মহাবিৰ তুমি পুত্ৰ আতি মহাবিৰ
কৰিবে নপাৰো মন দিৰ ।

কুব্জৰ হৃদয় কহিবো কথা সকল ॥
ভেদ নাই মোৰ গৃহ বন পশু মনুষ্যতো একমন
জল থল ভেদ নাহি জ্ঞান ।

দীবা নিসা ভেদ নাহিকয় মহাবল ॥ ৯৪৮
নজানোহো মই আপুনাক চন্দ্ৰৰ সূৰ্য্যৰ উদয়ক
জ্ঞান নাহি সন্ধ্যা কাল এক ।

কুব্জৰ বাৰ্ত্তায়ে দেহ ভৈল অছেতন ॥
কুব্জৰ আকৃতি দেখি তোৰ সুললিত ধৰনি সুনি মোৰ
কুল লজ্জা এৰি মই ঘোৰ ।

আমি ছিত্তি থাকো কুব্জৰ দুই ছৰণ ॥ ৯৪৯
জগত ইশ্বৰ নাৰায়ন প্ৰকৃতিৰ পৰ সনাতন
সমস্তেৰে আত্মা অকাৰন ।

তাহান মায়াই মোহ ভৈলো সমুদাই ॥
গোপৰ বালক বুলি মনে ভচ্ছিলোহো মই অনুক্ষণে
কোপ কৰি আৰি নাৰায়নে ।

এহি হৃদি সেলে মোৰ দহে সৰ্বকাই ॥ ৯৫০
কুব্জ পাদ পদ্ম যিতো জনে কুব্জ গুণ নাম অনুক্ষণে
কুব্জ ভক্তি বধ পিবে মনে ।

কুব্জ পূজা ধানে কালক যিতো নিয়য় ॥
তাহাৰ মঙ্গল সৰ্বকালে হৰ্ষে থাকে সিতো কৰি ভালে
তাৰ জানা নাহিকাল বালে ।

উদ্ধৱ জানিবা তাৰ নাহি আৰুক্ষয় ॥ ৯৫১
 শুন নাপু তুমি যত্নবিৰ হৃদয়ে ব্যাকুল মন থিৰ
 কৰিব নপাবো মহাপিৰ ।
 পুনৰপি মই নপাইবো কৃষ্ণ সঙ্গক ॥
 পূৰ্বৱৰ্ত্তে মোৰ কুড়া বতি সৌভাগ্য সঙ্গম বস আতি
 কৃষ্ণ আহলাদ মোত প্ৰতি ।
 আক কি দেখিবো সুন্দৰ মুখ পদ্মক ॥ ৯৫২
 হেন কৃষ্ণ দেৱ নাৰায়ন তোমাৰ ছৰণ অনুক্ষন
 নিমজি থাকোক মোৰ মন ।
 এহি অনুগ্ৰহ কৰিয়োক দেৱ হৰি ॥
 মুখত লৈবোহো তব নাম বিসয়ৰ যেন তেজো কাম
 বলিবোহো সদা বাম বাম ।
 সংসাৰ সাগৰ যেন জাইবো আমি তৰি ॥ ৯৫৩

কৃষ্ণ বিয়োগত বাধিকাৰ মনস্তাপ ।

(মুক্তাবলী)

মোকত ব্যাকুলে বাধা দেবি বোলে
 তেজিয়া সকলে মোক অগ্নি জলে ।
 কৃষ্ণ আগত কৈবে প্ৰতি উদ্ধৱত ॥
 বাধাই বোলয় উদ্ধৱজ্ঞে তব
 শুনিয়ে নিচ্চয় হৰি সঙ্গ ময় ।
 নিৰ্জ্ঞান বনত নকৰিবো কুড়া জত ॥ ৯৫৪
 শুন বাপ তই কৃষ্ণ সঙ্গ লই
 বৃন্দাবনে মই নজাইবো নিচ্চই ।
 কৃষ্ণ নেদিবো ছন্দনকো হৃদয়ত ॥
 ইতো বৃন্দাবনে নন্দৰ নন্দনে
 পৰম জতনে নেদিবোহো মনে ।
 নানা পুষ্প মালা সোভিত বৰ্ণ দেশত ॥ ৯৫৫

তান পদা যুথ নেদেখিলে দুখ
 মনত অস্থখ ভৈলোহো বিমুখ ।
 নচাইবোহো মই সেই মুখ পুনৰ্বাৰ ॥
 মালতিৰ বন কেতেকি কাঞ্চন
 চম্পক গহন সঙ্গ নাৰায়ন ।
 বাসমগুলক নজাইবোহো মই আৰ ॥ ৯৫৬
 মাধৱিৰ বন কানন ছন্দন
 বদৰি গহন মধুৰ কানন ।
 কৃষ্ণ সঙ্গত মই নজাইবো নিচ্চই ॥
 জমুনাৰ জলে নামি কতুহলে
 আতি শূনিৰ্গলে মই অবিকলে ।
 কৃষ্ণ সমে কুড়া নকৰিবো মহাসয় ॥ ৯৫৭
 কুড়া সৰোবৰে পৰম সুন্দৰে
 বথে কুড়াকৰে সখি নিবন্তৰে ।
 পুনু সখি সমে নকৰিবো কুড়া তাত ॥

মলয়া বনত বহু মন্দিবত
পুনু কুড়া বত নকৰোঁ সতত ।
পুনুৰপি মই নজাইবোঁ তাক সাক্ষাত ॥ ৯৫৮
শ্ৰীখণ্ড কানন বিস্মন্দক বন
বমাসুৰ সন পুষ্পৰ শোভন ।
কুষু সমে মঞি নজাইবোঁ তাক সাক্ষাত ॥
চন্দ্ৰ সৰোবৰ সুনিস্মল বব
কুষু সমে আৰ নজাইবোঁহোঁ সাৰ ।
কুষু সমে মঞি নকৰোঁ কুড়া জলত ॥ ৯৫৯
উল্লব নন্দক পুষ্পৰ বনক
বম্য সুভদ্রাক আনোঁ অবশ্যক ।
পুনৰপি মই নজাইবোঁহোঁ হৰি সঙ্গ ॥
গোপি সমে মই নকৰোঁ বিনই
নন্দৰ ভনয় নকৰোঁ প্ৰনয় ।
কুষু সমে কুড়া নকৰিবোঁ মন বঙ্গ ॥ ৯৬০
হাহা প্ৰানহৰি মোক গৈলা এড়ি
তোমাক সুমৰি প্ৰান আছোঁ ধৰি ।
এহি বুলি বাধা কান্দিয়া সোক কবয় ॥
কুষুৰ চৰনে ছিত্তিলন্ত মনে
লোভক নয়নে ধ্যানে নাৰায়নে ।
কুষুক স্মৰিয়া বিমুৰ্চ্চিত ভৈল ভয় ॥ ৯৬১
ভনে বলোৰাম মুক্তাৱলী নাম
কুষুক প্ৰনাম মাধৱৰ নাম ।
কুষুৰ ছৰন ছিত্তিবোঁহোঁ এড়ি কাম ॥
দেৱ নাৰায়ন নন্দৰ নন্দন
প্ৰভু সনাতন পাতক মোছন ।
নিবন্তৰে নৰে ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ৯৬২

উদ্ধৱৰ সাত্বনা বাক্য ।

নাৰায়ণ বদতি নাৰদ মুনিবড় ।
পৰম বিস্ময় মনে ভৈলা উদ্ধৱ ॥

মৃতক আকাৰ বাধিকাক বিবে দেখি ।
বিপুল ভয়ক পাইল সৰিৰ নিৰেখি ॥ ৯৬৩
ভাগৱতি বাধাক দেখিয়া মহাসংগে ।
সমস্তে জগতমানে তুচ্ছ মানিলন্ত ॥
আপোনাক তুচ্ছমানে উদ্ধৱে দেখিলা । ৯৬৪
মৃতক সদৃষি বাধা চেতন কৰাইলা ॥
উদ্ধৱ বদতি মাতৃ ছয়োঁক ছেতন ।
জগত জননি তবু প্ৰণামোঁ ছৰণ ॥
প্ৰাক্তনক স্মৰি কুষু দেখিয়োঁ প্ৰত্যেক ।
পবিত্ৰ কৰিয়া আচা তুমি সংসাৰক ॥ ৯৬৫
তোমাৰ ছৰণ বেণু পায়্য বহুমতি ।
পৰম পবিত্ৰ ছয়া আছে মাতৃ আতি ॥
তবু কুল পবিত্ৰ কৰিলা মাতৃ সতি ॥
গোপৰ সুন্দৰি ভৈল মহা পুণ্যৱতি ॥ ৯৬৬
তোমাৰ নামক স্মৰি জত বোগিছয় ।
সবে বোগ নাস হৱে নাহিকে সংসয় ॥
তবু যস বেদো কহি আছে সন্ত ছয় ।
লোকে তবু যস গিত গাইবেক নিছয় ॥ ৯৬৭
কৃত্য পাপ হৰিবেক সমস্তে লোকৰ ।
তিৰ্গতো কৰিয়া পুত্ৰ যস মনোহৰ ॥
তবু যসে হৰি ভক্তি হৰিত বাঢ়য় ।
তবু যসে সৰ্ব্ব বিঘ্ন বিনাস কবয় ॥ ৯৬৮
তুমি বাধা তুমি কুষু তুমিসে পুৰুষ ।
প্ৰকৃতিত পৰ তুমি দেৱ নিবন্ধুৰ ॥
বাধা মাধৱৰ ভেদ নাহি পুৰানত ।
বাধাকৰ ভেদ নাই সকলে বেদত ॥ ৯৬৯
হেন তুতি কৰি জেবে উদ্ধৱ আচন্ত ।
সেহিলেলা মাধৱি গোপিনি আসিলন্ত ॥
মুৰ্চ্ছা গত বাধিকাক মাধৱি দেখিলা ।
উদ্ধৱক পাচ কৰি সমীপ চাপিলা ॥ ৯৭০
বাধিকাৰ আগে পাচে মাধৱি সুন্দৰি
বাধিকাক বুলিলন্ত আতি সোক কৰি ॥

মাধৱী আদিৰ সান্ত্বনা বাণি

মাধৱি বদতি সখি একো নজানাহা।
 কৃষ্ণৰ ৰূপক সখি কিসক স্মৰাহা ॥ ৯৭১
 কিবা সিদ্ধ প্ৰসিদ্ধ তাহান গুণ বিৰ্য্য।
 মহা পৰাক্ৰমী কিবা তাহান ঐৰ্য্য ॥
 কৈৰপৰা আসিলেক গৈল কৈক প্ৰতি।
 মনে বিমৰসি তুমি চাহা বাধা সতি ॥ ৯৭২
 বালক স্বৰূপ ধৰিচিলা গোপবেস।
 বাজপুত্ৰ নোহে কৃষ্ণ নুহিকে বিসেস ॥
 নন্দ পুত্ৰ হুয়া কৃষ্ণ আচিল গোপাল।
 বাতৃ দিনে স্মৰা তাক নুহিকয় ভাল ॥ ৯৭৩
 আপোনাক বাখা তুমি মাত্ৰ যত্ন কৰি।
 আপোনাত কৰি পূৰ্য্য নাহিকে সুন্দৰি ॥
 মালাৱতি বদতি সুনিয়ে বাধা সতি।
 লাজ দিকাৰক এৰিলাহা তজু সতি ॥ ৯৭৪
 সমস্তে যুবতি স্ত্ৰীৰ কৰিলা অজস।
 তোমাৰ জিৱন বৃথা ভৈলা পৰবেস ॥
 অন্তৰত পতি ভাৱ বাহিৰে গোপাল।
 হেন ভাৱে থাকে জানা যুবতি সকল ॥ ৯৭৫
 অন্তৰ ভাৱক জিতো বাহিৰ কৰয়।
 স্বকিয় যসস্তা ক্ষয় কৰি নাৰিচয় ॥
 চক্ষুৰ লোভক সখি কৰিয়ো গোপন।
 গোপ্যকৰি স্বামিক চিন্তিয়ো অনুক্ষণ ॥ ৯৭৬
 মত্ৰ মিত্ৰ জানিবাহা কাৰ্য্য বসে হই।
 ধনহৰে প্ৰানহৰে সৰ্বস্ব হবই ॥
 কটুবাৰ্য্য বোলে নানা দুস্থক দিয়ই।
 কাৰ্য্যবসে বাধা সতি এহি মত্ৰ হই ॥ ৯৭৭
 স্বকুলৰ বাৰ্য্য কৰি সোক সাগৰত।
 তোমাক পেলাই গৈয়া আছে মথুৰাত ॥

নিষ্ঠুৰ দাকন কৃষ্ণ তাহাক স্মৰিয়া।
 নজানিয়া দাকন সোকক আচা পায়া ॥ ৯৭৮
 জত্ন কৰি বাখা তুমি দেহ আপোনাৰ।
 আপোনাত পৰে পূৰ্য্য নাহিকয় আৰ ॥
 বাধিকাৰ আগে কহে গোপি পদ্মাৱতি।
 মোহোৰ উত্তৰ সূনা বাধিকা সম্প্ৰতি ॥ ৯৭৯
 অবসক বসবৰ্ত্তি কৰিবেক কোনে।
 জমুনাৰ তীৰে পূৰ্বে কহিছে আপুনে ॥
 জিতো স্বামি অবস নাৰিৰ নোহে সুখ।
 কপট কৰিয়া স্ত্ৰীক দেই মহা দুখ ॥ ৯৮০
 বিছাতিকা সমে পুতি জলে বেখাচয়।
 খলৰ সুপুতি জানিবাহা সেহি নয় ॥
 নিতি শাস্ত্ৰ জানিয়া তিনিক নকৰয়।
 খলত বিশ্বাস কুকুৰত সেহি নয় ॥ ৯৮১
 তেজিয়া যমুনা তীৰে কৃষ্ণৰ বদন।
 অল্প হস্ত কটাক্ষ কৰিলা নিৰিক্ষন ॥
 মুখ পদ্মো আৰ কৰে তোমাক দেখিয়া।
 পুনু পুনু চাহা তুমি ব্যামোহ কৰিয়া ॥ ৯৮২
 দেহাত চেতন জ্ঞান তোমাৰ নভৈল।
 গৃহ কাৰ্য্য গুৰু ভয় সকলে গুহিল ॥
 সখিগন তোমাক বুলিল জিতো বানি।
 কৃষ্ণক চাহন্তে নুসুনয় বাধা বানি ॥ ৯৮৩
 আহাৰকো ভেজি সৰ্বদায়ে কৰা ধ্যান।
 সমস্তে তেজিয়া সখি নাহিকয় জ্ঞান ॥
 কদলি বনত সখি তুমি আছা ঐত।
 মথুৰাত থাকে কৃষ্ণ তুমি পাইবা কৈত ॥ ৯৮৪
 মতে যদি তেজা প্ৰান নাসিবেক হৰি।
 আপোনাক বাধি কালে দেখিবা সুন্দৰি ॥
 চন্দ্ৰমুখি বোলে সূনা বাধিকা সুন্দৰি।
 প্ৰাক্তন কৰ্ম্মসে সুখ ভুঞ্জি নিষ্ঠ কৰি ॥ ৯৮৫
 ইশ্বৰে বাঞ্চিলে দুস্থ হোৱয় সতত।
 দুস্থ সোক প্ৰাক্তনেমে দেই নানা মত ॥

প্রাক্তন কর্ষেণে হোরে সকলে সম্পত্তি ।
 প্রাক্তনেসে দেই জানা দেহত বিপত্তি ॥ ৯৮৬
 ভাবত বরিস জানা আতি পুণ্য ভূমি ।
 প্রকৃতিত পব ভূমি লভিলাহা স্বামি ॥
 তথাপিতো কাম বানে সবির দহয় ॥
 প্রাক্তন কর্ষক কোনে বুঝিবে পাবয় ॥ ৯৮৭
 অগ্নিসম হবে গারে পবিয়া চন্দন ।
 সততে কবয় দাহ সুগন্ধি পরন ॥
 গাহাবকো তেজি বাধা কৃষ্ণক চিত্তর ।
 স্বাস মাত্র দেহে আছে বাক্য নোবোলয় ॥ ৯৮৮
 কৃষ্ণক নিন্দস মুঢ়া গোপিণি সকল ।
 প্রসংসা কবিয়া পুণ্য কবা অবিকল ॥
 কৃষ্ণগুণ সুনি তান নামক স্মরিয়া ।
 চেতন লভিয়ে গায়ে বার্তাক সুনিয়া ॥ ৯৮৯
 সমিকলা বোলে কিবা জানস মাধবি ।
 ব্রহ্মা আদি দেবে জাক সদা আছে সেবি ॥
 বেদেয়ো নজানে জাক আনো দেবগন ।
 তুতিব অসাধ্য পুজে জাহাব চবন ॥ ৯৯০
 কামদের সমো নোহে কপক সমান ।
 অশ্বিনি কুমাৰ চন্দ্রো সম নোহে তান ॥
 অসংক্ষাত বিস্বে ব্রহ্মা বিষ্ণু মহাদেব ।
 মনু মূনি সিদ্ধ গনো সদাকবে সেব ॥ ৯৯১
 সদায়ে কবন্ত ধান নিগুণ কৃষ্ণক ।
 বেদে সত্ত নোহে জানা কবিবে তুতিক ॥
 মহাভয়ে জাব কপা দেবি সবস্বতি ।
 অনন্তো কাম্পয় তুতি কবিবাক প্রতি ॥ ৯৯২
 বেদবো জনক ব্রহ্মা হেহো নপাবয় ।
 সমস্তে জগতে জাব চবন সেবয় ॥
 সত্য নিত্য ইস কৃষ্ণ অত্যাচার মতি ।
 হেনয় কৃষ্ণক গোপি মাধবি নিন্দতি ॥ ৯৯৩
 পবম পবিত্র ইতো সভা গোপিকাৰ ।
 অপবিত্র কবিলেক গোপিকা ইবার ॥

জিবন নিষ্ফল এই ভৈল পাপ মতি ।
 সমস্তে গোপিত কবি বাধা পুণ্যবতি ॥ ৯৯৪
 দিনত বাজিত সর্বদায়ে কবে ধান ।
 বাধিকা সমান ভাগ্যঅতি নাহি তান ॥
 কোটি জনো জিতো জিতো পাপক কবয় ।
 জাব নাম স্মৃতি মাত্রে পাতেক হবয় ॥ ৯৯৫
 বহুমাল্য বদতি সুনিয়ো গোপিগন ।
 বাম হাতে কৃষ্ণে ধবিলেক গোবর্দ্ধন ॥
 জগতবে পিতৃ জিতো কৃষ্ণ কৃপাময় ।
 তান পরাক্রম যব আচর্যা নোহয় ॥ ৯৯৬
 পর্বত সহস্র যিতো ভাষিবে পাবয় ।
 লিলা মাত্রে দৈত্য লক্ষ সংহার কবয় ॥
 জাব অংস কালা ভাগে ববাহ ক্রীহবি । ৯৯৭
 দন্ত অগ্রে বহুমতি আনিলা উদ্ধাবি ॥
 হেনয় কৃষ্ণক সৌর্য্য পৌকস নিপুন ।
 কোনে কহিবেক আব তান যব গুন ॥
 পারিজাত বদতি সুনিওঁ সখি গন ।
 সমাগরা ভূমি সমে সশৈল কানন ॥ ৯৯৮
 সপত পাতাল মণ্ড স্বর্গ মনোহর ।
 ব্রহ্মলোক সমে আববজে নিবন্তর ॥
 এহি পবিমিত ব্রহ্মাণ্ডব নিকপম ।
 মহা বিষ্ণু বোম কুপে থাকে অনুসম ॥ ৯৯৯
 মহা বিষ্ণু সবিরত আছে বোম জত ।
 সেহি পবিমিত বিশ্ব থাকয় সতত ॥
 হেন মহা বিষ্ণু হরে সোবস ভাগব ।
 এক ভাগ সখিগন জানিবা কৃষ্ণক ॥ ১০০০
 হেনয় কৃষ্ণক বাঘি ঘোব পরাক্রম ।
 মহিগাকো কোনে জানিবেক নিকপম ॥
 পবম লম্পট মাধবিজে গোপ নাবি ।
 কিবা জানিবেক এই নিন্দিলে মুবাৰি ॥ ১০০১
 মাধবি বদতি উদ্ধবজে মহাসয় ।
 মণ্ডিওঁ জিবা কহি আচো গোপি নজানয় ॥

আপোন ইচ্ছায়ে বিষ্ণু হৰয় নিগুৰ্ন।
 স্বকিয় ইচ্ছায়ে হৰি হোৱয় সগুৰ্ন ॥১০০২
 ভূমি ভাৰ হৰিৰাক গোপ কপ ধৰি।
 সমস্তে দুৰ্ভক বধি বক দেৱহৰি ॥
 পুৰাণ ভাৱত বেদ সিদ্ধ সন্ত চয়।
 ব্ৰহ্মাহৰ অনন্তো জাঠাক নজানয় ॥১০০৩
 গোপকন্যা লম্পটী দিমুটা আগি নাৰি।
 কেনমতে জানিবোহো মহা অহঙ্কাৰি ॥
 নিগুৰ্ন ইশ্বৰ তান দেহ নাহিকয়।
 ভক্তৰ নিমিত্তে দেহ তথাপি ধৰয় ॥১০০৪
 দেহৰ সম্বন্ধে ঘটে আক্ষেপ নিশ্চয়।
 কপমুখ্য ব্ৰহ্মে আক্ষেপকো নঘটয় ॥
 মোহোক নিন্দয় গোপি নুবুঝি বচন।
 নজানয় ইশ্বৰক এহি গোপিগন ॥১০০৫
 গোপিৰ বচন শুনি উদ্ধৱ মহন্ত।
 ভক্তিত পুলক হয় বিহ্বল ভৈলন্ত ॥
 কৃষ্ণক চিন্তিয়া মনে ক্ৰন্দন কৰিলা।
 বিমুৰ্চ্ছিত হয় পাছে তথাতে পৰিলা ॥১০০৬

উদ্ধৱৰ বিলাপ।

গোপিকাৰ ভক্তি দেখি উদ্ধৱ মহন্ত।
 আপোনাক তুচ্ছ মানি বাক্য বুলিলন্ত ॥
 উদ্ধৱ বদতি শূনা গোপি নিবন্তৰ।
 দ্বিপমধ্যে জন্ম দ্বিপ আতি পুণ্যতৰ ॥১০০৭
 জাহাত ভাৰতবৰ্ষ আতি পুণ্যতম।
 পুণ্যকৰি বানিজ্যৰ বানিজ উত্তম ॥
 ভাৰতত পুণ্য কৰি সুভক্স পাই।
 বৰ্ষত ভাৰত পুণ্য জানা সমুদাই ॥১০০৮
 গোপিকাৰ পদ বেনু লভিছে সতত।
 এতেকে পবিত্ৰ জানা সৰ্বত ভাৰত ॥
 তাতোকৰি পুণ্যৱতি গোপিকা সকল।
 নিতে বাধা পাদ পদা সেবে অবিকল ॥১০০৯
 পূৰ্বে ব্ৰহ্মা তপস্যা কৰিলা বিপৰিত।
 যন্তি বৰ্ষ সহস্ৰজে সাৰধান চিত ॥

বাধিকাৰ পাদ বেনু লভিবাক প্ৰতি।
 দুস্কৰ তপক কবিলন্ত প্ৰজাপতি ॥১০১০
 গোলোক বাসিনি বাধা কৃষ্ণ প্ৰান প্ৰিয়া।
 সুদামৰ সাপে বুকভানু সূতা হয় ॥
 আসিলন্ত পৃথিৱিক জগত ইশ্বৰি।
 কৃষ্ণৰ ভক্তৰ মধ্যে নাহিজাক সৰি ॥১০১১
 ব্ৰহ্মা আদিকৰি বিষ্ণু ভক্ত আছে জত।
 বাধিকা গোপিৰ সম নোহে স্বৰূপত ॥
 সোড়শ ভাগৰ এক ভাগ নোহে সৰি।
 স্বৰূপে জানন্ত ভক্তি বাধা শূৰেশ্বৰি ॥১০১২
 কৃষ্ণৰ ভক্তিক জানে শিৱ মহেশ্বৰ।
 বাধা গোপ গোপি গনো জানে নিবন্তৰ ॥
 গোলোকে নিবাস জিতো কৰিয়া আচয়।
 সেহি গোপ গোপিগনে ভক্তিক জানয় ॥১০১৩
 কিচোমান জানে ভক্তি সনত কুমাৰ।
 কিছুমান ব্ৰহ্মা জানে ভক্তিৰ বিচাৰ ॥
 কিচো কিচো কৰি ভক্তি জানে ভক্তচয়।
 সিদ্ধ মুনি গনো কিচো জানিয়া আচয় ॥১০১৪
 কৃত কৃত্য ভৈলো আমি গোকুলে আসিয়া।
 নিচঞ্চলা হৰি ভক্তি গোপিৰ দেখিয়া ॥
 মথুৰাক নজাইবোহো সমিপ কৃষ্ণৰ।
 জন্মে জন্মে গৈবো আমি গোপিৰ কিঙ্কৰ ॥১০১৫
 গোপিকা জিমত ভক্তি কৃষ্ণত কৰয়।
 সেহিমত ভক্তি আন কোনো নজানয় ॥
 আচৰ্য্য মানিয়া জেবে উদ্ধৱ আচন্ত।
 সেহিবোলা কলারতি বাক্য বুলিলন্ত ॥১০১৬

উদ্ধৱৰ প্ৰতি কলারতী।

কলারতি বদতি উদ্ধৱ বিববড়।
 আমি তিনি জন্মি আচো পিতৃৰ মনৰ ॥
 পিতৃৰ মনৰ হস্তে আমি তিনি কন্যা।
 তিনিয়ো ভগিনি মেনা কলারতি ধন্যা ॥১০১৭
 কুমাৰ সাপত আমি ভ্ৰমো পৃথিৱিত।
 জনকৰ পত্নি ধন্যা জানা স্বৰূপত ॥

সীতার জননী ধন্য মহা পতিব্রতা।
 অযোনি সম্ভবা সীতা মাতৃ সমন্নিতা ॥১০১৮
 হিমালয় ভাৰ্যা মেনারতি পতিব্রতা।
 অযোনি সম্ভবা মেনা তাহান দুহিতা ॥
 মাতৃ সনে দুৰ্গা দেবি অযোনি সম্ভবা।
 বৃক ভানু ভাৰ্যা মই উদ্ধর জানিবা ॥১০১৯
 বাধিচাৰ মাতৃ আমি অযোনি সম্ভবা।
 অযোনি সম্ভব বাধা জানিবা উদ্ধর ॥
 বৃক ভানু সূতা ছয়া বাধিকা আচয়।
 জগত ইশ্বৰি বাধা লোকে নজানয় ॥১০২০
 সুদাম সাপত বাধা ভূমিক আসিল।
 বাধিকা সগান নাহিকয় পুত্ৰমিল ॥
 তিনিয়ো ভগিনি আমি সনত সাপত।
 পৃথিবিক আসি আচো জানা স্বৰূপত ॥১০২১
 পূৰ্বে আমি গৈলো খিৰ সাগৰক প্ৰতি।
 তিনিও ভগিনি ভক্তি কৰি একমতি ॥
 ক্ষিবোদৰ তিৰে স্বেত দ্বিপ মনোহৰ।
 তাৰ তিৰে থাকে বিষ্ণু জগত ইশ্বৰ ॥১০২২
 বিষ্ণু ক দেখিবে গৈলো কৰি মনে সাৰ।
 পথত দেখিলো আমি সনত কুমাৰ ॥
 অভ্যাংথান নমস্কাৰ আমি নকৰিল।
 ক্ৰোধত কুমাৰে পাচে আমাক সাপিল ॥১০২৩
 সনত বদতি মুঢ়া ভৈলি তিনি নাৰি।
 স্বৰ্গক নজাইনি পুত্ৰ মহা অহঙ্কাৰি ॥
 অহঙ্কাৰ হেতু থাকিবাহা পৃথিবিত।
 মনুষ্যৰ পূয়া ছয়া বহিবা ভূমিত ॥১০২৪
 আমি পুত্ৰ তুতি নতি কৰিলো বিস্তৰ।
 পুত্ৰ তুষ্ট ছয়া দ্বিজ দিলা ইষ্ট বৰ ॥
 বিষ্ণু অংস হিমালয় জিতো গিৰি বড়।
 তান ভাৰ্যা জেষ্ঠা মেনা হোৱা কচিকৰ ॥১০২৫
 অযোনি সম্ভবা কন্যা লভিবা পাৰ্বতী ॥
 নিহা কৰিলন্ত সিরে কন্যা কপৰতী।

মহা যোগি জনকৰ ভাৰ্যা হোৱা ধন্য।
 মহা লক্ষি সীতা দেবী লভিবাহা কন্যা ॥১০২৬
 বৃক ভানু বৈশ্ব জিতো যোগিৰ প্ৰবৰ।
 দুৰ্ৱাসাৰ সৌম্য কপৰন্ত মনোহৰ।
 তান ভাৰ্যা হৈবা তুমি দেবী কলাৱতী।
 দ্বাপৰ যুগৰ অন্তে গোকুলত যতি ॥১০২৭
 সুদামৰ সাপে বাধা দেবি সুবেশ্বৰি।
 কলাৱতি সূতা নাম থাকিবেক ধৰি।
 ভুভাৰ সংহাৰ কৰিবাক দেৱহৰি।
 পৃথিবীক আসিবেক পুত্ৰ লিলা কৰি ॥১০২৮
 বৃক ভানু বাধাসমে কলাৱতি সতি।
 জিৱ মুক্ত ছয়া জাইব গোলাকক প্ৰতি ॥
 সীতা সমে ধন্য নাৰি বৈকুণ্ঠক জাইব।
 পাৰ্বতীক স্তাৰি মেনা বৈকুণ্ঠে পসিব ॥১০২৯
 তিনিয়ো যাইবাহা সেহি দেহে মুক্তছয়া।
 কল্পৰ অন্তৰে বিষ্ণুলোক পাইবা গৈয়া।
 লক্ষ্মিৰ সদৃশ ভোগ চয়ক ভুঞ্জিবা।
 মোৰ বড়ে বিষ্ণুলোকে সুখতে বহিবা ॥১০৩০
 বিপত্তি নভৈলে কাৰো ভাল নুহিকয়।
 পূৰ্বে দুখ গৈলে পৰে সুখক লভয় ॥
 হেন বড় দিয়া গৈল সনত কুমাৰ।
 আমি তিনি ভূমিক চলিয়া আচো আৰ ॥১০৩১
 তিৰ পুত্ৰে সনত কুমাৰ নিৰেখিলো।
 সেহি পুনো বিষ্ণুৰূপ তিনিয়ো দেখিলো ॥
 কৰ্ম্মক্ষয় ভৈলা কৃষ্ণ দৰ্শনে আমাৰ।
 কুমাৰৰ মুখে জ্ঞান লভিলোহো আৰ ॥১০৩২
 নিগুণ নিৰিহ কৃষ্ণ প্ৰকৃতিত পৰ।
 পৰমাত্মা নিৰঞ্জন জগত ইশ্বৰ ॥

তুলসী দেবী।

এহিবুলি কলাৱতি মৌন ছয়া বৈল।
 সেহিবোলা গোপিনি তুলসি কৈবে লৈল ॥১০৩৩
 পঞ্চপ্ৰানে বিষ্ণু সদা পৃথকে থাকয়।
 মনত জে ব্ৰহ্মবুদ্ধি প্ৰকৃতি নিচ্ছয় ॥

জ্ঞানৰ স্বৰূপ সমু পৌকৰ ধৰ্ম্মত ।
 গুনাতিত পৰমাত্মা সমস্তে ভুতত ॥১০৩৪
 জিবৰ কৰ্ম্মৰ সাথি পৰমাত্মা ৰূপ ।
 সেহি পৰমাত্মা কৃষ্ণ জানিবা স্বৰূপ ॥
 স্থখ দুখ কৰ্ম্মফলে জিতো ভোগ কৰে ।
 সেহি জিব প্ৰতিবিম্ব জানিবা কৃষ্ণৰে ॥১০৩৫
 চন্দ্ৰ সূৰ্য্য চক্ষুত জে জিহ্বা সৰস্বতি ।
 বাহুত জে লোক পাল চৰ্ম্মে বসুমতি ॥
 পড়িচাবকজে ৰূপ জানিবা আত্মাৰ ।
 জিব গৈলে সবে জাই নুহিকয় সাৰ ॥১০৩৬
 জেন বাজা গৈলে সভা খানে লগে জাই ।
 আত্মাৰ লগতে জানিবাহা সেহি প্ৰাই ॥
 সমস্তৰে আত্মাকৃষ্ণ দেব কৃপা ময় ।
 ভক্তি কৰি সমস্তৰে তাহাক সেৱয় ॥১০৩৭
 কালিকা বদতি উদ্ধৱজে মহাবিৰ ।
 সাম্প্ৰতে মুৰ্ছিত বাধা তুমি কৰা থিৰ ॥
 বোধন উচিত জুক্তি নাহিকে জাহাৰ ।
 জুক্তি কৰি প্ৰবোধ কৰিয়ো বাপ আৰ ॥১০৩৮

উদ্ধৱ বদতি ।

উদ্ধৱ বদতি মাতৃ চেতন লভিয়ো ।
 কৃষ্ণৰ ভক্তৰ দাস আমাক মাতিয়ো ॥
 প্ৰসন্ন হুয়োক বাধা দেবি সুৰেশ্বৰি ।
 তজু দাস জাইবো মঞি মথুৰা নগৰি ॥১০৩৯
 কাষ্ঠৰ পুতলা পৰাধিন জেনমত ।
 অম্বতন্ত্ৰ পৰাধিন জানিবা সতত ॥
 যেন বৃষ বসন্তি বৃষ বাহকৰ ।
 সেহিমত মোক জানা ইশ্বৰ কৃষ্ণৰ ॥১০৪০
 সমস্তে জগত মাতৃ জানা নিবন্তৰ ।
 নিচয় জানিবা মাতৃ অধিন কৃষ্ণৰ ॥
 ব্ৰহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ আতি মনোহৰ ।
 বাধা উদ্ধৱৰ কথা কৰ্ম্ম কচিকৰ ॥১০৪১
 নৱতি অধ্যায় কথা ভৈলা সমাপত ।
 বাধা কৃষ্ণ নাম লৈয়া মুখত সতত ॥

দ্বিজ বলোৰামে বোলে ইনে কথা সাৰ ।
 বাধা কৃষ্ণ বুলি হোৱা পাতক নিস্তাৰ ॥১০৪২

শ্ৰীমতী বাধাৰ উক্তি ।

নাৰায়ন বদতি নাৰদ মহা জ্ঞানি ।
 গোঁন ছয়া বুলিলন্ত শূনি হেন বানি ॥
 উদ্ধৱৰ বানি শূনি বাধা ভগৱতি ।
 চেতন লভিয়া স্থিৰ কৰিলন্ত মতি ॥১০৪৩
 পঞ্চ ময়্যা এড়ি বভ্ৰময় সিংহাসনে ।
 বসিলন্ত বাধাসতি সোকাবুল মনে ॥
 সপ্তমখি গনে শ্বেত চামৰেক ধাৰ ।
 ঢুলিবে লাগিল বাধিকাক ভক্তি কৰি ॥১০৪৪
 হৃদয় দগধ ছয়া বাধা সুৰেশ্বৰি ।
 উদ্ধৱক বুলিলন্ত সুমধুৰ কৰি ॥
 বাধিকা বদতি বাপ মথুৰাক জাইবি ।
 কৃষ্ণৰ সমিপ পায়ো সম্পতি লিভিবি ॥১০৪৫
 সম্পতিয়ে মোক জদি পাসবস তঞি ।
 আতকৰি তোমাৰ অধৰ্ম্ম নাহি কয়ি ॥
 সংসাৰত আছে জত পাপ গুৰুতৰ ।
 মোক পাসবিলে তোৰ হৈবে নিবন্তৰ ॥১০৪৬
 মোহোৰ বচন চয় গৈয়া মথুৰাত ।
 সাম্প্ৰতে কহিবা তুমি কৃষ্ণৰ আগত ॥
 শ্ৰীকৃষ্ণ পৰমা নন্দ মোৰ স্বামি হৰি ।
 মীত্ৰকৰি আনি দিয়া মোক নপাসৰি ॥১০৪৭
 সুন্দৰি নাৰিৰ মধ্যে জিতো ভাগ্যৱতি ।
 কতপুনা কৰি লভি আছো হেন পতি ॥
 স্বামিসমে ভেদ হেন কোনে সহিচয় ।
 মোত কৰি হেন কৈত দুখীনি আচয় ॥১০৪৮
 জিতোবোধে মোহোক বুঝাইবে জ্ঞানিচয় ।
 সিতো বোধে জগতে সমস্তে নাহিকয় ॥
 কিবা বোধ দিয়া বাপ মোহোক সম্পতি ।
 কৃষ্ণ বিনে আনত নপসে মোৰ মতি ॥১০৪৯

আত্মাবিনে দেহ জেন নিষ্ফল হোরয় ।
 এহি মত মোৰ বাপ জানিবা নিশ্চয় ॥
 সুপ্রীতি সৌভাগ্যরতি নবিন গোবর ।
 দুর্লভ বহুস্ত প্রেম সঙ্গম উদ্ধর ॥১০৫০
 সমস্তকে স্মরি মই থাকো সমুদাই ।
 মোহোর মনত বাপ তান জ্ঞান নাই ।
 বাত্রি নিদ্রা এড়ি আমি স্মরোতো সতত ।
 স্মরনত সোক বাটে বিজ্ঞান দেহত ॥১০৫১
 সোক সাগরত তল গৈলো সমুদায় ।
 মোহোক উদ্ধার কৰা কৃষ্ণক দেখাই ॥
 জিরক নির্ভয় দান জিতোজনে কৰে ।
 তীর্থ স্নান ফলপাই জানা সিতোনবে ॥১০৫২
 কৃষ্ণ চৰণ পদ্যো চিন্তি অনুক্ষণ ।
 বুঝাইবে নপারো মোৰ দুর্নিবার মন ॥
 কৃষ্ণ গুণ মহিমা সুপ্রীতি নিবস্তুৰ ।
 তান স্নেহ মোৰ ভাগ্য প্রেমৰ সাগৰ ॥১০৫৩
 স্মরি স্মরি মন মোৰ ধিৰ নুহিকয় ।
 মোৰ মন দুস্থ কথা কোনেবা জানয় ॥
 জগত যুবতি মধ্যে হেন দুস্থ কাৰ ।
 কৃষ্ণ ভেদে দুস্থ কোনে সহিবেক আৰ ॥১০৫৪
 মোত পৰে ইতো দুখ নাহিকে তানত ।
 কিচো মনে দুস্থ সীতা লভিছে পূৰ্বত ॥
 মোত বিনে দুস্থিনি নাহিকে জগতত ।
 মোৰ মান দুস্থ কথা বুজে কেনমত ॥১০৫৫
 যুবতি গনৰ মধ্যে নাহি মোৰ সম ।
 অভাগি দুস্থিনি বাপ মঞি নিকপম ॥
 বাধিকা সমান নাই ভূত ভবিষ্যতি ।
 স্বামিৰ বিযোগে তপ্ত আতি দুস্থরতি ॥১০৫৬
 কল্প বৃক্ষ সম স্বামি জগতবে পতি ।
 কত পুণ্যে লভিলোহো মই মন্দমতি ॥
 হাতে দিয়া বঞ্চিলেক বিধাতা নির্দয় ।
 পাপিষ্ঠিক এড়ি গৈলা কৃষ্ণ কৃপাময় ॥১০৫৭

জাৰ পাদ পদ্য মুখ চন্দ্রক দর্শন ।
 জনম সাফল চক্ষু সাফল জিরন ॥
 জাৰ নাম শ্রুতি মাত্রে মোৰ প্রান গন ।
 আত্মাগনে হর্ষ পারে জান অনুক্ষণ ॥১০৫৮
 জাৰ স্পর্শে বাতিকালে তিনি ভুবনৰ ।
 সম্পত্তিক লভো মঞি জানা নিববড় ॥
 কোন সম্পত্তিএ বাপ হেন ইশ্বরক ।
 বিশ্ববন হৈবো মঞি কিমতে কৃষ্ণক ॥১০৫৯
 ত্রৈলোক্য বিজয় আতি কপ গুণ জাৰ ।
 আপোনে নির্গিচে বাপ কপ আপোনার ॥
 বিধাতাকো নির্গি জিতো দিয়াচে সম্পত্তি ।
 কল্পবৃক্ষ সম সান্ত দেব লঙ্ঘি পতি ॥১০৬০
 কোন সম্পত্তিয়ে বাপ ইহেন স্বামিক ।
 কেনমতে পাসবিবো প্রানতো অধিক ॥
 জাৰকপ গুনে সম নাহিকে বিশ্বত ।
 কোটি কামদেবো জাৰ নথাকে আগত ॥১০৬১
 ব্রহ্মা হব অনন্তো কবয় জাক সেব ।
 কোন সম্পত্তিয়ে পাসবিবো হেন দেব ॥
 স্বপ্নত দেখিব জাৰ কপ মনোহব ।
 সমস্তকে তেজি চিন্তে জিতো মুনিবড় ॥১০৬২
 পৰ্বততো মলিন হোরে জসগুনে জাৰ ।
 শুশ্রু কাঠো দ্রব হরে গুণত জাহাৰ ॥
 জাৰ গুনে মৃত্যু বৃক্ষো হরে অক্ষুৰিত ।
 জাৰ গুনে মহাবায় হোরয় তন্তিত ॥১০৬৩
 কোন সম্পত্তিএ পুত্র হেন ইশ্বরক ।
 পাসবিবো কেনমতে স্ব স্বামি কৃষ্ণক ॥
 জাৰ ভয়ে বায়ু সদা বহিয়া থাকয় ।
 জাৰ ভয়ে সূর্যো নিতে তাপক কবয় ॥১০৬৪
 জাক ভয়ে ইন্দ্রদেবে বৃষ্টিক কবয় ।
 জাৰ ভয়ে অগ্নিদেবে সদায়ে পোবয় ॥
 জাৰ ভয়ে মৃত্যু জন্তু গনক মাৰয় ।
 ভয়ে বৃক্ষ সবো পুষ্প ফলকো ধবয় ॥১০৬৫

জাব আজ্ঞা নহি থাকে সপত সাগৰ ।
 গ্রহ মুনি সুৰা সুবে বহে নিবন্তৰ ॥
 কালবোজে মহাকাল ইস সংসাৰৰ ।
 শ্ৰেষ্ঠাৰো পৰগ শ্ৰেষ্ঠা জগত ইশ্বৰ ॥১০৬৬
 কোন সম্পত্তিত ভাঙ্ক হৈবো বিস্ময়ন ।
 মোহোৰ ইশ্বৰ কৃষে নিগজিল মন ॥
 জিতো বোধে বুজাইবে পাৰিবে বুধগন ।
 কৃষক ভেদত নাহি ইতিনি ভুবন ॥১০৬৭
 মোহোক বুজাইতে সত্ত নোহে সবস্বতি ।
 বেদগনো সত্ত নোহে নোহয় সাবিত্ৰি ॥
 বেদ অঙ্গে মোহোক বুজাইবে নপাৰয় ।
 কেমনে বুজাইবে মোক সুৰ সন্ত চয় ॥১০৬৮
 বেদৰ জনক বিধি গনেন অনন্ত ।
 শিৱ আদি কৰি বিধে আছে জত সন্ত ॥
 সমস্তে বুজাইবে বাপ মোক নপাৰয় ।
 সূচ্য পথে কোনে গতি কৰিবে পাৰয় ॥১০৬৯
 কাল সাধ্য সুখ দুখ সুভাসুভ জত ।
 ছন্নিবাৰ কাল সাধ্য জানা স্বৰূপত ॥

উঠা বাপ সুখে ভূমি মথুবাক জায়ো ।
 ইথানৰ পৰা গৈয়া কৃষক দেখিয়ো ॥১০৭০
 চিবকাল থাকি ঐত পায় আচা দুখ ।
 পুৰ্ণচন্দ্ৰ মুখ দেখি লভিবাহা সুখ ॥
 জন্ম মৃত্যু জড়া ব্যাধি হৰে জিতো দুখ ।
 জিতো সুখ নিবেথিয়া লভা বাপ সুখ ॥১০৭১
 বাধাৰ বচন সুনি উদ্ধৱ মহন্ত ।
 বাধিকা সহিতে উচ্ছ কৰি কান্দিলন্ত ॥
 উদ্ধৱৰ বিয়োগত অগনি উধাই ।
 বাধাৰো বিয়োগ উদ্ধৱৰ সেহি প্ৰাই ॥১০৭২
 ব্ৰহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ শ্ৰীকৃষ্ণ খণ্ডৰ ।
 নাৰায়ন নাৰদ সম্বাদ মনোহৰ ॥
 পঞ্চম নবতি অধ্যায়জে মনোৰম ।
 বাধা উদ্ধৱৰ কথা আতি নিকপম ॥১০৭৩
 কৃষ্ণ কথা সুনি কৰা পাতোক নিৰ্জ্ঞান ।
 বাধা কৃষ্ণ নাম লোৱা নাহিকয় আন ॥
 বাধা কৃষ্ণ নাম লৈলে সংসাৰ নিস্তৰি ।
 নামক স্মৰিলে পাইবা গোলোক নগৰি ॥১০৭৪

কৃষ্ণৰি ।

নাৰায়ন মহামানি ।
 বাধিকাৰ সুনি বানি ।
 মনন্ত স্মৰিয়া হৰি ।
 বাধিকাৰ পাদ দুই ।
 পুলকিত ভৈল তনু ।
 বাধাৰ বিয়োগে দুখ ।
 প্ৰনামিলা পৰি পৰি ।
 বাধিকাৰ মোকে আতি ।
 প্ৰেমত বিহ্বল ছয়া ।

নাৰদক বোলে বানি ॥
 মহন্ত উদ্ধৱ জ্ঞানি ॥
 জাইবে খোজে মধুপুৰি ॥
 সিবত তুলিয়া লৈই ॥১০৭৫
 তান মন নোহে ধিৰ ॥
 মলিন ভৈলন্ত মুখ ॥
 সেহিবেলা বোলে বানি ॥
 কান্দিয়া মাধবি সতি ॥১০৭৬
 মাধবি বোলন্ত গৈয়া ॥

সুনা বাপু মধু বিব ।	ক্ষেনেক ছয়োক থিব ॥
নিগুঢ় পৰম জ্ঞান ।	যথোচিত কৰি মান ॥
জিবা জ্ঞান বাধা জাই ।	তাকো লৈয়ো সমুদাই ॥ ১০৭৭
সুদুৰ্লভ পুৰানব ।	গেপিনি অঙ্গ বেদব ॥
বাধিকাৰ পায়া লাগ ।	প্রসন্ন কৰা মহা ভাগ ॥
ত্রিঙ্গতে মাতৃ বাই ।	জ্ঞান লৈয়ো তান ঠাই ॥
মাধবিব বাক্য শুনি ।	উদ্ধৰে মাতিলা গুনি ॥ ১০৭৮
মভাব মধ্যত বিব ।	মনক কৰিয়ো স্থিৰ ॥
সুমধুৰ কৰি বানি ।	বুলিলা উদ্ধৰ জ্ঞানি ॥
বাধা দেবি ভগৱানি ।	মোহোৰ সুনিয়ে বানি ॥
জগত ইশ্বৰি বাই ।	জ্ঞান কৈয়ো সমুদাই ॥ ১০৭৯
দ্বিজ বলোবামে ভনে ।	মোৰ মন নাৰায়নে ॥
মুখে তযু গুণ নাম ।	সদাএ চাৰিয়ো কাম ॥
তযু পাৰে মোৰ মতি ।	তুমিসি মোহোৰ গতি ॥
সংসাৰ তবনি নাম ॥	সদা বোলা বাম বাম ॥ ১০৮০

উদ্ধৰ বদতি ।

পদ ।

একলে আসিলো মঞি জাইবোহো একল ।
 কৰ্ম্ম অনুসৰি প্রানি ভুঞ্জে কৰ্ম্ম ফল ॥
 কৰ্ম্মেমে হোৱয় জাত কৰ্ম্মে লয় ইহ ।
 সুখ দুখ ভয় মোক কৰ্ম্মেমে লভই ॥ ১০৮১
 ভোগ অৱসানে জিব ভ্ৰমে সংসাৰত ।
 পুত্ৰ কৰ্ম্ম ভোগে আসে জাই স্বৰূপত ॥
 আঙুষ্ঠিক আদিকৰি জত বহু গন ।
 মোহোক আনিয়া দিলা অমূল্য ভূসন ॥ ১০৮২
 তযু দত্ত বহু গন মাতৃ স্বৰূপত ।
 নজাইবে অৱশ্যে সতি মোহোৰ লগত ॥
 লগতে নজাইবে জিতো ইতো বহুগন ।
 সেহি বহু গনে মোৰ কিবা প্রয়োজন ॥ ১০৮৩
 সংসাৰ সাগৰে নৌকা তুমি বাধা সতি ।

কৰ্ম্মধাৰা সমস্তৰ কুব্ধ জহুপতি ॥
 ভকতক কৰা কৃপা দেবি ভগৱতি ।
 তোমাৰ চৰনে মাত্ৰ বৌক মোৰ মতি ॥ ১০৮৪
 সংসাৰ সাগৰে পাৰ ইঞি জেন আৰ ।
 কিছু জ্ঞান দিয়া মোক কৰিয়ো উদ্ধাৰ ॥
 তোমাৰ প্রসাদ লাভি মধুৰাক জাইবো ।
 তোমাৰ প্রসাদে কুব্ধ সমিপক পাইবো ॥ ১০৮৫
 জেন জেন কাল গতি দেৱ মনুষ্যৰ ।
 পিতৃ লোকে জেন গতি ব্ৰহ্মাৰ লোকৰ ॥
 ব্ৰহ্ম লোক উৰ্দ্ধে জেনমত কালগতি ।
 মোক কৃপা কৰি কহিয়োক বাধা সতি ॥ ১০৮৬
 হুৰ্যোৰ হুস্তৰ মায়া জেন মতে তৰি ।
 হেনয় উপায় মাৰ দিয়ো সিদ্ধ কৰি ॥

ব্রহ্মা হব অনন্তক আদি কবি জত।
 জাব পাদ পদ্ম চিহ্নি থাকয় সতত ॥ ১০৮৭
 কৃষ্ণব হৃদয়ে থাকা তুমি সৰ্বদাই।
 তযু সম ভক্ত মাতৃ জগততে নাই ॥
 উদ্ধরব বানি শূনি বাধিকা গোঁসানি।
 নেত্রব লোভক মুচি বুলিলন্ত বানি ॥ ১০৮৮
 মাধবব বাক্যে বাপ প্রশ্ন কৰা মোক।
 শ্রী জাতি আমি কিবা জ্ঞান দিবো তোক ॥
 শূদ্ধকাল গতিক জানয় নাথায়ন।
 ব্রহ্মা হব অনন্তো চতুৰ বেদগন ॥ ১০৮৯
 সন্ত সৰ্বো জানে বেদ বাক্য অনুসৰি।
 সারসেন নজানয় জানে কিচো কবি ॥
 কৃষ্ণব মুখব পৰা বাস মণ্ডলত।
 জিবাকাল গতি শূনি আচো গোলোকত ॥ ১০৮০
 গোলোকত কালগতি জেন বৈকুণ্ঠত।
 জেনমত কালগতি ব্রহ্মাব লোকত ॥
 ব্রহ্মাণ্ড বাহিৰে জেন জেন পাতালত।
 পিতৃলোকে দেৱলোকে জেন মনুষ্যত ॥ ১০৯১
 ব্রহ্মলোক আদি কবি সপত স্বৰ্গত।
 জেন জেন কালগতি কহো স্বৰূপত ॥
 জেহেন উপাত্ত কালগতি ছব হয়।
 পাণ্ডিত্যে নিস্তাব জেন শূনিয়ো উপায় ॥ ১০৯২
 কালৰোজে মহাকাল গুৰু জগতব।
 পৰমাত্মা সমস্তব নিগুণ ইশ্বৰ ॥
 আত্মা বিনে দেহা ইতো সাক্ষাতে পৰয়।
 তাহাক ভজিলে কাল গতি নিস্তাবয় ॥ ১০৯৩
 সমস্তে শ্ৰানিব আয়ু সূৰ্য্যোসে হবয়।
 কৃষ্ণব বিমুক্ত ভক্ত জিতো জন হয় ॥
 মহা পুণ্ড্রান্ত সিহো জন মহাসয়।
 তান আয়ু জস হৰিবাক নপাবয় ॥ ১০৯৪
 ব্রহ্মাব মানস পুত্র সনকাদি চাৰি।
 শ্বথিব বয়স পাইলা ভজিয়া মুৰাৰি ॥

কদ্রতো কৰিয়া অগ্ৰ মহা ভাগৱত।
 জ্ঞানিব পৰম গুৰু নিতা বয়সত ॥ ১০৯৫
 পঞ্চম বসৰ জেন বালক আকাৰ।
 অভ্যাস্তবে ব্রহ্মতত্ত্ব নাহিকে বিচাৰ ॥
 মুখে অন্ন হাস্য তিৰ্থ পুত্র দিগম্বৰ।
 বৈষ্ণৱব অগ্ৰগনি কৃষ্ণ ধ্যান পৰ ॥ ১০৯৬
 বেদ বেদাঙ্গক আদি কবি সাস্ত্র জত।
 সমস্তবে বাজ্য চাৰি চিন্তয় মনত ॥
 বাতৃ দিনে ভক্তি ভাবে হৰিক ভজয়।
 বাজ্য পুজা নাহিকয় মনত গুনয় ॥ ১০৯৭
 কাল সপ' জিনি বাপু মৃত্যুকো জিনিলা।
 পৰম আনন্দে শ্বথে নিমজি বহিলা ॥
 সনক সনন্দ দুতিয়জে সনাতন।
 সনত কুমাৰ সমে এহি চাৰি জন ॥ ১০৯৮
 সমস্তে পাতক হৰে জাহাক শ্ববনে।
 তিৰ্থ শ্ৰান ফল পাৰে জাক শ্বমবনে ॥
 হৰিত ভকতি বাঢ়ে হয়ে হৰি দাস।
 সমস্তে বিপদে তাৰ নপাবয় পাস ॥ ১০৯৯
 মুকণ্ডব পুত্র শাকৰ্ণ্ডেয় দ্বিজবৰ।
 অজুতব দসবৰ্ষ চিন্তিলা ইশ্বৰ ॥
 ব্রহ্ম তেজে জলি থাকে সিতো দ্বিজবড়।
 হৰিব সেৱায়ে ভৈলা ব্রহ্ম তত্পৰ ॥ ১১০০
 সপ্ত কল্প চিবজীবি মুকুণ্ড তনয়।
 ব্রহ্মময় সমস্তকে দেখে মহাসয় ॥
 দেখে বেষ্টু পঞ্চসিখ লোমস অশ্বৰী।
 সৰ্বকৰ্ম্ম তেজি ভজি আছে দেৱ হৰি ॥ ১১০১
 হৰিব সেৱায়ে কাৰ মাৰ কল্পসত।
 কৃষ্ণব চবন ধ্যান কবন্ত সতত ॥
 যমদগ্নি শ্বত চিবজিবি পৰুৰাম।
 হনুমন্ত বলি ব্যাস কৃপ অশ্বস্থাম ॥ ১১০২
 বিভিসন জাম্বৱন্ত ভালুক অপাৰ।
 হৰিক সেৱিয়া ভৈল অজব অমৰ ॥

সবে ভৈলা চিৰায়ুস হৰিক চিন্তিয়া ।
 কুব্জ চৰনে তুমি সদা চিন্ত দিয়া ॥ ১১০৩
 সিদ্ধমুনি নবমধ্যে অনেক আচয় ।
 চিৰজিবি ছয়া হৰি চৰন চিন্তয় ॥
 প্ৰহ্লাদক দেখ বাপ স্তত হিৰণ্যৰ ।
 হৰিক চিন্তিয়া তেহো ভৈল হৰি পৰ ॥ ১১০৪
 চিৰজিবি ছয়া জিনিলেক কাল গতি ।
 অসংখ্যাত ভক্ত আছে দেখা মহামতি ॥
 অনেক জন্মত তপ কৰি ভাবতত ।
 জন্মলভি লভিচয় কুব্জ সাক্ষ্যাত ॥ ১১০৫
 মহাপাপি ভৈলে সিতো জানা বিবৰড ।
 তাতপবে মহামুঢ় নাহিকে অপৰ ॥
 বাসুদেৱ তেজি জিতো বিসয় কবয় ।
 অমৃতক তেজি জেন বিসক ভুঞ্জয় ॥ ১১০৬
 কাৰ কোন পুত্ৰ ভাৰ্যা কোনেবা বান্ধৱ ।
 কুব্জ ব্যতিবেকে বন্ধু নাহিকে বান্ধৱ ॥
 এতেকেমে বাতৃ দিনে সদা সন্তুচয় ।
 ইন্দ্ৰক কুব্জক সবে ভজিয়া আচয় ॥ ১১০৭
 কালৰ তবন আন নাহিকে উপায় ।
 কুব্জক ভজন বিনে আন গতি নাই ॥
 গড়ি পুৰ্ণ পৰমাত্মা নন্দৰ তনয় ।
 তান কাল গতি সুন্যোক মহাসয় ॥ ১১০৮
 সুবাসুৰ পিতৃ নব নাগ বান্ধৱ ।
 ব্ৰহ্ম লোক আদি কৰি ব্ৰহ্মাণ্ড ভিতৰ ॥
 সমস্তকে কৰি স্থূল বিৰাট আধাৰ ।
 মহা বিৰাটত পৰে স্থূল নাহি আৰ ॥ ১১০৯
 জাব লোম বিবৰত বিশ্ব অসংখ্যাত ।
 স্থূলতো অধিক স্থূল মহন্ত সাক্ষ্যাত ॥
 সমস্ততে কৰি স্থূল পৰমানু হয় ।
 কালৰ আৰম্ভ পৰমানুক বোলয় ॥ ১১১০
 সমস্তৰে শেষ জিতো মনে আগোচৰ ।
 তাক বোলে পৰমানু জানা বিব বৰ ॥

পৰমানু দুয়ে অৰু জানিবা নিশ্চয় ।
 অৰুদুয়ে ত্ৰেস বেণু জানা মহাসয় ॥ ১১১১
 ত্ৰেস বেণুদুয়ে ক্ৰটি সমস্তে বোলয় ।
 ক্ৰটি সতে বেধ বুঝিবাহা মহাসয় ॥
 তিনি বেধে লব্ধয় তুলৰে নিমিস ।
 নিমিসৰ তিনি হয়ে কনজো বিবেস ॥ ১১১২
 পঞ্চকনে কাষ্ঠা বুলিবাহা মহাসয় ।
 কাষ্ঠাৰ দসকে লগ জানিবা নিচয় ॥
 লগ পঞ্চদশ সুন্যোকজে প্ৰমান ।
 ষষ্ঠ পালে তামি কৰি লৈবে দণ্ডমান ॥ ১১১৩
 চাৰিয়ো ফালত লৈব অঙ্গুলৰ চাৰি ।
 চৰ্ম মাসে তামি মধ্যে থৈব চীত্ৰ কৰি ।
 প্ৰায় জলে ডুব গৈলে এক দণ্ড হই ॥
 দণ্ড দুইয় মুহূৰ্ত্ত জানিবা মহাসয়ী । ১১১৪
 সষ্টি দণ্ডে এক তিথি হএ মহাসয় ।
 দিন নিশা ভাগে আঠ প্ৰহৰ নিছয় ॥
 পঞ্চদশ তিথিএ হোৱয় পক্ষ এক ।
 পক্ষ দুয়ে মাস এক জানিবা প্ৰত্যেক ॥ ১১১৫
 মাস দুয়ে ঋতু এক হয়ে মহাসয় ।
 ঋতুচয়ে বৎসৰ বোলয় মুনিছয় ॥
 বসন্তজে ঋতুনাগ চৈত্ৰ বৈসাখৰ ।
 গৃষ্ম নাম ঋতু জানা জ্যেষ্ঠ আশাৰৰ ॥ ১১১৬
 বৰ্ষ নাম ঋতু বাপ শ্ৰাবন ভাদ্ৰব ।
 সবত বোলয় কৰ্ত্তিকক আশ্বিনৰ ॥
 আশ্বিন পৌষক বোলে হেমন্ত নিছয় ।
 মাঘ ফাল্গুনৰ নাম সিসিৰ বোলয় ॥ ১১১৭
 বৎসৰৰ পঞ্চবিধ জানা মহাসয় ।
 সম্বৎসৰ পৰি বৰ্ষ ইবাবৰ্ষ হয় ॥
 অৰুবৰ্ষ বৎসৰ সহিতে পঞ্চ হয় ।
 মাসৰ ছাদসে হয়ে বৎসৰ নিছয় ॥ ১১১৮
 বৈসাখ জ্যেষ্ঠ আশাঢ় শ্ৰাবন ভাদ্ৰব ।
 আশ্বিন কৰ্ত্তিক আশ্বায়ন তাত পৰ ॥

পৌষ মাঘ ফাল্গুন চৈত্র জ্যৈষ্ঠ মাস সেব।
 বর্ষ সেন বোলে চৈত্র নহয়ে বিসেষ ॥ ১১১৯
 মাঘ আদি কবি চয় মাস সুসোভন।
 সমস্তে সান্ত্বিত কহে উত্তর অয়ন ॥
 শ্রাবনক আদি কবি জিতো মাস চয়।
 দক্ষিণ অয়ন নাম তাহাক বোলয় ॥ ১১২০
 মাঘ আদি চয় মাসে দিন বৃদ্ধি হয়।
 নিশা বৃদ্ধি শ্রাবনর পৰা মাস চয় ॥
 প্রতি পদ আদি কবি পূর্ণিমাক অন্ত।
 সূর্য পক্ষ বলিয়া সমস্তে কহিচন্ত ॥ ১১২১
 পূর্ণিমার প্রতিপদ অমাবাস্যা অন্ত।
 কৃষ্ণপক্ষ বলিবাহা উদ্ধর মহন্ত ॥
 প্রতিপদ অন্ত কবি অন্ত পূর্ণিমার।
 অমাবাস্যা সমে তিথি বলিবাহা আব ॥ ১১২২
 অস্যানিক আদি কবি বৈরতিক অন্ত।
 সাতাইস নক্ষত্র বুলি সবে কহিচন্ত ॥
 অভিজিত সমে হয়ে নক্ষত্র আঠাইস ॥
 অভিজিত এড়ি হয়ে গননা সাতাইস ॥ ১১২৩
 দক্ষর ছহিতা সবে চন্দ্রে বিহাইলন্ত।
 অনুক্রমে চন্দ্রদেৱে ভোগক কবন্ত ॥
 একদিনা চৈত্র মাসে বোহিনি সহিত।
 ক্রীড়িয়া আচিলা চন্দ্রে দক্ষিণ দিসত ॥ ১১২৪
 হেন দেখি আন কনা গন নিবন্তব।
 চন্দ্র লগে চায়া দিয়া ভৈলন্ত অন্তব ॥
 কান্দি কন্যাগনে পাছে দক্ষর আগত।
 গোচর কবিল চন্দ্রে জেন কহিচন্ত ॥ ১১২৫
 পিতৃক আনিয়া সবে বিভাগ কবিল।
 চায়াকপা জিতো নাৰি তাকো ভাগ দিল ॥
 অভিজিত নাম ভৈলা সেহি দিনধৰি।
 সতস্বস্ত্রে কহিলন্ত মোত দেৱ হৰি ॥ ১১২৬
 বিকুন্তক আদি কবি জত দেৱ গন।
 উদ্ধরত কৈয়া পাছে কহিলা কাবন ॥

মনুসাব মাসে দিন পিতৃব হোৱয়।
 সূর্যপক্ষে দিন কৃষ্ণপক্ষে নিশা হয় ॥ ১১২৭
 মনুস্যব বর্ষে দিন বাত্ৰি দেৱতাৰ।
 মাঘ আদি চয় মাস দিন বোলে আব ॥
 শ্রাবনক আদি কবি জিতো মাস চয়।
 দেৱতাৰ বাত্ৰি হেন সমস্তে বোলয় ॥ ১১২৮
 চৰি যুগ এক কবি ত্ৰিতীয় বিংশতি।
 একাদশ যুগ সংখ্যা জানিবা সম্প্রতি ॥
 দিব্যযুগে মনুস্যব জানিবা নিশ্চয়।
 মনু ইন্দ্র দুইবো আয়ু এহি মহাসয় ॥ ১১২৯
 মনুস্যব মানে যুগ সংখ্যা জিবা হয়।
 চাৰিযুগ এক কবি সূনিয়ো নিশ্চয় ॥
 পঞ্চ বিংশ মহশ্বৰ পঞ্চ সত পৰ।
 আৰো সষ্টি যুগ মনুস্যব মনুস্যব ॥ ১১৩০
 ইন্দ্র মনু দুইবো কাল জানা এহিমান।
 এহিকাল ভোগ ভুঞ্জি হোৱয় নিৰ্য্যান ॥
 চতুৰ্দশ ইন্দ্র পৰে দিবসে ব্রহ্মাব।
 সেহিমতে ইন্দ্র পাত নিশাত জাহাব ॥ ১১৩১
 চন্দ্র সূৰ্য্য গতি ব্রহ্মলোকে নাহিকয়।
 ইন্দ্র পাতে তাত দিন নিশাক বুঝয় ॥
 দণ্ড ছয় নরপল ইন্দ্র পাতে হয়।
 ব্রহ্মলোকে দিন নিশা দণ্ডৰ নিৰ্ণয় ॥ ১১৩২
 এইমতে ত্ৰৈলোক্যত দিনে মাস হোৱে জাত।
 মাসৰ দ্বাদসে বর্ষ জানিবা সাক্ষাত ॥
 এহিমতে সতবর্ষ ব্রহ্মাব আয়ুস।
 ব্রহ্মাব পতনে কৃষ্ণ দেৱব নিমিস ॥ ১১৩৩
 বৈকুণ্ঠ নিবাসি সবে জানে এহি মত।
 ব্রহ্মাব পতনে দিন নিশা বৈকুণ্ঠত ॥
 চন্দ্র সূৰ্য্য গতি নাহিকয় বৈকুণ্ঠত।
 হৰিৰ ইচ্ছাত্ৰ নাহি গ্রহগন জত ॥ ১১৩৪
 বৈকুণ্ঠত বাসি চক্ৰ নাহিকে ভ্রমন।
 জড়া মৃত্যু আধি ব্যাধি নকৰে গমন ॥

কৃষ্ণব কাশ্টিয়ে দিন জানা বৈকুণ্ঠত ।
 বাত্ৰী হয়ে প্রবেসিলে অস্তুরে গৃহত ॥১১৩৫
 মন্দির বাহিৰে ভৈলে প্রকাশ কৰয় ।
 মন্দিৰত প্রবেসিলে প্রবেস নোহয় ॥
 এহিমতে দিন নিশা বৈকুণ্ঠ লোকত ।
 কালগতি এহিমত জানা বৈকুণ্ঠত ॥১১৩৬
 বৈকুণ্ঠৰ মতে জানিবাহা গেলোকত ।
 পৰমানু কালগতি হয়ে এহিমত ।
 চন্দ্র সূৰ্য্য গতি নাহি সাত পাতালত ।
 তাৰ লোক দিন নিশা জানে এহিমত ॥১১৩৭
 নাগ সমস্তৰ সিবো মনি প্রকাশয় ।
 মনিৰ প্রকাশে সবে দিনক বুঝয় ॥
 মনিৰ প্রকাশ নাস বাত্ৰিত হোৱয় ।
 এহিমত বাত্ৰি তাত সবেয়ো বুজয় ॥১১৩৮
 কিচো কাশ্টি থাকে মনি হোৱে বস্মিহিন ।
 এহিমতে বাত্ৰি বুজে বুজে সৈক্যা দিন ॥
 পৃথিৱিত জেনমতে দণ্ডক বুঝয় ।
 তাৰ্মিৰ প্রমানে জানে তাত দণ্ড চয় ॥১১৩৯
 সৈত্য আদি চাৰি যুগে জত বৰ্ষ চয় ।
 তাক বহো নিষ্ঠ কৰি সূনা মহাসয় ॥
 দেব মানে দ্বাদশ হাজাৰ মহাসয় ।
 সত্য আদি চাৰি যুগে বৎসৰ নিষ্ঠয় ॥১১৪০
 অষ্ট সত্যধিক চাৰি হাজাৰ নিষ্ঠয় ।
 দেৱ বানে সত্যযুগে বৎসৰ নিষ্ঠয় ।
 মনুষ্যৰ মানে জিবা বৎসৰ সত্যৰ ।
 অষ্ট বিংশ সহস্ৰ অধিক সহস্ৰব ॥১১৪১
 সপ্ত দশ লক্ষ সংক্ষ জানিবা বৎসৰ ।
 মনুষ্যৰ বৰ্ষে হয়ে সংক্ষা বিব বৰ ॥
 চয় সত অধিকজে হাজাৰ দুতয় ।
 দেৱমানে ত্ৰেতাযুগে বৎসৰ নিষ্ঠয় ॥১১৪২
 অযুতৰ নৱ আৰু হাজাৰৰ চয় ।
 লক্ষৰ দ্বাদশে হৱে ত্ৰেতাৰ নিষ্ঠয় ॥

মনুষ্যৰ মানে বৰ্ষ কহিলো ত্ৰেতাৰ ।
 দেৱমানে দ্বাপৰৰ সংক্ষা সূনা আৰ ॥১১৪৩
 চাৰিস অধিক আৰু হাজাৰ দুতয় ।
 দ্বাপৰ যুগৰ বৰ্ষ জানা মহাসয় ॥
 চতুৰ্থ হাজাৰ সমে অযুতৰ চয় ।
 আঠলক্ষ দ্বাপৰৰ যুগৰ নিষ্ঠয় ॥১১৪৪
 মনুষ্যৰ মানে বৰ্ষ কৈলো দ্বাপৰৰ ।
 কলিযুগে বৰ্ষা সংক্ষা সূনিয়ো দেৱৰ ॥
 দ্বিসত অধিক এক হাজাৰ নিষ্ঠয় ।
 দেৱমানে কলিযুগে বৰ্ষৰ নিষ্ঠয় ॥১১৪৫
 দ্বাত্রিংশ হাজাৰ সমে লক্ষৰ চত্বৰ ।
 মনুষ্যৰ মানে কলিযুগে বৰ্ষাৰ ।
 তিনিলক্ষ অধিক লক্ষৰ কুৰ্ব্বয় ।
 বিংশতি হাজাৰ সমে চাৰিযুগ হয় ॥ ১১৪৬
 মনুষ্যৰ মানে চাৰিযুগে বৰ্ষ চয় ।
 কালজ্ঞানি সবে আৰু কহিয়া আচয় ॥
 তোমাৰ আগত কাল কাল সংক্ষাচয় ।
 গতি অনুসাবে আমি কহিলো নিচয় ॥১১৪৭
 কৃষ্ণৰ মুখৰ পৰা জেন কাল গতি ।
 তোমাৰ আগত কৈলো সূমিলা সম্প্ৰতি ॥
 কাল সংক্ষা জ্ঞানি তৈলা তুমি মহাসয় ।
 কৃষ্ণৰ সমিপে বাপ চলিয়ো নিচয় ॥১১৪৮
 ব্রহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ মহা পুৰাণৰ ।
 বাধা উদ্ধৱৰ কথা মহা মনোহৰ ॥
 শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্ম খণ্ডে কাল নিকপন ।
 প্রদ্বাভাৱে সূনি পাইবা বৈকুণ্ঠ ভৱন ॥১১৪৯
 কৃষ্ণৰ চৰণ বিনে আনগতি নাই ।
 কালৰো তৰণ এহি জানিবা উপাই ॥
 দ্বিজ বলোৰামে বোলে এড়ি আনকাম ।
 সংসাৰ তৰিবা জেবে বোলা বাম বাম ॥১১৫০

পদ ।

নাৰায়ন বদতি শুনিয়ে মুনিবড় ।
 চলিবে খোজন্তু জেবে মথুৰা নগৰ ॥
 মহা ত্ৰাস ভৈলা বাধা হৃদয়ে দগধ ।
 আসনৰ সিংহে উঠি ভৈলন্ত তবধ ॥ ১১৫১
 গোপি গন সমে উদবিগ্ন বাধা সতি ।
 উদ্বৰক স্নানাসিন দিলা একমতি ॥
 বাধা দেবি উদ্বৰক সিনে হস্ত দিলা ।
 আশীৰ্বাদ কৰি বাধা মঙ্গল কৰাইলা ॥ ১১৫২
 ছৰ্ব্বাক্ষত স্নানধাতু পুষ্প সুমঙ্গল ।
 আমড়াৰি সমে পুৰ্ণ কুন্ত সুমঙ্গল ॥
 দধি ছন্ধ পুষ্প মালা সুবৰ্ণ দৰ্পন ।
 গিন্দুব কস্তুরি গন্ধ আগৰ চন্দন ॥ ১১৫৩
 মনিবত্ত দ্বিজোত্তম প্ৰদিপ কাঞ্চন ।
 পতি পুত্ৰৱতি সাধি বজতে সোভন ॥
 সুমঙ্গল কৰি পাছে জগত ইশ্বৰি ।
 উদ্বৰক বুলিলন্ত মন ছুখ কৰি ॥ ১১৫৪
 লোতকে চঞ্চল আখি বাধা সুবেশ্বৰি ।
 হৃদয় দগধ ছয়া বুলিল সাদৰি ॥
 বাধিকা বদতি পথে কুশল লভিবি ।
 চিৰজিবি ছয়া তই কুশলক পাইবি ॥ ১১৫৫
 কৃষ্ণ সঙ্গত বাপ লভিবাহা জ্ঞান ।
 কৃষ্ণত সুমতি হৈবা লভিবা সন্মান ॥
 সদায়ে কৃষ্ণত ভক্তি বহিব তোমাৰ ।
 কৃষ্ণদাস সদা হৈব বড় মধ্যে সাৰ ॥ ১১৫৬
 পঞ্চবিধ মুকুতিত কৰি শ্ৰেষ্ঠ হয় ।
 হৰি ভক্তি সৰ্বকালে লভিবা নিচয় ॥
 ব্ৰহ্মা ইন্দ্ৰ মনুদেৱ অজব অমৰ ।
 অমৃতক পান আনো সিদ্ধি জত বৰ ॥ ১১৫৭

সমস্তে সিদ্ধিত কৰি শ্ৰেষ্ঠ দাস্তবৰ ।
 কৃষ্ণ সঙ্গি হৈব তোৰ নিবন্তব ॥
 অনেক জনমে তপ কৰি নিবন্তব ।
 ভাৰতত জন্ম লভি হয়ে দ্বিজবড় ॥ ১১৫৮
 হৰি ভক্তি যদি লভে জনম সাফল ।
 সাফল জিৱন তাৰ জানা মহাবল ॥
 কৰ্ম্মক্ষয় ভৈলে তাৰ নাহিকে সংসয় ।
 পিতৃৰ সহস্ৰ সিতো উদ্ধাৰ কৰয় ॥ ১১৫৯
 মাতৃসমে সোদৰ আচয় ভাতৃ জত ।
 মাতামহ কুলে তাৰ পুৰুষৰ সত ॥
 জিতো কৰ্ম্মে কৃষ্ণ স্মৃতিৰ অৰ্থে হয় ।
 সেহি সেহি কৰ্ম্ম জানা সোভন নিচয় ॥ ১১৬০
 কৃষ্ণ প্ৰীতি অৰ্থে জিতো সঙ্কল্পে সাধয় ।
 সেহি কৰ্ম্মে পৰে সুখ মঙ্গল লভয় ॥
 ব্ৰত তপ সত্য ভক্তি কৰিয়া পূজন ।
 কৃষ্ণ উদ্দেশে জিতো কৰে অনমন ॥ ১১৬১
 কৃষ্ণ উদ্দেশে জিতো দেহক অৰ্পয় ।
 সেহি দাস্ত ভক্তি জানিবাহা মহাসয় ॥
 সমস্তে পৃথিবি খান জিতো কৰে দান ।
 প্ৰদক্ষিন কৰি ফুৰে সবে ভূমি খান ॥ ১১৬২
 সমস্তে তিৰ্থত স্নান কৰে জিতো জন ।
 তপ ব্ৰত জজ্ঞ গন কৰে আচৰণ ॥
 সৰ্বদায় কৰি ফল পাৰে জত জত ।
 বেদ বেদঅঙ্গ পাঠ কৰয় সমস্ত ॥ ১১৬৩
 ভূত্যক বক্ষণে জিতো ফলক পাৱয় ।
 অতিথিক পূজনক জিতো ফল হয় ॥
 সৰণাগতক জিতো কৰয় বক্ষণ ।
 পিতৃ মাতৃ ভক্তি ভাৱে কৰয় পোমন ॥ ১১৬৪
 সৰ্বদেৱ পূজাকৰি কৰয় বন্দন ।
 সৰ্ববমস্ত্ৰ জপি বিপ্ৰ কৰায়ে ভোজন ॥
 পুৰন্দৰনক জিতো কৰে নিতে নিত ।
 গুৰুক গুণশ্ৰী কৰে ভজন পিতৃত ॥ ১১৬৫

সৰ্ব পুণ্যগন কৃষ্ণ দাস্ত ভকতিব।
 কলাবস বসভাগ নোহে মহাবিব।
 এতেকে উদ্ধর তুমি দাস্ত ভক্তিকবি।
 মহাজন্মে ভজিয়োক পৰমাত্মা হবি। ১১৬৬
 নিগুণ নিবিহ নিত্য প্রকৃতিত পৰ।
 পৰিপূৰ্ণ পৰমব্রহ্ম জগত ইশ্বৰ।
 ভক্তক কৃপায়ে দেহ ধবন্ত যদ্যপি।
 কৰ্ম্মিৰ কৰ্ম্মৰ সাধি নিলিপে তথাপি। ১১৬৭
 কাৰণবো কাৰণ পৰম জ্যোতিকপ।
 সমস্তৰে ইম বিভু সমস্ত স্বৰূপ।
 ভক্তিদাতা দাস্ত দাতা নিজ ভকতৰ।
 সমস্তে সম্পত্তি দাতা জগত ইশ্বৰ। ১১৬৮
 জ্ঞাতি বন্ধু তেজি ভজা নন্দৰ নন্দন।
 অনুয়া তেজিয়া কৰা তাহাক সেৱন।
 বেদৰ কোথুম সাখা তাত অনুপাম।
 কহিয়া আচয় নন্দ নন্দনজে নাম। ১১৬৯
 সৰ্ব বিঘ্ন বিনাসন নাম মধ্যে সাৰ।
 ইতোনাম মহাৎমাক কহি নপাঞি ওৰ।
 পৰম বিন্যয় পাইলা উদ্ধরে সুনিয়া।
 পড়িপূৰ্ণ মনভৈলা জ্ঞানক লভিয়া। ১১৭০
 আপুনাৰ বস্ত্ৰ গলে বান্ধি মহাবিব।
 দণ্ডৰতে প্রনামিলা পায়ে দিয়া সিৰ।
 আপোন সীৰব কেশে পাদ মলচিলা।
 পুলক সৰিৰ নেত্রে লোতক বহিলা। ১১৭১
 বাধাৰ বিজোগে সোকে প্রেমে মহাবিব।
 উচ্ছকৰি কান্দিলন্ত চিত্ত নোহে থিৰ।
 উদ্ধৰৰ বিয়োগত বাধিকা সুন্দৰি।
 গোপিগন সমে কান্দিলন্ত উচ্ছকৰি। ১১৭২
 পৰম প্রেমত উদ্ধৰৰ গলে ধৰি।
 নেত্ৰৰ লোতকে স্নান কৰাইলা সুন্দৰি।
 সেহিবেলা বিমূৰ্ছিত উদ্ধৰ ভৈলন্ত।
 চেতন নাহিকে গাৱে বাধা দেখিলন্ত। ১১৭৩

কৃষ্ণক চিত্তিয়া মনে আতি সিন্ধ কৰি।
 উদ্ধৰক তুলিলন্ত পৰম সাদৰি।
 মুখে জল দিয়া বাধা চেতন কৰাইলা।
 পুত্ৰ জিৱ বুলি সতি আদিৰ্বদাদ দিলা। ১১৭৪
 উদ্ধৰে চেতন পাইলা সভাৰ মাবাত।
 এতেকেসে অতিপুণ্য ভাৰত বৰ্ষত।
 বাধিকাৰ পাদ পদ্য ধুলায়ে বঞ্জিত।
 অতিপুণ্য বৃন্দাবন দেৱবো বাঞ্ছিত। ১১৭৫
 ধন্য মান্য ভূমি তিনি লোকত পূজিত।
 বাধিকাৰ পাদ পদ্য ধুলায়ে অঙ্কিত।
 পুস্কৰ খেত্ৰত পূৰ্বেৰ তপক কৰিলা।
 সপ্তিবস সহস্ৰ ব্ৰহ্মাক আবাধিলা। ১১৭৬
 বাধাকৃষ্ণ দেখিবাক কৰিয়া ভকতি।
 গোলোকে বাধিকা দেখিলন্ত প্রজাপতি।
 তথাপি কৃষ্ণক নপাইলন্ত দৰিসন।
 তপকালে সুনিলন্ত আকাসি বচন। ১১৭৭
 বৰাহ পুণ্যত কল্প ভাৰত বৰ্ষত।
 অতি পুণ্য বৃন্দাবন বাস সময়ত।
 সেহিকালে বাধাকৃষ্ণ দেখি প্রজাপতি।
 মনোবথ পূৰ্ণ ভৈল দেখিয় ভকতি। ১১৭৮
 গোপ গোপি সমস্তৰ সাফল জিৱন।
 নিতে বাধা পাদ পদ্য হৰে দৰিসন।
 যোগিন্দ্ৰ মুনিন্দ্ৰ সিদ্ধ বৈষ্ণৱ সকল।
 জাৰ পাদ পদ্যক সেৱয় অবিকল। ১১৭৯
 তিৰ্থত কৰিয়া পুত চৰণ যুগল।
 সেৱিবাক নপাবয় ব্ৰহ্মাদি সকল।
 জাৰ পাদ পদ্য নখে আলতা অঙ্কিত।
 আপুনি ইশ্বৰ কৃষ্ণ কৰয় বঞ্জিত। ১১৮০
 জাহাক ইশ্বৰ কৃষ্ণে পূজাক কৰয়।
 সুহৃলভ স্তোত্ৰ বাজা জাহাৰ পঢ়য়।
 আপুনি ইশ্বৰ সত শৃঙ্গ পৰ্বতত।
 গোলোকৰ মাৰো কতো বাস মণ্ডলত। ১১৮১

পাবিজাত পুষ্প সমে সুগন্ধ চন্দন ।
কুতাজলি কৰি পাছে কৰয় অপৰ্ন ॥
জাহাৰ চৰনপদ্য দিয়া দুৰ্দ্ধাক্ত ।
জগত ইশ্বৰ কৃষে পূজয় সতত ॥ ১১৮২
ত্ৰিংশত সহস্ৰ কোটি গোপিব ইশ্বৰি ।
জাহাৰ ভয়ত গোপি থাকে সেৱা কৰি ॥
চয় ত্ৰিংশ সখি জাক সেৱিয়া থাকয় ।
কৃষ্ণ প্ৰান প্ৰিয়া কৃষে সততে পূজয় ॥ ১১৮৩
হেনয় বাধাক জিতো নিন্দা হাস্য কৰে ।
মহা পাপি ছয়া সিতো নবকত পৰে ॥
ব্ৰহ্মবধ সত পাপে নাহীকে সংসয় ।
সেহি পাপে কুস্তিপাক নবকে ভুঞ্জয় ॥ ১১৮৪
তাত পাছে বোঁৱৰ নবকে হোৱে বাস ।
পিণ্ড জলে পিতৃগনে হয়ত নিবাস ॥
তপত তৈল্যত ভাজে তাক নিবস্তব ।
মহাকিটে খাই থাকে বেদনা বিস্তৰ ॥ ১১৮৫
চতুৰ্দশ ইন্দ্ৰকাল সাত পিতৃ সমে ।
নবক ভুঞ্জয় সিতো জানা অনুক্ৰমে ॥
তাত পাছে জন্ম এক নাৰিব যোনিত ।
কিট ছয়া থাকে খাই গাৱৰ সোনিত ॥ ১১৮৬
দিব্ব মানে সহস্ৰ বৎসৰ বিষ্টাপোক ।
বিষ্টাক ভুঞ্জিয়া সিতো পাৰে দুখ সোক ॥
তাত পাছে বেস্তা যোনি কিট ছয়া জাত ।
তেজমল খাই থাকে বস' অসংক্ষাত ॥ ১১৮৭
বেদ কাষ সাখা মধ্য ব্ৰহ্মা প্ৰজাপতি ।
কহিয়া আচন্ত তাক কহিলো সম্প্ৰতি ॥
এহিবুলি উদ্ধৰে কান্দন্ত উচ্ছকৰি ।
কৃষ্ণৰ বিযোগে কান্দে বাধিকা শূন্যৰি ॥ ১১৮৮
কতোক্ষনে বুলিলন্ত বাধিকা শূন্যৰি ।
চল বাপ উদ্ধৰ মহন্ত মধুপুৰি ॥
মোহোৰ হতান্ত চয় মাধৱত কৈবি ।
প্ৰজ্ঞান কৰিয়া বাপ কৃষ্ণক পঠাইবি ॥ ১১৮৯

জেনমতে দেখো আমি প্ৰভু ভগৱন্ত ।
সেহিমত কৰিবাহা উদ্ধৰ মহন্ত ॥
আসাক নিশ্চয়ে বুলিবাহা মহাছুখ ।
নিবাসা ভৈলসে জানিবাহা মহাশুখ ॥ ১১৯০
আসাৰে পিঙ্গলা বেস্তা জনম নিফল ।
কবিলেক সিতো বেস্তা জানা মহাবল ॥
নিবাসা লভিয়া পাচে চিহ্নিলা ইশ্বৰ ।
জিবন্তে মুকুত তৈল চিহ্নি দামোদৰ ॥ ১১৯১
এহিবুলি বাধাদেবি কান্দিলা বিস্তৰ ।
প্ৰানঃমি উদ্ধৰ গৈলা যমোদাৰ ঘৰ ॥
জেতিক্ষনে গোকুলক উদ্ধৰ গৈলন্ত ।
তেতিক্ষনে মুচ্ছ'গৈয়া বাধা পৰিলন্ত ॥ ১১৯২
চেতন নাহিকে গায়ে তৈলা ধ্যানপৰ ।
হৃদয়ত দেখিলন্ত জগত ইশ্বৰ ॥
পক্ষ পাৰি পদ্য পত্ৰে জলে সমন্বিত ।
সেহি সয্যা কৰি গোপি সুহাইলা ভূমিত ॥ ১১৯৩
নেত্ৰৰ সোতকে পুনুহয়া গোপি গন ।
বাধাৰ সোকত তৈলা আকুল নয়ন ॥
সৰিবত তাপ লাগি সিতো সয্যা খান ।
ভস্মপ্ৰায় হৈয়াগৈল দেখি গোপিগন ॥ ১১৯৪
পুনৰপি গোপিগনে আন সয্যা কৰি ।
চন্দনে বঞ্জিয়া তাত সুহাইলা সাদৰি ॥
কৃষ্ণৰ বিযোগে মোৰ বিয়াকুল চিত্ত ।
সুগন্ধি চন্দনে গাৰে সুকাইল তৰিত ॥ ১১৯৫
সতযুগ সম তৈল নিমিসে বাধাৰ ।
উদ্ধৰৰ বিযোগত দেখে অন্ধকাৰ ॥
উদ্ধৰ উদ্ধৰ তুমি গৈয়া সিহ্ন কৰি ।
মোৰ প্ৰানেশ্বৰক আমিযো যত্ন কৰি ॥ ১১৯৬
হেনয় বচন বুলি হৰিলা চেতন ।
বুকুত সাবতি ধৰি কান্দে গোপি গন ॥
নানা বোধে বাধাক বুকাইলা গোপিগন ।
গোপিব প্ৰবোধে বাধা লভিলা চেতন ॥ ১১৯৭

ব্রহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ মহা পুৰাণৰ ।
 উদ্ধৰৰ বাধাৰ সম্বাদ মনোহৰ ॥
 সপ্তম নৱতি অধ্যায়ৰ কথা সাৰ ।
 শ্ৰদ্ধাভাৱে শুনি পাপ কৰয় সংহাৰ ॥১১৯৮
 মধুগিষ্ঠ নাগে সন্ত পুণ্ডৱন্ত সাৰ ।
 অত্ৰাপিয়ো গুন যস বখানেন্ জাহাৰ ॥
 দ্বাদশ বংশৰ তিথ কৰিলা সেৱন ।
 বৃন্দাবন প্ৰবেশত পাইলা দৰিসন ॥১১৯৯
 গোপ বেস ধৰি হৰি হাতে বেত ধৰি ।
 মহা চন্দ্ৰ ভাৱে দেখা দিলন্ত মুৰাৰি ॥
 পথ বাৰ্ত্তা শ্ৰুতি লৈলা পাছে দ্বিজবৰ ।
 দুই তিনি ভৰি গৈয়া চাহিলা সত্যৰ ॥১২০০
 অন্তৰ্ধান তৈলা হৰি পাছে নেদেখিল ।
 বহুত বিচাৰি পাছে কান্দিবে লাগিল ॥
 মধুগিষ্ঠ দেৱে পাছে আসিয়া দেসক ।
 সদাচাৰ ধৰ্ম কৰি পুঞ্জিলা কৃষ্ণক ॥১২০১
 অতিথি সূত্ৰসা ধৰ্ম কৰিলা বিস্তৰ ।
 ভাগৱত ধৰ্মক কৰিলা নিবন্তৰ ॥

নেপালৰ প্ৰতিমা আনিয়া দ্বিজবৰ ।
 কবিলা প্ৰতিষ্ঠা পুস্কৰোনি কচিকৰ ॥১২০২
 দুই খানি দেৱ গৃহ আতি চিত্ৰ কৰি ।
 উচ্চৰ্গ কৰিয়া দিল কৃষ্ণক স্মৰি ॥
 অগ্ৰজল উপায়ন বস্তু পাৱে জত ।
 সমস্তে কবন্তু দান অথিতি অগ্ৰত ॥১২০৩
 জিদিনা অথিতি নাই মনে কৰি খেদ ।
 বিচাৰিয়া আনি দেন্ত ভোজ্য অবিচেদ ॥
 তানে পুত্ৰ নিত্যানন্দ জনক আমাৰ ।
 পিতৃৰ সদৃশে প্ৰবৰ্ত্তিলা সদাচাৰ ॥১২০৪
 তাহান তনয় আমি আতি অল্পমতি ।
 নাম বলোবাম আমি মাগিচো ভকতি ॥
 কৃষ্ণৰ চৰণে মোৰ বহিব ভকতি ।
 এহি অনুগ্ৰহ মোক কৰা যত্নপতি ॥১২০৫
 তোমাৰ দাসৰ সঙ্গ সদা লুপ্তচোক ।
 এহি অনুগ্ৰহ নাথ মোক কৰিয়োক ॥
 সৰ্বদায়ে মোৰ মুখে হোক তযু নাম ।
 নিবন্তবে সৰ্বজনৈ বোলা বাম বাম ॥১২০৬

চবি ॥

নিগদতি নାବାয়ন   সୁନା মুনি তপোধন
 উদ্ধর পসিয়া   গোপপୁব ।
 জয়োদাক প্রনামিয়া   সন্দେস বচন লৈয়া
 বামেকবি অৰণ্য খজু'ব ॥
 চলি গৈয়া মহাভাগ   জমুনাক পায়ା লাগ
 স্নান কবি কবিলা ভোজন ।
 মথু'বা নগর লাগি   চলিলন্ত মহাভাগি
 পাছে পাইলা বট সুসোভন ॥ ১২০৭
 অক্ষয় বটব মূলে   গোবিন্দক দেখিলন্ত
 প্রফুলিত হাশু নিবিন্দন ।

মুখে তল্ল হাস্য কবি প্রকাশন্ত দেহহবি
 কৃপাদৃষ্টি বুলিলা বচন ॥
 কৃষ্ণক দেখিয়া সন্ত মহাসোকে কান্দিলন্ত
 ধাবাগাবে লোভক বহন্ত ।
 ভগবন্ত মহামতি আসা বাপু মহামতি
 মোব প্রাণ উদ্ধর মহন্ত ॥ ১২০৮
 জিরাই জিরাই বাধা আছে নাই প্রানেশবি
 কহাবাপু মোত ভালকবি ।
 মোহোব বিযোগে দ্বাব দহে সর্ব কলেরব
 কিনা আছে কিবা গৈল মবি ॥
 মোহোব বিযোগ দ্বাবে গোপ কণা নিবন্তবে
 ভালে বাপু আচন্ত জিয়াই ।
 গোপ সিন্ধুসব তাত বৎস গক অসংখ্যাত
 কৈল্যানে আচন্ত সিতো ঠাই ॥ ১২০৯
 মোব মাতৃ যবোদাই পুত্রব বিযোগ পাই
 কেনমতে দেহ ধবিচন্ত ।
 কিবা তোমাসাক দেখি বুলিলন্ত প্রানসখি
 মোত কহ উদ্ধর মহন্ত ॥
 জমুনা নদিব তিবে অমৃত সমান নিবে
 আতিপুণ্ড স্থান বৃন্দাবন ।
 জল নাহিকয় জাত বাসব মণ্ডল মোব
 বম্যকুঞ্জ কুটিবে বঞ্জিত ॥ ১২১০
 বম্য কুড়া সর্বোবব মোব আতি কটিকব
 পুষ্পব উছান বিকসিত ।
 ভ্রমবব অসংখ্যাত গুঞ্জ গুঞ্জ নাদ তাত
 পুষ্পে পবি কবয় সোভিত ॥
 বটবৃক্ষ ভাণ্ডিবব দেখিলাহা মনোহব
 তাবতলে বালকব চয় ।
 গোকুলত গোষ্ঠচয় বৎস গক প্রকাশয়
 সমস্তে দেখিল মহাসয় ॥ ১২১১
 জদি জিবে বাধাসতি তোমাক কি বুলিবন্তি
 সমস্তে কহিয়ে ভালমত ।

আন্দোলিত মোবমন কিবুলিলে গোপিগন

কিবুলিলে মোক গোপ জত ॥

গোপৰ বালক সব বুলিলেক মোক কিবা

কহা বাপু তুমি তপোধন ।

বলোৰ জননি জতি বোহিনিয়ে মহাসতি

কিবা মোক বুলিলা বচন ॥

১২১২

মোৰ আন বন্ধুজনে মোহোক চিন্তিয়া মনে

কিবুলিলা বাক্য মোক প্রতি ।

মাতৃ মোৰ যষোদাই প্রাণেশ্বৰি বাধিকায়ে

কিবা দ্রব্য কৰাইলা ভোজন ॥

অপূৰ্ববিয়ে বড় চয় দিলে কিবা মহাসয়

জসোদা বাধিকা মহাসতি ।

কেন স্নগধুব বানি সন্তান কিদৃশী জানি

সমস্তকে কহ প্রতি প্রতি ॥

১২১৩

গোপগোপি সমস্তব সিন্ধুগন নিবন্তব

মোত কেন আছে অনুবাগ ।

মোৰমাতৃ যষোদাৰ প্রাণেশ্বৰি বাধিকাৰ

মোত কেন প্রেম মহাভাগ ॥

বোহিনি যষোদা আই প্রাণেশ্বৰি বাধিকাই

মোহোক স্মৰয় অনুক্ষন ।

গোপ গোপি গন জত স্মবে মোক অনাবত

স্মবেনিকি সবে সিন্ধুগন ॥

১২১৪

ভাণ্ডিৰ বটৰ মূলে জোনো কুড়ে সিন্ধুগনে

মোৰ অভায়ত নিবন্তব ।

ব্রাহ্মণি সকলে জাত অমৃত সমান ভাত

দিলে নিয়া আতি কচিকব ॥

অমৃত সমান অন্ন ভুঞ্জিলেক গোপিগন

সেহিবট দেখিলা নিশ্চয় ।

ইন্দ্রৰ জজ্ঞৰ স্থান গিৰিবৰ গোবর্দ্ধন

দেখিলাহা তুমি মহাসয় ॥

১২১৫

ব্রহ্মায় আসিয়া জাত গোপ গক অসংখ্যাত

চুৰিকৰি সমস্তকে দিল ।

আনো কুড়া স্থান জত দেখিলাহা মনোগত
 তুমি সখি অতি পুণ্ড সিল ॥
 স্ত্রনি কৃষ্ণ বাক্য চয় অতি প্রেমে মহাসয়
 মহাসোক ভৈল উদ্ধরব ।
 কতোক্ষনে স্বস্থ হই উদ্ধরজে মহাসয়
 কৃষ্ণক বোলন্ত বিববব ॥ ১২১৬
 স্ত্রনানব নাবিগন কৃষ্ণ পারে দিয়ামন
 ভক্তিকবি ভজা তযু বানি ।
 অসাব সংসাব সাব নাহিকয় জানা আব
 মুখে বাধাকৃষ্ণ বোলা বানি ॥

খণ্ড লেচাৰি ॥

উদ্ধর বদতি নাবায়ন
 সনাতন
 ব্রজভূমি মাঝে বাসব মণ্ডল সাব ।
 ভাতোকবি শ্রেষ্ঠ পুণ্ডতব
 নিবন্তব
 গোকুল নিবসী জত আছে গোপি আব ॥ ১২১৭
 দেখিলোহো আমি গোপিকাৰ
 মধ্যসাৰ
 বাসব ইন্দ্রবি বাধাদেবি ভাগ্যবতি ।
 বনমধ্যে আতি নিকপম
 নাহিসম
 কদলিব বনে আছে সোকে বাধাসতি ॥
 পক্ষ পাৰি পদ্য পাত্র আতি
 বাধাসতি
 চন্দন সহিতে সুগন্ধিত জল তাত ।
 হেন সজ্যা কবি গোপি গনে
 অনুক্ষনে
 সেবিয়া আচয় দেখিলো মণ্ডি সাক্ষাত ॥ ১২১৮

নাহিকে ভুসন সবিসত
 আত্মাবত
 পক্ষ সজ্যা মাঝে আতিসয় ক্ষিপকাই ।
 শুক্ল বস্ত্র ছই পৰিধান
 নাহিজ্ঞান
 মলিন স্বভাব বাজ্য জ্ঞান তান নাই ॥
 সেবিয়া আচয় অনুক্ষনে
 সখিগনে
 চাগবক ধৰি সততে সেবি আচয় ।
 দেহত আচয় স্বাস আতি
 বাধাসতি
 দেহত আহাব তান কিচো নাহি কয় ॥ ১২১৯
 তোমাৰ বিযোগ মহাজব
 নিবন্তব
 নিবাহাব ছয়া ভৈলা আতি কৃষোদব ।
 তান গারে ক্রুতি নাহিকয়
 কৃপাসয়
 জল ধল জ্ঞান নাহিকয় দামোদব ॥
 কিবা বাত্রি কিবা দিন হয়
 নজানয়

নব পশু ভেদ নাহিকয় তান গারে ।

সক্ৰ মিত্ৰ বন্ধু অন্ত জন

নাৰায়ন

বাজ্য জ্ঞান নাহি চিন্তি থাকে তযু পারে ॥১২২০

জ্ঞান হিন জিতে চৌব হয়

মহোদয়

সদায় মুখত নচাবোক মোৰ নাম ।

ভোগাব চৰণে মোৰ মতি

যদুপতি

সগন্ত সমাজে ডাকি বোলা বাম বাম ॥

—ঃ—

লেচাৰি ॥

কদলিৰ বন অনুসৰি

চলা জগন্নাথ সিয়কৰি

জগতৰে বাজ্য বাধিকা দেবিক শ্ৰুতি ।

ভোগাব চৰন পৰায়ন

ভোগাক সেৱয় অনুক্ষণ

তজু চৰণত বাজে তান নাহিমতি । ১২২১

অতিসয় ভক্ত নাৰায়ন

ভ্যাগ নকৰিবা সনাতন

ভুট ছয়া শ্ৰুত বাখিয়োক যত্ন কৰি ।

নাহি নাহি নহি বাধিকাৰ সমান ভকত জানো আৰ

ভূত ভবিষ্যতে নহৈবেক দেৱহৰি ॥

সকলত ভয়ে কামদেৱ

সকলো ভোগাক কৰে সেৱ

হেন কামে দক্ষ হৈয়া আছে বাধাসতি

সকলো ইস নাৰায়ন

ভোগাব প্ৰীয়াক অনুক্ষণ

দাস প্ৰায়া কামে দহিয়া আচয় আতি ॥ ১২২২

জগত ইশ্বৰ পায়াপতি

কামে দক্ষ ভৈল বাধাসতি

সমস্ততে কৰি দায়া কৰ্ম্ম অনিৰ্ব্বাৰ ।

চন্দৰ বশ্মিয়ে সৰ্বকাই

চক্ষুক দহয় সমুদাই

স্বকিয় কৰ্ম্মেসে সমস্ততে কৰিচাৰ ॥

সততে সুগন্ধি বায়ুচয়

বাধিকাক পিৰে আতিসয়

তপ্ত সুবৰ্ণৰ বৰ্ণ দেহা কচিকৰ ।

এতিয়া ভৈলেক কাজলৰ বৰ্ণৰ সদৃশ ভৈলাগাব

সুবৰ্ণৰ বৰ্ণ কেশচয় নিবন্তৰ ॥ ১২২৩

বস্ত্ৰবেশ নাহি অলঙ্কাৰ

গাৱে নাহিকয় বাধিকাৰ

ভোগাব চৰন চিন্তি থাকে নিবন্তৰ ।

তযুভক্ত ব্রহ্মা স্ববেশ্বৰ তযুভক্ত সির দেৱবড়
 জোগিন্দ্ৰৰ গুৰু গুৰু ভৈল সমস্তৰ ॥
 স্তানিৰ মধ্যত গুৰুসাব গনেনসত পৰে নাহি আৰ
 সনত কুমাৰ আদি ভক্ত নিবস্তব ।
 মুনিন্দ্ৰ বাজেন্দ্ৰ আদি কবি তযুভক্ত চয় দেৱহৰি
 পৃথিৱিত আছে জত ভক্ত দামোদৰ ॥ ১২২৪
 বাধাৰ সদৃশ ভক্ত নাই তোমাক চিন্তয় সমুদাই
 বাধা কেন চিন্তে লক্ষ্মি নহে সেহিপ্রায় ।
 হঞোঁ যদি মঞিঁ তজুদাস চলাপ্রভু বাধিকাৰ পাস
 তোমাৰ বিষোগে মৃত্যুতুলা তানহয় ॥
 আসিবেক বুলি বুলি সাৰ কবিলোহো মঞিঁ অজিকাৰ
 বাধাৰ আগত বুলি আছে নিষ্ঠকৰি ।
 বাধাৰ সমিপ সিত্তকৰি চলিয়োক ঞ্চু দেৱহৰি
 মোহোৰ বচন সার্থক কৰিয়ো হৰি ॥ ১২২৫
 উদ্ধৱৰ হেনশুনি বানি হাৰিয়া বুলিলা চক্ৰপানি
 উদ্ধৱ মহন্ত কহো মঞিঁ নিষ্ঠকৰি ।
 শূনা সভাসদ নবচয় ভজিয়োক কৃষ্ণ কৃপাময়
 সমস্তে সমাজে ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥

পদ ॥

ভগবন্ত নিগদতি কবি একমন ।
 শুনিয়েক মহাবিব বেদৰ বচন ॥
 ব্রাহ্মন গুৰুৰ অৰ্থে শ্রান সঙ্কটত ।
 বৃত্তি অৰ্থে নিবাহত নাৰি বিসয়ত ॥ ১২২৬
 অসত্য কহিলে আত দোস নাহিকয় ।
 বেদবাক্য অনুসৰি নকৰা সংসয় ॥
 বাধাৰ আগত সত্য বুলিলা বচন ।
 তথাপিতো তোমাক নুচুইবে পাপগন ॥ ১২২৭
 চিকাৰ বিহীন জদি হোৱয় তোমাৰ ।
 তথাপিতো নৰক নহৈব কৈলোমাৰ ॥
 মোৰ ভক্ত মোক চিন্তি গোলোক লভয় ।
 মোৰ প্ৰসাদত নৰককো নেদেখয় ॥ ১২২৮
 তথাপি তোমাৰ অঙ্গিকাৰ সাফলিবো ।
 তোমাৰ বচন পালি স্বপ্নে মঞি জাউবো ॥
 বাধিকাক কুড়ি স্বপ্নে গোপিক কুড়িবো ।
 মাতৃৰ কোলাত চৰি তানন্তন খাইবো ॥ ১২২৯
 হেনবাক্য শুনি প্ৰনামিলা বিববৰ ।
 উদ্ধৱ পসিলা গৈয়া আপোন মন্দিৰ ॥
 স্বপ্নত গৈলন্তু হৰি বাধিকাৰ পাষ ।
 নানাবিধ কুড়াকৰি কৰিলা আশ্রাস ॥ ১২৩০
 আতি গোপ্য জ্ঞানক কহিলা বাধিকাত ।
 সন্তোষ কৰিলা জ্ঞান কঠিয়ো সাংখ্যাত ॥
 গোপিকা গনকো কুড়িলন্তু নাৰায়ণ ।
 জখোচিতে প্ৰবোধিয়া বুলিলা বচন ॥ ১২৩১
 জযোদাৰ কোলে চৰি সন্তোষিলা মন ।
 ভানন্তন পান কৰিলন্তু নাৰায়ণ ॥
 গোপ সকলকো প্ৰবোধিলা বুলিবানি ।
 লগৰ শিশুকো সন্তোষিলা চক্ৰপানি ॥ ১২৩২
 সন্তোকে স্বপ্নত বুলিলা পৃথিবানি ।
 মথুৰা নগৰে প্ৰবেসিলা গদাপানি ॥

ব্রহ্ম বৈবৰ্ত্তৰ পদ মহা পুৰানৰ ।
 শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্ম খণ্ড আতি মনোহৰ ॥ ১২৩৩
 নাৰায়ণ নাৰদ সম্বাদ মনোহৰ ।
 কৃষ্ণ উদ্ধৱৰ কথা আতি কচিকৰ ॥
 অষ্টাধিক নৱতি অধ্যায় সমাপত ।
 কৃষ্ণ উদ্ধৱৰ কথা পাপ কৰে হন্ত ॥ ১২৩৪
 হে কৃষ্ণদেৱ প্ৰভু দৈৱকি নন্দন ।
 তোমাৰ চৰনে মঞি পসিলো সৰণ ॥
 ইতো পদ বিসয়ত মোৰ দোস চয় ।
 ক্ষেমিয়েক জগন্নাথ তুমি কৃপাময় ॥ ১২৩৫
 সন্তুষ্টবো ক্ষেমাকৰা দোস পায়া বড় ।
 ক্ষেমাসে উচিত ধৰ্ম্ম মহন্তু সবৰ ॥
 জদি নিন্দা কৰা মোক নাহি প্ৰয়োজন ।
 মূলক চাহিয়া পাছে কৰিবা নিন্দন ॥ ১২৩৬
 জদি নিন্দা কৰে মোক সান্ত্বজ্ঞ সকল ।
 মোৰ পাপক্ষয় হেতু তাতো মহাফল ॥
 জদি মোৰ বাক্যচয় অশুদ্ধ বোলয় ।
 কৃষ্ণৰ কথায়ে বাক্য মিশ্ৰ হুয়াচয় ॥ ১২৩৭
 গঙ্গাজলে আন নদি জল মীশ্ৰ হয় ।
 অন্য নদি জল বুলি কোনেবা তেজয় ॥
 এহি পতন্তুৰ ইতো মোৰ পয়াবৰ ।
 কৃষ্ণ কথাচয় আত আচয় বিস্তৰ ॥ ১২৩৮
 হেনজানি সন্তুচয় কৰো নিবেদন ।
 কৃষ্ণকথা শুনি তুষ্ট কৰিয়েক মন ॥
 পূৰ্বে সন্তুষ্টবো জিতো পয়াৰ কৰিলা ।
 নিৰ্দোস কৰিয়া কোনে কৰিবে পাৰিল ॥ ১২৩৯
 পৰমানু সম আগি জানি সন্তুচয় ।
 মোহোৰ দোষক সবে ক্ষেমিবে লাগয় ॥
 ক্ষেমাসে উচিত ধৰ্ম্ম জানা মহন্তুৰ ।
 কৃষ্ণকথা শুনি দোস ক্ষেমিয়ে পদৰ ॥ ১২৪০

জগত ইশ্বৰ কৃষ্ণ থাকি হৃদয়ত ।
 অনুমতি দিলা জিহ্বা কবিলো সিমত ॥
 মোহোৰ নিন্দাত কিচো নকবোহো মোক ।
 কৃষ্ণকথা শুনি তুষ্ট হোৱা সাধুলোক ॥১২৪১
 কৃষ্ণৰ কথায়ৈ পুৰসক উদ্ধাৱয় ।
 পাপক সংহৰি পাছে গোলোক লভয় ॥
 অসাম্বত ধন জন সবে অকাৰন ।
 মনে বিমৰসি ভজা কৃষ্ণ চৰন ॥ ১২৪২
 আপোন সৰিৰ হৈব বিষ্ঠা পলুচাই ।
 শ্ৰীকৃষ্ণ চৰন সাৰ কৰা সমুদাই ॥

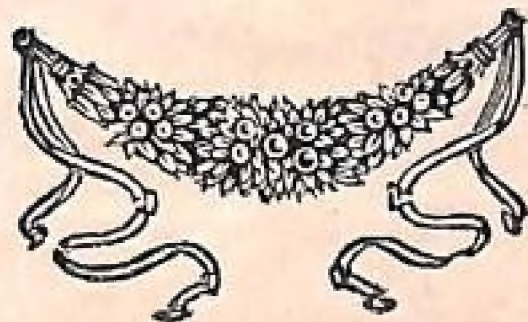
আপোনাৰ পিতৃ মাতৃ আনো বন্ধুগন ।
 আগতে মৰিয়া জাহ্ন নাহিকে চেতন ॥ ১২৪৩
 হে কৃষ্ণদেৱ গুৰু দেৱমধ্যে সাৰ ।
 সমপ্লিলো ইতোপদ চৰনে তোমাৰ ॥
 তজু কথা অমৃতত নিমজোক মন ।
 এহি অনুগ্ৰহ মোক কৰা নাৰায়ণ ॥ ১২৪৪
 তজু ভকতৰ সঙ্গ সদা নচাবোক ।
 এহি অনুগ্ৰহ নাথ কৰিয়োক মোক ॥
 ভনে বলোৰাম বিপ্ৰে চাৰি আন কাম ।
 সংসাৰ ভৰনি ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ১২৪৫

ব্রহ্ম বৈবৰ্ত্ত পুস্তক সম্পূৰ্ণ্য সমাপ্ত ॥

সক ১৭৩০ ॥

তাৰিখ ২৩ জ্যৈষ্ঠ ॥

জাহাকে দেখয়   তাকেমে লেখয়
 জানিবা নিশ্চয় কৰি ।
 শূনা সৰ্বলোক   ক্ষেমা দিবা মোক
 মুখকো নিবা নিস্তৰি ॥

জাননী ।

তলত লিখা পুথিকিখনি আসাম সাহিত্য-সভাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশ হৈছে আৰু বেচিবলৈ যুগুত বখা হৈছে । এজেণ্টবোৰো সুবিধা আছে ।

চন্দ্ৰকান্ত অভিধান ..... ৭ টকা ।

নবদেৱ গ্ৰন্থাবলী—

শ্ৰীশ্ৰীদেৱ দামোদৰ চৰিত্ৰ..... ১ টকা ।

শ্ৰীশ্ৰীবনমালী দেৱ চৰিত্ৰ..... ৫০ অনা ।

শ্ৰীশ্ৰীব্ৰহ্মবৈবৰ্ত্ত পুৰাণ..... ১ টকা ।

সাহিত্য-সভাৰ সভ্যসকলে “নবদেৱ গ্ৰন্থাবলী” একোখন আধা দামত পাব ।

পোৱাৰ ঠিকনা—

এজেণ্ট—বৰকটকী কোম্পানী ।

যোৰহাট ।

আসাম সাহিত্য-সভা ।

চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ হল,
যোৰহাট ।
